

TALLINNA NOORTE OSALEMINE NOORSOOTÖÖS. KOOLINOORTE JA LAPSEVANEMATE ARVAMUS

Marti Taru

Epp Reiska

Gerli Nimmerfeld

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

Tallinna Ülikool

Tallinn

2010

SISUJUHT

1	Juurdejuhatus.....	16
2	Andmed ja andmekogumise metoodika	18
2.1	Valimi kirjeldus.....	19
3	Küsitluse tulemused - noored	27
3.1	Tulemuste esitus	27
3.2	Tegevusvabadus.....	27
3.3	Juhendatud tegevuste meeldivus	30
3.4	Juhendamata tegevuste meeldivus.....	34
3.5	Osalemine juhendatud tegevustes. Hinnangud tegevustele	36
3.6	Huvitegevuse toimumise linnaosa, elukoha linnosa ja kooli linnaosa.....	56
3.6.1	Elukoha linnaosa	56
3.6.2	Kooli linnaosa	57
3.7	Tegevus koolis peale tunde	60
3.8	Osalemine üritustel koos teist keelt kõnelevate noortega	65
3.9	Osalemine noorteühendustes.....	68
3.10	Tegevustes mitteosalemise põhjused	74
3.11	Osalemine noortelaagrites ja projektides.....	76
3.12	Võimalused, mis peaksid olema noortekeskuses	84
3.13	Noortekeskuste külastamine	87
3.13.1	Noortekeskused, noorte elukoha linnaosa ja noorte kooli linnaosa.....	94
3.14	Informatsioon vaba aja veetmise võimaluste kohta	96
3.15	Ootused huvitegevusele.....	103
3.16	Nõustamine	113
3.17	Sõbrad ja tuttavad	121
4	Küsitluse tulemused – lapsevanemad.....	140
4.1	Lapse osalemine juhendatud tegevustes	140
4.2	Lapse omal käel tegutsemine kooli ruumides	152
4.3	Lapse osalemine ühisüritustel	154

4.4	Lapse osalemine noorteühendustes	157
4.5	Kohad, kus peaks toimuma lastele ja noortele mõeldud tegevused.....	159
4.6	Lapse osalemine projektides ja laagrites.....	161
4.7	Noortekeskuste külastamine	163
4.8	Laps alaealiste komisjonis	167
4.9	Infokanalid lapse vaba aja sisustamise kohta	169
4.10	Lastevanemate ootused huvitegevuste arendavusele.....	175
4.11	Kulud huvitegevusele.....	181
4.12	Lisaväärtus vanematele laste osalemisest huvitegevustes	184
4.13	Lastevanemate hinnangud laste sotsiaalse võrgustiku kohta.....	188
5	Seosed noorsootöös osalemise ja ühiskonnas osalemise vahel	194
5.1	Hinnangud erinevate tegevuste arendavusele	195
5.1.1	Seos noorsootöös osalemise ning sõprade-tuttavate arvu vahel.....	196
5.2	Seos noorsootöös osalemise ning haridus- ja/või tööplaanide vahel.....	198
5.3	Seos noorsootöös osalemise ja kodanikuaktiivsuse vahel	199
5.4	Seos noorsootöös osalemise ning teise rahvusse suhtumise ja isamaalisushoiakute vahel	201
5.5	Vahekokkuvõtteks.....	202
6	Kokkuvõte	204
7	Ettepanekud	207

TABELID

Tabel 1. Küsitluses osalenud koolid	20
Tabel 2. Erinevused hinnangutes, mida noor saab ise otsustada soo ja keele lõikes. Otsustab ise osakaal, %.....	29
Tabel 3. Erinevused hinnangutes, mida noor saab ise otsustada vanuse lõikes. Otsustab ise osakaal, %.....	29
Tabel 4. Juhendatud tegevuste meeldivus soo ja keele lõikes (meeldib osakaal, %)	33
Tabel 5. Juhendatud tegevuste meeldivus vanuse ja peretüübi lõikes (meeldib osakaal, %).....	33
Tabel 6. Juhendamata tegevuste meeldimine soo ja keele lõikes (Meeldib- %)	35
Tabel 7. Juhendamata tegevuste meeldimine vanusgruppide lõikes (Meeldib- %).....	35
Tabel 8. 'Muud tegevused' millega tegeleti	42
Tabel 9. Juhendatud ja organiseeritud tegevused soo ja keele lõikes (Osaleb %).....	43
Tabel 10. Juhendatud ja organiseeritud tegevused vanusgruppide lõikes (Osaleb %).....	43
Tabel 11. Juhendatud ja organiseeritud toimuvates vaba- aja tegevustes osalenud linnaositi (Jah- %)	44
Tabel 12. Juhendatud ja organiseeritud tegevuste iseloomustus	45
Tabel 13. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta soo ja keele lõikes.....	47
Tabel 14. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta vanuse lõikes	48
Tabel 15. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta perekonna tüübi lõikes.....	48
Tabel 16. Rahulolu juhendatud ja organiseeritud tegevuste asukoha ja töökorraldusega linnaosade lõikes (Rahul %)	49
Tabel 17. Klass, millal organiseeritud ja juhendatult toimuva tegevusega alustati (%)	50
Tabel 18. Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste korraldajad (%)	51
Tabel 19. Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste toimumise koht (%).....	53
Tabel 20 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse linnaosa (%)	54
Tabel 21 Mitmes juhendatud ja organiseeritud tegevuses osalejad soo kategooriates (%)	56
Tabel 22. Noorte elukoha linnaosa ja huvitegevuse linnaosa seosed. Reaprotsent.....	57
Tabel 23. Noorte kooli linnaosa ja huvitegevuse linnaosa seosed. Reaprotsent.....	58
Tabel 24 Kooli ruumes peale tunde sportinud noorte osakaalud linnaosade lõikes (%).....	61
Tabel 25 Kooli ruumes toimunud tegevuste iseloomustus	62
Tabel 26 Nädalas kooli ruumes toimunud tegevustele kulunud aeg gruppide lõikes (keskmine)	62
Tabel 27 Nädalas kooli ruumes toimunud tegevustele kulunud aeg gruppide lõikes (keskmine)	62
Tabel 28 Klass, millal esmakordselt kooli ruumes toimunud tegevustega tegeleti (%)	62
Tabel 29 Klass, millal esmakordselt kooli ruumes toimunud tegevustega tegeleti soo ja keele lõikes (%)	63
Tabel 30 Mitmes kooli ruumes toimunud tegevustes osaleti ankeedi keele lõikes (%)	64
Tabel 31 Kas koolis on küsitud, mida noored tahaksid seal peale tunde teha? Linnaosad.....	65
Tabel 32 Tegevuste iseloomustus	67

Tabel 33 Esmakordne osalemine soo ja keele lõikes (%)	67
Tabel 34 Noorteorganisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus	72
Tabel 35 Organisatsioonide ja tegevuste iseloomustus soo ja keele lõikes.....	72
Tabel 36 Organisatsioonide ja tegevuste iseloomustus vanuse lõikes	73
Tabel 37 Klass, millal esmakordselt organisatsioonides või tegevustes osaleti (%).....	73
Tabel 38 Klass, millal esmakordselt organisatsioonides või tegevustes osaleti soo ja keele lõikes (%)	73
Tabel 39 Mitmes organisatsioonis / tegevuses osalemine vanuserühmade lõikes (%)	74
Tabel 40 Organisatsioonides ja/või tegevustes osalemise kordade arv (%).....	79
Tabel 41 Esmakordne organisatsioonides ja/või tegevustes osalemine (%).....	79
Tabel 42 Esmakordne organisatsioonides või tegevustes osalemine soo ja keele lõikes (%).....	80
Tabel 43 Esmakordne organisatsioonides või tegevustes osalemine peretüübi lõikes (%)	80
Tabel 44 Organisatsioonide ja/ või tegevuste iseloomustus (%).....	81
Tabel 45 Organisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus soo ja keele lõikes (%).....	81
Tabel 46. Organisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus vanuse lõikes (%)	82
Tabel 47 Mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses osalemine peretüüpide lõikes (%)	83
Tabel 48 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema soo ja keele lõikes (Jah- %)	86
Tabel 49 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema vanuse lõikes (Jah- %).	87
Tabel 50 Noortekeskuste külastamise sagedus (%)	90
Tabel 51 Noortekeskuste külastamise sagedus soo ja keele lõikes (%)	91
Tabel 52 Noortekeskuste külastamise sagedus vanuse lõikes (%).....	91
Tabel 53 Noortekeskuste iseloomustus (%)	92
Tabel 54 Noortekeskuste iseloomustus soo ja keele lõikes (%)	92
Tabel 55 Noortekeskuste iseloomustus vanuse lõikes (%).....	93
Tabel 56 Noortekeskuste iseloomustus peretüübi lõikes (%).....	93
Tabel 57 Mitme noortekeskuse külastamine keele lõikes (%).....	94
Tabel 58 Mitme noortekeskuse külastamine vanuse lõikes (%)	94
Tabel 59. Noorte elukoha linnaosa ja noortekeskus. Reaprotsent.....	95
Tabel 60. Noorte kooli linnaosa ja noortekeskus. Reaprotsent.....	96
Tabel 61: Koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühendustes osalemisele.....	105
Tabel 62: Tüdrukute ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele	107
Tabel 63: Poiste ootused huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele järjestatuna vastavalt olulisusele.....	108
Tabel 64: 11-12-aastaste noorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele.....	110
Tabel 65: 14-15-aastaste koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses olulisusele	111
Tabel 66: 17-18-aastaste koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele	112
Tabel 67: Nõustamine eri teemadel erinevatel moodustel kokku	115
Tabel 68: Nõustamine eri teemadel erinevate mooduste lõikes, %.....	116
Tabel 69: Eri valdkondades nõustamist saanud noored vanuse lõikes, %	118
Tabel 70: Eri valdkondades erinevatel moodustel nõustamist saanud noored vanuse lõikes, %	119

Tabel 71: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste vanusegruppide lõikes,%	137
Tabel 72: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste koduse keele lõikes,%.....	138
Tabel 73 Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste iseloomustus lapsevanemate hinnangul.....	146
Tabel 74 Hinnang juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse hinnale (%).....	147
Tabel 75 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse korraldaja (%)	148
Tabel 76 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht (%)	149
Tabel 77 Juhendatult ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht keele lõikes (%).....	150
Tabel 78 Juhendatult ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht tööhõive lõikes (%)	150
Tabel 79 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise linnaosa (%)	151
Tabel 80 Rahulolu tegevuste arendava mõjuga (%)	153
Tabel 81 Osalemine keelelaagris ja õpilasvahetuses teise õppekeelega kooliga ankeedi keele lõikes (%)	156
Tabel 82 Osalemine mitmes tegevuses rahvuste lõikes (%)	157
Tabel 83 Rahulolu organisatsiooni või tegevuse arendava mõjuga (%).....	158
Tabel 84 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad rahvuste lõikes (Jah- %)	160
Tabel 85 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad linnaosade lõikes (Jah- %)	161
Tabel 86 Rahulolu organisatsiooni, projekti või tegevuse arendava mõjuga lapsele (%)	162
Tabel 87 Noortekeskuste külastamise sagedus vanemate vastuste põhjal (%)	166
Tabel 88 Noortekeskuste iseloomustus vanemate vastuste põhjal	166
Tabel 89 Kokkupuuted kooli töötaja(te) ja õppenõukoguga lapse käitumise arutamiseks ankeedi keele lõikes (%)	169
Tabel 90: Lastevanemate ootused huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele järjestatuna vastavalt olulisusele	177
Tabel 91: Eestikeelsete lastevanemate ootused laste huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele	179
Tabel 92: Venekeelsete lastevanemate ootused laste huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele	180
Tabel 93: Lastevanemate hinnangud laste sotsiaalse võrgustiku suurusele	190
Tabel 94: Lastevanemate hinnangud laste muukeelsete sõprade ja tuttavate arvukusele koduse keele lõikes, %.....	191
Tabel 95: Lastevanemate hinnangud noorsootegevuste rollist laste sotsiaalse võrgustiku loomisel.....	192
Tabel 96. Noorte ja lapsevanemate hinnangud tegevuste ja organisatsioonide arendavusele. Arendavaks pidanute osakaal, %.....	195
Tabel 97. Noortele mõeldud tegevustes-organisatsioonides kõik või suurema osa oma sõpradest-tuttavatest leidnute osakaal, %.....	196
Tabel 98. Seosed noorsootöös osalemise ja sõprade-tuttavate arvu vahel (seosekordaja Pearson r).....	197
Tabel 99. Seosed noorsootöös osalemise ja haridus- ning ametieesmärkide vahel.	198

Tabel 100. Seosed noorsootöös osalemise ja valimistel hääletamise vahel. Pearson r	200
Tabel 101. Seosed noorsootöös osalemise ja multikultuurilisuse hoiakute vahel. Pearsoni r	201
Tabel 102. Noortele pakutavate erinevate võimalustega rahul olevate osakaalud, %	204

JOONISED

Joonis 1. Osalenud kooli tüüp omaniku alusel	21
Joonis 2. Osalenute jagunemine koolide linnaosa alusel	22
Joonis 3. Osalenute jagunemine elukoha linnaosa alusel	23
Joonis 4. Küsimustiku keel	24
Joonis 5. Vastanute jaotus koduse keele alusel.....	25
Joonis 6. Vastanute sooline jaotus.....	25
Joonis 7. Vastanute vanusjaotus	26
Joonis 8. Noorte hinnangud sellele, kuivõrd vabad nad on ise otsustama mingi tegevuse tegemise või tegevuses osalemise üle (%).....	28
Joonis 9 Erinevate juhendatud tegevustes osalemise meeldivus (%)	32
Joonis 10 Erinevate juhendamata tegevuste meeldivus (%)	35
Joonis 11. Juhendatud ja organiseeritult toimuvad vaba aja tegevused, millega tegeleti (jah- %)	36
Joonis 12 Mitmes juhendatud ja organiseeritud tegevuses osalejad (%).....	55
Joonis 13 Kooli ruumes peale tunde toimunud tegevustes osalemine (Jah- %).....	60
Joonis 14 Mitmes kooli ruumes peale tunde toimunud tegevuses osaleti (%).....	63
Joonis 15 Kas koolis on alates sügisest 2009 küsitud, mida noored tahaksid peale tunde seal teha? (%)	64
Joonis 16 Kokkupuuted teise rahvusgrupiga läbi koolide ühisürituste või keelelaagri (%).....	66
Joonis 17 Mitmes erinevas tegevuses osalejad (%).....	68
Joonis 18 Osalemine erinevates organisatsioonides ja/või tegevustes 2009. aasta sügisel (Jah- %)	69
Joonis 19 Mitmes organisatsioonis / tegevuses osalemine (%).....	74
Joonis 20. Organiseeritud tegevustes mitteosalemise põhjused.....	75
Joonis 21 Osalemine erinevates organisatsioonides ja/ või tegevustes 2009. aasta teisel poolaastal (Jah- %)	76
Joonis 22 Mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses osalemine (%).....	82
Joonis 23 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema (Jah- %)......	84
Joonis 24 Noortekeskuste külastamine sügisel 2009 (jah- %)	87
Joonis 25 Mitme noortekeskuse külastamine (%)	93
Joonis 26: Koolinoorte seas olulisemad infoallikad vaba aja sisustamise võimaluste kohta, %....	97
Joonis 27: Eesti- ja venekeelsed internetileheküljed vaba aja infoallikana koduse keele lõikes, %	99
Joonis 28. Sõbrad, tuttavad ja interneti eestikeelsed leheküljed vaba aja infoallikana eesti keelsetele noortele soo lõikes, %	100
Joonis 29: Erinevused noorte infoallikates koduse keele alusel, %	101
Joonis 30: Eestikeelsed üleriigilised ja kohalikud ajalehed infoallikana eestikeelsetele noortele vanuse lõikes, %	102

Joonis 31: Venekeelsed üleriigilised ja kohalikud ajalehed infoallikana venekeelsetele noortele vanuse lõikes, %	103
Joonis 32: Õpingutealast nõustamist saanud noored soo lõikes, %.....	117
Joonis 33: Tervisealast nõustamist saanud noored soo lõikes, %	117
Joonis 34: Eakaaslastega suhete teemal nõustamist saanud noored soo lõikes, %	117
Joonis 35: Eri valdkondades nõustamist saanud noored koduse keele lõikes, %	120
Joonis 36: Huvitegevuse valikul nõustamist saanud noored koduse keele lõikes, %.....	120
Joonis 37: Kui palju on Sul sõpru, keda usaldada ja kellele saad oma saladusi rääkida? %.....	121
Joonis 38: Lähedaste sõprade arv soo lõikes, %	122
Joonis 39: Lähedaste sõprade arv vanuse lõikes, %.....	123
Joonis 40: Kui palju on Sul endavanuseid tuttavaid, kellega koos võid tegutseda mingi eesmärgi saavutamise nimel?, %.....	124
Joonis 41: Endavanuste tuttavate arv vanuse lõikes, %	125
Joonis 42: Mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunnend, et võiksid nende poole pöörduda abi saamiseks töö leidmisel või vahetamisel?, %	126
Joonis 43: Töötavad täisealsed, kes aitaks tööotsingul, vanuse lõikes, %	127
Joonis 44: Töötavad täisealsed, kes aitaks tööotsingul, koduse keele lõikes, %.....	128
Joonis 45: Mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunnend, et võiksid nende poole pöörduda abi saamiseks mingi projekti või tegevuse läbiviimisel? %.....	128
Joonis 46: Töötavad täisealsed, kes aitaks projektide läbiviimisel, vanuse lõikes, %.....	129
Joonis 47: Töötavad täisealsed, kes aitaks projektide läbiviimisel, koduse keele lõikes, %	129
Joonis 48: Teisest rahvusest sõprade arv koduse keele lõikes, %.....	131
Joonis 49: Eestikeelsete sõprade arv venekeelsete noorte sõpruskonnas vanuse lõikes, %	132
Joonis 50: Teistkeelsete tuttavate arv koduse keele lõikes, %.....	133
Joonis 51: Venekeelsete tuttavate arv eestikeelsete noorte tutvusringkonnas vanuse lõikes,%	134
Joonis 52: Eestikeelsete tuttavate arv venekeelsete noorte tutvusringkonnas soo lõikes,%	134
Joonis 53: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste, % (Kui suure osaga nimetatud gruppidest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste).....	136
Joonis 54 Lapse osalemine juhendatud ja organiseeritult toimuvates vaba- aja tegevustes (Jah- %)	140
Joonis 55 Mitmes juhendatud ja organiseeritult toimuvates tegevustes osalevad lapsed (%).....	152
Joonis 56 Lapse osalemine tegevustes, mis toimusid kooli ruumides peale tunde (Jah- %).....	153
Joonis 57 Lapse osalemine mitmes peale tunde kooli ruumes toimunud tegevustes (%)	154
Joonis 58 Lapse kokkupuuted teise rahvusgrupiga läbi koolide ühisürituste või keelelaagri (%)	155
Joonis 59 Osalemine mitmes tegevuses, kus laps puutus kokku teise rahvusgrupiga (%).....	156
Joonis 60 Lapse osalemine erinevates organisatsioonides ja/või tegevustes sügisel 2009 (Jah- %)	157
Joonis 61 Osalemine mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses sügisel 2009 (%)	159
Joonis 62 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad (Jah- %).....	160
Joonis 63 Lapse osalemine erinevates organisatsioonides/ projektides/ tegevustes 2009. aasta teisel poolaastal (Jah- %).....	161

Joonis 64 Osalemine mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses 2009. aasta teisel poolaastal (%)	163
Joonis 65 Lapse poolt külastatud noortekeskused (Jah- %)	164
Joonis 66 Mitmes noortekeskuses käimine vanemate vastuste kohaselt (%).....	167
Joonis 67 Kokkupuuted kooli töötajate, õppenõukogu ja alaealiste komisjoniga lapse käitumise arutamiseks (%)	168
Joonis 68: Olulisemad infoallikad vaba aja sisustamise võimaluste kohta lastevanematele, %.	170
Joonis 69: Erinevused lastevanemate infoallikates (vanemad, sugulased ja sõbrad, tuttavad) koduse keele alusel, %	171
Joonis 70: Üleriigilised eesti- ja venekeelsed ajalehed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %	172
Joonis 71: Kohalikud eesti- ja venekeelsed ajalehed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %	173
Joonis 72: Üldhariduskool ja noorsooinstitutsioonide infotöötajad ja internetileheküljed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %	174
Joonis 73: Eesti- ja venekeelsed internetileheküljed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %	175
Joonis 74: Keskmised kulud kuus lapse huvitegevusele, %	181
Joonis 75: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele vastavalt kuus kulutatud summale, %	182
Joonis 76: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele vastavalt leibkonna sissetulekule kuus, %	183
Joonis 77: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele perekonnaseisu lõikes, %.....	183
Joonis 78: Lastevanemate hinnangud lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides, %	185
Joonis 79: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides koduse keele alusel, %	186
Joonis 80: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides perekonnaseisu alusel, %	187
Joonis 81: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides haridustaseme lõikes, %	188

1 JUURDEJUHATUS

Noorsootöö eesmärkide hulgas on toetada noore inimese arengut kõige laiemas mõttes, aidata kaasa noorte kohanemisele ja hakkamasaamisele ühiskonnas ning väärtuste kujunemisele. Tänapäevane euroopalik ühiskond vajab arenguks ja heaolu kasvuks tööturul efektiivseid ja konkurentsivõimelisi, kolmanda sektori organisatsioonides aktiivselt tegevutsevaid, aktiivse kodanikuna poliitilistesse protsessidesse panustavaid ning erineva kultuuritaustaga kaasinimestega hästi läbisaavaid ühiskonnaliikmeid (Agenda 2020; EU strategy for youth – Investing and Empowering; Youth policy manual. How to develop a national youth strategy; Renewed framework for European Cooperation in the Youth field; Noorsootöö Strateegia 2006-2013). Ühiskonna arengueesmärkide raamistus on noorsootöö roll panustada noorte arengusse koos mitmete teiste insitutsioonidega. Noorte teadmiste, oskuste, väärtuste, suhtumiste, käitumismustrite ja harjumuste kujunemine toimub keerukas protsessis, milles osalevates hulgast võib välja tuua vanematepere, kooli, eakaaslased, massimeedia.

Teadmistepõhisus noortepoliitika ja noorsootöö korraldamisel ning hindamisel on Euroopa Liidu ja Eesti noortevaldkonnas üks keskseid väärtusi. Eestis on läbi viidud märkimisväärt arv noorte vaba aja arendava sisustamise ja huvihariduse erinevaid aspekte kirjeldavaid uuringuid (MAI 2005¹, Ümarik ja Loogma 2005², Huvijuhtide Liit 2005³, Nimmerfeldt jt 2007⁴, Taru jt. 2008⁵, Rannala ja Taru 2009⁶, Reitav ja Krusell 2008⁷, Vetik jt. 2006⁸, Tallinna Linnavalitsus 2006⁹ Kasemets ja Rahnu 2005¹⁰, Jõe ja Oga 2005¹¹, Tartu Linnavalitsus 2004a¹², Tartu Linnavalitsus 2004b¹³, Kask 2007¹⁴, ENI 2004¹⁵, Murakas jt. 2007¹⁶, Krusell 2008¹⁷, ENEB

¹ Maaelu Arengu Instituut 2005 'Huvialaharidus ja huvitegevus. Rakenduslik kompleksuuring'

² Meril Ümarik, Krista Loogma 2005 'Pädevused ja pädevuste arendamine noorsootöö valdkonnas: Eesti noorsootöötajate professionaalne taust' TLÜ Haridusuuringute Keskus

³ Huvijuhtide Liit 2005 'Vanemate suhtumine laste ja noorte huviharidusse. Kaardistav uuring'

⁴ Gerli Nimmerfeldt, Raivo Vetik, Peeter Vihma, Marti Taru 2007 'Noored Maardus ja Maardu noorte silmade läbi' TLÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

⁵ Marti Taru, Erkki Kaikkonen, Epp Reiska 2008 'Aspekte noorte kodanikuaktiivsuse kujunemisest. Eakaaslaste, kooli ja huvitegevuse roll aktiivsete noorte eluteedes'

⁶ Ilona-Evelyn Rannala ja Marti Taru 2009 'Noorte vaba aja sisustamise võimalused Pärnus. Õpilaste ja lastevanemate arvamused'

⁷ Urmo Reitav ja Siim Krusell 2008 'Noorsootöö rahastamine kohalikes Eesti omavalitsustes' Eesti Noorsoo Instituut

⁸ Raivo Vetik, Gerli Nimmerfeldt, Peeter Vihma, Marti Taru 2006 'Tallinna noorte vaba aja sisustamise eelised, sotsiaalse ja poliitiline aktiivsus ning noorte enesemääratlus kui neid mõjutav faktor' TLÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut

⁹ Tallinna Linnavalitsus 2006 'Noorte vaba aja ja huvide struktuur Tallinnas 2006. aastal 'Igivanad noorte probleemid uues kuues''

¹⁰ Liis Kasemets ja Leen Rahnu 2005 'Avatud noortekeskuste olukorra kaardistamise uuring' OÜ Mindpark

¹¹ Heili Jõe ja Tiit Oga 2005 'Eestis tegutsevate noorteorganisatsioonide ja noorteorganisatsioonide katusorganisatsioonide uuring' Eesti Noorsoo Instituut

¹² Tartu Linnavalitsus 2004 'Tartu noorte vaba aja veetmise võimalused ja vajadused. Uurimus'

¹³ Tartu Linnavalitsus 2004 'Tartu linna noortekeskuste kommunikatsiooniuring ja -strateegia'

¹⁴ Siilas Kask 2007 'Noorsootöö ja selle korraldus Eesti kogudustes' magistratöö

¹⁵ Eesti Noorsoo Instituut 2004 'Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduste uuring'

¹⁶ Rein Murakas, Lauri Veski, Andu Rämmer, Agnes Alvela, Anu Lepik ja Aive Maasalu 2007 'Noorte vaba aeg ja noortekeskuste tegevus Tartus' Tartu Ülikool, Sotsioloogia ja Sotsiaalpoliitika osakond

¹⁷ Siim Krusell 2008 'Laagrisuvi 2008. Uuringuraport'.

2003¹⁸, Talur 2005¹⁹; toodud loetelu ei ole ammendav). Võrreldes teiste omavalitsustega, on Tallinna noorte vaba aja sisustamine hästi uuritud ja kirjeldatud. Noorsootöö kohta on olemas statistilisi andmeid nii Eesti Hariduse Infosüsteemis kui Eesti Noorsootöö Keskuses, Eesti Noorteühenduste Liidu kodulehel on kättesaadav üleriigiline andmebaas noorsootöö võimalustest erinevates omavalitsustes²⁰. Samas tuleb aga tõdeda läbiviidud uuringute põhiliselt kirjeldavat loomust, mis kahjuks ei võimalda piisava kindlusega aru saada rakendatud tegevuste tulemuste vastavusest ootustele. Käesolev uuring on samuti põhiolemuselt kirjeldav, kuigi sisaldab ka peatükki noorsootöö erinevates tegevustes osalemise ja ühiskondliku aktiivsuse seostest (Seosed noorsootöös osalemise ja ühiskonnas osalemise vahel).

Lisaks juba läbiviidud uuringutele on töö käimas veel mitmete noorsootöö valdkondade kirjeldamisel (Noorsootöös osalemine Tartus, Avatud noortekeskuste olukorra kordusuuring, programmi Euroopa Noored hindamisuuring). Riikliku programmi 'Noorsootöö kvaliteedi arendamine' tegevus keskendub nii noorsootöö kvaliteedi teadmispõhise juhtimise süsteemi arendamisele kui ka noorte elutingimuste jälgimise süsteemi väljatöötamisele.

¹⁸ Euroopa Noored Eesti Büroo 2003 "Kogemus kogu eluks?!" Euroopa Liidu haridusprogrammi Euroopa Noored tulemuste ning mõju analüüs Eestis'

¹⁹ Piret Talur 2005 'Tartu noortekeskuste kvaliteedihindamine. Kokkuvõte'

²⁰ www.enl.ee/et/andmebaas/Noorsootoo-andmebaas

2 ANDMED JA ANDMEKOGUMISE METOODIKA

Tallinna noorsootöös osalemise ja hindamise uuringu andmed koguti kahelt grupilt: koolinoortelt ja lapsevanematelt. Mõlema grupi puhul kasutati andmete kogumiseks internetiküsitlust, mille viis läbi Tallinna Ülikooli Haridustehnoloogia Keskus.

Küsitluste korraldus ja ajakava

Tallinna Haridusamet saatis teated-kutsed uuringus osaleda kõikidele munitsipaalkoolidele 01.märts 2010. Kordusteade osalemiseks saadeti 16.märtsil. Lisaks sellele saatis TLÜ Haridustehnoloogia keskus teated-kutsed Tallinnas tegutsevatele erakoolidele ning riiklikele kutsekoolidele 01 märtsil 2010. Kordusteade saadeti 16 märtsil.

Valim õpilaste hulgas

Õpilaste puhul said koolid juhendi valida igalt klassitasemelt 1 paralleelklass, kuhu kuuluvad õpilased kõik täidavad küsitluse. Koolid said juhendi reserveerida küsitlusele vastamiseks 1 tund ning arvutiklassis organiseeritult täita küsitlus klassikaupa. Otsustades vastuste laekumise järgi, siis nii see suures osas ka toimus.

Valim lapsevanemate hulgas

Koolid teavitasid lapsevanemaid läbi e-kooli, paludes neil täita uuringu ankeet. Lisaks e-koolile kaudu toimuvale infolevitamisele teavitati eestikeelseid lapsevanemaid ka paberteadetega: koolidesse, kust ei olnud laekunud praktiliselt ühtegi lapsevanema vastust, viidi paberteated uuringu toimumisest koos ankeetide internetiaadressiga ja jagati need õpilastele, kes siis viisid teated koju oma vanematele.

Venekeelsetes koolides teavitati lisaks e-koolile läbi huvijuhtide – huvijuhid palusid lastel oma vanemaid värvata. Ka venekeelsetes koolides jagati ka teavet küsitluse toimumise kohta paberil, nagu eestikeelsetes.

Küsimustikud suleti 30. mail 2010.

Kokku vastas 1535 kooliõpilast, andmete puhastamisel valiti nende hulgas 1081 vastajat.

Kokku vastas 613 lapsevanemat, analüüsis on kasutatud kõikide vastuseid.

Infoblokid küsimustikes

Noorte ja lapsevanemate küsimustikud olid suures osas sarnased oma ülesehituselt ja sisaldasid väikeste erinevustega samu küsimusteblokke.

Noorte küsimustikus sisaldasid järgnevad küsimusteblokid:

1. Hinnang eri tegevuste vabatahtlikkusele või kohustuslikkusele
2. Juhendatud tegevustes osalemise meeldivus
3. Juhendamata tegevustes osalemise meeldivus
4. Juhendatud tegevustes osamine, hinnang tegevusele, milles osaleti.

5. Osalemine tegevuses kooli ruumides, hinnang tegevusele, milles osaleti.
6. Osalemine ühisüritustel koos teist keelt kõnelevate noortega, hinnang tegevusele, milles osaleti.
7. Osalemine noorteühenduste tegevuses, hinnang tegevusele, milles osaleti.
8. Mitteosalemise põhjused.
9. Noortelaagrites ja noorteprojektides osalemine, hinnang tegevusele, milles osaleti.
10. Soovid-ootused tegevustele ja võimalustele noortekeskustes.
11. Noortekeskuste külastamine, hinnang noortekeskustele.
12. Infokanalid vaba aja veetmise kohta info saamiseks.
13. Osalemine nõustamises.
14. Sõbrad-tuttavad: eakaaslased ja täiskasvanud.
15. Hinnangud rahvustevahelistele suhetele, identiteet.
16. Ootused noorsootöle – mida soovitakse arendada noortele mõeldud tegevustes ja ühendustes.
17. Sotsiaal-poliitiline aktiivsus.
18. Sotsiaal-demograafilised andmed.
19. Vanematepere sotsiaal-majanduslik olukord.

Lapsevanemate küsimustikus sisaldusid järgnevad infoblokid:

1. Lapse osalemine juhendatud tegevustes, hinnang tegevusele, milles osaleti.
2. Lapse osalemine tegevuses kooli ruumides, hinnang tegevusele, milles osaleti.
3. Lapse osalemine ühisüritustel koos teist keelt kõnelevate noortega, hinnang tegevusele, milles osaleti.
4. Lapse osalemine noorteühenduste tegevuses, hinnang tegevusele, milles osaleti.
5. Asukoht, kus peaksid toimuma noortele mõeldud tegevused.
6. Lapse noortele mõeldud tegevustes mitteosalemise põhjused.
7. Lapse osalemine noortelaagrites ja noorteprojektides, hinnang tegevusele, milles osaleti.
8. Lapse noortekeskuste külastamine, hinnang noortekeskustele.
9. Lapse probleemkäitumine, kokkupuuted alaealiste komisjoniga.
10. Infokanalid lapse vaba aja veetmise kohta info saamiseks.
11. Omadused, oskused, kogemused, mida noorsootöös osalemine võiks lapses arendada.
12. Noorsootöö lisaväärtused lapsevanemale.
13. Lapse sõbrad-tuttavad: eakaaslased ja täiskasvanud.
14. Lapse haridus- ja tööeesmärgid.
15. Sotsiaal-majanduslikud taustaandmed.

2.1 VALIMI KIRJELDUS

Osalenud koolid

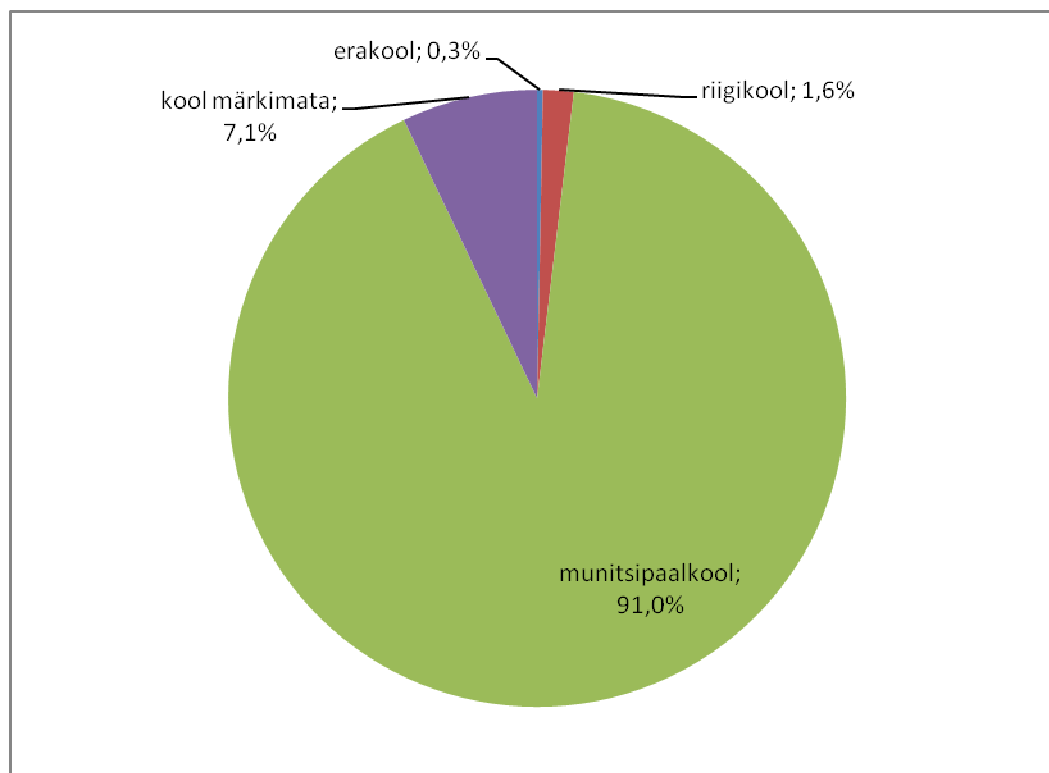
Küsimustiku täitsid kokku 53 kooli õpilased - nii munitsipaalkoolide, kui Tallinnas tegutsevate era- ja riigikoolide õpilased.

Tabel 1. Küsitluses osalenud koolid

Rocca al Mare Kool
Audentese Erakool
Tallinna Majanduskool
Tallinna Ehituskool
Tallinna Balletikool
Tallinna Teeninduskool
Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool
Ehte Humanitaargümnaasium
Gustav Adolfi Gümnaasium
Haabersti Vene Gümnaasium
Jakob Westholmi Gümnaasium
Kadrioru Saksa Gümnaasium
Karjamaa Gümnaasium
Lasnamäe Gümnaasium
Lasnamäe Lasteaed-Algkool
Lasnamäe Vene Gümnaasium
Lasnamäe Üldgümnaasium
Liivalaia Gümnaasium
Pelgulinna Gümnaasium
Pirita Majandusgümnaasium
Sõle Põhikool
Tallinna 21. Kool
Tallinna 37. Keskkool
Tallinna 53. Keskkool
Tallinna Arte Gümnaasium
Tallinna Heleni Kool
Tallinna Humanitaargümnaasium
Tallinna Inglise Kolledž
Tallinna Juhkentali Gümnaasium
Tallinna Järveotsa Gümnaasium
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium
Tallinna Kristiine Gümnaasium
Tallinna Kunstigümnaasium
Tallinna Kuristiku Gümnaasium
Tallinna Laagna Gümnaasium
Tallinna Lilleküla Gümnaasium
Tallinna Linnamäe Vene Lütseum
Tallinna Mahtra Gümnaasium
Tallinna Mustamäe Gümnaasium

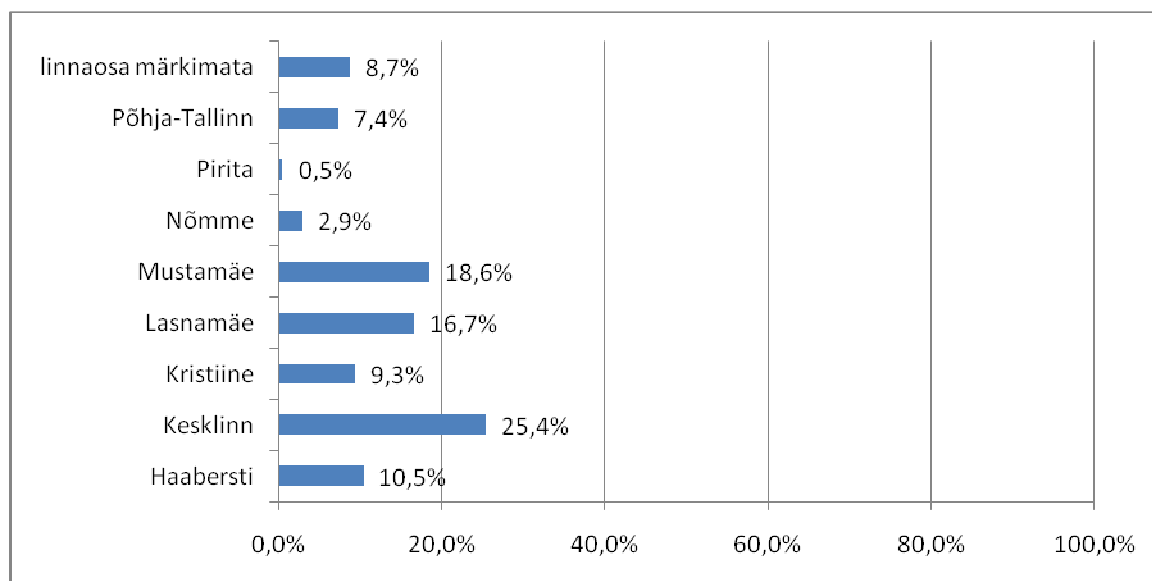
Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium
Tallinna Mustjõe Gümnaasium
Tallinna Nõmme Gümnaasium
Tallinna Pae Gümnaasium
Tallinna Paekaare Gümnaasium
Tallinna Pääsküla Gümnaasium
Tallinna Reaalkool
Tallinna Saksa Gümnaasium
Tallinna Sikupilli Keskkool
Tallinna Tehnikagümnaasium
Tallinna Väike-Õismäe Gümnaasium
Tallinna Õismäe Humanitaargümnaasium
Tallinna Õismäe Vene Lütseum
Õismäe Kool

Küsitletute enamiku moodustasid siiski munitsipaalkoolide õpilased.

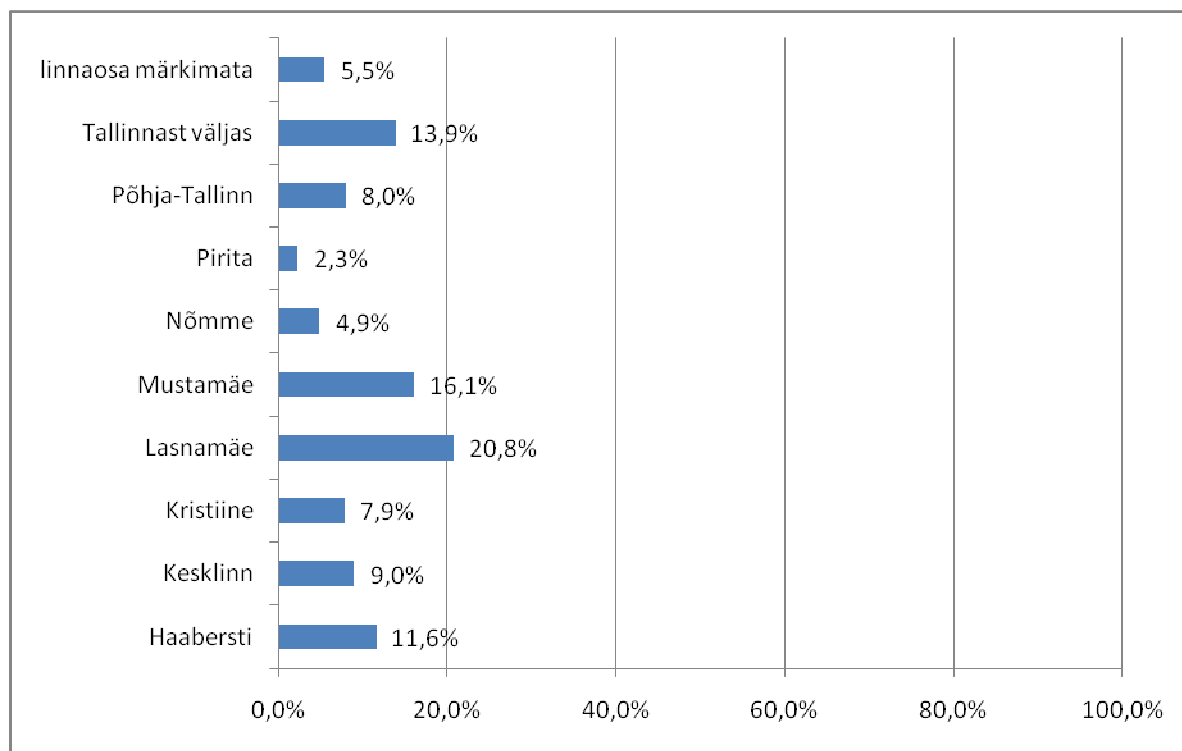
Joonis 1.Osalenud kooli tüüp omaniku alusel

Kooli linnaosa alusel jagunesid vastanud järgnevalt:

Joonis 2. Osalenute jagunemine koolide linnaosa alusel

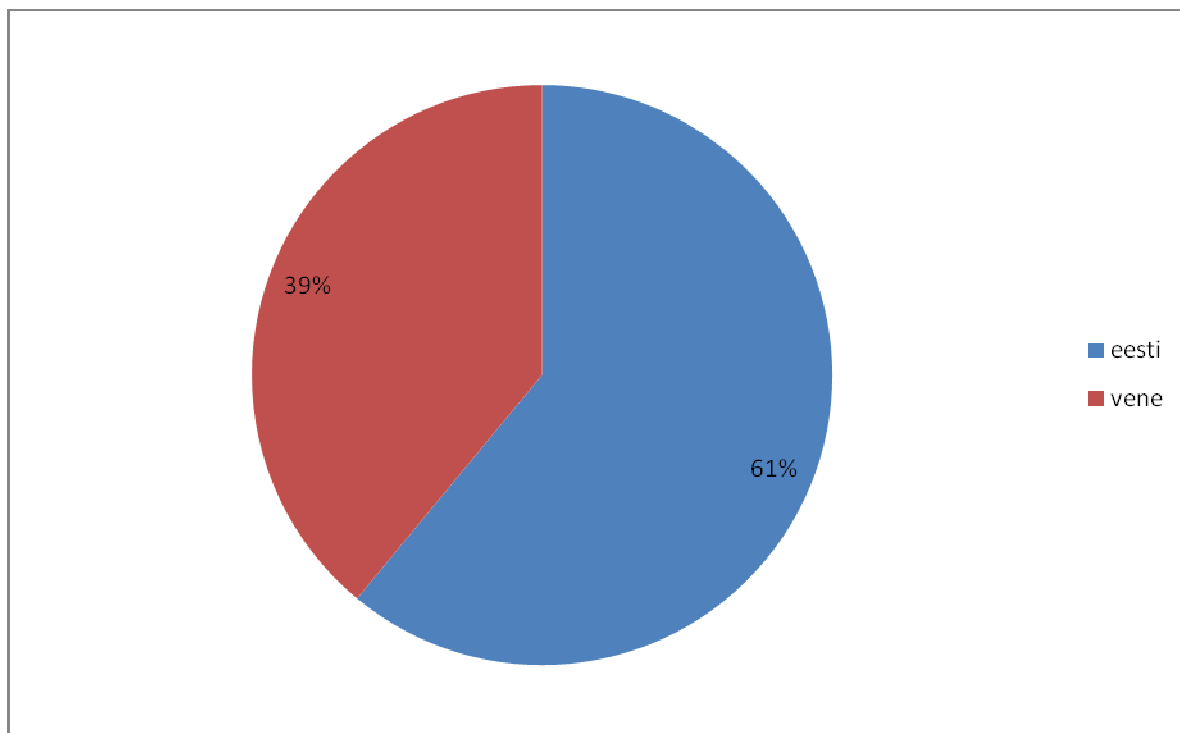
Vastanud õpilaste jagunemine linnaosa alusel on mõnevõrra erinev jagunemisest koolide linnaosade alusel, lisaks on küllaltki suur osa (14%) märkinud, et elavad Tallinnast väljas. Erinevused kooli ja elukoha linnaosa vahel peegeldavad tõsiasja, et osad õpilased käivad koolis teises linnaosas.

Joonis 3. Osalenute jagunemine elukoha linnaosa alusel

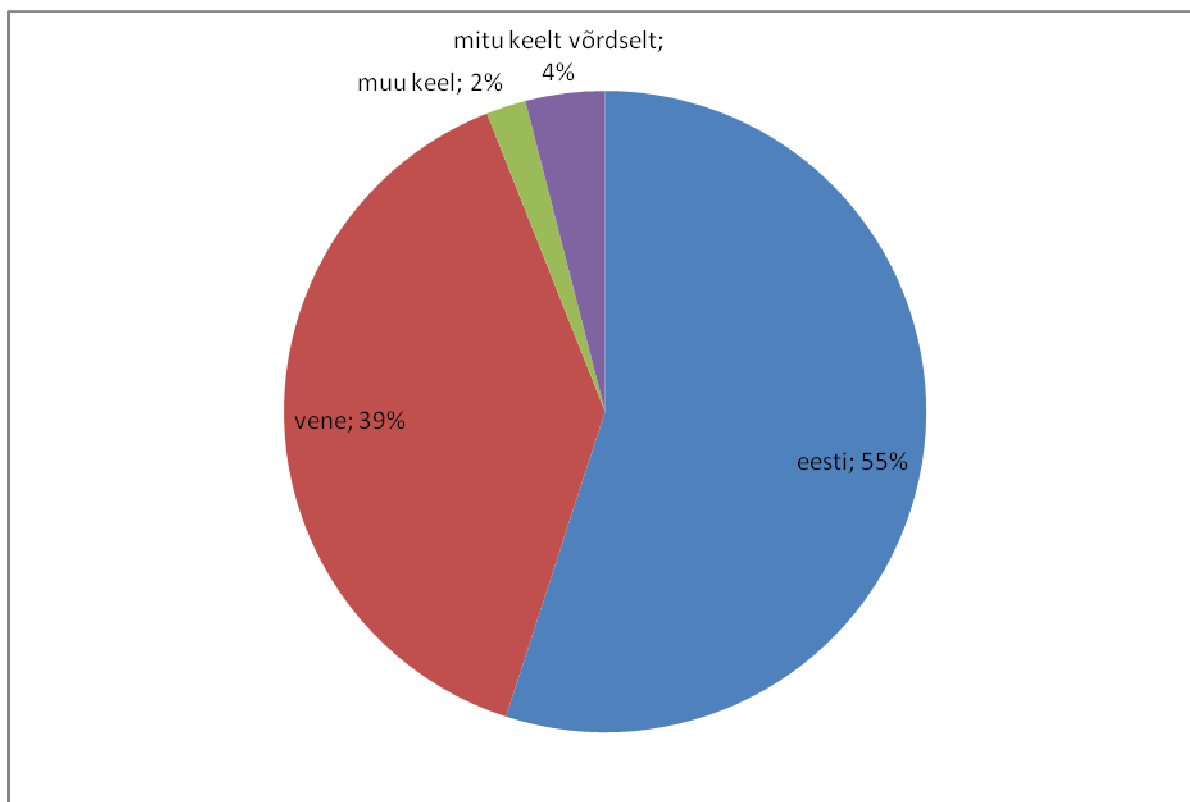
Vastamise keel

61% vastajatest kasutasid venekeelsed ankeeti, 39% eestikeelset.

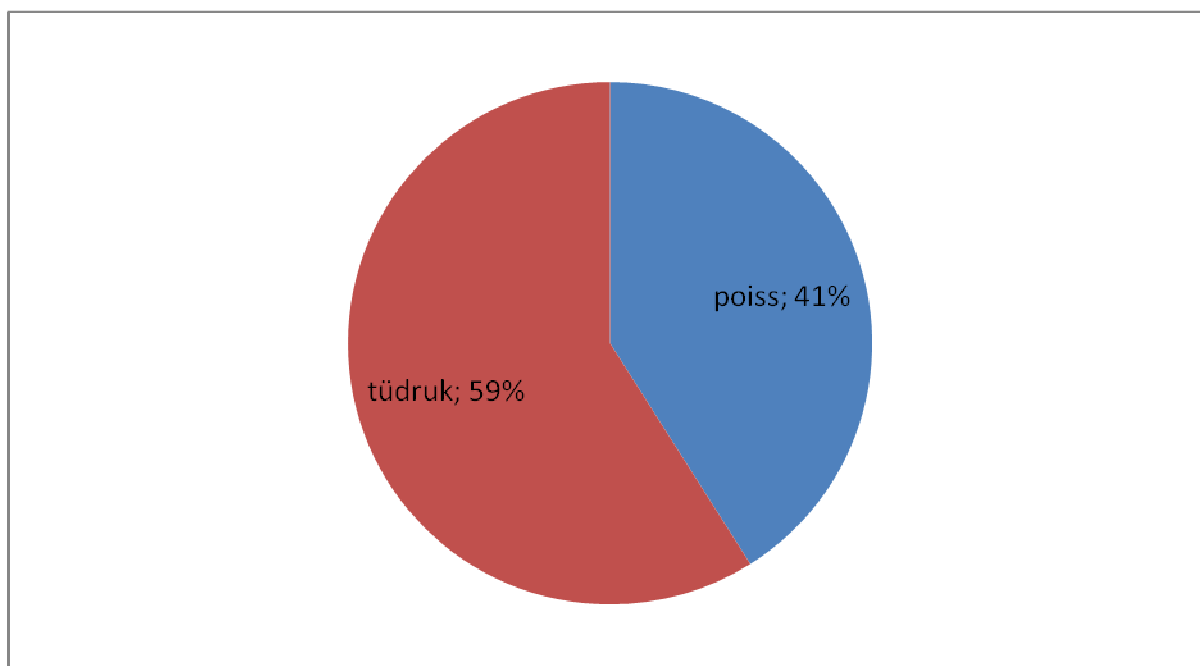
Joonis 4. Küsimustiku keel

Vastajaid koduse keele alusel liigitades on näha eestlaste mõnevõrra väiksemat osakaalu. Küll on kodus mingis muus keeles kõnelevad või mitme koduse keelega lapsed kasutanud vastamisel eestikeelset küsimustikku.

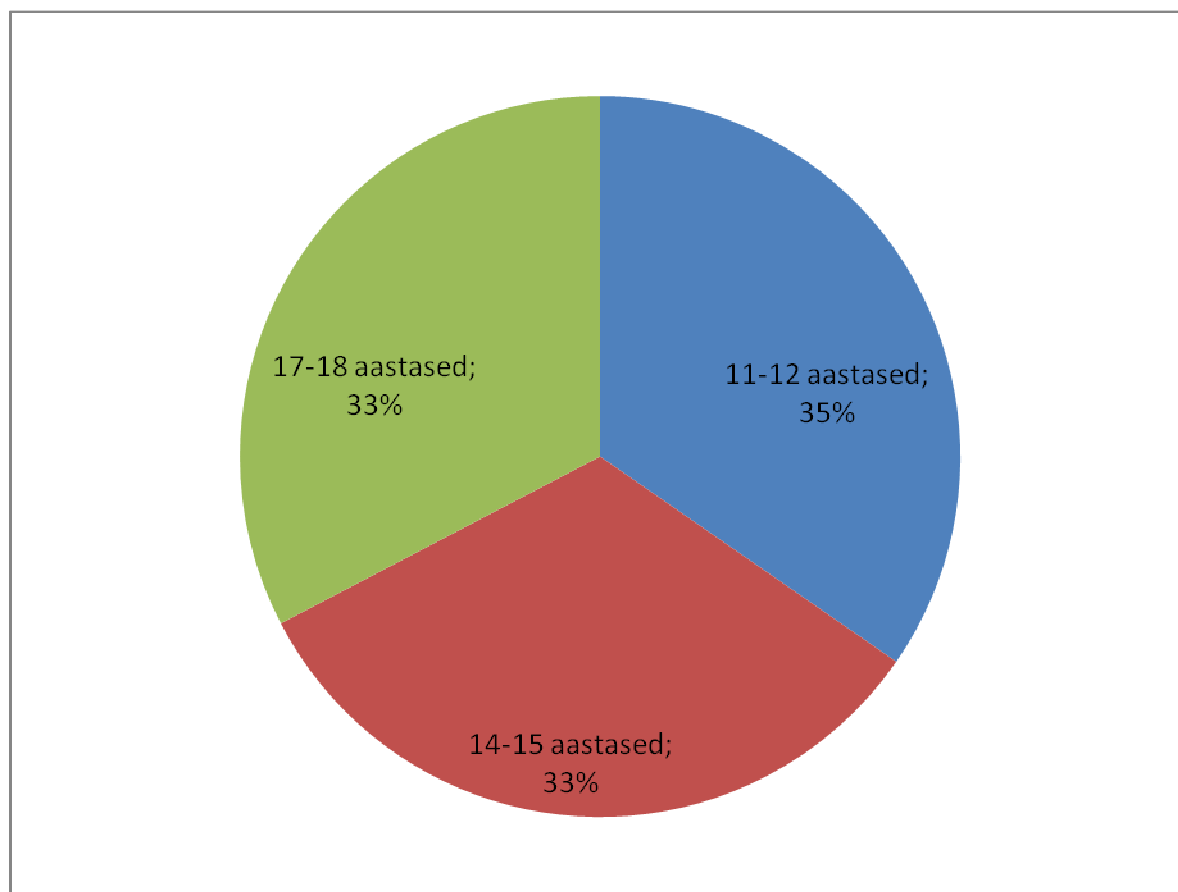
Joonis 5. Vastanute jaotus koduse keele alusel

Soolise jaotuse lõikes olid tüdrukud veidi enam esindatud kui poisid.

Joonis 6. Vastanute sooline jaotus

Vastanute vanusjaotus peegeldab valimi koostamise protseduuri, kusitleti 5nda, 8nda ja 11nda klassi õpilasi. Kõik vanusgrupid on võrdselt esindatud.

Joonis 7. Vastanute vanusjaotus

3 KÜSITLUSE TULEMUSED - NOORED

3.1 TULEMUSTE ESITUS

Aruandes on esitatud joonistena küsimuste vastusvariandid märkinute jaotumine protsentides. Vastuste ja vastajate jagunemine eri taustamuutujate lõikes on esitatud tabelites. Tabelites on esitatud ainult need erinevused, mis osutusid statistiliselt oluliseks. See tähendab ühtlasi, et esitamata jäetud lõigetes ei ole muutuja väärtus diferentseeritud ning langeb kokku ühemuutuja jaotusega. Statistiliselt oluliseks on loetud erinevus, mille puhul vea, et valimis ilmnenud erinevus on juhuslik ega tulene erinevustest üldkogumis (kõik Tallinna munitsipaalkoolide 5-11 klasside õpilased), tegemise tõenäosus on väiksem kui 5%. Seda tuntakse ka olulisuse nivoona või esimest tüüpi veana.

Kõikide tegevustes osalemise ja hinnangute küsimusele antud vastuseid on analüüsitud viie muutuja lõikes:

- Sugu (mees, naine),
- Vanus (vanusgrupid 11-12 aastased, 14-15 aastased ja 17-18 aastased),
- Vastamise keel (eesti, vene),
- Vanemapere sotsiaalmajanduslik olukord (üksikvanemaga pere, kahe vanemaga ja kolme või enama lapsega pere ning kahe vanemaga ühe-kahelapseline pere),
- Linnaosa (Tallinna linnaosad ja eraldi kategooriana elamine väljaspool Tallinna piire).

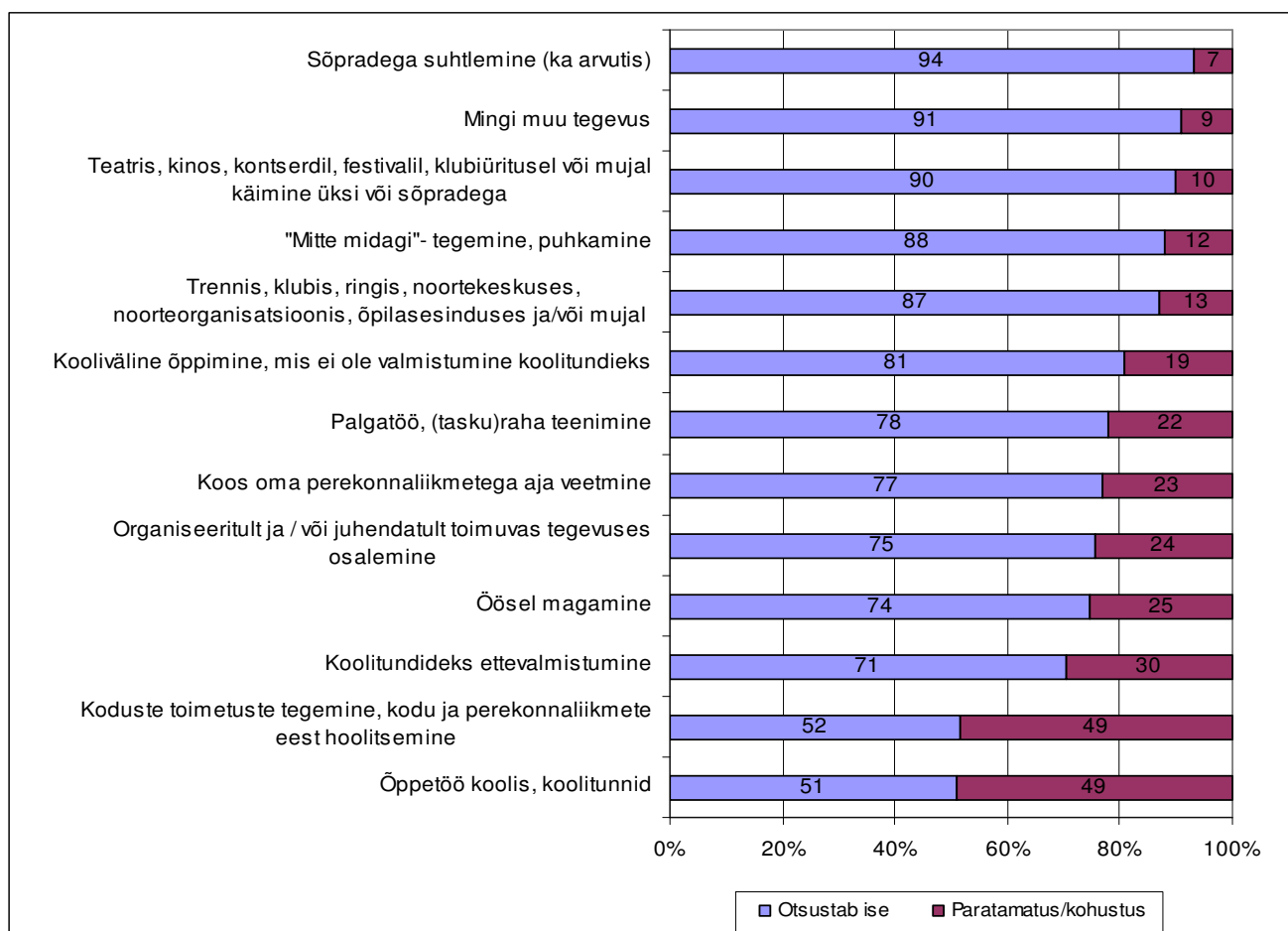
Samamoodi on esitatud ka lapsevanemate küsitluse andmete analüüsi tulemused.

3.2 TEGEVUSVABADUS

Küsimus ankeedis:

Palun märgi iga järgmise tegevuse kohta kuivõrd on tegemist tegevusega, mille täitmise või milles osalemise üle otsustad Sina ise või mida sa ei pruugi teha kui Sa nii otsustad või kuivõrd on tegemist paratamatusega või kohustusega, st. Tegevusega, mille täitmise ja milles osalemise üle Sina ise ei otsusta.

1- Kindlasti otsustan ise 2- Pigem otsustan ise 3- Pigem paratamatus/ kohustus 4- Kindlasti paratamatus/ kohustus

Joonis 8. Noorte hinnangud sellele, kui võrd vabad nad on ise otsustama mingi tegevuse tegemise või tegevuses osalemise üle (%)

Erinevate loetletud tegevuste hulgast leidis suurim osa noori (üle 90%), et otsustavad ise sõpradega suhtlemise, sõpradega või üksi teatris, kinos, kontserdil, festivalil, klubiüritusel või mujal käimise ning muude tegevuste üle (Joonis 8).

Sõpradega suhtlemise puhul erinesid mõnevõrra eesti ja vene keeles ankeeti täitnute ning tüdrukute ja poiste antud vastused: eesti keeles ankeeti täitnud noored ja tüdrukud arvasid sagedamini, et otsustavad sõpradega suhtlemise üle ise (Tabel 2).

Mõningad erinevused ankeedi keele, soo ning vanuse lõikes ilmnesid ka teatris, kinos, kontserdil, festivalil, klubiüritusel ja mujal käimise osas: eesti keeles ankeeti täitnutest, tüdrukutest ja vanematesse vanusegruppidesse kuulujatest leidis suurem osa vastajad, et otsustavad nimetatud tegevuste üle ise.

Tabel 2. Erinevused hinnangutes, mida noor saab ise otsustada soo ja keele lõikes. Otsustab ise osakaal, %.

	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Sõpradega suhtlemine	90	94	96	89
Teatris, kinos, kontserdil, festivalil, klubiüritusel või mujal käimine	-	-	91	80
Mitte- midagi tegemine, puhkamine	89	86	90	77
Trennis, klubis, ringis, noorte-organisatsioonis, noortekeskuses, õpilas-esinduses osalemine	-	-	91	80
Kooliväline õppimine, mis pole ette-valmistus koolitundideks	77	84	86	71
Palgatöö, (tasku)raha teenimine	74	81	84	70
Koos perekonnaliikmetega ajaveetmine	-	-	-	-
Organiseeritult ja/ või juhendatult toimuv as tegevuses osalemine	73	77	78	70
Koolitundideks ettevalmistumine	-	-	67	76
Koduste toimetuste tegemine	-	-	44	63
Õppetöö koolis, koolitunnid	-	-	40	76

Tabel 3. Erinevused hinnangutes, mida noor saab ise otsustada vanuse lõikes. Otsustab ise osakaal, %

	11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Teatris, kinos, kontserdil, festivalil, klubiüritusel või mujal käimine	86	88	94
Mitte- midagi tegemine, puhkamine	82	88	94
Trennis, klubis, ringis, noorte-organisatsioonis, noortekeskuses, õpilas-esinduses osalemine	80	88	94
Kooliväline õppimine, mis pole ette-valmistus koolitundideks	75	77	91
Palgatöö, (tasku)raha teenimine	70	77	85
Koos perekonnaliikmetega ajaveetmine	73	73	85
Organiseeritult ja/ või juhendatult toimuv as tegevuses osalemine	72	73	84
Koolitundideks ettevalmistumine	72	66	75
Õppetöö koolis, koolitunnid	56	43	52

Ligi 90% noortest leidis ka, et saavad ise otsustada trennis, klubis, ringis, noortekeskuses, noorteorganisatsioonis, õpilasesinduses ja/või mujal käimise (Otsustab ise 87%) üle ning „mitte midagi“- tegemise ja puhkamise üle (Otsustab ise 88%) (Joonis 8).

Mõlema nimetatud tegevuse puhul erinesid teineteisest eesti keeles ankeeti täitnud vastajad ja vanematesse vanusegruppidesse kuulunud, kes arvasid sagedamini, et otsustavad ise oma valikute üle.

Üle kolmveerandi vastajatest arvasid, et otsustavad ise koolivälise õppimise (mis ei ole koolitöö), palgatöö ja (tasku)raha teenimise ning perega aja veetmise üle (Joonis 8).

Koolivälise õppimise üle otsustavad endi sõnul rohkem ise eesti keeles ankeeti täitnud võrreldes vene keeles ankeeti täitnutega, tüdrukud võrreldes poistega ning vanemad vastajad võrreldes noorematega. Palgatööd pidasid sagedamini vabatahtlikuks eesti keeles ankeeti täitnud ja tüdrukud. On mõnevõrra ootamatu, et nooremad vastajad, kellel töötamisega ilmselt vähem kokkupuudet on, arvavad sagedamini, et palgatöö näol on tegemist kohustuse või paratamatusega. Perega ajaveetmise osas on erinevad kahe noorema ja kõige vanema vanusegrupi antud vastused. Nooremate jaoks on perega aja veetmine sagedamini kohustuseks.

Veidi alla kolmveerandi respondentidest arvas, et otsustavad ise koolitundideks ettevalmistumise, organiseeritult ja/või juhendatult toimivas tegevuses osalemise ja öösel magamise üle (Joonis 8). Organiseeritult ja/või juhendatult toimivate tegevuste puhul leidsid eesti keeles ankeeti täitnud sagedamini, et otsustavad ise. Samuti olid oma otsustes endi sõnul veidi iseseisvamad tüdrukud võrreldes poistega. Ka vanuse lõikes esinesid erinevused nooremate ja vanema vanusegrupi vahel. Koolitundideks valmistumise üle otsustavad endi sõnul rohkem ise vene keeles ankeeti täitnud. Samuti on olulisi erinevusi vanusegruppide vahel: keskmine vanusegrupp (14- 15 aastased) leiavad endil kõige vähem otsustusvabadust olevat. Seevastu noorima ja vanima vanusegrupi antud vastused on suhteliselt sarnased.

Vähim otsustamisvabadust näevad noored endil olevat koolitundides ja koolis õppimises ning erinevate koduste toimetustega tegelemises. Siiski leiavad pooled vastajad, et saavad ka nende asjade üle ise otsustada. Vene keeles küsimustele vastanud arvasid enam, et neil on voli otsustada koolis õppimise üle. Samuti erinesid vastused vanusegruppide lõikes. Keskmise vanuserühma, 14-15 aastaste, hulgas arvas väikseim osakaal, et neil on õppimise osas otsustusvabadust, samas kui nooremas ja vanemas vanuserühmas arvasid üle poolte, et saavad ise otsustada. Kodutööde tegemist pidasid vene keeles ankeeti täitnud tunduvalt sagedamini vabatahtlikuks kui eesti keeles ankeeti täitnud.

3.3 JUHENDATUD TEGEVUSTE MEELDIVUS

Küsimus ankeedis:

Kuivõrd Sulle meeldib loetletud juhendatud tegevustes osaleda?

1- Väga meeldib 2- Meeldib 3- Eriti ei meeldi 4- Üldse ei meeldi

Ülekaalukalt peavad noored juhendatud tegevustest meeldivaimaks sportimist (meeldib 87%-le) (Joonis 9). Veidi rohkem meeldib see eesti keeles ankeeti täitnutele (Tabel 4).

Ligi kolmveerandile respondentidest meeldib multimeedia ja ekstreemspordialadega tegelemine ning kunst ja käsitöö (Joonis 9). Ekstreemspordialadega tegelemine meeldib rohkem poistele ja noorematele vastajatele. Kunst ja käsitöö on meelepärased tüdrukutele ja noorematele vastajatele. Samuti erinesid selles osas teineteisest erinevad perekonnatüübid: kunsti ja käsitööga tegelemine meeldib teistest enam suurematest peredest pärit noortele (Tabel 4; Tabel 5).

Umbes kahele kolmandikule noortest meeldivad vabatahtlikus tegevuses osalemine, muusikaga tegelemine, male, kabe, sudoku vms mängimine, Eestis noortelaagris viibimine, tants ja tantsuline liikumine ning rahvusvahelisel noorteseminaril, koolitusel, projektis või noortelaagris osalemine (Joonis 9).

Vabatahtlikku tegevust peavad meeldivamaks tüdrukud, eesti keeles ankeeti täitnud ja nooremad. Muusikaga tegelemine meeldib rohkem eesti keeles ankeeti täitnutele ja tüdrukutele. Male, kabe, mälumäng, sudoku jms mängud meeldivad rohkem noorematele vastajatele. Noortelaagris olemine on meelepärased tüdrukutele, eesti keeles ankeeti täitnutele ja noorematele vastajatele. Tants ja tantsuline liikumine meeldib tunduvalt rohkem tüdrukutele. Mõnevõrra enam meeldib see ka vanematele vastajatele. Rahvusvahelisi noorteseminare, koolitusi, projekte ja laagreid peavad meelepärased tüdrukud (Tabel 4; Tabel 5).

Üle pooltele õpilastele meeldib õpilasmalevas viibimine, näitlemisega tegelemine, osalemine noorteorganisatsiooni, -ühenduse tegevuses või mõne muu organisatsiooni töös, juhendatud töö arvutiprogrammidega, tänavakunst ja oma bändi tegemine (Joonis 9).

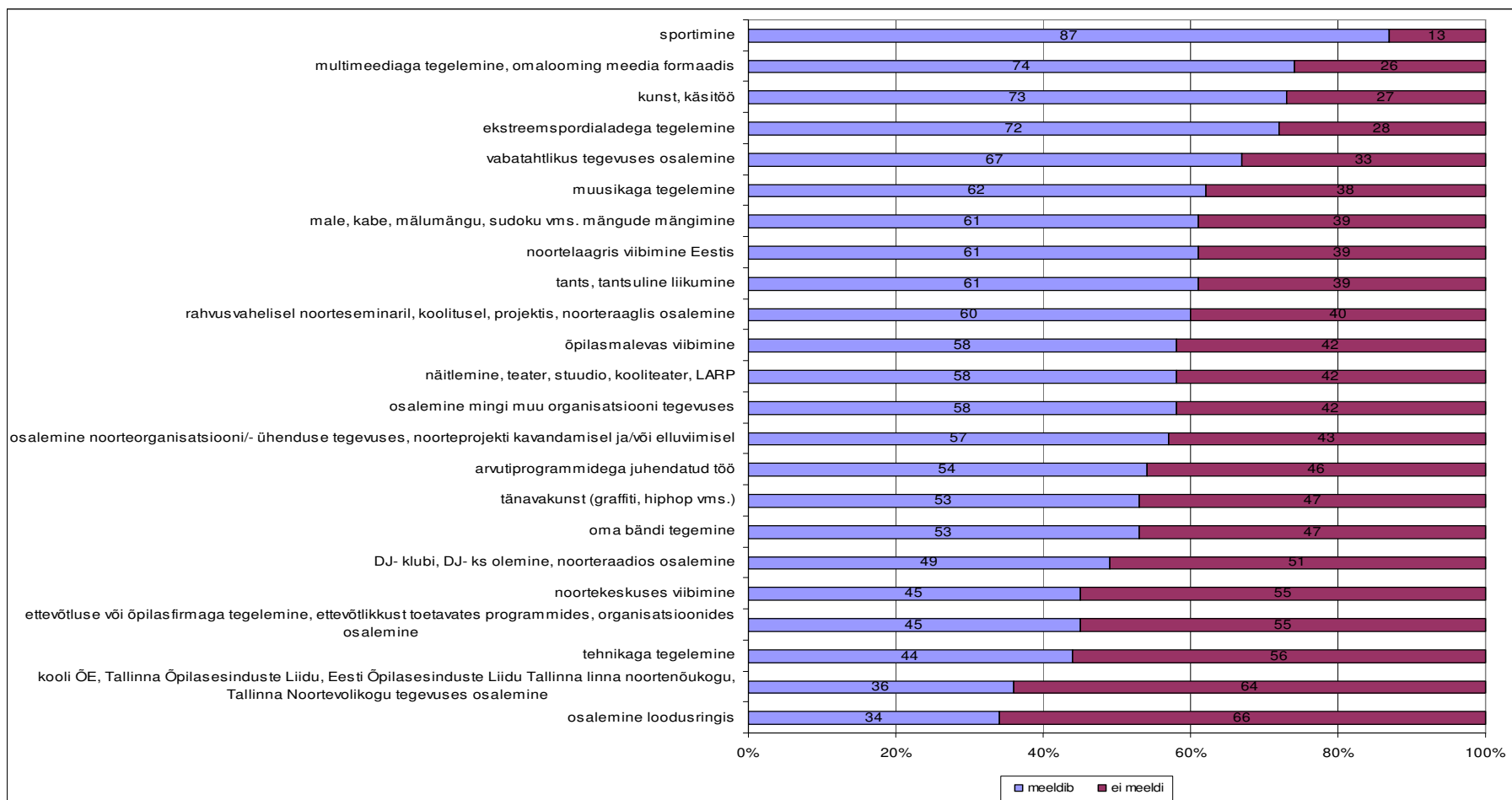
Näitlemine ning erinevates organisatsioonides tegutsemine meeldib rohkem tüdrukutele kui poistele. Arvutiprogrammidega meeldib rohkem tegeleda poistele, vene keeles ankeeti täitnutele ja kahele nooremale vanusegrupile võrreldes vanimaga. Bändi tegemise ning tänavakunstiga meeldib rohkem tegeleda vene keeles ankeeti täitnutele. Bändi tegemine meeldib mõnevõrra rohkem ka tüdrukutele. Tänavakunsti vastu tunnevad enam huvi nooremad vastajad (Tabel 4; Tabel 5).

Alla pooltele vastajatest meeldib olla DJ-ks või osaleda noorteraadios, käia noortekeskustes, tegeleda õpilasfirmade või muu ettevõtlusega seotu ning tehnikaga (Joonis 9).

DJ või noorteraadio ning noortekeskustes käimine pakub enam huvi vene keeles ankeeti täitnutele. Samuti käivad noortekeskustes meelsamini noorimad vastajad, vanimatele pakub see väga vähe huvi. Tehnikaga tegelemine meeldib rohkem poistele ja noorematele vastajatele (Tabel 4; Tabel 5).

Vähim meeldib noortele osaleda kooli õpilasesinduse ja teiste õpilaste esinduskogude töös ning loodusega seotud ringides (Joonis 9)

Õpilasesindustes ja muudes kogudes osalemine meeldib rohkem vene keeles ankeeti täitnud noortele ja noorematele vastajatele. Loodusringis osalemine meeldib samuti noorimatele vastajatele (Tabel 4; Tabel 5).

Joonis 9 Erinevate juhendatud tegevustes osalemise meeldivus (%)

Tabel 4. Juhendatud tegevuste meeldivus soo ja keele lõikes (meeldib osakaal, %)

	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Sportimine	-	-	88	83
Kunst, käsitöö	61	83	-	-
Ekstreemsport	78	68	-	-
Vabatahtlik tegevus	69	75	71	61
Muusikaga tegelemine	52	70	64	57
Noortelaagris olemine	52	67	-	-
Tants, muu tantsuline tegevus	28	83	-	-
Rahvusvaheline noortelaager, -seminar, koolitus, laager	47	67	-	-
Näitlemine, kooliteater	42	69	-	-
Muu organisatsioon	53	60	-	-
Arvutiprogrammidega juhendatud töö	69	56	50	61
Tänavakunst	-	-	49	59
Bänd	47	56	50	56
DJ, noorteraadio	-	-	57	43
Noortekeskuses viibimine	-	-	39	55
Tehnikaga tegelemine	73	23	-	-
Kooli ÕE, Tallinna ÕE Liit, Tallinna Noortenõukogu, Tallinna Noortevolikogu	-	-	31	44

Tabel 5. Juhendatud tegevuste meeldivus vanuse ja peretüübi lõikes (meeldib osakaal, %)

	11-12 aastased	14-15 aastased	17-18 aastased	Üks vanem	kaks vanemat ja 3 (+) last	kaks vanemat ja 1-2 last
Kunst, käsitöö	81	71	66	69	69	70
Ekstreemsport	78	74	64	-	-	-
Vabatahtlik tegevus	73	63	65	-	-	-
Male, kabe, mälumäng, sudoku vms.	-	-	-	68	52	60
Noortelaagris olemine	69	60	54	-	-	-
Tants, muu tantsuline tegevus	53	60	70	-	-	-
Arvutiprogrammidega juhendatud töö	66	56	37	-	-	-
Tänavakunst	62	52	44	-	-	-
Noortekeskuses viibimine	64	42	27	-	-	-
Tehnikaga tegelemine	54	40	35	-	-	-
Kooli ÕE, Tallinna ÕE Liit, Tallinna Noortenõukogu, Tallinna Noortevolikogu	47	31	27	-	-	-
Loodusringis osalemine	46	31	29	-	-	-

3.4 JUHENDAMATA TEGEVUSTE MEELDIVUS

Küsimus ankeedis:

Kuivõrd Sulle meeldib allpool loetletud juhendamata tegevusi ise teha, neis osaleda?

1- Väga meeldib 2- Meeldib 3- Eriti ei meeldi 4- Üldse ei meeldi

Peaaegu kõigile vastajatele meeldib reisimine. Rohkem meeldib see eesti keeles ankeeti täitnud noortele (98%; vene keel- 93%). Väga suurele osale respondentidest meeldib ka niisama jalutamine, televiisori või filmide vaatamine, palga eest töötamine ja internetis suhtlemine (Joonis 10).

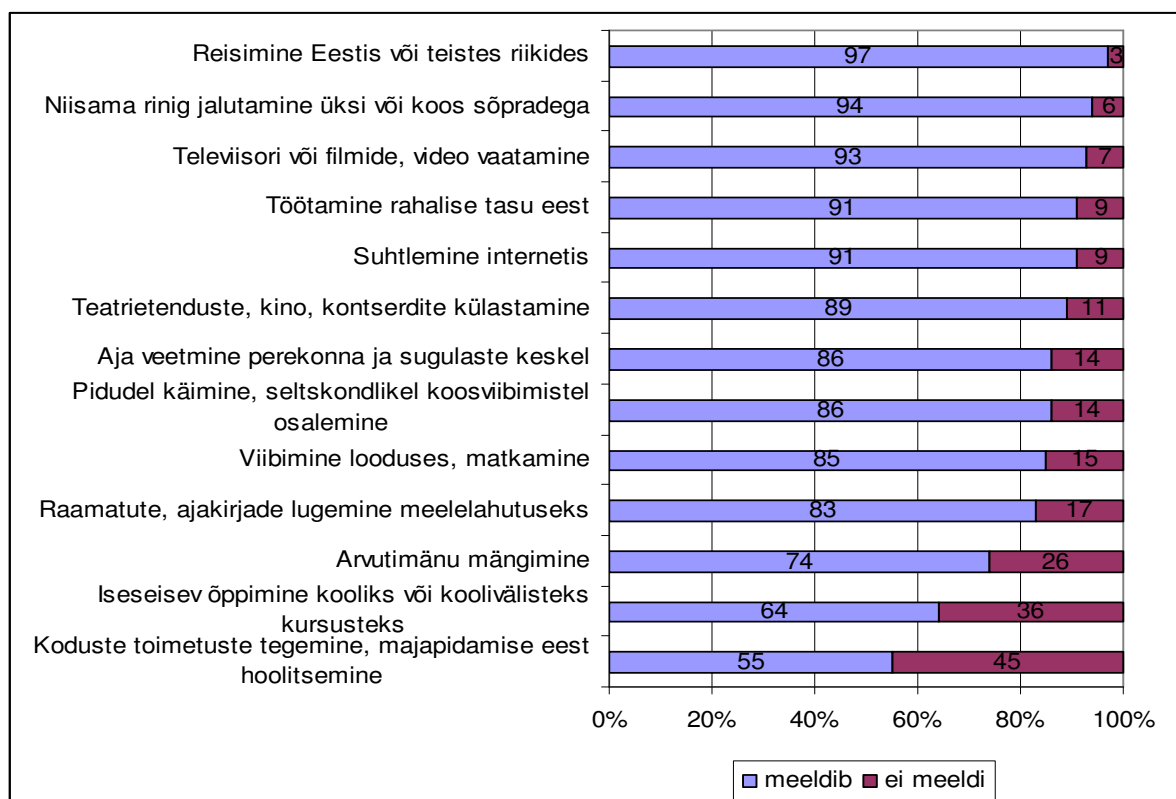
Jalutamine meeldib rohkem tüdrukutele. Televiisori vaatamine pakub rohkem huvi noorematele vastajatele. Netis suhtlemine meeldib rohkem tüdrukutele ja keskmisesse vanusegruppi kuuluvatele vastajatele (Tabel 6; Tabel 7).

Üle 80 protsendile vastanutest meeldib käia teatris, kinos ja kontserdil, veeta aega perekonna ja sugulastega, käia pidudel, viibida looduses ja lugeda raamatuid ning ajakirju (Joonis 10).

Tüdrukutele meeldib rohkem käia kinos, teatris ja kontserdil, pidudel, käia looduses ja matkata ning meelelahutuseks lugeda. Pidudel ja teatris, kinos ja kontserdil meeldib rohkem käia eesti keeles ankeedi täitnutele. Seevastu looduses käia ja matkata meeldib rohkem vene keeles ankeedi täitnud noortele (Tabel 6).

Vähem kui kolmveerandile vastanutest meeldib mängida arvutimänge, iseseisvalt õppida või majapidamistoimetustega tegeleda (Joonis 10).

Arvutimängude mängimine meeldib rohkem vene keeles ankeedi täitnutele, poistele ja noorematele vastajatele. Iseseisev õppimine meeldib rohkem vene keeles ankeedi täitnutele, aga esinevad ka vanuselised erinevused: noorematele vastajatele meeldib kõige rohkem ise õppida, neile järgneb vanim vanusegrupp ning kõige vähem meeldib õppida keskmisele vanusegrupile. Koduseid toimetusi meeldib veidi rohkem teha tüdrukutele (Tabel 6; Tabel 7).

Joonis 10 Erinevate juhendamata tegevuste meeldivus (%)

Tabel 6. Juhendamata tegevuste meeldimine soo ja keele lõikes (Meeldib- %)

	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Reisimine Eestis või teistes riikides	-	-	98	93
Niisama ringi jalutamine	90	96	-	-
Suhtlemine internetis	86	93	-	-
Peod, seltskondlikud koosviibimised	79	90	98	82
Viibimine looduses, matkamine	79	88	83	90
Raamatute, ajakirjade lugemine	70	91	-	-
Arvutimängude mängimine	89	63	59	71
Iseseisev õppimine	-	-	59	71
Koduste toimetuste tegemine	49	59	-	-

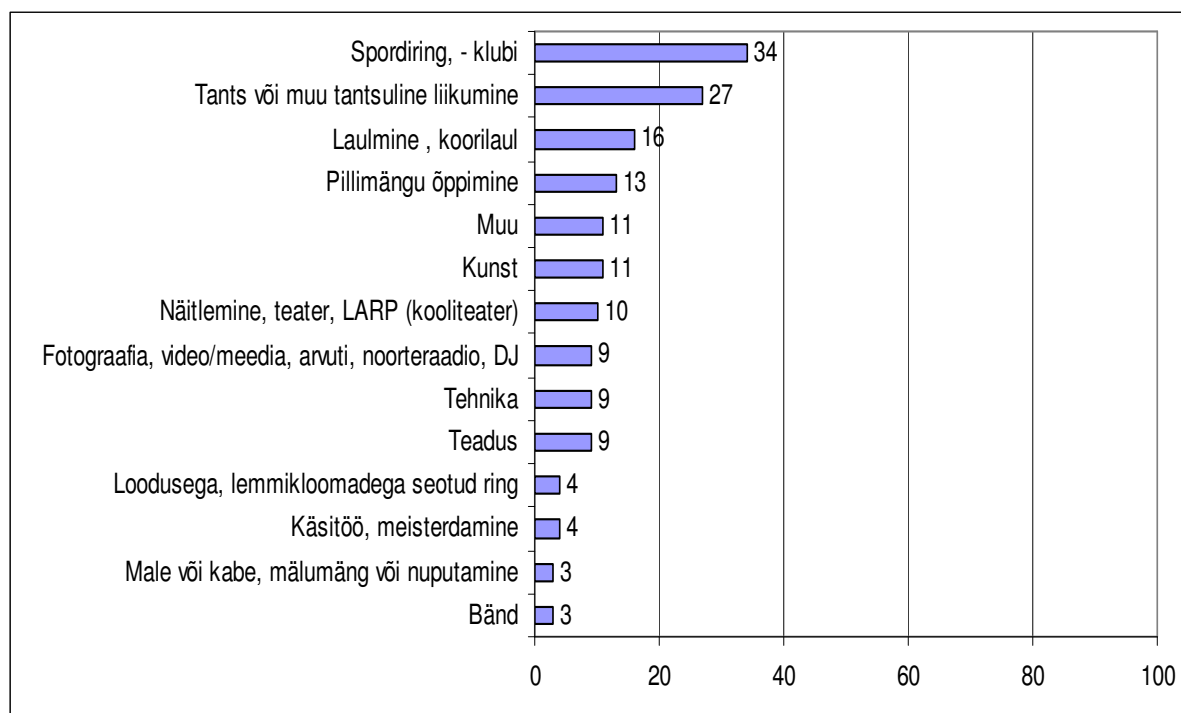
Tabel 7. Juhendamata tegevuste meeldimine vanusgruppide lõikes (Meeldib- %)

	11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Televiisori või filmide vaatamine	96	94	86
Suhtlemine internetis	89	92	89
Arvutimängude mängimine	63	69	58
Iseseisev õppimine	73	55	62

3.5 OSALEMINE JUHENDATUD TEGEVUSTES. HINNANGUD TEGEVUSTELE

Küsimus ankeedis:

Millis(t)e juhendatud ja organiseeritult toimuvate vaba- aja tegevustega tegelesid eelmisel sügisel (september 2009- detsember 2009) regulaarselt ja pikemal ajaperioodil kui 1 kuu?

Joonis 11. Juhendatud ja organiseeritult toimuvad vaba aja tegevused, millega tegeleti (jah- %)

Veidi üle kolmandiku respondentidest tegeles 2009. aasta sügisel regulaarselt **spordiga** (Joonis 11). Vene keeles ankeedi täitnute seas oli spordiga tegelnuid vähem kui eesti keeles ankeedi täitnute hulgas (Tabel 9). Samuti tegeleti spordiga erineval määral erinevates linnaosades: enim tegelesid spordiga Kristiines elavad respondendid ja vähim Lasnamäel, Mustamäel ja Põhja-Tallinnas elavad vastajad (Tabel 11). Pooled selle tegevusega tegelejatest alustasid 1.- 3. klassis ja kolmandik 4.- 6. klassis. Lasnamäel elavad vastajad alustasid spordiga varem (keskmiselt 3. klassis) kui Haaberstis, Kristiines, Nõmmel või Põhja- Tallinnas elavad spordiharrastajad (keskmiselt 5. või 6. klassis). Spordiga tegelemisele kulus vastajatel nädalas keskmiselt viis ja pool tundi (Tabel 12). Seejuures tegid sporti rohkem vanemad vastajad (Tabel 10). Spordiga tegelemist plaanib jätkata 86% vastajatest, mis on üks kõrgemaid näitajaid loetletud tegevuste hulgas. Üle 90% vastajatest leiab, et sportimine on huvitav ja arendav. Samuti ollakse väga rahul

juhendajate (Rahul- 94%), töökorralduse (Rahul- 93%) ja vahenditega (Rahul- 94%) ning üpriski rahuldavaks hinnatakse ka trenni toimumise kohta (Rahul- 89%) (Tabel 12).

Väga levinud on ka tantsu või muu tantsulise liikumisega tegelemine (27% vastanutest), mis on populaarsem tüdrukute seas (Joonis 11). Üle poolte tantsuga tegelejatest alustasid esimeses kooliastmes ning viiendik 4.- 6. või 7.- 9. klassis. Tantsimisega tegelevad poisid alustasid sellega keskmiselt veidi hiljem kui tüdrukud. Tantsimisega tegeleti nädalas vähem kui spordiga, keskmiselt 4 tundi. Sellega tegelemist plaanib jätkata kolmveerand harrastajatest, seejuures on jätkamises kindlamad eesti keeles ankeeti täitnud respondendid (Tabel 13). Üle 90% tantsuga tegelejatest leiab, et see on huvitav ja arendav (Tabel 12). Tantsimine on huvitavam tüdrukute jaoks ning samuti arvavad nad võrreldes poistega, et see arendab neid rohkem. Arendavusele andsid kõrgema hinnangu ka eesti keeles ankeeti täitnud vastajad (Tabel 13). 90% vastajatest on rahul tantsutunni juhendajaga (Tabel 12). Ka selle muutuja puhul andsid poisid ja tüdrukud erinevaid hinnanguid: tüdrukud on juhendajaga tunduvalt enam rahul kui poisid (Tabel 13). Väga rahul ollakse olemasolevate vahenditega (Tabel 12). Väikseid erinevusi on siin poiste ja tüdrukute ning vene keeles ja eesti keeles ankeeti täitnute vahel, kelledest esimesed grupid on veidi vähem vahenditega rahul (Tabel 13). Veidi vähem ollakse rahul trenni töökorraldusega ja kohaga, kus tantsuga tegeleda saab (Tabel 12). Rahulolu töökorraldusega on suurem Nõmmel, Pirital ja Põhja- Tallinnas elavate tantsuharrastajate seas (Tabel 16). Asukohaga on enam rahul nooremad vastajad (Tabel 14).

Palju tegeletakse ka laulmise ja koorilauluga (16%) (Joonis 11). Enam on lauljaid eesti keeles ankeedi täitnute ja tüdrukute (Tabel 9). Erinevusi on ka linnaosade lõikes. Laulmisega tegelevad kõige rohkem need vastajad, kes elavad Põhja- Tallinnas, Nõmmel ja Haaberstis. Vähim tegeletakse laulmisega Pirital, Lasnamäel ja Kristiines (Tabel 11). Laulmisega alustatakse veelgi varem kui spordi või tantsimisega: ligi 90% harrastajatest alustas 1.- 6. klassis, seejuures 75% 1.- 3. klassis. Samas kulutatakse laulmisele kõikidest esitatud tegevustest kõige vähem aega: keskmiselt 2 ja pool tundi nädalas (Tabel 12). Seejuures kulutavad vähem aega nooremad vastajad ja eesti keeles ankeeti täitnud respondendid. 79% vastajatest arvavad, et jätkavad laulmise või koorilauluga ka edaspidi. Üle 80% respondentidest leiab, et laulmine on huvitav ja arendav ning on rahul juhendaja ning töökorraldusega (Tabel 12). Laulmist hindavad arendavamaks vene keeles vastanud (Tabel 13). Väga rahul ollakse kohaga, kus laulmist saab harrastada ning olemasolevate vahenditega (Tabel 12).

Pillimängu õppimisega tegeleb 13% respondentides (Joonis 11). Pea pooled neist alustasid sellega 1.- 3. klassis ja üpriski suur osa neist (83%) arvab, et jätkab sellega tegelemist ka tulevikus. Pillimängule kulutati nädalas keskmiselt neli ja pool tundi (Tabel 12). Pillimängu pidas huvitavaks 89%, sealjuures oli see põnevam 17- 18 aastastele vastajatele. Samuti leiti, et pillimäng on väga arendav ja oldi rahul olemasolevate vahenditega (üle 90%). Üpris kõrgeid hinnanguid (rahul olid üle 80%) anti ka rahulolule juhendaja, asukoha ja töökorraldusega (Tabel 12).

Umbes kümnendik vastajates tegeles kunstiga (Joonis 11), kusjuures nende hulgas on rohkem tüdrukuid kui poisse (Tabel 9), samuti kulutavad tüdrukud kunstiga tegelemisele rohkem aega kui poisid. Keskmiselt kulub noortel kunstiharrastusele 4 tundi nädalas (Tabel 12; Tabel 13).

Kunstiga tegelemist alustatakse samuti üpris vara: 59% tegid seda 1.- 3. klassis. 86% vastajatest leiab, et jätkavad kunstiga tegelemist ka tulevikus. Harrastust hinnatakse väga arendavaks ning huvitavaks ja valdav enamus noori on rahul tegevuse asukoha, töökorralduse ja vahenditega. Rahulolu juhendajaga on veidi väiksem (Tabel 12).

Näitlemisega tegeleb samuti umbes kümnendik respondentidest (Joonis 11). Näitlemine on populaarsem vene keeles ankeeti täitnute hulgas ja tüdrukute seas (Tabel 9). Tüdrukud peavad näitlemist huvitavamaks ja arendavamaks kui poisid (Tabel 13). Samuti on erinevusi linnaosade lõikes: näitlemisega tegelejate osakaal on suurim Haaberstis, Lasnamäel ja Mustamäel ning väiksem Kesklinnas ja Kristiines (Tabel 11). Teisalt on Kesklinnas ja Kristiines näitlemisega tegelejad kõige rohkem rahul tegevuse asukohaga (Tabel 16). Näitlemisega alustatakse sagedamini 4.- 6. klassis ja võrreldes teiste tegevustega mõnevõrra harvem esimestes klassides. Keskmiselt kulutati näitlemisele 3.8 tundi nädalas. Kolmveerand harrastajatest plaanib sellega jätkata ka edaspidi. Hinnangud huvitavusele ja arendavusele, rahulolule juhendaja, asukoha, töökorralduse ja vahenditega olid veidi madalamad kui eelpool loetletud tegevuste puhul (jäädes 79 ja 86 protsendi vahele) (Tabel 12). Tegevuse toimumise asukohaga olid vähem rahul vanima vanusegrupi esindajad (17- 18 aastased), kelledest pea pooled leidsid, et sinna minna on ebamugav või ebaturvaline (Tabel 14).

Fotograafia, video/meedia, noorteraadio või DJ harrastuse märkis endal olevat 9% respondentidest (Joonis 11), kellede hulgas on mõnevõrra rohkem 14- 15 aastaseid vastajaid. Tegevusega alustati kõige sagedamini 7.- 9. klassis (40% harrastajatest). Keskmiselt kulus selle harrastuse peale 4.6 tundi nädalas (Tabel 12), veidi enam kulutasid aega tüdrukud. 83% kõikidest harrastajatest arvasid, et jätkavad seda ka järgmisel poolaastal (Tabel 12). Jätkamises olid kindlamad kahe vanemaga peredes kasvavad noored (Tabel 15). Tegevust hinnati väga arendavaks ja huvitavaks ning väga rahul olid ka juhendajatega. Veidi vähem olid vastajad rahul tegevuse asukoha, töökorralduse ja vahendite olemasoluga (Tabel 12).

Ka tehnikaga (lennu-, auto-, laeva- jne. mudelite ehitamisega vms.) tegelesid 9% vastajatest (Joonis 11), kelle hulgas polnud peaaegu üldse tüdruke ega vanimasse vanusegruppi (17- 18 aastased) kuulujaid (Tabel 9; Tabel 10). Enamasti alustati tehnikaga tegelemist 1.- 6. klassis. Keskmiselt kulus sellele nädalas umbes 5 tundi. Kõikidest tegevustest kõige vähem olid tehnikaga tegelejad kindlad oma jätkamises (Jätkab- 71%). Sellest hoolimata peeti hobi üpris huvitavaks ja arendavaks (üle 85%). Samuti oldi küllaltki rahul ringi töökorralduse ja vahenditega (üle 80%). Umbes kolmveerand vastajatest on rahul juhendaja ja asukohaga (Tabel 12). Asukohaga rahulolu oli suurem Kesklinnas, Kristiines, Piritas ja Põhja- Tallinnas selle harrastusega tegelejate hulgas (Tabel 16).

Teadusega (aine täiendavad tunnid, eriainete tunnid, Õpilaste Teaduslik Ühing, Õpilaskadeemia, Teaduskoo vms.) tegeleb samuti 9% respondentidest (Joonis 11). Kolmandik neist alustas 1.- 3. klassis või 4.- 6. klassis. Keskmiselt kulus selle harrastusega tegelemiseks 3.7 tundi nädalas. 79% vastajatest arvas, et jätkab teadusega tegelemist ka tulevikus. Väga rahul oldi ringi või klubi töökorraldusega (Rahul- 91%) ning küllaltki rahul (üle 80%) juhendaja, asukoha ja vahenditega. Samuti ütles üle 80% respondentidest, et teadusega tegelemine on neile huvitav ja arendav (Tabel 12).

Väga vähesed respondendid (alla 5%) osalesid loomadega seotud ringis, tegelesid käsitöö või meisterdamise, male, kabe, mälumängu või nuputamise ja bändi tegemisega (Joonis 11).

Käsitöö ja meisterdamine oli populaarsem noorimate vastajate seas (Tabel 10). Samuti alustatakse sellega noorelt (kõik harrastajad olid alustanud 1.- 6. klassis) (

Tabel 17). Kõige varem alustavad käsitöö või meisterdamisega tegelemist 3 ja enama lapsega peredes kasvavad (keskmiselt 2. klassis). Keskmiselt kulub sellele tegevusele umbes 3 tundi nädalas. 81% harrastajatest plaanivad jätkata meisterdamist ja käsitööga tegelemist ka järgmisel poolaastal. Pea kõik (97%) selle tegevusega tegelejad leiavad, et see on nende jaoks arendav. Samuti peetakse seda huvitavaks ning antakse väga kõrgeid hinnanguid rahulolule juhendaja, töökorralduse ja vahenditega. Teisalt on rahulolu tegevuse toimumise kohaga pea kõige madalam kõigi tegevuste hulgas, mille kohta infot koguti (Tabel 12).

Bändi tegemisega alustati kõige enam kolmandas kooliastmes (

Tabel 17). Sellele kulutatakse keskmiselt 5 tundi nädalas, mis on kõrgeim näitaja spordiharrastuse järel (Tabel 12). Seejuures kulutasid tunduvalt rohkem aega 17- 18 aastased vastajad (keskmiselt üle 8 tunni nädalas) (Tabel 14). Üle 90% vastajatest usuvad, et jätkavad selle tegevusega tulevikus, mis näitab võrreldes teiste tegevustega vägagi tugevat pühendumist. Samas peab bändi tegemist huvitavaks ja arendavaks oodatust väiksem osakaal respondentidest (85%) (Tabel 12). Seejuures esinevad erinevused sugude lõikes: bändi tegemine on huvitav kõigile poistele, aga vaid 71-le protsendile tüdrukutest (Tabel 13). Üle 90% harrastajatest olid rahul juhendajaga ja üle 80% asukoha, töökorralduse ja vahenditega (Tabel 12). Asukohaga olid mõnevõrra enam rahul eesti keeles ankeeti täitnud respondentid (Tabel 13).

Male või kabe, mälumängu või nuputamisega alustati kõikidest tegevustest kõige varem: 62% harrastajatest oli alustanud 1- 3 klassis. Kõige varem alustasid ühe vanemaga peres kasvavad noored. Keskmiselt kulus sellega tegelejatel hobile 4 ja pool tundi nädalas. Nende harrastajate osakaal, kes arvavad, et jätkavad selle tegevusega on väikseim kõikidest loetletud hobidest (Tabel 12). Seejuures on oma jätkamises kahtlevamad vene keeles ankeeti täitnud ja ühe vanemaga peres kasvavad (Tabel 13; Tabel 15). Samuti oldi võrreldes teiste tegevustega kõige vähem rahul juhendaja, töökorralduse, asukoha ja vahenditega. Sellest hoolimata leidis ligi 90% respondentidest, et see hobi on neile huvitav ja arendav (Tabel 12).

Ka loodusega ja lemmikloomadega seotud ringiga alustati üpriski vara: üle poolte respondentidest tegi seda 1.- 3. klassis. Keskmiselt kulub sellele 4.3 tundi nädalas. Need noored, kes selle hobiga tegelevad, on võrreldes teiste huvialade harrastajatega kõige kindlamad oma jätkamises: 97% usuvad, et tegelevad sellega ka edasi. 89% leiab, et see harrastus on neile arendav (Tabel 12), kusjuures arendavamaks peavad seda tüdrukud (Tabel 13). Huvitavusele antakse mõnevõrra madalam hinnang (Huvitav- 79%) (Tabel 12) ja tunduvalt huvitavamaks peavad looduse ja loomadega tegelemist eesti keeles ankeeti täitnud (Tabel 13). Valdav osa vastajatest on rahul asukoha ja vahenditega (Tabel 12). Asukohaga on vähem rahul 14- 15 aastased ja suurtes peredes kasvavad noored (Tabel 14; Tabel 15). Veidi vähem oldi rahul juhendajate ja ringi töökorraldusega (Tabel 12).

Muud tegevused, mille oli märkinud küllaltki suur osakaal vastanutest, koosnesid nii juba loetelus toodud tegevustest kui ka muudest tegevustest. Esimesse kategooriasse kuuluvate tegevuste puhul on raske öelda, miks vastaja ei märkinud neid loetelus toodud tegevuste alla. Põhjustena, miks respondentid ei märkinud end tegelevat juhendatud ja organiseeritud tegevusega, võib seisneda selles, et tegevustega tegeletakse kas iseseisvalt ja/või üsna juhuslikult, ilma osalemata juhendatavas õpperühmas. Mingi tegevusega iseseisvalt tegelemine oli vastustes ka korduvalt välja toodud.

Teise kategooria moodustavad tegevused, mis ilmselt on juhendatud kuid mida ei olnud loetelus. Sellised on näiteks keelekoolis või autokoolis õppimine, SINA programmis sotsiaalse ettevõtlusega tegelemine, tegevused noorteorganisatsioonis.

Kolmanda kategooria moodustavad tegevused, mis ei toimu juhendatult ega organiseeritult. Noored ilmselt tegelevad nendega piisavalt sageli ja intensiivselt, kuid põhiliselt iseseisvalt. Selliste tegevuste alla kuuluvad rulatamine, BMX, iseseisev sportimine, pallimängud, iseseisev joonistamine. Kõik nimetatud tegevused toob järgnev tabel, igat tegevust oli nimetatud üks kord.

Tabel 8. 'Muud tegevused' millega tegeleti

Arvutimängud
Arvutimäng
arvutimel mängimine
arvutis mängimine
Autoga sõitmine
Autokool
BMX
ei käinud kusikil ringis.
ei teinudki sittagi:D
Fänlus
Fännirühmitus
Hispaania keele õppimine
Iluvõimlemine
Ise tegelen teadusega seonduvaga kodus
iseseisev sportimine
Jalgpall
Jalgratta sport
Karate
Kart
Kõik muu
Keelekursus
Keeletunnid
Keeltekeol
Kitarr
kitarri mängimine
Kodus ise muusikaga tegelemine
Kooli balli ettevalmistamine
Korvpall
Lapsed
Lugemine
Ma tegelen mitmeasjaga aga iseseisvalt (joonistamine male, sudoku
Nõmme Muusikakool
Noorteprojekt
projektikoor. õpilasfirma. Jms
Puhkus
Ratsuamine
Ratsutamine

religioon – baptism
Risovanie
Rula
rulaga sõitmine , sõpradega rannas käimie ja arvuti graafikaga
rulasõit ja bmx
Rulatamine
Rulatamine
Sõpradega väljas
SINA
Sport
Tantsimine
Tegelesin KODUS kunstiga
Solfedžo
Sport
Sulgpall

Tabel 9. Juhendatud ja organiseeritud tegevused soo ja keele lõikes (Osaleb %)

	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Spordiring, -klubi	-	-	38	29
Tants või muu tantsuline liikumine	10	38	-	-
Laulmine, koorilaul	6	42	21	9
Kunst	7	13	-	-
Näitlemine, teater, LARP	8	12	8	14
Tehnika	12	1	-	-

Tabel 10. Juhendatud ja organiseeritud tegevused vanusgruppide lõikes (Osaleb %)

	11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Fotograafia, video/meedia, arvuti, DJ, noorteraadio	47	13	9
Tehnika	7	7	2
Looduse, lemmikloomadega seotud ring	6	6	2
Käsitöö, meisterdamine	6	6	2

Tabel 11. Juhendatud ja organiseeritud toimuvates vaba- aja tegevustes osalenud linnaositi (Jah- %)

	Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Tallinnast väljas
Laulmine, Koorilaul	20	19	11	10	19	21	8	24	17
Sport	33	38	49	32	25	39	33	26	39
Näitlemine, teater, LARP	15	2	6	13	12	10	8	7	9

Tabel 12. Juhendatud ja organiseeritud tegevuste iseloomustus

	Tunde nädalas (keskmine) ²¹	Jätkamine (Jätkab) ²²	Huvitavus (Huvitav) ²³	Arendavus (Arendav) ²⁴	Rahulolu juhendajaga (Rahul %) ²⁵	Rahulolu asukohaga (Rahul %) ²⁶	Rahulolu töökorraldusega (Rahul %) ²⁷	Rahulolu vahenditega (Rahul %) ²⁸
Näitlemine, teater, LARP	3,8	74	86	83	79	84	83	81
Tants või muu tantsuline liikumine	4	75	92	94	90	85	89	92
Teadus	3,7	79	83	89	86	83	91	87
Pillimängu õppimine	4,4	83	89	93	88	88	87	91
Laulmine, koorilaul	2,4	79	84	87	86	94	80	91
Tehnika	4,9	71	85	87	77	78	82	83
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio DJ	4,6	83	90	94	93	88	87	89
Kunst	4,1	86	94	97	87	92	93	92
Käsitöö, meisterdamine	2,8	81	91	97	93	81	93	90

²¹ Mitu tundi nädalas Sul kulus selle ringi/klubi/vm tegevuses osalemiseks?

²² Kas Sa jätkad selle ringi/klubi/vm tegevuses osalemist talvel ja kevadel 2010? 1- Jah, kindlasti 2- Pigem küll 3- Pigem mitte 4- Kindlasti mitte

²³ Kuivõrd huvitav oli Sul selle ringi/klubi/vm tegevuses osaleda? 1- Üldse ei olnud huvitav 2- Pigem ei olnud huvitav 3- Pigem oli huvitav 4- Väga huvitav oli

²⁴ Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundus Sulle selle klubi/ringi/vm tegevuses osaleda? Kuivõrd õppisid uusi oskusi, teadmisi, õppisid ennast tundma, enda tegevust paremini plaanima ja korraldama? 1- Üldse polnud arendav 2-Pigem ei olnud arendav 3- Pigem oli arendav 4- Väga arendav oli

²⁵ Kuidas olid rahul selle ringi/klubi/vm juhendajaga? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

²⁶ Kuidas olid rahul selle ringi/klubi/vm asukohaga (kas sul oli sinna mugav ja turvaline minna- tulla)? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

²⁷ Kuidas olid rahul selle ringi/klubi/vm töökorraldusega ? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

²⁸ Kuidas olid rahul selle ringi/klubi/vm vahenditega? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

Bänd	5	93	85	85	92	82	86	85
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	4,4	72	88	88	77	78	78	82
Spordiring, -klubi	5,5	86	93	96	94	89	93	94
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	4,3	97	79	89	85	92	83	94
Muu	8,6	88	87	91	96	92	97	96

Tabel 13. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta soo ja keele lõikes

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Näitlemine, teater, LARP	Huvitavus (Huvitav %)	67	76	-	-
	Arendavus (Arendav %)	76	85	-	-
Tants või muu tantsuline liikumine	Jätkamine (Jätkab %)	-	-	82	63
	Huvitavus (Huvitav %)	63	94	-	-
	Arendavus (Arendav %)	85	95	97	88
	Rahulolu juhendajaga (Rahul %)	78	92	-	-
	Rahulolu vahenditega (Rahul %)	85	94	94	89
Laulmine, koorilaul	Kulutatud aeg	-	-	2	3
	Arendavus (Arendav %)	-	-	85	94
Fotograafia, video/meedia, noorteraadio DJ	Kulutatud aeg	3	5	-	-
Kunst	Kulutatud aeg	3	4	-	-
Bänd	Huvitavus (Huvitav %)	100	71	-	-
	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	-	-	100	64
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	Jätkamine (Jätkab %)	-	-	88	44
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	Huvitavus (Huvitav %)	-	-	93	33
	Arendavus (Arendav %)	85	100	-	-
Muu	Kulutatud aeg	11	6	-	-

Tabel 14. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta vanuse lõikes

		11- 12 aastased	14- 15 aastased	17- 18 aastased
Näitlemine, teater, LARP	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	75	73	53
Tants või muu tantsuline liikumine	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	93	79	85
Pillimängu õppimine	Huvitavus (Huvitav %)	82	89	100
Laulmine, koorilaul	Kulutatud aeg	2	2	3
Bänd	Kulutatud aeg	2	4	8
Spordiring, -klubi	Kulutatud aeg	5	6	6
	Rahulolu töökorraldusega (Rahul %)	91	96	94
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	100	75	100

Tabel 15. Arvamused juhendatud ja organiseeritud tegevuste kohta perekonna tüübi lõikes

		1 vanem ja laps(ed)	2 vanemat ja 3 (+) last	2 vanemat ja 1- 2 last
Fotograafia, video/meedia, noorteraadio DJ	Jätkamine	25	100	75
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	Jätkamine (Jätkab %)	63	88	90
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	89	75	100

Tabel 16. Rahulolu juhendatud ja organiseeritud tegevuste asukoha ja töökorraldusega linnaosade lõikes (Rahul %)

		Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja- Tallinn	Tallinnast väljas
Rahulolu asukohaga	Näitlemine, teater, LARP	89	100	100	73	94	80	50	80	83
	Tehnika	89	100	100	75	86	0	100	100	50
Rahulolu töökorraldusega	Tants või muu tantsuline liikumine	91	89	88	89	94	100	100	100	97

Tabel 17. Klass, millal organiseeritud ja juhendatult toimuva tegevusega alustati (%)²⁹

	1-3 klass	4-6 klass	7-9 klass	10- 12 klass
Näitlemine, teater, LARP	37	43	7	13
Tants või muu tantsuline liikumine	52	21	21	6
Teadus	32	29	18	21
Pillimängu õppimine	46	20	27	7
Laulmine, koorilaul	74	15	7	4
Tehnika	36	38	23	3
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	22	32	40	6
Kunst	59	23	11	7
Käsitöö, meisterdamine	46	54	0	0
Bänd	31	24	41	4
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	62	23	12	3
Spordiring, - klubi	49	29	16	6
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	52	39	9	0
Muu	43	20	21	16

²⁹ Millal hakkasid selle tegevusega tegelema? Palun märki klass, millal tegelesid esimest korda selle tegevusega, isegi kui oled vahepeal tegelenud sellega erinevates ringides/klubides. Esimest korda tegelesin ... klassis olles.

Tabel 18. Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste korraldajad (%)³⁰

	Kool	Linna huvikool	Erahuvikool	Spordiklubi	Muu	Ei tea
Näitlemine, teater, LARP (kooliteater)	49	3	8	14	16	10
Tants või muu tantsuline liikumine	12	8	9	28	28	15
Teadus	25	7	9	8	29	22
Pillimängu õppimine	17	22	15	2	29	15
Laulmine , koorilaul	68	6	3	1	13	9
Tehnika	8	18	8	12	28	26
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	14	5	8	9	39	25
Kunst	32	17	15	3	15	18
Käsitöö, meisterdamine	59	7	0	0	17	17
Bänd	8	4	21	13	33	21
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	14	14	14	5	27	26
Spordiring, - klubi	9	2	0	77	5	7
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	6	3	6	18	38	29
Muu	11	10	10	17	32	20

³⁰ Milline organisatsioon korraldas selle ringi tegevust?

Võib välja tuua kolm tegevust, mille peamiseks korraldajaks on kool: näitlemine, laulmine ja koorlaul ning käsitöö ja meisterdamine. Nende tegevuste harrastajatest on pooled või rohkem märkinud korraldajaks kooli. Ka pea kõigi teiste tegevuste puhul on kool võrreldes teiste loetletud võimalike korraldajatega peamiseks juhendatud ja organiseeritult toimuvate vaba aja tegevuste pakkujaks. Linna huvikoolid pakuvad käesoleva uuringu valimi põhjal järeltõlge tehes enim pillimängu õpet ning kunsti ja tehnikaga tegelemise võimalusi. Erahuvikoolid sarnanevad linna huvikoolide pillimängu ja kunsti harrastamise võimaluste pakkumise poolest, aga seal käivad noored lisaks neile tegevustele sagedamini ka bändi tegemas ja malet-kabet, mälumängu või nuputamist harrastamas. Spordi ja tantsu harrastajad teevad seda sagedamini spordiklubides, kuigi on üpris huvitav, et spordiklubi mainisid korraldajana ka ligi viiendik looduse ja lemmikloomadega seotud ringides käijatest ning üle 10 protsendi näitlemise, bänditegemise ja tehnikaga tegelejatest (Tabel 18).

Tabel 19. Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste toimumise koht (%)³¹

	Koolis peale tunde	Linna huvikoolis, mis pole spordirajatis	Erahuvikoolis, mis ei ole spordirajatis	Spordi- rajatises	Kultuuri- keskuses	Vaba aja keskuses	Noorte- keskuses	Mujal
Näitlemine, teater, LARP	49	3	6	7	14	2	5	14
Tants või muu tantsuline liikumine	19	9	7	19	10	5	8	23
Teadus	22	5	10	7	4	2	5	45
Pillimängu õppimine	20	16	9	2	6	2	3	42
Laulmine, koorilaul	65	4	3	1	9	1	1	16
Tehnika	10	10	2	10	4	6	12	46
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	13	4	6	10	6	0	6	55
Kunst	28	13	11	2	4	5	3	34
Käsitöö, meisterdamine	38	6	3	3	3	0	9	38
Bänd	19	7	15	4	0	0	7	48
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	28	4	8	0	4	4	4	48
Spordiring, - klubi	15	4	1	65	0	2	0	13
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	6	3	3	6	3	0	8	71
Muu	11	7	11	17	1	3	3	47

³¹ Millises hoones, rajatises toimus selle ringi/klubi/vm tegevus? Kui tegevused toimusid mitmes erinevas kohas, märgi ära palun see koht, kus tegevus toimus kõige sagedamini, toimus kõige rohkem tegevusi või kulus kõige rohkem aega.

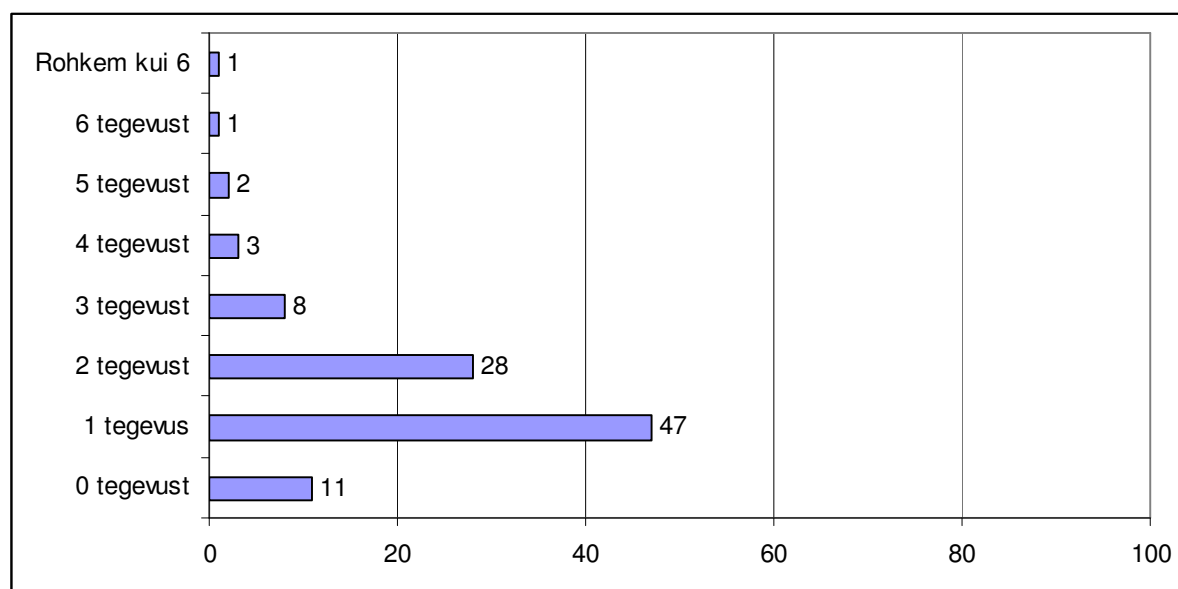
Tabel 20 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse linnaosa (%)³²

	Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Väljaspool Tallinna
Näitlemine, teater, LARP	13	17	5	17	25	2	2	10	9
Tants või muu tantsuline liikumine	7	34	5	14	17	3	3	12	5
Teadus	11	28	6	26	15	3	1	6	4
Pillimängu õppimine	14	20	5	13	8	18	1	13	8
Laulmine, koorilaul	8	28	6	11	22	8	1	14	2
Tehnika	16	14	12	10	22	6	4	4	12
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	9	28	12	16	14	10	1	1	9
Kunst	3	35	7	15	16	9	2	9	4
Käsitöö, meisterdamine	13	10	3	17	27	0	0	13	17
Bänd	4	44	11	15	11	0	4	11	0
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	9	22	4	9	13	0	0	26	17
Spordiring, -klubi	11	25	12	19	17	5	4	4	3
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	14	9	6	9	14	6	3	11	28
Muu	6	31	12	17	15	5	1	10	3

³² Millises linnaosas selle ringi/klubi/vm tegevus toimus? Kui tegevuses toimusid mitmes erinevas linnaosas, märgi palun see linnaosa, kus tegevus toimus kõige sagedamini, toimus kõige suurema osa tegevusest või kulus kõige rohkem aega.

Võib öelda, et kooli, linna huvikooli, erahuvikooli ja spordiklubi poolt korraldatud tegevused toimuvad valdavalt ka samades rajatistes. Kultuurikeskustes, vaba aja keskustes, noortekeskustes ja mujal käivad oma huvialadega tegelemas üpris vähesed vastajad. Kultuurikeskuses toimub kümnendiku näitlemise ja tantsu harrastajate hobitegevus. Noortekeskustes käivad oma huvialaga tegelemas 12% tehnikaga tegelejatest (Tabel 18; Tabel 19).

Vaadeldes tegevuste puhul seda, millises linnaosas neid harrastati, näib, et pea kõigi harrastuste puhul on nendega tegelemiseks kõige paremad võimalused Kesklinnas, Lasnamäel või Mustamäel. Lisaks nimetatud linnaosadele harrastatakse pillimängu suhteliselt palju Nõmmel, tehnikaga ja looduse ning lemmikloomadega tegelemist aga Haaberstis. Male või kabe, mälumängu või nuputamise tegelejatest veerand teeb seda Põhja- Tallinnas (Tabel 20).

Joonis 12 Mitmes juhendatud ja organiseeritud tegevuses osalejad (%)

Ligi pooled respondentidest osalesid korraga ühes juhendatud ja organiseeritud vaba aja tegevuses. Kahes tegevuses osales kolmandik vastajatest. Umbes kümnendik ei osalenud üheski tegevuses või oli kaasatud lausa kolme tegevusse. Neljas, viies ja kuues tegevuses osales kokku 5% noortest (Joonis 12).

Tabel 21 Mitmes juhendatud ja organiseeritud tegevuses osalejad soo kategooriates (%)

	Poiss	Tüdruk
0 tegevust	14	9
1 tegevus	54	42
2 tegevust	23	32
3 tegevust	6	9
4 tegevust	3	4
5 tegevust	1	2
6 tegevust	0	1
Rohkem kui 6 tegevust	1	1

Tüdrukud olid veidi agaramad erinevates tegevustes osalejad. Üheski tegevuses ei osalenud neist 9% (Poisid 14%). Samuti tegelesid poisid sagedamini korraga ühe tegevusega, samas kui tüdrukud osalesid mitmes juhendatud ja organiseeritud tegevuses (Tabel 21).

3.6 HUVITEGEVUSE TOIMUMISE LINNAOSA, ELUKOHA LINNOSA JA KOOLI LINNAOSA

3.6.1 ELUKOHA LINNAOSA

Keskmistades osalemist üle kõikide huvitegevuste, näeme, et oma elukoha linnaosaga samas linnaosas käib huvitegevusega tegelemas 44% noortest. 56% noortest järelilikult peab minema teise linnaossa oma huvitegevusega tegelemiseks.

Linnaosadest eristuvad Kesklinn, Põhja-Tallinn ja Mustamäe kui kolm kõige suurema samas linnaosas huvitegevusega tegelevate noorte osakaaluga linnaosa (vastavalt 68%, 57% ja 54%). Kolm kõige madalama samas linnaosas huvitegevusega tegelevate noorte osakaaluga linnaosa on küsitluse andmeil Pirita (23%), asula Tallinnast välja (25%) ja Nõmme (35%). Nendes linnaosades elavatest noortest suurim osakaal peab sõitma teise linnaossa oma huvialaga tegelemiseks. Nagu näeme, on kesklinnast kaugel asuvate linnaosade ja asumite noored halvemas seisus huvitegevusega tegelemise mõttes – nende elukoha lähedal lihtsalt pole selleks võimalusi ning oma huvialaga tegelemiseks tuleb suurel osal sõita teise linnaossa.

Kesklinn on see linnaosa, kuhu suurim osa noori sõidab huvitegevusega tegelema (27%). Siin pole ka midagi imestada, paljud huvitegevuse tegevusi pakuvad rajatised ja asutused asuvad just kesklinna piirkonnas. Populaarsuselt teine linnaosa on Mustamäe – 15%. Kolmas ja neljas populaarsusjärjestuses on Lasnamäe ja Põhja-Tallinn (10% ja 9%).

Tabel 22. Noorte elukoha linnaosa ja huvitegevuse linnaosa seosed. Reaprotsent

Huvitegevuse linnaosa										
		Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Väljaspool Tallinna
		8	27	8	10	15	6	4	11	8
Elukoha linnaosa	Haabersti	46	20	6	3	12	2	0	6	5
	Kesklinn	5	68	3	5	2	1	2	4	10
	Kristiine	2	24	42	2	11	3	1	10	6
	Lasnamäe	1	29	2	50	4	1	4	4	5
	Mustamäe	3	18	7	6	54	8	0	1	2
	Nõmme	4	15	2	4	23	35	0	0	11
	Pirita	7	39	0	13	1	0	23	2	0
	Põhja-Tallinn	6	9	3	4	14	1	0	57	7
	Tallinnast väljas	3	25	4	5	15	5	1	16	25

3.6.2 KOOLI LINNAOSA

Oma kooliga samas linnaosas tegeleb huvitegevusega 42% noortest, millest järeldeb, et 58% käib mõnes teises linnaosas. Ka selle tulemuse põhjal näeme, et enamik noori siiski sõidab ühest linnaosast teise oma hobiga tegelemiseks.

Positiivses mõttes eristub teistest linnaosadest Lasnamäe, kus koolis käivatest noortest 58% osaleb ringi tegevuses samas linnaosas. Ka Nõmmel koolis käivatest noortest käib üle poolte (52%) samas linnaosas. Kesklinna, Kristiine ja Mustamäe koolides on see osakaal praktiliselt samasugune: 47%-48%. Põhja-Tallinna õpilastest käib samas linnaosas 39%. Kooli ja huvitegevuse linnaosa seost analüüsidest tuleb märkida üsna suurt sarnasust, erinevalt elukoha linnaosast.

Tabel 23. Noorte kooli linnaosa ja huvitegevuse linnaosa seosed. Reaprotsent

		Huvitegevuse linnaosa								
		Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Väljaspool Tallinna
Kooli linnaosa	Haabersti	40	21	4	1	18	4	0	5	7
	Kesklinn	3	48	2	11	8	2	4	11	9
	Kristiine	5	18	48	2	5	1	1	5	16
	Lasnamäe	1	18	2	58	1	0	4	4	12
	Mustamäe	7	18	7	6	47	7	1	6	2
	Nõmme	0	1	4	1	1	52	0	1	12
	Pirita	0	14	0	0	0	0	0	0	0
	Põhja-Tallinn	11	15	2	1	19	3	0	39	9

Olukord nelja populaarsemate tegevuste osas

Neli kõige populaarsemat huvitegevust on:

1. Sport,
2. Tants,
3. Laulmine,
4. Pillimängu õppimine.

Sport

Kui keskmiselt, kõikide juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste puhul käis elukohaga samas linnaosas ringis 44% noortest, siis spordiringis osalemise puhul käib elukohaga samas linnaosas 39% noortest. Ülelinnalises vaates on spordiringid seega veidi halvemini kättesaadavad noortele. Põhjusena võib oletada seda, et treeningud saavad toimuda ainult selleks sobivates ruumides ja rajatistes ning paljude alade puhul asuvad need noorte elukohast kaugel.

Linnaositi on keskmisest paremas olukorras Kesklinna, Lasnamäe ja Mustamäe noored, nendest käib elukohaga samas linnaosas trennis vastavalt 59%, 63% ja 60% noorest. Linnaositi halvemas olukorras on Pirita, Põhja-Tallinna ja Tallinna piirest väljas asuvate asumite noored (vastavad osakaalud 13%, 18% ja 15%).

Kooli asukoha linnaosaga samas linnaosas käib spordiharrastusega tegelemas mõnevõrra suurem osakaal – 42%. Erinevus on seletatav asjaoluga, et paljude treeningringide tegevus toimubki kooli ruumides. Sellest tulenevalt on ka kooli ja trenni linnaosade kokkulangemise osakaal viie linnaosa puhul suurem kui 50%, madalam on see vaid Nõmme, Pirita ja Põhja-Tallinna puhul.

Tants

Tantsuharrastusega tegeleb elukoha linnaosaga samas linnaosas keskmiselt 43% noortest. Linnaosad, mille noortest 60%-63% käib samas linnaosas, on Kesklinn, Lasnamäe, Pirita ja Põhja-Tallinn. Madala osakaaluga linnaosad on Kristiine ja asum Tallinnast väljas, vastavalt 18% ja 15%.

Kooli asukohaga samas linnaosas käib tantsimas 45% noortest. Paremas seisus on siin Kesklinna, Lasnamäe, Nõmme ja Põhja-Tallinna noored (vastavalt 51%, 53%, 100%, 59%). Kehvemas seisus aga Pirita ja Kristiine noored (0%, 29%).

Laulmine

Laulmisega tegeleb elukoha linnosaga kokkulangevas linnaosas 47% noortest – veidi enam kui keskmiselt. Paremas olukorras on Kesklinna, Mustamäe ja Põhja-Tallinna noored (elukohaga samas linnaosas käib 65%, 62% ja 75% noortest). Kehvemas seisus on aga Nõmme noored ja noored väljastpoolt Tallinna (27%, 4%).

Kooli asukoha linnaosaga kokkulangevas linnaosas tegeleb oma laulmishuvi rahuldamisega keskmiselt 66% noortest – märgatavalt kõrgem osakaal kui kõigi tegevuste keskmine. Ilmselt peegeldab see koolide kooride tegutsemist kooli ruumes. Paremas olukorras on Kesklinnas, Lasnamäel, Mustamäel, Nõmmel ja Põhja-Tallinnas elavad koolinoored (vastavalt 80%, 73%, 77%, 100% ja 84% käib kooli linnaosaga samas linnaosas). Osakaal on 0% Piritall.

Pillimängu õppimine

Mingi instrumendi mängimist käib elukohaga samas linnaosas õppimas 46% noortest, see on veidi enam kui erinevate tegevuste keskmine. Paremas seisus on Haabersti, Kesklinna, Nõmme ja ka Põhja-Tallinna noored (67%, 53%, 73%, 70%). Halvemas seisus aga Mustamäel, Piritall ja Tallinnast väljas elavad noored (30%, 0%, 35%).

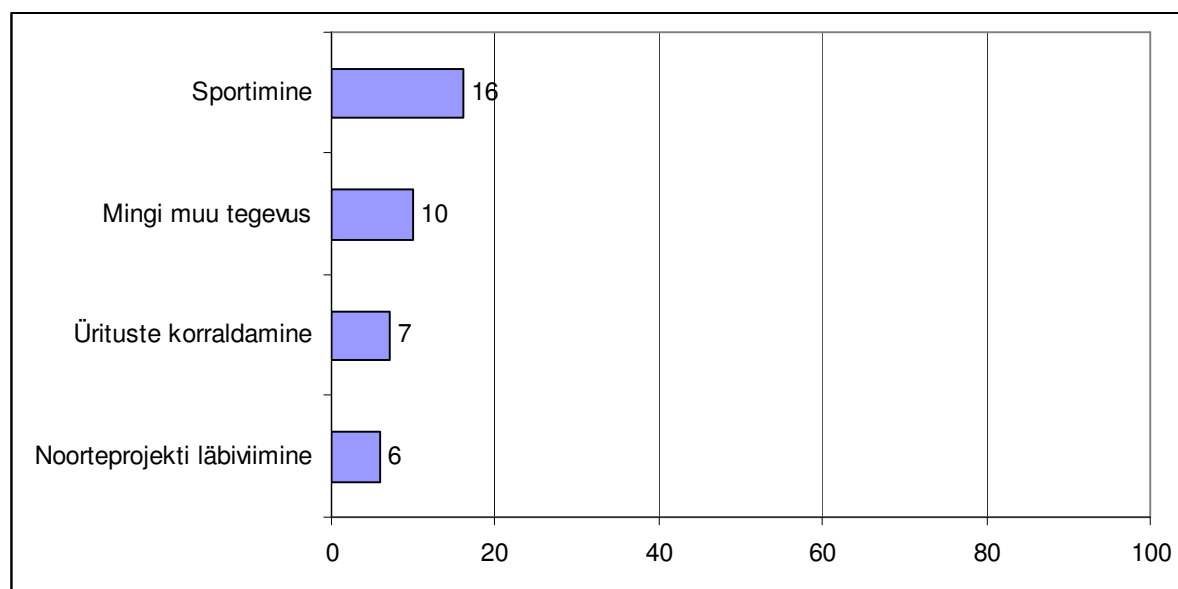
Kooli asukohaga samas linnaosas käib keskmiselt 42% noortest. Paremas seisus on Haabersti, Kesklinna, Lasnamäe ja Nõmme noored (53%, 54%, 53% ja 100%), halvemas aga Mustamäe, Pirita ja Põhja-Tallinna noored (11%, 0%, 29%).

Analüüsi tulemuste põhjal võib öelda, et erinevas olukorras on nii erinevates linnaosades elavad noored kui ka erinevate tegevustega tegelevad noored. Kesklinna, Lasnamäe noortel on paljud võimalused saadaval nende elukohaga samas linnaosas, mistõttu enamik noori ei peas sõitma teise linnaossa oma hobiga tegelema (kuigi Lasnamäe puhul võib see tähendada siiski suurt vahemaad). Tallinnast väljas elavatel noortel tuleb aga harrastusega tegelemiseks sõita linna.

3.7 TEGEVUS KOOLIS PEALE TUNDE

Küsimus ankeedis:

Kas osalesid mõnes tegevuses, mis toimus Sinu kooli ruumides peale tunde? Juhul kui Sa ei osalenud üheski tegevuses, ära märgi ühtegi. Märgi kõik, millega tegelesid eelmisel sügisel, ajaperioodil september 2009- detsember 2009. Palun märgi ka iga tegevuse kohta, mitu tundi nädalas sellele kulus ja kaua oled sellega kokku puutunud

Joonis 13 Kooli ruumes peale tunde toimunud tegevustes osalemine (Jah- %)

Enim noori oli kooli ruumes peale tunde omal käel sportinud (16%) (Joonis 13). Vene keeles ankeedi täitnutest on koolis sportinud kolmandik, eesti keeles vastanutest aga üksnes 12%. Samuti on olulised erinevused vastajate elukoha lõikes: enim on koolis sportinud Lasnamäe ja Kristiine noored ja vähim Haaberstis ja Põhja- Tallinnas elavad vastajad (Tabel 24). Sportimisele kulutati keskmiselt 4.3 tundi nädalas (Tabel 25). Sealjuures sportisid koolis keskmisest rohkem vene keeles ankeeti täitnud noored. Pea pooled noortest alustasid kooli ruumes omal käel või koos teistega sportimist 1.- 3. klassis ning veerand 4.- 6. klassis (Tabel 28). Vene keeles ankeeti täitnud, kes nagu mainitud sportisid koolis omal käel rohkem, alustasid sellega varem kui eesti keeles ankeeti täitnud: üle poole neist sportis omal käel koolis esmakordselt 1.- 3. klassis (eesti keel- 35%) ja veel kolmandik lisandus 4.- 6. klassis (Tabel 29). Omal käel sportimist kooli ruumes pidas huvitavaks ja arendavaks umbes 85% sellega tegelenutest (Tabel 25).

Tabel 24 Kooli ruumes peale tunde sportinud noorte osakaalud linnaosade lõikes (%)

	Jah (%)
Lasnamäe	24
Kristiine	23
Pirita	21
Mustamäe	16
Nõmme	15
Tallinnast väljas	13
Kesklinn	10
Haabersti	8
Põhja-Tallinn	8

Kümnendik vastajatest oli koolis peale tunde tegelenud mingi muu tegevusega (Joonis 13). Selle vastuse andnute osakaal vähenes vastajate vanuse kasvades (11- 12 aastased 17%; 14- 15 aastased 7%, 17- 18 aastased 5%). Keskmiselt kulutati muudele tegevustele koolis 5 tundi nädalas (Tabel 25). Kusjuures rohkem kulutasid aega sellele poisid (7 tundi) ja suurtest peredest pärit noored (pea 12 tundi) (Tabel 26; Tabel 27). Umbes 85% noortest peab neid muid tegevusi nii huvitavateks kui arendavateks (Tabel 25).

7% noortest oli peale tunde koolis üritusi korraldanud (Joonis 13). Sellega olid tunduvalt rohkem kokku puutunud 17- 18 aastased respondendid (13%) (11- 12 aastased- 4%; 14- 15 aastased- 5%). Ilmselt on ürituste korraldamise näol tegu tegevusega, mida usaldatakse pigem vanematele õpilastele, sest esmakordselt puutusid enamus vastajaid (63%) sellega kokku 7.- 9. või 10. ja 11. klassis (Tabel 28). Ürituste korraldamisele kulus noortel nädalas keskmiselt 3 tundi. 85% jaoks oli see huvitav ning ligi 90% leidsid, et tegevus arendas neid (Tabel 25).

Noorteprojekti läbiviimises osales koolis peale tunde 6% vastajatest (Joonis 13). Vene keeles ankeedi täitnute hulgas oli osalenute osakaal veidi suurem (9%; eesti keel 5%). Keskmiselt kulutati noorteprojekti läbiviimisele nädalas 3 ja pool tundi (Tabel 25); rohkem aega (5 ja pool tundi) kulutasid sellele poisid (Tabel 26). Esmakordne kaasamine noorteprojektis jaguneb kooliastmete vahel enamvähem võrdselt (Tabel 28). Samas esinevad olulised soolised erinevused: noorteprojektis osalenud poistest 43% osalesid esimest korda 1.-3. klassis (tüdrukutest osales siis vaid 13%) (Tabel 29). Noorteprojekti läbiviimises osalemine oli kolmandikule vastajatest ebahuvitav. Samuti ei hinnatud väga kõrgeks noorteprojektis osalemise arendavat mõju (Tabel 25).

Tabel 25 Kooli ruumes toimunud tegevuste iseloomustus

	Tunde nädalas (keskmine) ³³	Huvitavus (Huvitav %) ³⁴	Arendavus (Arendav %) ³⁵
Noorteprojekti läbiviimine	3,5	67	69
Ürituste korraldamine	2,8	85	88
Omaette või koos teistega omal käel sportimine kooli ruumes	4,3	86	85
Mingi muu tegevus	5	86	84

Tabel 26 Nädalas kooli ruumes toimunud tegevustele kulunud aeg gruppide lõikes (keskmine)

	Tüdruk	Tüdruk	Vene	Vene
Noorteprojekti läbiviimine	5	3	-	-
Omaette või koos teistega omal käel sportimine kooli ruumes	-	-	4	5
Mingi muu tegevus	7	4	-	-

Tabel 27 Nädalas kooli ruumes toimunud tegevustele kulunud aeg gruppide lõikes (keskmine)

	1 vanem	2 vanemat ja 3 (+) last	2 vanemat ja 1-2 last
Mingi muu tegevus	6	12	4

Tabel 28 Klass, millal esmakordselt kooli ruumes toimunud tegevustega tegeleti (%)³⁶

	1-3 klass	4-6 klass	7-9 klass	10- 12 klass
Noorteprojekti läbiviimine	24	31	23	22
Ürituste korraldamine	16	21	34	29
Omaette või koos teistega omal käel sportimine kooli ruumes	44	26	18	12

³³ Mitu tundi nädalas sul selleks kulus umbes?

³⁴ Kuivõrd huvitav oli Sulle selles tegevuses osalemine? 1- Üldse ei olnud huvitav 2- Pigem ei olnud huvitav 3- Väga huvitav oli

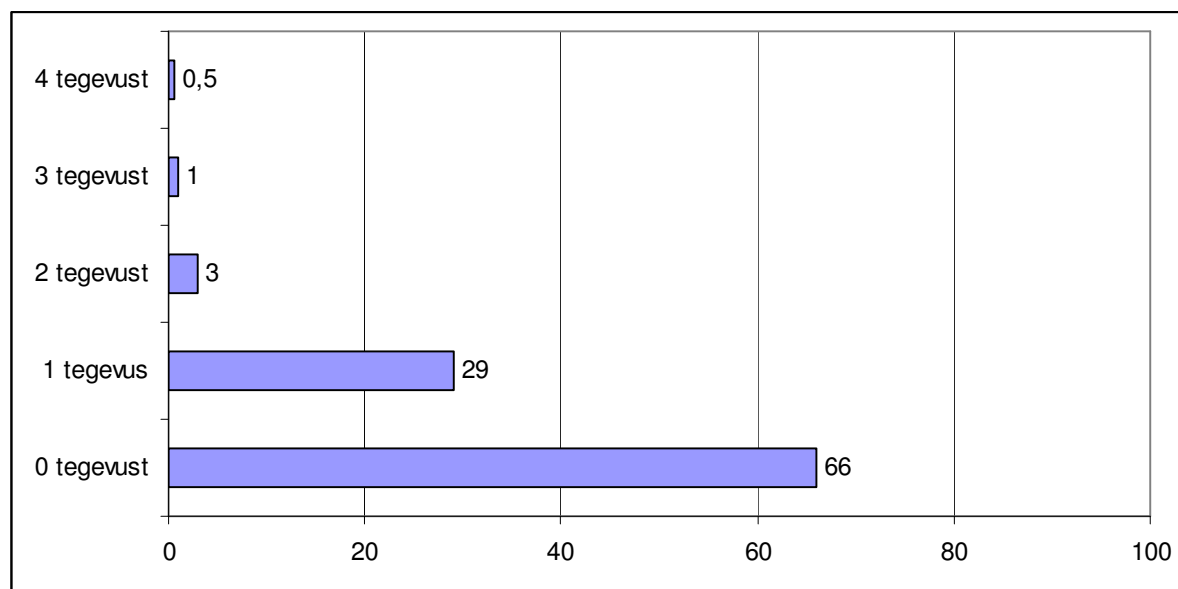
³⁵ Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundus Sulle selles tegevuses osalemine? Kuivõrd õppisid uusi oskusi, teadmisi, õppisid ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Üldse polnud arendav 2- Pigem ei olnud arendav 3- Pigem oli arendav 4- Väga arendav oli

³⁶ Millal hakkasid selle tegevusega tegelema? Palun märgi klass, millal tegelesid esimest korda selle tegevusega.

Mingi muu tegevus	38	40	17	5
-------------------	----	----	----	---

Tabel 29 Klass, millal esmakordselt kooli ruumes toimunud tegevustega tegeleti soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Noorteprojekti läbiviimine	1-3 klass	43	13	-	-
	4-6 klass	26	33	-	-
	7-9 klass	17	26	-	-
	10- 12 klass	13	28	-	-
Omaette või koos teistega omal käel sportimine kooli ruumes	1-3 klass	-	-	35	53
	4-6 klass	-	-	21	30
	7-9 klass	-	-	27	9
	10- 12 klass	-	-	17	8

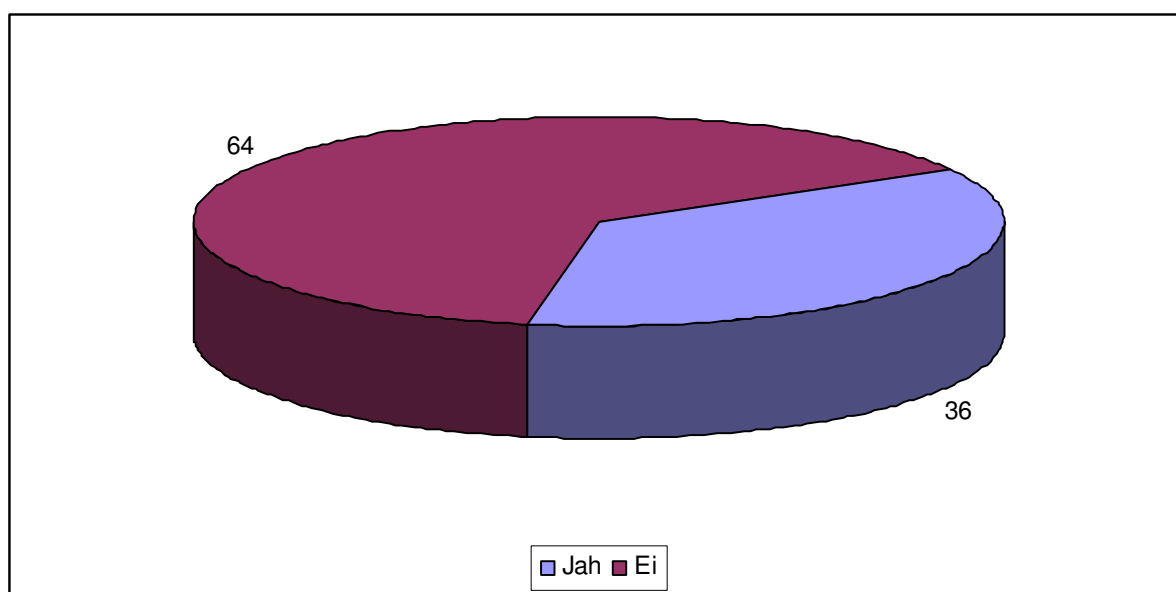

Joonis 14 Mitmes kooli ruumes peale tunde toimunud tegevuses osaleti (%)

Suur osa vastajatest ei ole kunagi üheski loetletud tegevuses osalenud (Joonis 14). Seejuures nende osakaal, kes kunagi neis tegevustes osalenud polnud, oli suurem eesti keeles ankeeti täitnute hulgas (Tabel 30). Kolmandik vastajatest on osalenud ühes tegevuses. Rohkem kui kahes tegevuses osalenute osakaal on minimaalne (Joonis 14).

Tabel 30 Mitmes kooli ruumes toimunud tegevustes osaleti ankeedi keele lõikes (%)

	Eesti	Vene
0 tegevust	71	60
1 tegevus	25	36
2 tegevust	4	3
3 tegevust	1	1
4 tegevust	0	1

Joonis 15 Kas koolis on alates sügisest 2009 küsitud, mida noored tahaksid peale tunde seal teha? (%)³⁷

Umbes kolmandik vastajaid ütles, et 2009. aasta sügisel on koolis küsitud, mida nad tahaksid seal huvitavat peale tunde teha (Joonis 15).

Ankeedi keele lõikes esinevad suured erinevused: vene keeles vastanutest ütlevad pooled, et neilt on nende vaba aja veetmise soovide kohta koolis küsitud, samas kui eesti keeles vastanutest andis sellise vastuse vaid veerand.

³⁷ Kas koolis on eelmisel sügisel 2009 või selle aasta alguses küsitud (õpetajad, huvijuht, psühholoog, õppealajuhataja, klassijuhataja või keegi teine kooli töötaja), mida Sa tahaksid peale tunde huvitavat koolis teha? 1- Jah 2- Ei

Samuti esinevad erinevused noorte elukoha linnaosade lõikes (Tabel 31).

**Tabel 31 Kas koolis on küsitud, mida noored tahaksid seal peale tunde teha?
Linnaosad.**

	Jah (%)
Haabersti	51
Nõmme	44
Lasnamäe	43
Pirita	42
Mustamäe	33
Kristiine	31
Põhja-Tallinn	27
Tallinnast väljas	26
Kesklinn	20

3.8 OSALEMINE ÜRITUSTEL KOOS TEIST KEELT KÕNELEVATE NOORTEGA

Küsimus ankeedis:

Kas Sa oled osalenud kooli(de) poolt korraldatud ühisüritusel koos mõne eesti/vene õppekeelega kooliga?

Kas Sa oled õpilasvahetuse raames õppinud eesti/vene- keelses koolis?

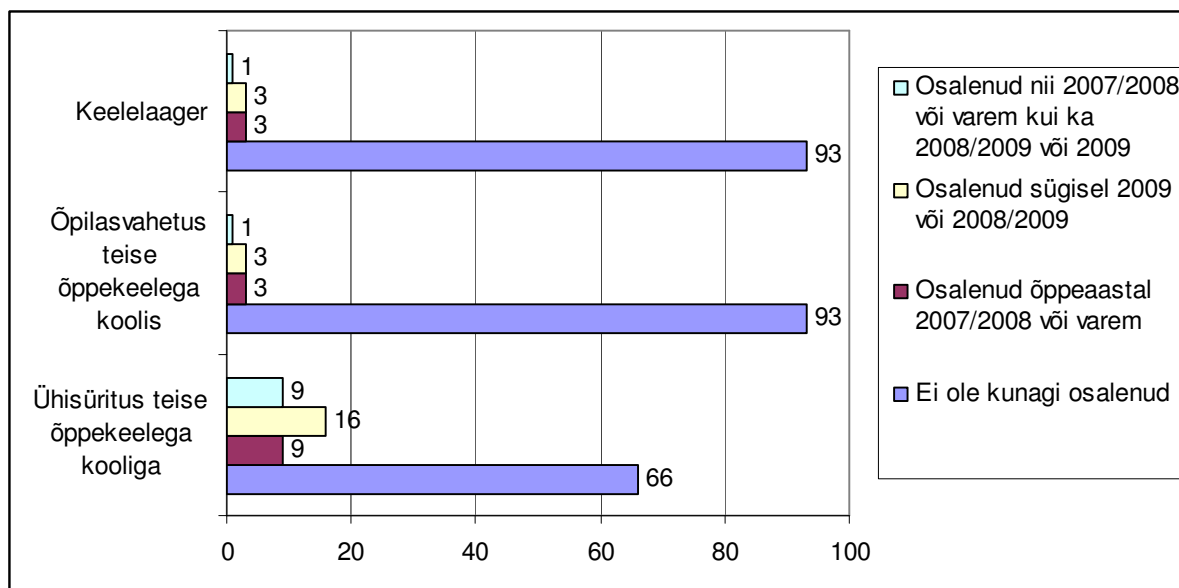
Kas Sa oled osalenud keelelaagris?

1- Ei ole kunagi osalenud

2- Olen osalenud, kuid õppeaastal 2007/2008 või varem

3- Olen osalenud eelmisel sügisel 2009 või eelmisel õppeaastal 2008/2009

4- Olen osalenud nii õppeaastal 2007/2008 või varem kui ka eelmisel õppeaastal 2008/2009 või sügisel 2009

Joonis 16 Kokkupuuted teise rahvusgrupiga läbi koolide ühisürituste või keelelaagri (%)

Keelelaagris on kokku osalenud 7% vastajatest, kellest 3% on teinud seda õppeaastal 2007/2008 või varem, samuti 3% õppeaastal 2008/2009 või hiljem ja 1% on osalenud mitu korda pikema aja jooksul (Joonis 16). Ligi pooled keelelaagris osalenutest tegid seda esmakordselt olles 4.- 6. klassis ja veerand olles 7.- 9. klassis. Kokku on vastajad keelelaagris käinud keskmiselt 2 korda (Tabel 32).

Õpilasvahetuses on samuti osalenud kokku 7% respondentidest. 1% on osalenud mitu korda pikema perioodi jooksul, 3% on osalenud õppeaastal 2007/2008 või varem ja 3% õppeaastal 2008/2009 või hiljem (Joonis 16). Keskmiselt olid noored osalenud õpilasvahetuses 2 korda (Tabel 32).

Õpilasvahetuses on rohkem osalenud vene keeles ankeeti täitnud (eesti keel kokku- 5%; vene keel kokku-9%). Mitu korda on mõlemas grupis vastanutest osalenud õpilasvahetuses 1%. Vene keeles vastanutest on õppeaastal 2007/2008 või varem osalenud õpilasvahetuses 4% (eesti keel- 1%) ja õppeaastal 2008/2009 või hiljem samuti 4% (eesti keel- 3%).

Esimest korda osalesid noored õpilasvahetuses kõige sagedamini olles 7.-9. klassis (47% kõikidest osalenutest) (Tabel 32). Vene keeles ankeeti täitnud noored osalesid õpilasvahetuses esimest korda varem kui eesti keeles ankeeti täitnud: neist kõik, kes olid kunagi õpilasvahetuses osalenud tegid seda juba põhikooli ajal- 27% juba 1.-3. klassis, 23% 4.-6. klassis ja ülejäänud pool 7.- 9. klassis. Eesti keeles ankeeti täitnutest osales esmakordselt õpilasvahetuses valdav osa kas 7.- 9. või 10.- 12. klassis (Tabel 33).

Ühisüritusel teise õppekeelega kooliga on kokku osalenud kolmandik õpilastest (Joonis 16). 9% on seda teinud õppeaastal 2007/2008 või varem ja samuti 9% on osalenud mitmel korral mitmete aastate jooksul. Keskmine ühisüritusel osalemise kordade arv on 4 (Tabel 32). Kõige enam (16%) õpilasi osales ühisüritusel õppeaastal 2008/2009 või 2009 sügisel.

Ühisüritustel on rohkem osalenud poisid (Poistest on kokku osalenud 38% ja tüdrukutest 28%). Samuti on võrreldes nooremate vanusegruppidega ühisüritustel rohkem osalenud vanima vanusegrupi esindajad (11- 12 ja 14- 15 aastastest on osalenud 28%, 17- 18 aastastest 46%).

Suurim osa vastajatest osales esimest korda koolide ühisüritusel teise õppekeelega kooliga olles 1.- 3. klassis. Teistes kooliastmetes selliste üritustega esmakordselt kokkupuutunute osakaal oli pea võrdne (Tabel 32). Poisid osalesid esmakordselt üritustel veidi varem kui tüdrukud (Tabel 33).

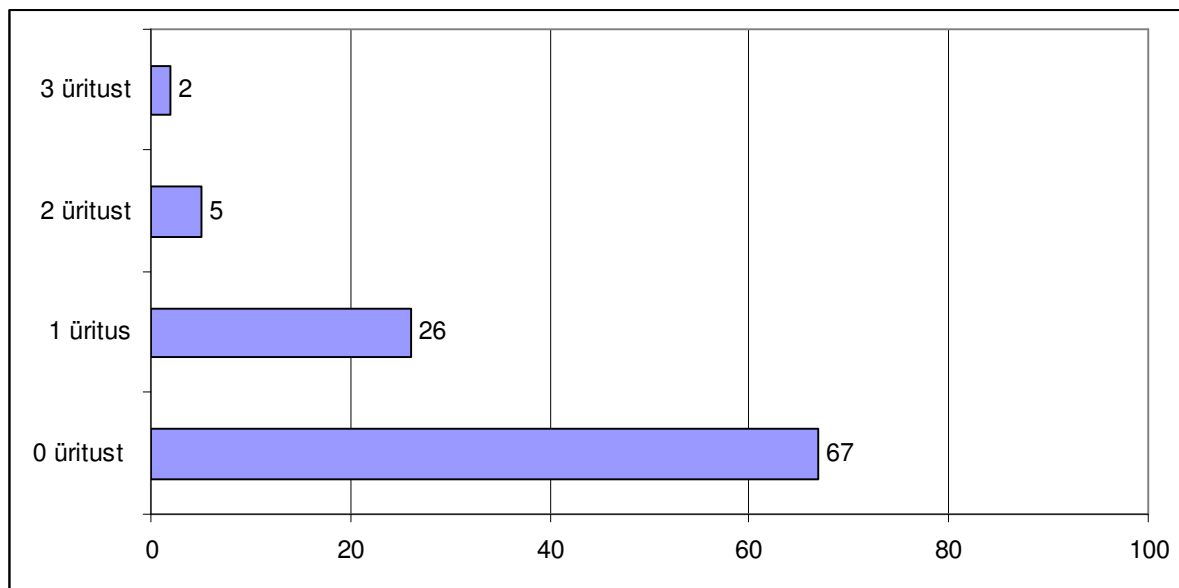
Tabel 32 Tegevuste iseloomustus

	Esimene kord klass	Esimene kord %	Kordade arv (keskmine)
Ühisüritus teise õppekeelega kooliga	1-3 klass	32	4,4
	4-6 klass	22	
	7-9 klass	23	
	10- 12 klass	23	
Õpilasvahetus teise õppekeelega kooliga	1- 3 klass	19	1,8
	4- 6 klass	13	
	7- 9 klass	47	
	10- 12 klass	21	
Keelelaager	1- 3 klass	13	2
	4- 6 klass	48	
	7- 9 klass	25	
	10- 12 klass	14	

Tabel 33 Esmakordne osalemine soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Ühisüritus teise õppekeelega kooliga	1-3 klass	34	31	-	-
	4-6 klass	28	20	-	-
	7-9 klass	26	22	-	-
	10- 12 klass	11	27	-	-
Õpilasvahetus teise õppekeelega kooliga	1-3 klass	-	-	12	27
	4-6 klass	-	-	4	23
	7-9 klass	-	-	44	50
	10- 12 klass	-	-	40	0

67% ankeeti täitnud noortest ei ole osalenud ühelgi üritusel, mille kohta küsimus esitati. 26% on osalenud ühel üritusel. Kahel või kolmel erineval üritusel on osalenud 7% vastajatest (Joonis 17)

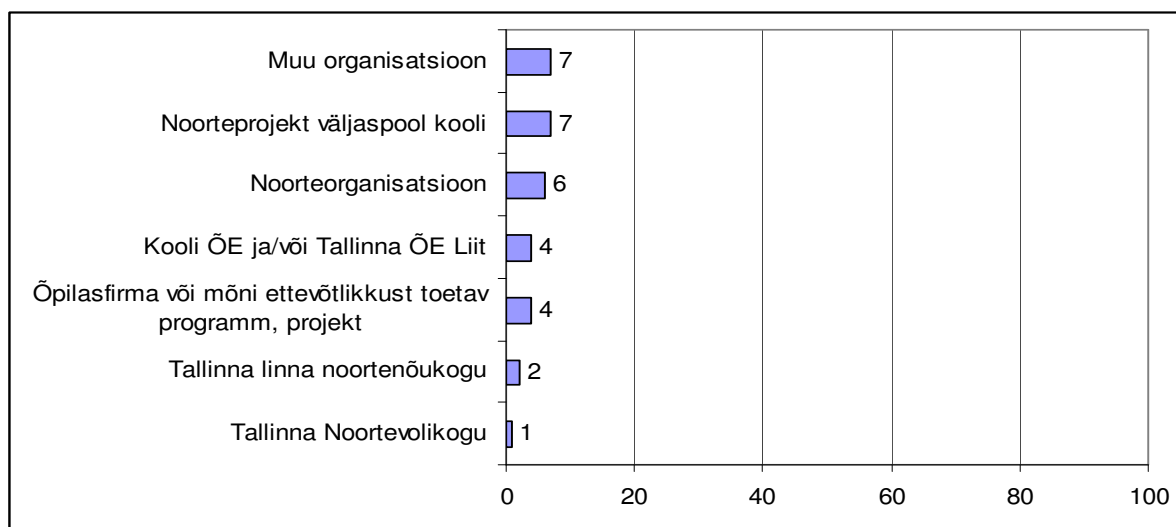

Joonis 17 Mitmes erinevas tegevuses osalejad (%)

3.9 OSALEMINE NOORTEÜHENDUSTES

Küsimus ankeedis:

Kas Sa osalesid järgnevates organisatsioonides ja/või tegevustes ajaperioodil september 2009- detsember 2009? Juhul kui Sa ei osalenud üheski tegevuses, ära märgi ühtegi. Märgi kõik, mille tegevuses osalesid. Palun märgi iga tegevuse kohta ka kui kaua või mitu korda oled selles tegevuses osalenud või selle tegevusega kokku puutunud.

Joonis 18 Osalemine erinevates organisatsioonides ja/või tegevustes 2009. aasta sügisel (Jah- %)

Osalemine erinevates organisatsioonides on väga väike. Enim vastajaid on osaletud muude organisatsioonide töös (7%) ja noorteprojektides väljaspool kooli (7%) (Joonis 18).

Noorteprojektides väljaspool kooli on rohkem osalenud vene keeles ankeeti täitnud (8%; eesti keeles- 5%), samuti kulutasid nad osalemisele nädalas keskmiselt mõnevõrra rohkem aega. Keskmiselt kulus vastajatel noorteprojektides osalemisele nädalas kolm ja pool tundi (Tabel 34 Noorteorganisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus), vene keeles ankeeti täitnutel kulus 5 tundi ja eesti keeles ankeeti täitnutel keskmiselt kaks ja pool tundi. Esmakordsed kokkupuuted noorteprojektides osalemisega jagunevad pea võrdselt kõigi kooliastmete vahel (Tabel 37). Poisid ja vene keeles ankeeti täitnud respondendid osalesid võrreldes tüdrukute ja eesti keeles ankeeti täitnutega esmakordselt noorteprojektides väljaspool kooli veidi varem.

Noorteprojekte peeti kõigist loetletud organisatsioonidest ja tegevustest kõige arendavamaks ning kõrgeid hinnanguid anti ka huvitavusele. Ka üldiselt oldi osalemisega noorteprojektides üpriski rahul (Tabel 34).

Muudes organisatsioonides on veidi enam osalenud noorema vanusegrupi esindajad (11%; 14-15 aastased ja 17-18 aastased 5%) ja vene keeles ankeeti täitnud vastajad (10%; eesti keel 6%).

Nädalas kulus muudes organisatsioonides osalejatel sellele keskmiselt 4 tundi. Üle kolmveerandi vastajate jaoks oli osalemine huvitav (Huvitav- 77%) ning arendav (Arendav- 79%). Rahulolu osalemisega oli veidi kõrgem (Rahul 83%) ning ainsana olid loetletud organisatsioonides osalenutest rohkem rahul noorteorganisatsioonidesse kuulujad (Tabel 34).

Noorteorganisatsioonides osales 2009. aasta sügisel 6% respondentidest. Võrdselt 4% vastajatest oli osalenud kooli ÕE ja/või Tallinna ÕE-de Liidu tegevuses ning õpilasfirmas või mõnes muus ettevõtlikkust toetavas programmis või projektis (Joonis 18).

Noorteorganisatsioonides osalemiseks kulus nädalas keskmiselt 4 tundi (Tabel 34). Kolmandik vastajaid osales noorteorganisatsioonis esmakordselt 1.- 3. klassis olles. Veerand vastajaid kaasati 4.- 6. või 7.- 9. klassis ning väikseim osa (17%) osales esmakordselt gümnaasiumis õppides (Tabel 37). Varem kaasati vene keeles ankeeti täitnud noori, kellest ligi pooled osalesid esimest korda olles 1.- 3. klassis (eesti keel- 21%) (Tabel 38).

Kolmveerand vastajatest leidis, et osalemine noorteorganisatsioonides oli neile huvitav (Tabel 34), sealjuures oli osalemine huvitavam tüdrukutele, eesti keeles ankeeti täitnutele ja nooremale (11- 12 aastased) ning vanemale (17- 18 aastased) vanusegrupile (Tabel 35). Kõigist nimetatud organisatsioonidest pidasid vastajad noorteorganisatsioonis osalemist kõige arendavamaks (Tabel 34). Arendavusele andsid kõrgemaid hinnanguid eesti keeles ankeeti täitnud ning nooremasse (11- 12 aastased) ja vanemasse (17- 18 aastased) vanusegruppi kuulujad (Tabel 35; Tabel 36). Samuti oli kõrgeim kõigist organisatsioonidest üldine rahulolu osalemisega (Rahul- 85%) (Tabel 34). Tunduvalt rahulolevamad olid tüdrukud ja nooremasse ja vanemasse vanusegruppi kuulunud vastajad (Tabel 35; Tabel 36).

Õpilasfirmaga oli kokku puutunud rohkem vanemasse vanusegruppi kuulnud vastajaid (8%; 11- 12 aastased 3%; 14- 15 aastased 1%) ja vene keeles ankeeti täitnuid (6%; eesti keeles 3%). Keskmiselt kulus osalemisele samuti 4 tundi nädalas (Tabel 34). Õpilasfirmas osales valdav osa respondentidest esmakordselt gümnaasiumis olles (61%) (Tabel 37).

Üle kolmveerandi vastajatest leidis, et osalemine õpilasfirmas või ettevõtlust toetavas projektis/programmis oli neile huvitav ning arendav (Tabel 34). Arendavusele andsid kõrgemaid hinnanguid vanemad vastajad: 17- 18 aastastest leidis 92%, et osalemine oli neile arendav ja õpetas uusi oskusi (Tabel 36). Osalemisega olid rahul 78% kõigist, kes olid õpilasfirmade või muude ettevõtlusega seotud projektide või programmidega kokku puutunud (Tabel 34).

Kooli õpilasesinduses ja/või Tallinna Õpilasesinduste Liidus tegutsemisele kulutati kõige vähem aega - 2 tundi nädalas - võrreldes teiste organisatsioonidega, mille kohta antud küsimuse raames infot koguti (Tabel 34). Õpilasesindustes alustati osalemist sagedamini 7.- 9. või 10. ja 11. klassis (kokku- 67%) (Tabel 37).

Kolmveerand vastajatest leidsid, et osalemine õpilasesinduses oli huvitav ja arendas neid (Tabel 34). Osalemine õpilasesinduses oli huvitavam 14- 15 aastastele ja 17- 18 aastastele (11- 12 aastaste osalejate hulgas leidsid vaid 33%, et see oli huvitav). Ka arendavusele andsid kõrgemaid hinnanguid vanemad vastajad (Tabel 36). Üldiselt ei oldud aga osalemisega õpilasesinduses väga rahul (Rahul- 59%) (Tabel 34).

2% vastanutest oli osalenud Tallinna linna noortenõukogus ja 1% Tallinna Noortevolikogus.

Mõlemas organisatsioonis osalesid rohkem vene keeles ankeeti täitnud respondendid: noortenõukogus osales 4% vene keeles ankeeti täitnutest ja 1% eesti keeles ankeeti täitnutest, Noortevolikogus aga 3% vene keeles ankeeti täitnutest ja mitte ühtegi eesti keeles ankeeti täitnud respondenti.

Tallinna linna noortenõukogus osalemisele kulus keskmiselt 4, 1 tundi (Tabel 34). Kõik vastajad puutusid sellega enda sõnul esimest korda kokku 1.- 6. klassis (samas on osalejate arv väga väike, mistõttu see ei pruugi peegeldada seda, millal harilikult noortenõukokku satutakse) (Tabel 37).

Noortenõukogus osalemine oli noortele suhteliselt ebahuvitav (Huvitav- 38%) (Tabel 34), seejuures polnud see huvitav ühegi poisi jaoks (Tabel 35). Madal oli ka hinnang osalemise arendavusele (43%). Sellest kõigest hoolimata olid 80% osalejatest oma kogemusega rahul (Tabel 34).

Tallinna Noortevolikogus osalemisele kulus noortel keskmiselt kaks ja pool tundi nädalas (Tabel 34). Pooled seal osalenutest ütlesid, et tegid seda esimest korda olles 1.- 3. klassis ja kolmandik, et kaasati 4.- 6. klassis olles (Tabel 37) (ka selle tegevuse puhul on vastajate arv väga väike).

Ligi 90% osalejatest leidsid, et nende jaoks oli noortevolikogus osalemine huvitav. Samas olid üldiselt osalemisest saadud kogemusega rahul vaid pooled vastajatest. Ka ei peetud noortevolikogus osalemist eriti arendavaks (Arendav- 56%) (Tabel 34).

Tabel 34 Noorteorganisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus

	Nädalas kulunud aeg (keskmine) ³⁸	Huvitavus (Huvitav %) ³⁹	Arendavus (Arendav %) ⁴⁰	Rahulolu osalemisega (Rahul %) ⁴¹
Noorteorganisatsioon	3,8	76	81	85
Noorteprojekt väljaspool kooli	3,6	79	81	80
Muu organisatsioon	3,7	77	79	83
Õpilasfirma või mõni ettevõtlikkust toetav programm, projekt	3,9	76	78	78
Kooli ÕE ja/või Tallinna ÕE Liit	2,2	74	76	59
Tallinna linna noortenõukogu	4,1	38	43	80
Tallinna Noortevolikogu	2,6	88	56	50

Tabel 35 Organisatsioonide ja tegevuste iseloomustus soo ja keele lõikes

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Noorteorganisatsioon	Huvitavus (Huvitav %)	48	91	97	54
	Arendavus (Arendav %)	-	-	93	68
	Rahulolu (Rahul %)	68	94	-	-
Tallinna linna noortenõukogu	Huvitavus (Huvitav %)	0	70	-	-

³⁸ Mitu tundi nädalas Sul selleks kulus umbes?

³⁹ Kuivõrd huvitav oli Sul selle organisatsiooni tegevuses osaleda? 1- Üldse ei olnud huvitav 2- Pigem ei olnud huvitav 3- Pigem oli huvitav 4- Väga huvitav oli

⁴⁰ Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundus Sulle selle organisatsiooni tegevuses osaleda? Kuivõrd õppisid uusi oskusi, teadmisi, õppisid ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Üldse polnud arendav 2- Pigem ei olnud arendav 3- Pigem oli arendav 4- Väga arendav oli

⁴¹ Mõeldes selle organisatsiooni tegevuses osalemisele üldiselt, kuivõrd jäid sellega rahule? 1- Täiesti rahule 2- pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule

Tabel 36 Organisatsioonide ja tegevuste iseloomustus vanuse lõikes

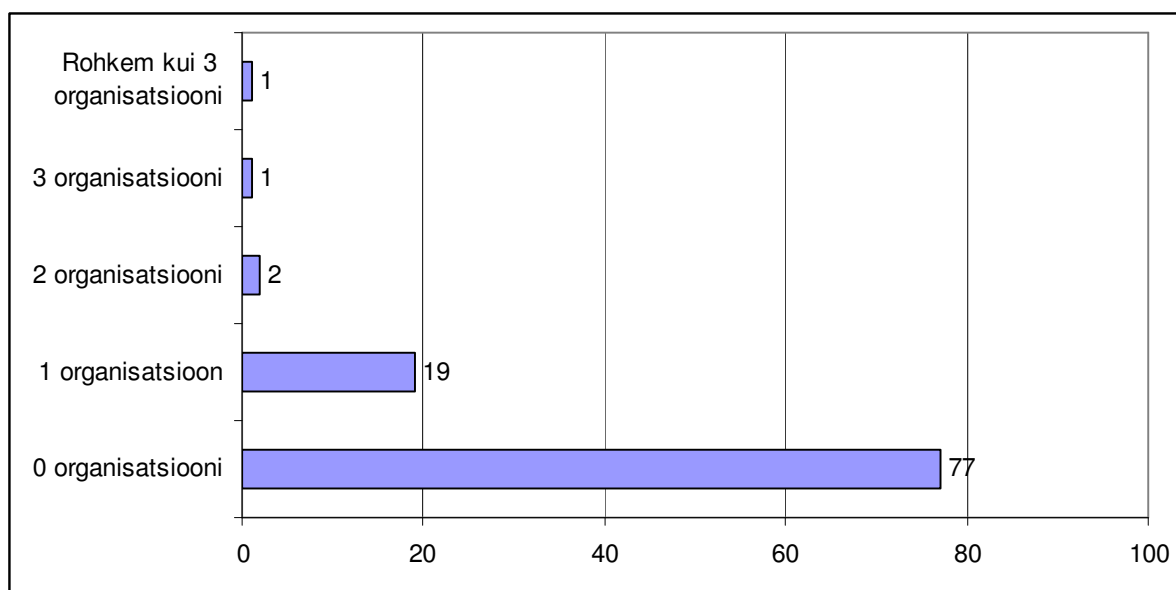
		11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Noorteorganisatsioon	Huvitavus (Huvitav %)	76	36	100
	Arendavus (Arendav %)	84	60	94
	Rahulolu (Rahul %)	85	70	94
Õpilasfirma või mõni ettevõtlikkust toetav programm, project	Arendavus (Arendav %)	29	75	92
Kooli ÕE ja/või Tallinna ÕE Liit	Huvitavus (Huvitav %)	33	89	81
	Arendavus (Arendav %)	40	77	94

Tabel 37 Klass, millal esmakordselt organisatsioonides või tegevustes osaleti (%)

	1- 3 klass	4- 6 klass	7-9 klass	10- 12 klass
Noorteorganisatsioon	32	26	25	17
Noorteprojekt väljaspool kooli	19	29	23	29
Muu organisatsioon	39	33	14	14
Õpilasfirma või mõni ettevõtlikkust toetav programm, project	18	13	8	61
Kooli ÕE ja/või Tallinna ÕE Liit	10	23	35	32
Tallinna linna noortenõukogu	25	75	0	0
Tallinna Noortevolikogu	50	33	17	0

Tabel 38 Klass, millal esmakordselt organisatsioonides või tegevustes osaleti soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Noorteorganisatsioon	1-3 klass	-		21	46
	4-6 klass	-		24	29
	7-9 klass	-		31	17
	10- 12 klass	-		24	8
Noorteprojekt väljaspool kooli	1-3 klass	29	15	9	25
	4-6 klass	43	22	22	33
	7-9 klass	14	26	22	25
	10- 12 klass	14	37	48	18

Joonis 19 Mitmes organisatsioonis / tegevuses osalemine (%)

77% noortest ei olnud osalenud üheski nimetatud organisatsioonis ega tegevuses. Viies oli osalenud mõnes loetletud tegevustest. Nende osakaal, kes olid osalenud rohkem kui 1 organisatsioonis, oli väga väike (Joonis 19).

Kõige vähem olid erinevates organisatsioonides osalenud 14- 15 aastased vastajad, kelledest 82% polnud osalenud üheski loetletud tegevuses. 11- 12 aastaste ja 17- 18 aastaste hulgas oli ka veidi rohkem neid, kes olid osalenud kahe organisatsiooni töös (Tabel 39).

Tabel 39 Mitmes organisatsioonis / tegevuses osalemine vanuserühmade lõikes (%)

	11- 12 aastased	14- 15 aastased	17- 18 aastased
0 organisatsiooni	76	82	74
1 organisatsioon	19	16	21
2 organisatsiooni	3	1	3
3 organisatsiooni	1	0	2
Rohkem kui 3 organisatsiooni	1	1	0

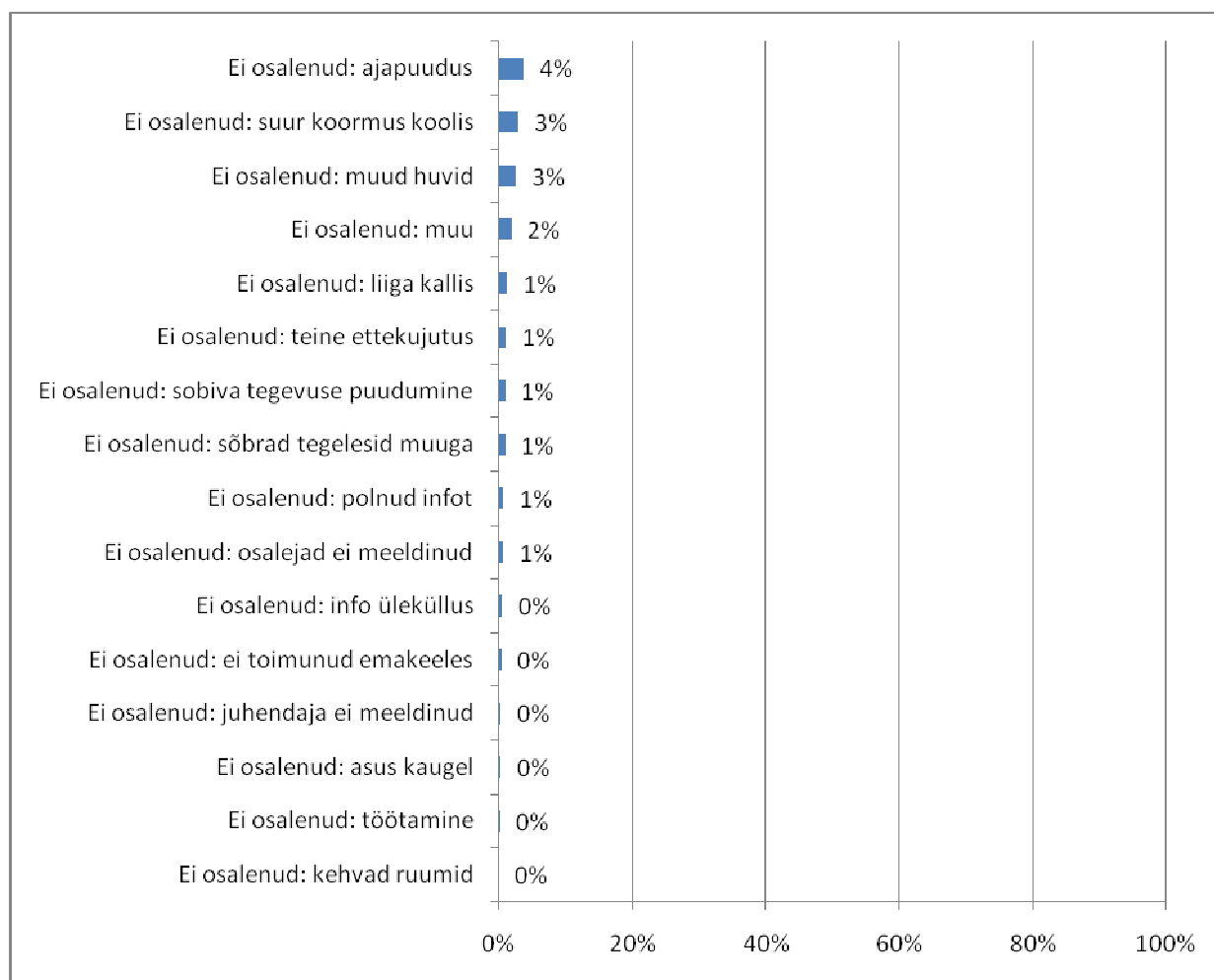
3.10 TEGEVUSTES MITTEOSALEMISE PÕHJUSED

Küsimus ankeedis:

Mis on selle põhjusteks, et Sa ei osalenud eelmisel sügisel ega kavatse osaleda sel õppeaastal mitte üheski tegevuses? Märki järgnevast loetelust kuni 3 olulisemat põhjust.

Küsimusele on vastanud väga väike osa õpilastest. Selle tulemuse põhjal võib öelda, et õpilaste väga suurel enamikul ei ole teadvustatud suuri probleeme organiseeritud tegevuses osalemisega.

Kolm kõige 'populaarsemat' takistust on ajapuudus, suur koormus ja muud põhjused – vastuste põhjal võib arvata, et väikesel osal vastanutest on juba nii palju tegemisi, et selle kõrvalt veel vaba-aja tegevusteks aega laeida on võimatu.

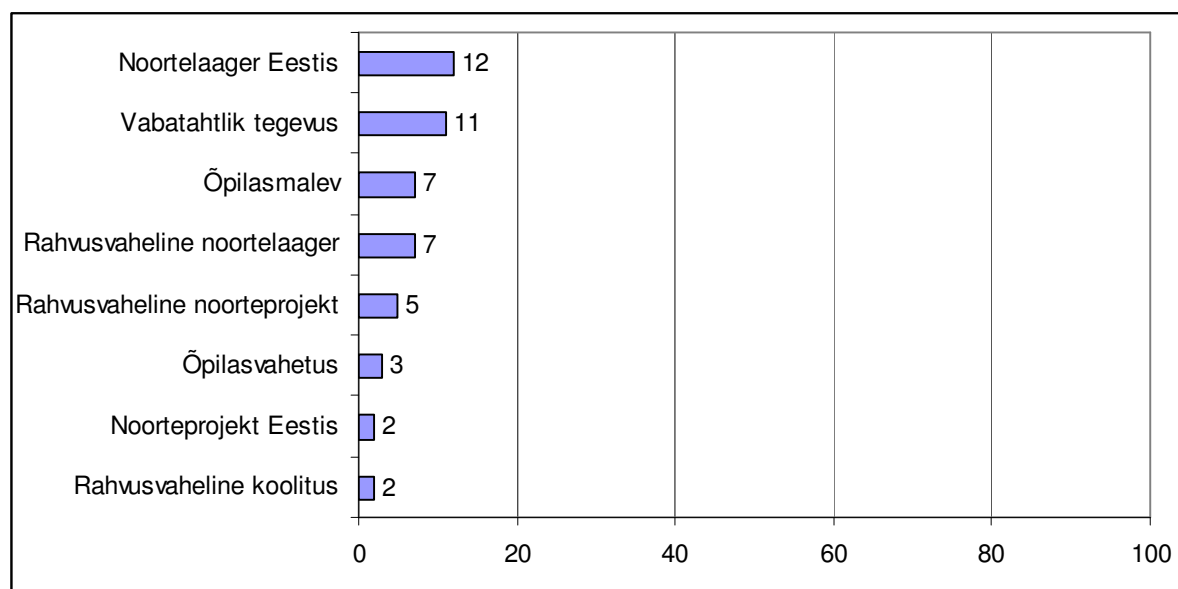
Joonis 20. Organiseeritud tegevustes mitteosalemise põhjused

Sedavõrd väikese vastajate arvu puhul ei ole võimalik välja tuua erinevusi gruppide vahel.

3.11 OSALEMINE NOORTELAAGRITES JA PROJEKTIDES

Küsimus ankeedis

Järgnevale küsimusele vastates palun meenuta ka suve 2009, ehk kokku perioodi juuni 2009 – detsember 2009. Kas Sa osalesid järgnevates organisatsioonides ja/või tegevustes ajaperioodil juuni 2009 – detsember 2009, ehk suvel ja/või sügisel 2009? Juhul kui Sa ei osalenud üheski tegevuses, ära märgi ühtegi. Juhul kui Sa osalesid mitmes organisatsioonis või tegevuses, märgi kõik, milles osalesid. Palun märgi iga kohta ka kui kaua või mitu korda oled selles tegevuses või selle tegevusega kokku puutunud.

Joonis 21 Osalemine erinevates organisatsioonides ja/ või tegevustes 2009. aasta teisel poolaastal (Jah- %)

Üle kümnendiku vastajatest olid 2009. aasta teisel poolel osalenud Eestis noortelaagris või vabatahtlikus tegevuses (Joonis 21).

Noortelaagrites osalesid enam tüdrukud (14%; poiss 9%) ja keskmisesse vanusegruppi kuulund vastajad (18%; 11- 12 aastased 12%; 17- 18 aastased 8%) ().

Noortelaagris osalenute hulgas on suhteliselt palju neid, kes on seda teinud mitu korda: 29% noortest oli seal käinud 4 või enam korda ja 39% kahel või kolmel korral (Tabel 40).

Esmakordselt osaleti Eestis toimunud noortelaagrites üpris noorelt: 1.- 3. klassis (41%) või 4.- 6. klassis (38%) (Tabel 41).

Kõigist erinevatest laagritest ja projektidest, mille kohta antud küsimuse raames infot koguti, oli noortelaagrites käimine noorte jaoks kõige huvitavam (Huvitav- 93%). Samuti oldi rahul sealsete juhendajatega (89%) ja ülekaalukalt arvasid vastajad, et noortelaagris käimine oli nende jaoks arendav (Arendav- 85%) (Tabel 44). Arendavusele andsid kõrgemaid hinnanguid tüdrukud (Tabel 45).

Vabatahtlikus tegevuses osalesid veidi rohkem poisid (14%; tüdruk 9%) ja eesti keeles ankeeti täitnud (13%; vene keel 9%).

Suur osa noortest, kes vabatahtliku tegevusse kaasatud olid, olid seda teinud korduvalt. Näib, et need, kes olid korra saanud positiivse kogemuse, jätkasid aktiivselt ka tulevikus, sest 40% kõigist kaasatutest olid sellega kokku puutunud 4 või rohkem korda (Tabel 40). Vabatahtliku tegevusega alustati sagedamini juba enne keskkooli-ikka jõudmist (Tabel 41).

Vabatahtliku tegevuse huvitavust ja arendavust hinnati küllaltki kõrgelt: huvitavaks pidas seda 85% ja arendavaks 81%. Samas polnud noored eriti rahul tegevuse juhendajatega, kellele andsid kiitva hinnangu 73% respondentidest (Tabel 44).

Õpilasmalevas on kõigist vastajatest käinud 7%. Kuna õpilasmaleva näol on tegu vaba aja veetmise võimalusega, milles saab osaleda alates 13. eluaastast, siis olid osalejate hulgas ülekaalus vanemad vastajad.

Pooled vastajad olid osalenud malevas ühe korra, veerand 3 korda. 4 või enam korda malevas käinute osakaal oli väga väike (Tabel 40). Suurem osa noori, kes õpilasmalevas käinud olid, tegid seda esmakordselt 7.- 9. klassis. Veerand ütles, et osales esimest korda 4.- 6. klassis. Veidi üle kümnendiku osales enda sõnul malevas esmakordselt 10.- 12. Klassis (Tabel 41).

Õpilasmalevas osalemist pidas huvitavaks 79% vastajatest ja arendavaks 74% vastajatest (Tabel 44), seejuures pidasid malevat huvitavamaks tüdrukud ja eesti keeles ankeeti täitnud noored. Malev oli arendavam eesti keeles ankeeti täitnud noorte jaoks (Tabel 45). Juhendajatega olid rahul väga suur osa malevas käinutest (84%, vt. Tabel 44), ka sellega olid rohkem rahul eesti keeles ankeeti täitnud noored (Tabel 45).

Ka rahvusvahelises noortelaagris oli osalenud 7% noortest, seejuures oli nende seas enam vene keeles ankeeti täitnud vastajaid (10%; eesti keel 5%).

Pooled osalenutest on teinud seda korra, kaks või neli ja rohkem korda on osalenud viiendik vastajatest (Tabel 40). Rahvusvahelistes noortelaagrites alustasid noored osalemist suhteliselt vara: 76% osales esmakordselt 1.- 6. klassis olles (Tabel 41). Poisid käisid esimest korda rahvusvahelises noortelaagris tunduvalt varem kui tüdrukud: koguni 61% tegid seda juba 1- 3. Klassis (Tabel 42).

80-le protsendile noortele oli rahvusvahelises noortelaagris osalemine huvitav, 85% pidasid seda arendavaks ning 84% olid rahul juhendajaga (Tabel 44). Kõigile neile punktidele andsid kõrgemaid hinnanguid tüdrukud (Tabel 45).

Rahvusvahelistes noorteprojektides on osalenud 5% respondentidest, veidi rohkem on osalejate seas vene keeles ankeeti täitnud (7%; eesti keel 3%).

40% neist, kes rahvusvahelistes noorteprojektides osalenud olid, olid teinud seda korra, 27% kaks korda (Tabel 40). Esmakordselt osaleti sellistes projektides kõige sagedamini gümnaasiumis olles, kus sai selle kogemuse kolmandik vastajatest (Tabel 41). Veidi varem said esimese kogemuse rahvusvahelises noorteprojektis osalemisest poisid ja vene keeles ankeeti täitnud (Tabel 42). Erinevusi esines ka peretüüpide vahel: suurtest peredest pärit noored osalesid sageli esimest korda juba 1.- 3. klassis ning ühe vanemaga peredest pärit noored 4.- 6. Klassis (Tabel 43).

71% rahvusvahelistes noorteprojektides osalenutest pidasid seda huvitavaks. 67% meelest oli osalemine arendav (Tabel 44). Kõik 17- 18 aastased vastajad leidsid, et osalemine oli huvitav, mida oli tunduvalt rohkem kui vanusegrupis 14- 15 aastased (36%). Samuti hindas vanim vanusegrupp kõrgeimalt projektide arendavust. Arendavusele andsid kõrgemaid hinnanguid ka eesti keeles ankeeti täitnud respondendid (Tabel 45; Tabel 46). 82% vastajatest olid rahul juhendajatega, kellega rahvusvaheliste noorteprojektide tegevuste raames kokku puuduti (Tabel 44).

Väga vähesed vastajad olid 2009. aastal osalenud õpilasvahetuses (3%), noorteprojektis Eestis või rahvusvahelisel koolitusel (2%) (Joonis 21).

Õpilasvahetuses on valdav osa noori (58%) osalenud ühe korra (Tabel 40). Enamus neist tegi seda esimest korda olles 7.- 9. klassis või gümnaasiumis (kokku 78%) (Tabel 41). Teistest varem osalesid esmakordselt õpilasvahetuses vene keeles ankeeti täitnud noored, kellest 14% tegi seda juba 1.- 3. klassi ja veel 43% 4.- 6. Klassis (Tabel 42).

Õpilasvahetus oli huvitav ja arendav 68% vastajate jaoks (Tabel 44), sealjuures andsid huvitavusele tunduvalt kõrgemaid hinnanguid tüdrukud (Tabel 45). 78% noortest olid rahul juhendajatega, kellega õpilasvahetuse käigus kokku puutusid (Tabel 44).

Noorteprojektides Eestis on vastajad enamasti osalenud üks või kaks korda (kokku 79%) (Tabel 40), suur osa vastajaid kaasati mõnda projekti juba 1.- 3. või 4.- 6. klassis (Tabel 41). Noorteprojektides osalesid varem vene keeles ankeeti täitnud noored, kellest kõik olid esmakordse kogemuse saanud juba 1.- 6. klassis (eesti keel- 44%) (Tabel 42).

85% osalenute jaoks oli see kogemus huvitav. Samas arvas vaid kolmandik, et noorteprojektis osalemine neid arendas ja samuti polnud noored eriti rahul juhendajatega (Rahul- 58%) (Tabel 44).

Ka rahvusvahelistel koolitustel oli enamus noori osalenud ühe või kaks korda (kokku 80%) (Tabel 40). Mõneti ootamatult väitsid 46% osalejatest, et tegid seda esimest korda 1.- 3. klassis

ja 31% 4.- 6. klassis, mis tekitab kahtlusi, kes vastajad mõistsid küsitut (Tabel 41). Nende seas, kes ütlesid, et osalesid esimest korda 1.- 3. klassis, olid üksnes poisid (Tabel 42).

Rahvusvahelisel koolitusel osaleda oli huvitav 73% noorte jaoks (Tabel 44), seejuures arvasid kõik tüdrukud, et koolitusel osaleda oli huvitav (Poiss- 55%) (Tabel 45). Arendavusele antud hinnang oli küllaltki madal (Arendav- 54%), samuti polnud vastajad eriti rahul sealsete juhendajatega (Rahul- 67%) (Tabel 44).

Tabel 40 Organisatsioonides ja/või tegevustes osalemise kordade arv (%)⁴²

	1 kord	2 korda	3 korda	4 korda või rohkem
Rahvusvaheline noorteprojekt	40	27	19	14
Rahvusvaheline noortelaager	50	19	12	19
Rahvusvaheline koolitus	47	33	13	7
Noorteprojekt Eestis	43	36	14	7
Noortelaager Eestis, linnalaager (v.a. õpilasmalev)	32	24	15	29
Õpilasvahetus	58	13	13	16
Õpilasmalev	52	17	25	6
Vabatahtlik tegevus	23	22	15	40

Tabel 41 Esmakordne organisatsioonides ja/või tegevustes osalemine (%)⁴³

	1- 3 klass	4- 6 klass	7-9 klass	10- 12 klass
Rahvusvaheline noorteprojekt	20	27	18	34
Rahvusvaheline noortelaager	38	38	13	11
Rahvusvaheline koolitus	46	31	8	15
Noorteprojekt Eestis	29	36	7	29
Noortelaager Eestis, linnalaager (v.a. õpilasmalev)	41	38	16	5
Õpilasvahetus	4	17	39	39
Õpilasmalev	8	23	56	13
Vabatahtlik tegevus	33	29	28	10

⁴² Mitu korda üldse kokku, st. ka varem kui eelmine õppeaasta, oled osalenud selles tegevuses? 1- 1 kord
2- 2 korda 3- 3 korda 4- 4 või rohkem

⁴³ Mis klassis olles osalesid selles tegevuses esimest korda?

Tabel 42 Esmakordne organisatsioonides või tegevustes osalemine soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Rahvusvaheline noorteprojekt	1-3 klass	33	9	5	32
	4-6 klass	33	27	26	36
	7-9 klass	10	18	11	16
	10- 12 klass	24	45	58	16
Rahvusvaheline noortelaager	1-3 klass	61	22	-	-
	4-6 klass	26	47	-	-
	7-9 klass	13	11	-	-
	10- 12 klass	0	19	-	-
Rahvusvaheline koolitus	1-3 klass	86	0	-	-
	4-6 klass	0	60	-	-
	7-9 klass	0	20	-	-
	10- 12 klass	14	20	-	-
Noorteprojekt Eestis	1-3 klass	-	-	11	60
	4-6 klass	-	-	33	40
	7-9 klass	-	-	11	0
	10- 12 klass	-	-	44	0
Õpilasvahetus	1-3 klass	-	-	0	14
	4-6 klass	-	-	6	43
	7-9 klass	-	-	38	43
	10- 12 klass	-	-	56	0

Tabel 43 Esmakordne organisatsioonides või tegevustes osalemine peretüübi lõikes (%)

		1 vanem	2 vanemat ja 3 (+) last	2 vanemat ja 1-2 last
Rahvusvaheline noorteprojekt	1-3 klass	0	60	7
	4-6 klass	38	20	20
	7-9 klass	13	0	27
	10- 12 klass	50	20	47

Tabel 44 Organisatsioonide ja/ või tegevuste iseloomustus (%)

	Huvitavus (Huvitav %) ⁴⁴	Arendavus (Arendav %) ⁴⁵	Rahulolu juhendaja(te)ga (Rahul %) ⁴⁶
Rahvusvaheline noorteprojekt	71	67	82
Rahvusvaheline noortelaager	80	85	84
Rahvusvaheline koolitus	73	54	67
Noorteprojekt Eestis	85	33	58
Noortelaager Eestis	93	85	89
Õpilasvahetus	68	68	78
Õpilasmalev	79	74	84
Vabatahtlik tegevus	85	81	73

Tabel 45 Organisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Rahvusvaheline noorteprojekt	Huvitavus (Huvitav %)	-	-	-	-
	Arendavus (Arendav %)	-	-	85	55
Rahvusvaheline noortelaager	Huvitavus (Huvitav %)	56	94	-	-
	Arendavus (Arendav %)	68	94	-	-
	Rahulolu juhendajaga (Rahul %)	66	91	-	-
Rahvusvaheline koolitus	Huvitavus (Huvitav %)	55	100	-	-
Noortelaager Eestis	Arendavus (Arendav %)	71	90	-	-
Õpilasvahetus	Huvitavus (Huvitav %)	40	93	-	-
Õpilasmalev	Huvitavus (Huvitav %)	71	86	91	52
	Arendavus (Arendav %)	-	-	79	62
	Rahulolu juhendajaga (Rahul %)	-	-	92	66

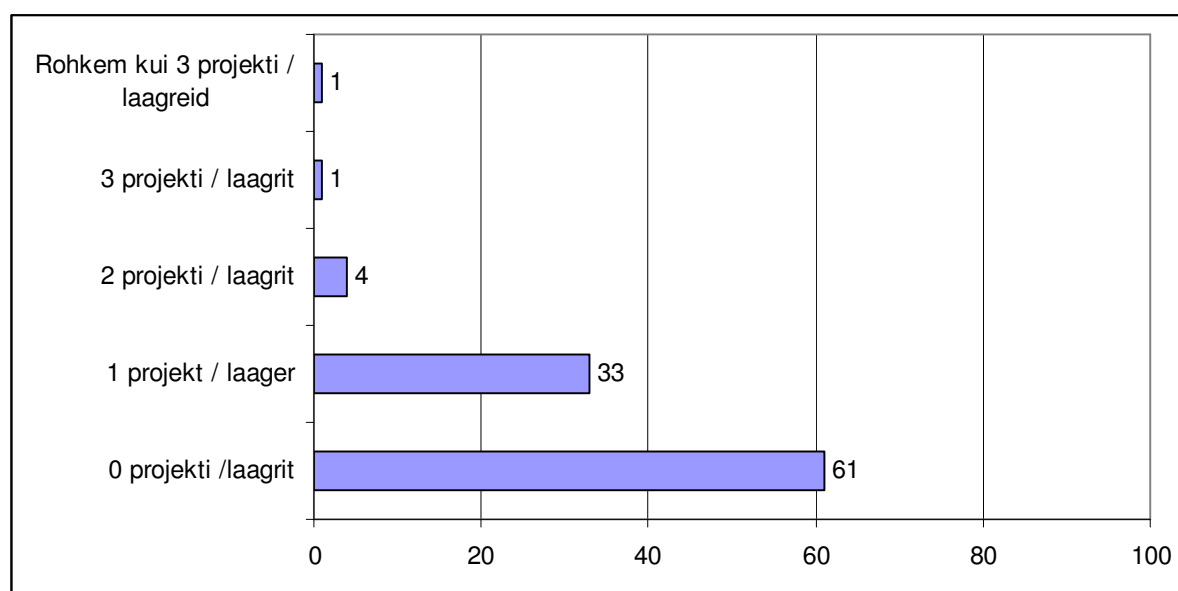
⁴⁴ Kuivõrd huvitav oli Sul selles tegevuses osaleda? 1- üldse ei olnud huvitav 2- Pigem ei olnud huvitav 3- Pigem oli huvitav 4- Väga huvitav oli

⁴⁵ Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundus sulle selles tegevuses osaleda? Kuivõrd õppisid uusi oskusi, teadmisi, õppisid ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Üldse polnud arendav 2- Pigem ei olnud arendav 3- Pigem oli arendav 4- Väga arendav oli

⁴⁶ Kuidas olid rahul selle tegevuse juhendaja(te)ga? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul 5- Tegevusel ei olnud juhendajat

Tabel 46. Organisatsioonide ja/või tegevuste iseloomustus vanuse lõikes (%)

		11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Rahvusvaheline noorteprojekt	Huvitavus (Huvitav %)	68	36	100
	Arendavus (Arendav %)	58	46	94
Rahvusvaheline koolitus	Huvitavus (Huvitav %)	33	100	100

Joonis 22 Mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses osalemine (%)

61% noortest ei ole osalenud üheski loetletud organisatsioonis ega tegevuses. 33% on osalenud ühes tegevuses. Kahes või rohkemas tegevuses osalenuid oli väga vähe (Joonis 22).

Peretüübiti vastajate gruppe võrreldes ilmneb, et kahe vanema ja 1- 2 lapsega peredes kasvavad noored on erinevates tegevustes kõige vähem osalenud (Tabel 47).

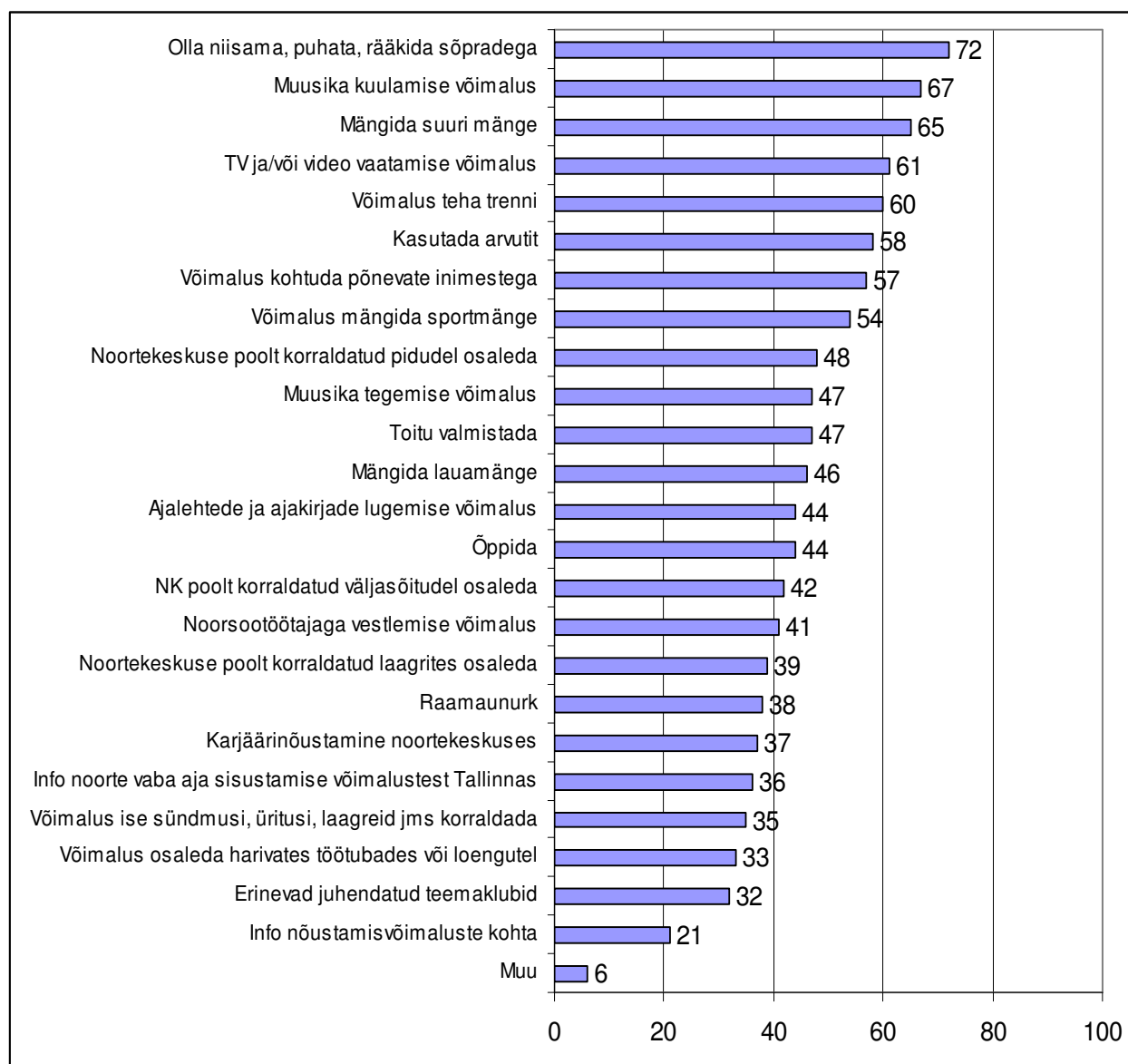
Tabel 47 Mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses osalemine peretüüpide lõikes (%)

	Üks vanem	kaks vanemat ja 3 (+) last	kaks vanemat ja 1-2 last
0 projekti / laagrit	56	57	66
1 projekt / laager	38	36	30
2 projekti /laagrit	4	4	4
3 projekti / laagrit	1	3	0
Rohkem kui 3 projekti / laagrit	2	0	0

3.12 VÕIMALUSED, MIS PEAKSID OLEMA NOORTEKESKUSES

Küsimus ankeedis:

Millega tahaksid noortekeskuses tegeleda? Märki järgnevas loetelus need tegevused ja võimalused, mis peaksid Sinu arvates kindlasti olema noortekeskustes.

Joonis 23 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema (Jah- %)

Kõige olulisemaks peavad noored seda, et noortekeskuses on võimalus niisama olla, puhata ja sõpradega rääkida (Joonis 23). See on veidi olulisem tüdrukutele ja võrreldes vene keeles ankeeti täitnutega tunduvalt olulisem eesti keeles ankeeti täitnutele (Tabel 48).

Samuti on noorte jaoks üpris olulised muusika kuulamise, teleka või videote vaatamise ja suurte mängude mängimise võimalused (Joonis 23). Võimalus kuulata muusikat on olulisem tüdrukutele ja eesti keeles ankeeti täitnud noortele. Eesti keeles ankeeti täitnud noortele ja noorematele vastajatele on olulisem võimalus telekat või videoid vaadata (Tabel 48; Tabel 49).

Üle poolte vastajatest leiab, et noortekeskuses võiks olla võimalus trenni teha või sportmänge mängida, arvutit kasutada ja põnevate inimestega kohtuda (Joonis 23). Arvuti kasutamise võimalus ja arvutimängud pakuvad rohkem huvi noorematele vastajatele ja eesti keeles ankeeti täitnutele. Sportmänge sooviksid mängida poisid ja nooremad vastajad. Võimalus põnevate inimestega kohtuda pakub rohkem huvi tüdrukutele (Tabel 48; Tabel 49).

Veidi alla poolte vastajatest arvab, et noortekeskustes peaks saama nende poolt korraldatud pidudel osaleda, teha muusikat, valmistada toitu või mängida lauamänge (Joonis 23). Pidudel osalemise ja muusika tegemise võimalus on olulisemad tüdrukutele ja eesti keeles ankeeti täitnutele. Lauamänge soovivad teistest vanusegruppidest rohkem mängida noorimad, 11- 12. aastased vastajad. Toidu valmistamise võimalus on olulisem tüdrukutele (Tabel 48; Tabel 49).

Üle 40% vastajatest sooviksid noortekeskuses ajalehti ja ajakirju lugeda, õppida ja noortekeskuse poolt korraldatud väljasõitudel osaleda (Joonis 23). Neid võimalusi peavad olulisemaks tüdrukud ja eesti keeles ankeeti täitnud (Tabel 48). Sama suur osakaal vastajatest pidas oluliseks võimalust noorsootöötajaga vestelda (Joonis 23). See on samuti olulisem tüdrukutele (Tabel 48).

Üle kolmandiku respondentidest leidsid, et noortekeskuses peaks saama osaleda selle poolt korraldatud laagrites, ise sündmusi, üritusi, laagreid jms. korraldada, saada karjäärinõustamist ja infot vaba aja veetmise võimalustest Tallinnas ning, et noortekeskuses peaks olema raamatunurk (Joonis 23). Infot vaba aja veetmise võimaluste kohta ja raamatunurga olemasolu pidasid olulisemaks tüdrukud. Karjäärinõustamise võimalus noortekeskuses on tähtsam tüdrukutele, eesti keeles ankeeti täitnutele ja vanematele vastajatele. Laagris osalemise võimalus on olulisem tüdrukutele ja eesti keeles ankeeti täitnutele. Ise sooviksid enam sündmusi, üritusi, laagreid jms. korraldada tüdrukud ja vanemad vastajad (Tabel 48; Tabel 49).

Üpriski vähesed vastajad leidsid, et vajalik on võimalus osaleda harivates töötubades või loengutel, erinevates juhendatud teemaklubides ning saada infot nõustamisvõimaluste kohta (Joonis 23). Kõiki neid võimalusi pidasid vajalikumaks tüdrukud. Töötubades ja loengutes sooviksid noortekeskuses rohkem osaleda eesti keeles ankeeti täitnud (Tabel 48).

Muid tegevusi peale nimetatute pidas vajalikuks vaid 6% respondentidest (Joonis 23), mis viitab sellele, et esitatud loetelu katab suhteliselt ammendavalt noorte soovid.

Tabel 48 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema soo ja keele lõikes (Jah- %)

	Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Olla niisama, puhata, rääkida sõpradega	65	76	81	58
Mängida suuri mängu	-	-	68	61
Kasutada arvutit, ka arvutimängude mängimiseks	-	-	60	53
Võimalus toitu valmistada, kööginurk	31	58	-	-
Õppimise võimalus	33	52	48	37
Noorsootöötajaga vestlemise võimalus	30	48	-	-
Võimalus mängida sportmänge	60	49	-	-
Noortekeskuse poolt korraldatud laagrites osaleda	28	47	42	34
Noortekeskuse poolt korraldatud väljasõitudel osaleda	30	50	46	36
Võimalus ise sündmusi, üritusi, laagreid jms. korraldada	25	41	-	-
Noortekeskuse poolt korraldatud pidudel osaleda	39	54	54	38
Võimalus osaleda harivates töötubades või loengute	24	38	38	25
Võimalus kohtuda põnevate inimestega	43	66	-	-
Erinevad juhendatud teemaklubid	25	37	-	-
Info noorte vaba aja sisustamise võimalustest Tallinnas	26	43	-	-
Info nõustamisvõimaluste kohta	16	24	-	-
Karjäärinõustamine noortekeskuses	27	44	40	33
Raamatunurk	25	46	-	-
Ajalehtede ja ajakirjade lugemise võimalus	30	53	58	37
Muusika kuulamise võimalus	59	72	70	62
Muusika tegemise võimalus	39	52	51	40
TV ja/ või video vaatamise võimalus	-	-	64	54
Muu	9	5	-	-

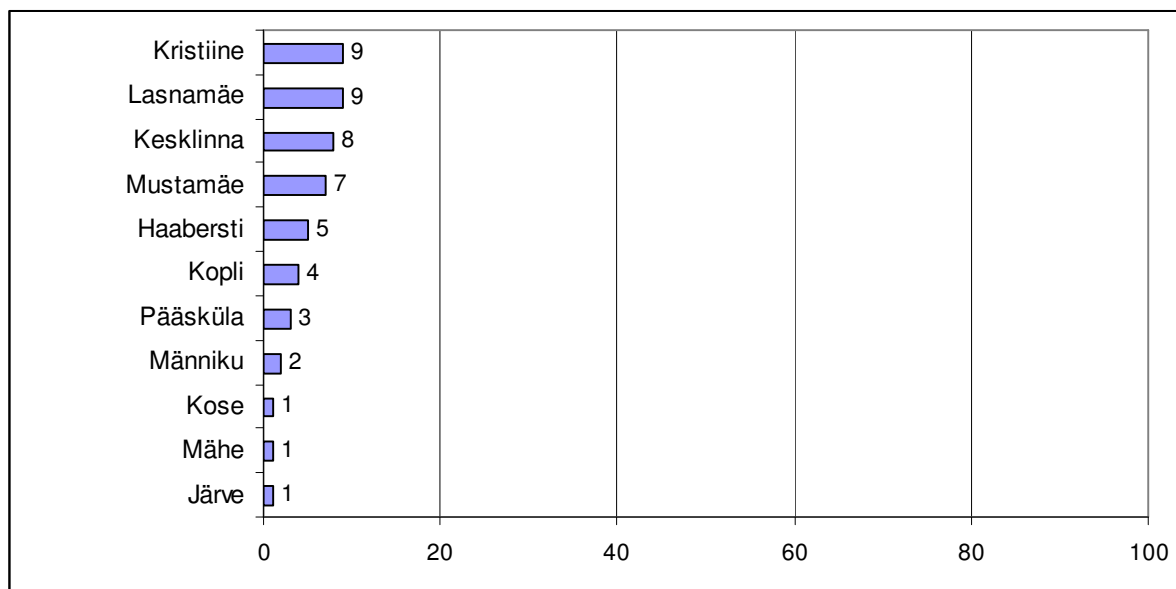
Tabel 49 Tegevused ja võimalused, mis peaksid noortekeskuses olema vanuse lõikes (Jah- %)

	11-12 aastane	14-15 aastane	17-18 aastane
Mängida lauamänge	55	42	42
Kasutada arvutit, ka arvutimängude mängimiseks	68	55	49
Võimalus mängida sportmänge	64	48	49
Võimalus ise sündmusi, üritusi, laagreid jms. korraldada	36	28	42
Info nõustamisvõimaluste kohta	17	17	30
Karjäärinõustamine noortekeskuses	27	36	51
TV ja/ või video vaatamise võimalus	68	62	52

3.13 NOORTEKESKUSTE KÜLASTAMINE

Küsimus ankeedis:

Palun märki, millist või milliseid noortekeskusi külastasid eelmisel sügisel, ajaperioodil september 2009 kuni detsember 2009 ja kui palju/sageli. Juhul kui Sa ei osalenud üheski tegevuses, ära märki ühtegi. Juhul kui oled külastanud mitut noortekeskust, märki külastamine mitme kohta. Sel juhul vasta esmalt ühe noortekeskuse kohta ja alles siis järgmise kohta.

Joonis 24 Noortekeskuste külastamine sügisel 2009 (jah- %)

Ligi kümnendik vastajatest oli külastanud Kristiine noortekeskust (Joonis 24). Külastajate hulgas oli rohkem eesti keeles ankeeti täitnuid, 11- 12 ja 14- 15 aastaseid ja ühe vanemaga peredest või suurtest peredest pärit noori.

Kristiine noortekeskuses on ühe korra käinud 43% kõigist seda külastanutest. 1- 2 korda kuus käib seal viiendik noortest. Kolmandikku neist, kes on Kristiine noortekeskuses käinud võib nimetada püsikülastajatest (käivad keskus 2- 3 korda nädalas, 3 ja rohkem kordi nädalas), seejuures on nende osakaal, kes seal väga sageli (üle 3 korra nädalas) käivad üks suuremaid kõigist noortekeskustest (Tabel 50).

Hinnangud Kristiine noortekeskusele on suhteliselt head, erandiks vaid arendavus. 77% noortest arvas, et keskus käia oli nende jaoks huvitav. Arendavaks pidasid seda aga vaid veidi üle poolte vastajatest. Umbes 85% respondentidest olid rahul noorsootöötajate ja juhendajatega, vahendite ja võimalustega ning asukohaga (Tabel 53). Asukohale andsid paremaid hinnanguid tüdrukud (Tabel 54).

Ka Lasnamäe noortekeskuses oli käinud 9% kõigist vastajatest (Joonis 24). Nende seas oli rohkem vene keeles ankeeti täitnud ja 11- 15 aastaseid vastajaid.

40% neist noortest, kes Lasnamäe noortekeskust külastanud on, on seda teinud 1- 2 korda. Samas on üpris suur ka nende noorte osakaal, kes käivad noortekeskuses väga sageli (2- 3 korda nädalas, rohkem kui 3 korda nädalas- 42%) (Tabel 50).

Lasnamäe noortekeskust pidasid seda külastanud noored kõige huvitavamaks (Huvitav- 80%). Saadud kogemustel leidis arendavat mõju omavat 72% vastajatest, mis on üks kõrgemaid hinnanguid, võrreldes teiste noortekeskustega. 84% vastajatest olid rahul keskuse asukohaga. Rahulolu noorsootöötajate ja juhendajate ning vahendite ja võimalustega oli veidi madalam (Tabel 53).

8% vastajatest olid käinud Kesklinna noortekeskuses (Joonis 24). Seal käinute hulgas oli rohkem vene keeles ankeeti täitnud ja 11- 12 aastaseid vastajaid.

43% neist oli seda külastanud ühe korra. Võrreldes eelpool kirjeldatud keskustega oli Kesklinna noortekeskuses veidi vähem, umbes kolmandik, nõ. püsikülastajaid (Tabel 50).

Kesklinna noortekeskuse külastamist pidas huvitavaks võrreldes teiste keskustega suhteliselt väike osa vastajatest (63%) (Tabel 53), seejuures leidsid selle keskuse huvitavama olevat tüdrukud (Tabel 54). 68% vastajatest arvas, et keskuse külastamine oli neile arendav. Rahulolu noorsootöötajatega ja juhendajatega, asukohaga ning vahendite ja võimalustega oli võrreldes teiste keskustega veidi madalam (Tabel 53).

Mustamäe noortekeskust oli külastanud 7% kõigist küsimustikku täitnud noortest (Joonis 24). Nende hulgas oli veidi rohkem 11- 12 aastaseid ja suurtest peredest pärit noori.

Keskust külastanud noortest on 45% teinud seda 1- 2 korda, viiendik külastab keskust 1- 2 korda kuus. Nõ. püsikülastajate osakaal on veidi alla kolmandiku (Tabel 50). Külastamise sageduse poolest erinevad vene ja eesti keeles ankeeti täitnud noored. Eesti keeles ankeeti täitnud noortest on ülekaalus need, kes on keskus käinud 1- 2 korda (56%) ning sagedaste külastajate (2- 3 korda nädalas, rohkem kui 3 korda nädalas) osakaal on väike (19%). Vene noorte hulgas seevastu on suhteliselt suur osakaal neid, kes käisid keskus väga sageli (39%) (Tabel 51).

68% vastajate jaoks oli Mustamäe noortekeskuse külastamine huvitav, 65% leidis, et see oli ka arendav. 78% respondentidest olid rahul sealsete noorsootöötajate ja juhendajatega ning vahendite ja võimalustega. 85% vastajate jaoks oli Mustamäe noortekeskuse asukoht hea ligipääsetavusega ja tundus turvaline (Tabel 53).

5% vastajatest olid käinud Haabersti noortekeskuses (Joonis 24). Külastajate hulgas oli rohkem vene keeles ankeeti täitnud noori ja 14- 15 aastaseid vastajaid.

Ligi pooled neist noortest oli keskus käinud vaid korra, nõ. püskülastajate osakaal oli kõikidest keskustest üks väiksemaid: 22% (Tabel 50).

Samas anti noortekeskuse huvitavusele ja arendavusele üpris kõrgeid hinnanguid (Huvitav- 75%; Arendav- 71%). Kõikidest noortekeskustest oldi kõige rahulolevamad Haabersti noortekeskuste noorsootöötajate ja juhendajatega (Rahul- 86%). Veidi vähem oldi rahul keskuse asukoha ja varustatusega (Tabel 53).

Väga vähe, alla 5% kõigist vastajatest, oli külastanud Kopli (4%), Pääsküla (3%), Männiku (2%), Kose (6 vastajat), Mähe (10 vastajat) või Järve (13 vastajat) noortekeskusi (1%) (Joonis 24).

Kopli noortekeskuses oli korra või kaks käinud 39% vastajatest. 37% noortest võib aga nimetada püskülastajateks kuna nad käisid keskus vähemalt 2 korda nädalas (Tabel 50).

Võrreldes teistele noortekeskustele antud hinnangutega pidas väga suur hulk külastajaid Kopli noortekeskuses toimuvat huvitavaks (79%) ja arendavaks (72%). Ka rahulolu noorsootöötajate ja juhendajatega ning vahendite ja võimalustega oli üpriski kõrge (Rahul- 79%). Seevastu rahulolu asukohaga ei olnud võrreldes teiste keskustega kõrge (Tabel 53).

Pääsküla noortekeskuse külastajate hulgas on veidi rohkem eesti keeles ankeeti täitnud noori. 48% kõigist keskuse külastajatest oli käinud seal vaid 1- 2 korda, mis on suurim osakaal võrreldes teiste keskustega. 31% noortest käis keskus 2-3 korda nädalas või sagedamini (Tabel 50). Sagedaste külastajate hulgas on Pääsküla noortekeskuses tunduvalt rohkem poisse (51%; tüdruk- 12%) ja 11- 12 aastaseid vastajaid (50%; 14- 15 aastane- 0%; 17- 18 aastane- 33%) (Tabel 51).

Pääsküla noortekeskuse külastamine oli huvitav 70%- le vastajatest ning arendavaks pidas seda 58% noortest. Võrreldes teiste keskustega oldi väga rahul keskuse asukoha (Rahul- 87%) ning vahendite ja võimalustega (Rahul- 81%). Veidi vähem olid noored rahul sealsete noorsootöötajate ja juhendajatega (Rahul- 76%) (Tabel 53).

Männiku noortekeskust olid veidi rohkem külastanud vene keeles ankeeti täitnud noored. 39% külastajatest käisid seal 1- 2 korda, viiendik 1- 2 korda kuus ja 28% 2- 3 korda nädalas või rohkem kui 3 korda nädalas (Tabel 50).

Keskuse külastamine ei olnud noortele eriti huvitav (Huvitav- 58%), aga samas peeti seda võrreldes kõigi teiste keskustega kõige arendavamaks (Arendav- 79%). Ka Rahulolu vahendite ja võimalustega (Rahul- 87%) ning noorsootöötajate ja juhendajatega (Rahul- 79%) oli suhteliselt

kõrge. Samas ei meeldinud suurele osale noortest Männiku noortekeskuse asukoht (Rahul-57%) (Tabel 53).

Järve noortekeskuses olid korra või paar käinud 75% kõikidest noortest, kes seda külastanud olid, mis oli suurim ühekordsete külastuste osakaal võrreldes teiste keskustega. Nõ. püsikülastajaid oli aga võrreldes teiste keskustega kõige vähem (Tabel 50).

Järve noortekeskuses toimuvat ei pidanud noored eriti huvitavaks (Huvitav- 55%) ega arendavaks (Arendav- 36%), mis võib olla ka põhjuseks, miks seda on külastanud nii vähe noori ja miks nende külastused on jäänud pigem ühekordseks. 83% noortest olid siiski rahul noortekeskuse asukohaga, 75% vahendite ja võimalustega ning 71% noortekeskuse töötajatega (Tabel 53).

Mähe noortekeskuses käinud 10 noore hulgas oli rohkem 11- 12 aastaseid vastajaid. Üks või kaks korda selles keskus käinud oli vähe, samas külastasid suhteliselt paljud Mähe noortekeskust 1- 2 korda kuus või sagedamini kui 2 korda nädalas (Tabel 50).

Hinnangud Mähe noortekeskuses toimuvale olid madalad. Umbes pooled seal käinutest leidsid külastuse huvitava või arendava olevat. Vaid viiendik külastajatest oli rahul keskuse asukohaga. Rahulolu töötajate ning vahendite ja võimalustega oli mõnevõrra kõrgem (Tabel 53).

Kose noortekeskust oli külastanud 6 vastajat, kellest mitmed olid nõ. püsikülastajad (Tabel 50).

Külastajate jaoks oli Kose noortekeskuses toimuv küllaltki huvitav, samas ei leidnud paljud noored, et külastus oleks olnud arendav. Asukohaga olid noortekeskuses käinud väga rahul, samuti oldi üldiselt rahul sealsete vahendite ja võimalustega. Samas ei meeldinud enamusele külastajatele noortekeskuse töötajad ja juhendajad (Tabel 53).

Tabel 50 Noortekeskuste külastamise sagedus (%)⁴⁷

	Kokku 1-2 korda	Külastasin keskmiselt 1-2 korda kuus	Külastasin keskmiselt 1 korra nädalas	Külastasin keskmiselt 2-3 korda nädalas	Külastasin rohkem kui 3 korda nädalas
Kesklinna	43	16	11	19	11
Lasnamäe	40	10	8	16	26
Männiku	39	22	11	22	6
Pääsküla	48	18	3	9	22
Kopli	39	11	13	24	13
Kristiine	43	20	5	11	21
Järve	75	8	8	9	0

⁴⁷ Mitu korda või kui sageli külastasid seda noortekeskust eelmisel sügisel keskmiselt? 1- Kokku 1- 2 korda 2- Külastasin keskmiselt 1- 2 korda kuus 3- külastasin keskmiselt 1 korra nädalas 4- Külastasin keskmiselt 2- 3 korda nädalas 5- külastasin rohkem kui 3 korda nädalas

Haabersti	48	19	11	11	11
Mustamäe	45	18	8	13	16
Mähe	11	33	22	22	12
Kose	25	0	0	50	25

Tabel 51 Noortekeskuste külastamise sagedus soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Pääsküla	1-2 korda	25	70	-	-
	1-2 korda kuus	25	11	-	-
	1 korra nädalas	0	6	-	-
	2-3 korda nädalas	13	6	-	-
	Üle 3 korra nädalas	38	6	-	-
Mustamäe	1-2 korda	-	-	59	29
	1-2 korda kuus	-	-	16	21
	1 korra nädalas	-	-	6	11
	2-3 korda nädalas	-	-	6	21
	Üle 3 korra nädalas	-	-	13	18

Tabel 52 Noortekeskuste külastamise sagedus vanuse lõikes (%)

		11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Pääsküla	1-2 korda	30	72	44
	1-2 korda kuus	20	18	22
	1 korra nädalas	9	9	0
	2-3 korda nädalas	0	0	22
	Üle 3 korra nädalas	0	0	11

Tabel 53 Noortekeskuste iseloomustus (%)

	Huvitavus (Huvitav %) ⁴⁸	Arendavus (Arendav %) ⁴⁹	Rahulolu noorsootöötajatega, juhendajatega (Rahul %) ⁵⁰	Rahulolu asukohaga (Rahul %) ⁵¹	Rahulolu vahendite ja võimalustega (Rahul %) ⁵²
Kesklinna	63	68	70	79	75
Lasnamäe	80	72	77	84	78
Männiku	58	79	79	57	87
Pääsküla	70	58	76	87	81
Kopli	79	72	79	74	79
Kristiine	77	56	84	86	85
Järve	55	36	71	83	75
Haabersti	75	71	86	83	77
Mustamäe	68	65	78	85	78
Mähe	56	57	75	22	67
Kose	75	50	25	100	75

Tabel 54 Noortekeskuste iseloomustus soo ja keele lõikes (%)

		Poiss	Tüdruk	Eesti	Vene
Kesklinna	Külastamine (%)	-	-	6	11
	Huvitavus (Huvitav %)	53	77	-	-
Lasnamäe	Külastamine (%)	-	-	2	20
Männiku	Külastamine (%)	-	-	1	3
Pääsküla	Külastamine (%)	-	-	5	2
Kristiine	Külastamine (%)	-	-	12	3
	Rahulolu asukohaga (Rahul %)	77	91	-	-
Haabersti	Külastamine (%)	-	-	3	9
	Arendavus (Arendav %)	74	68	-	-

⁴⁸ Kuivõrd huvitav oli noortekeskuses olla ja tegutseda? 1- Üldse ei olnud huvitav 2- Pigem ei olnud huvitav 3- Pigem oli huvitav 4- Väga huvitav oli

⁴⁹ Kuivõrd arendav ja tulemuslik tundus Sulle noortekeskuses olla ja tegutseda? Kuivõrd õppisid uusi oskusi, teadmisi, õppisid end tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Üldse polnud arendav 2- Pigem ei olnud arendav 3- Pigem oli arendav 4- Väga arendav oli

⁵⁰ Kuidas olid rahul noortekeskuse noorsootöötajatega, juhendajatega? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

⁵¹ Kuidas olid rahul selle noortekeskuse asukohaga (kas sul oli sinna mugav ja turvaline minna- tulla?) 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

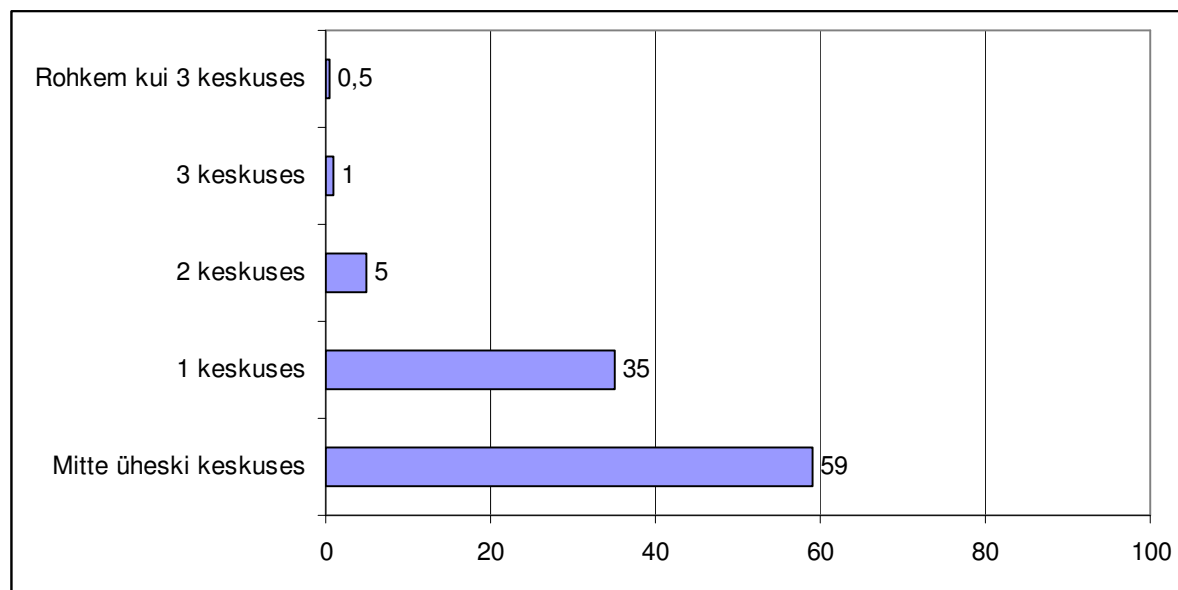
⁵² Kuidas olid rahul selle noortekeskuse vahendite ja võimalustega? 1- Täiesti rahul 2- Pigem rahul 3- Pigem ei olnud rahul 4- Üldse ei olnud rahul

Tabel 55 Noortekeskuste iseloomustus vanuse lõikes (%)

		11- 12 aastane	14- 15 aastane	17- 18 aastane
Kesklinna	Külastamine (%)	11	6	7
Lasnamäe	Külastamine (%)	10	10	5
Kristiine	Külastamine (%)	11	11	3
Haabersti	Külastamine (%)	6	8	3
Mustamäe	Külastamine (%)	12	8	2
Mähe	Külastamine (%)	2	1	0

Tabel 56 Noortekeskuste iseloomustus peretüübi lõikes (%)

		1 vanem	2 vanemat ja 3 (+) last	2 vanemat ja 1-2 last
Kristiine	Külastamine (%)	10	10	7
Mustamäe	Külastamine (%)	5	8	6

Joonis 25 Mitme noortekeskuse külastamine (%)

59% vastajatest polnud käinud mitte üheski noortekeskuses (Joonis 25). Nende hulgas, kes üheski keskuses käinud polnud, oli rohkem eesti keeles ankeeti täitnuid ja vanemaid vastajaid (Tabel 57; Tabel 58). 35% noortest oli külastanud ühte keskust ja 5% kahte keskust. Enam kui kahes noortekeskuses oli käinud alla 5% noortest (Joonis 25).

Tabel 57 Mitme noortekeskuse külastamine keele lõikes (%)

	Eesti	Vene
Mitte üheski keskuses	65	48
1 keskuses	30	44
2 keskuses	3	7
3 keskuses	1	1
Rohkem kui 3 keskuses	0	1

Tabel 58 Mitme noortekeskuse külastamine vanuse lõikes (%)

	11- 12 aastased	14- 15 aastased	17- 18 aastased
Mitte üheski keskuses	48	55	75
1 keskuses	44	39	22
2 keskuses	7	4	2
3 keskuses	1	1	1
Rohkem kui 3 keskuses	1	1	0

3.13.1 NOORTEKESKUSED, NOORTE ELUKOHA LINNAOSA JA NOORTE KOOLI LINNAOSA

Selles osas on heidetud pilk sellele, milliseid noortekeskusi külastavad erinevates linnaosades elavad noored.

Analüüsimetod

Noore elukoha linnaosa ja külastatava noortekeskuse vahelise seose analüüsimiseks on lähtutud asjaolust, et osa noori on märkinud mitme noortekeskuse külastamist. Nii on analüüsitud teatud linnaosas elavate noorte külastuste arvu ja noortekeskuste seoseid, mitte aga teatud linnaosas elavate noorte arvu ja noortekeskuste seoseid. Kuna külastusi on rohkem kui noori – osad noored on märkinud mitme noortekeskuse külastamist – siis ka protsentide summa on suurem kui 100%.

Tulemused

Keskmiselt toimub mingis linnaosas elavate noorte noortekeskuste külastustest sama linna noortekeskuses – 53%. Samas tähendab see ka seda, et umbes pooled toimuvad mõnes kaugemas noortekeskuses.

Haaberstis elavate noorte külastuste suur osakaal toimub peamiselt Haabersti noortekeskuses (62%) kui arvestatav osakaal ka Kesklinnas (17%), Mustamäel (10%), Koplis ja Kristiines (mõlemad 8%).

Kesklinna noorte külastustest toimub Kesklinna noortekeskuses ainult väike osakaal – 39%. Palju toimub Lasnamäel (23%), Kristiines ja Mustamäel (mõlemad 10%).

Kristiines elavate noorte külastustest toimub absoluutne enamik – 86% - Kristiine noortekeskuses.

Samuti ka **Lasnamäe** noorte külastused toimuvad enamikus oma linnaosa noortekeskuses – 82%. Arvestatav osa nende külastustest läheb ka Kesklinna (15%) ja/või Kristiinesse (9%).

Mustamäe noorte külastustest umbes pooled lähevad Mustamäe noortekeskusse (51%), viiendik Kesklinna (18%) ja seitsmendik Kristiinesse (15%).

Nõmme noored eelistavad selgelt Pääsküla noortekeskust (95%).

Põhja-Tallinna elanike külastused jagunevad Kopli ja Kristiine noortekeskuste vahel võrdselt (42% mõlemad) ning ka Kesklinna noortekeskusse (10%).

Tulemuste põhjal võib öelda, et linnaosad saab jagada kaheks selle alusel, kui suur osa konkreetsetes linnaosas elavate noorte külastustest toimub sama linnaosa noortekeskuses. Kristiine, Lasnamäe ja Nõmme puhul on see osakaal üle 80%-i, Haabersti puhul ka kõrge 62%. Teiste linnaosade puhul näeme, et seal elavate noorte külastused on jagunenud mitmete noortekeskuste vahel, kusjuures oma linnaosas toimub kuni pool külastustest, enamasti aga vähem. Nendes linnaosades elavad noored liiguvad linnas rohkem kui esimese grupi linnaosade noored.

Tabel 59. Noorte elukoha linnaosa ja noortekeskus. Reaprotsent

		Noortekeskus										
		Kesklinna	Lasnamäe	Männiku	Pääsküla	Kopli	Kristiine	Järve	Haabersti	Mustamäe	Mähe	Kose
Elukoha linnaosa	Haabersti	8	3	2	2	3	15	2	68	12	0	0
	Kesklinn	58	6	0	6	10	13	0	6	6	0	3
	Kristiine	7	5	5	0	9	65	9	5	9	0	0
	Lasnamäe	22	70	3	1	7	6	4	4	10	3	2
	Mustamäe	19	5	6	5	3	19	0	5	53	2	2
	Nõmme	8	4	16	60	8	20	8	4	4	0	0
	Pirita	44	22	0	0	0	0	0	0	0	22	11
	Põhja-Tallinn	16	10	6	3	39	35	0	0	6	0	0
	Tallinnast väljas	24	18	4	22	10	20	4	6	20	8	2

Kooli linnaosa ja noortekeskuste seoseid analüüsides tuleb esile veidi suurem sama linnaosa piires toimuvate külastuste osakaal, võrreldes elukoha linnaosaga – 57%. Taolist tulemust võib tõlgendada viitavana sellele, et kodu lähedal asuvas noortekeskuses käivatest noortes veidi enam on neid noori, kes käivad kooli lähedal asuvas noortekeskuses.

Tabel 60. Noorte kooli linnaosa ja noortekeskus. Reaprotsent

		Noortekeskus										
		Kesklinna	Lasnamäe	Männiku	Pääsküla	Kopli	Kristiine	Järve	Haabersti	Mustamäe	Mähe	Kose
Kooli linnaosa	Haabersti	17	4	2	2	8	8	0	62	10	0	0
	Kesklinn	39	23	2	2	11	10	2	3	10	6	3
	Kristiine	7	0	2	2	2	86	2	5	5	0	0
	Lasnamäe	15	82	3	1	6	9	4	4	3	3	1
	Mustamäe	18	5	11	6	2	15	1	10	51	1	1
	Nõmme	5	5	5	95	0	14	10	0	10	0	0
	Pirita	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0
	Põhja-Tallinn	10	0	6	3	42	42	3	3	6	0	0

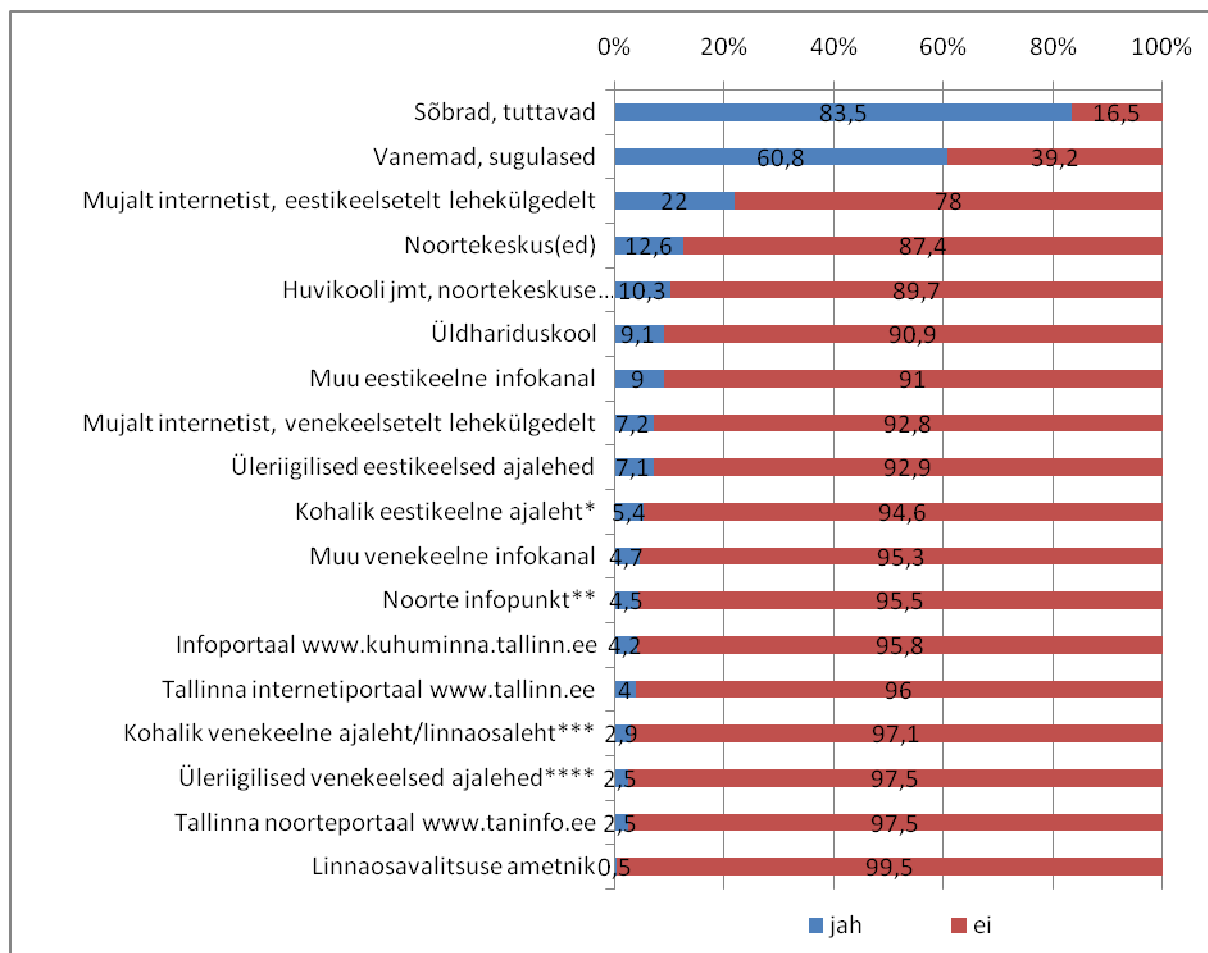
3.14 INFORMATSIOON VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSTE KOHTA

Küsimus ankeedis:

Millistest allikatest oled saanud teavet vaba aja sisustamise võimaluste kohta? Märki järgnevast loetelust kuni 3 olulisemat

Uuringu üheks eesmärgiks oli kaardistada millistest allikatest saavad informatsiooni vaba aja sisustamise võimaluste kohta Tallinna kooliõpilased ise ja millistest allikatest saavad teavet laste vaba aja sisustamise võimaluste kohta lastevanemad. Nii koolinoorte kui lastevanemate ankeedis oli esitatud küsimus, kus vastajail paluti valida etteantud loetelust kuni kolm olulisemat allikat, kust saadakse vastavasisulist informatsiooni.

Noorte jaoks on vaieldamatult kõige olulisemaks infoallikaks vaba aja sisustamise osas sõbrad ja tuttavad – kokku 83,5% koolinoortest on saanud teavet vaba aja tegevuste osas sõpradelt ja tuttavatelt. Olulisuselt teiseks allikaks, kust noored saavad informatsiooni, on nende vanemad ja sugulased, vaid 39,2% koolinoortest ei ole märkinud kolme olulisema infoallika seas oma vanemaid ja sugulasi. Populaarsuselt kolmandaks informatsiooni hankimise võimaluseks on noorte jaoks internet (Joonis 26).

Joonis 26: Koolinoorte seas olulisemad infoallikad vaba aja sisustamise võimaluste kohta, %

*täpsustatud sulgudes: Linnaleht, Tallinna Postimees, Pealinn, linnaosajaleht

** täpsustatud sulgudes: Tallinna noorte infopunkt Vabaduse väljakul, varem asus Pärnu mnt 6

*** k.a. eestikeelsete (aja)lehtede venekeelsed versioonid

**** k.a. eestikeelsete ajalehtede venekeelsed versioonid

Sageduselt neljandana (12,6%) on märgitud infoallikana noortekeskusi ja viiendana (10,3%) huvikooli, klubi, ringi või noortekeskuse infotöötajat või kodulehekülge. Neile järgneb üldhariduskool, mis on 9,1% koolinoorte jaoks üheks kolmest peamisest infoallikast (Joonis 26).

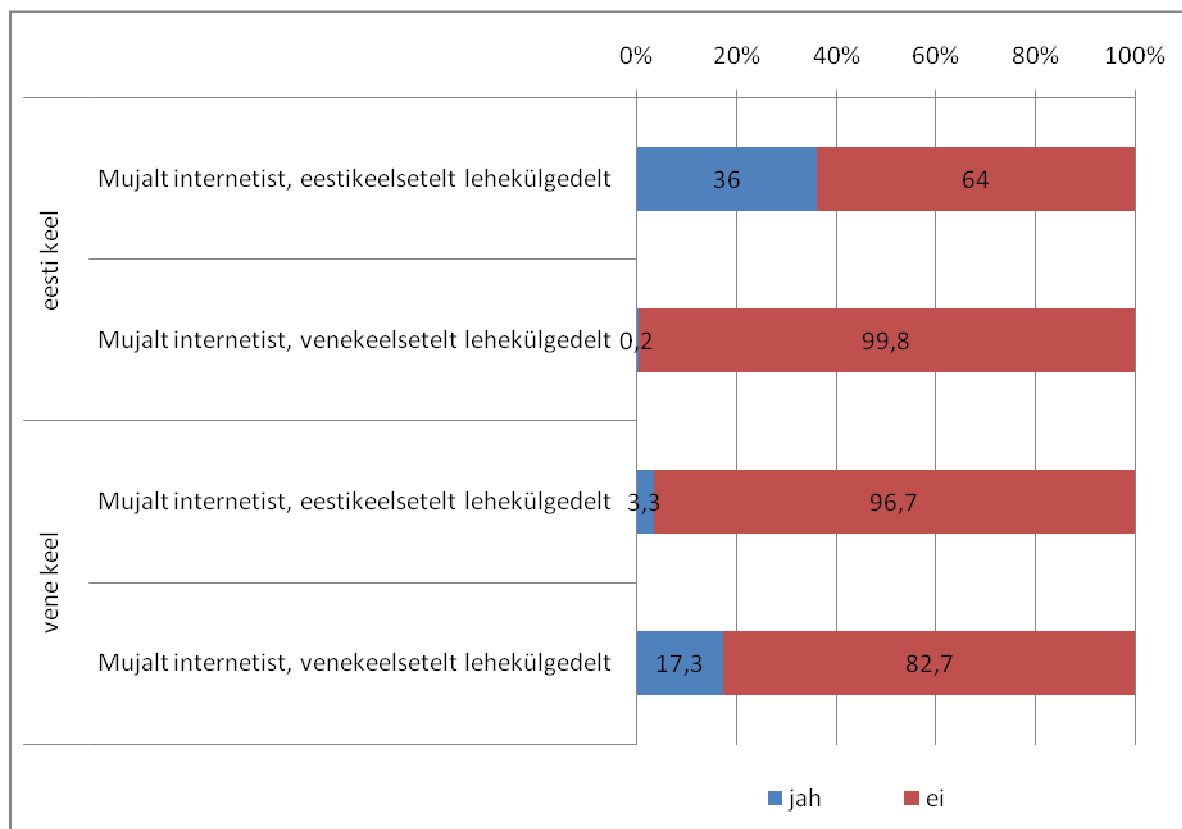
Varasemate uuringute tulemused on näidanud sama, et noorte jaoks on esimeseks informatsiooni allikaks sõbrad (Tartu 2004⁵³, Rannala & Taru 2009⁵⁴). Just sõbrad on need, kelle käest saadakse kõige enam informatsiooni selle kohta, mida vabal ajal teha ja sõpradelt

⁵³ Tartu noorte vaba aja veetmise võimalused ja vajadused. 2004. Tartu: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna noorsooteenistus.

⁵⁴ Rannala, I-E ja Taru, M. 2009. Noorte vaba aja sisustamise võimalused Pärnu linnas. Õpilaste ja lapsevanemate arvamused. Tallinn: Eesti Noorsoo Instituut.

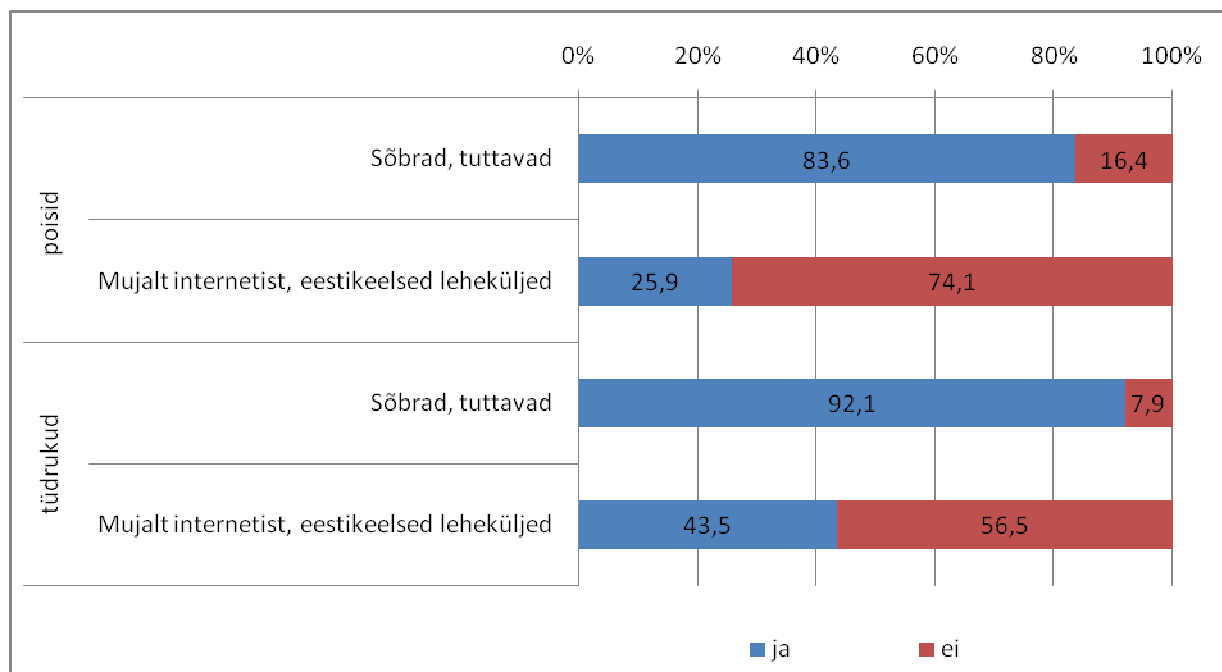
saadud informatsiooni peetakse ka kõige usaldusväärsemaks (SaarPoll 2006a55). Seejärel tuleb internet ja TV ning siis vanemad. Antud uuringus konkreetselt välja pakutud internetileheküljed eriti populaarseteks noorte seas ei osutunud – 96% vastanutest ei märkinud Tallinna internetiportaali (www.tallinn.ee) ega infoportaali www.kuhuminna.tallinn.ee kolme olulisema infoallikana. Veelgi vähem (2,5%) Tallinna koolinoortest peab enda jaoks oluliseks allikaks vaba aja sisustamisalase informatsiooni osas Tallinna noorteportaali (www.taninfo.ee). 22% koolinoortest on aga saanud vaba aja informatsiooni mujalt internetist, eestikeelsetelt lehekülgedelt (Joonis 26). Interneti suhteliselt väike populaarsus üldsageduste alusel on eksitav ja põhjuseks on siinkohal esiteks asjaolu, et 55,3%-le vastajatest on koduseks keeleks eesti keel ja ülejäänutel kas vene keel (38,7%) või mõni muu keel (6%). Teiseks on küsimuses loetletud eestikeelsed ja venekeelsed internetileheküljed eraldi. Seega selleks, et interneti kui informatsiooni hankimise kanali olulisust noorte jaoks teada saada, peame vaatama eesti- ja venekeelseid noori eraldi. Joonis 27 näeme, et eestikeelsetest noortest 36% jaoks on eestikeelsed internetileheküljed olulised informatsiooni saamise kohad, samas kui vaid 3,3% venekeelsetest noortest külastab eestikeelseid lehekülgi selleks, et leida informatsiooni vaba aja sisustamise kohta. Venekeelsed leheküljed on eestikeelsete noorte seas veelgi vähem populaarsed. Venekeelsed noored kasutavad siiski internetti vaba aja sisustamisalase infoallikana vähem kui eestikeelsed noored – 17,3% venekeelsetest vastajatest on märkinud venekeelsed internetileheküljed ühe olulise infoallikana (Joonis 27).

⁵⁵ „Noorte vaba aja ja huvide struktuur“ – Igivanad noorte probleemid uues kuues“, 2006, Saar Poll.

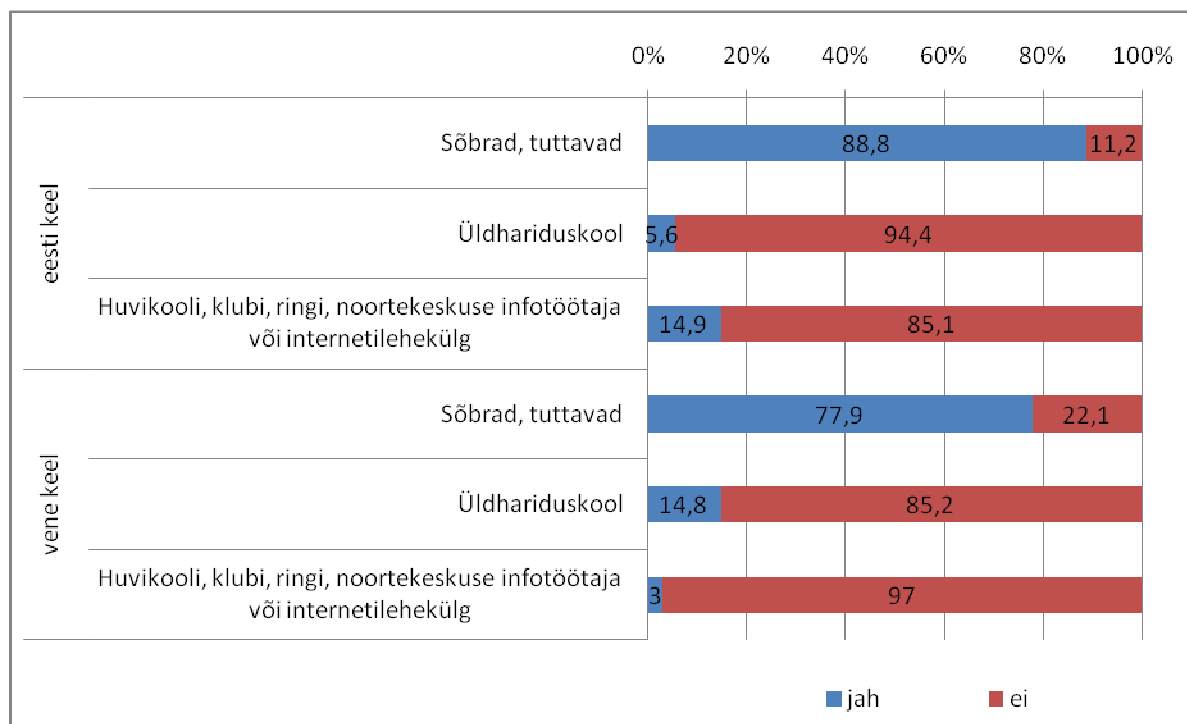
Joonis 27: Eesti- ja venekeelsed internetileheküljed vaba aja infoallikana koduse keele lõikes, %

Poiste ja tüdrukute erinevused informatsiooni hankimise osas avaldusid eestikeelsete noorte puhul vaid kahe allika puhul. Esiteks on tüdrukute jaoks (92,1%) sõbrad ja tuttavad sagedamini kui poiste jaoks (83,6%) üheks oluliseks informatsiooni allikaks. Teiseks on tüdrukud ka aktiivsemad ise vaba aja tegevuste kohta informatsiooni otsima internetist. Viimane erinevus venekeelsete poiste ja tüdrukute vahel ei ole statistiliselt oluline, küll aga on ka venekeelsete tüdrukute jaoks võrreldes poistega mõnevõrra olulisemad vaba aja infoallikad sõbrad ja tuttavad – 81,3% tüdrukutest ja 72,4% poistest on saanud informatsiooni vaba aja sisustamise kohta oma sõpradelt ja/või tuttavatelt.

Joonis 28. Sõbrad, tuttavad ja interneti eestikeelsed leheküljed vaba aja infoallikana eesti keelsetele noortele soo lõikes, %

Võrreldes venekeelseid ja eestikeelseid noori näeme, et viimaste jaoks on sõbrad ja tuttavad olulisemad infoallikad kui venekeelsete noorte jaoks. Kokku 88,8% eestikeelsetest noortest võrreldes 77,9%-ga venekeelsetest noortest on märkinud ühena kolmest peamisest infoallikast vaba aja sisustamise osas sõbrad ja tuttavad. Venekeelsete noorte jaoks osutub aga üldhariduskool olulisemaks infoallikaks, samas jällegi huvikooli, klubi, ringi või noortekeskuse töötaja või nende institutsioonide kodulehekülg internetis on märgatavalt olulisem infoallikas eestikeelsetele noortele.

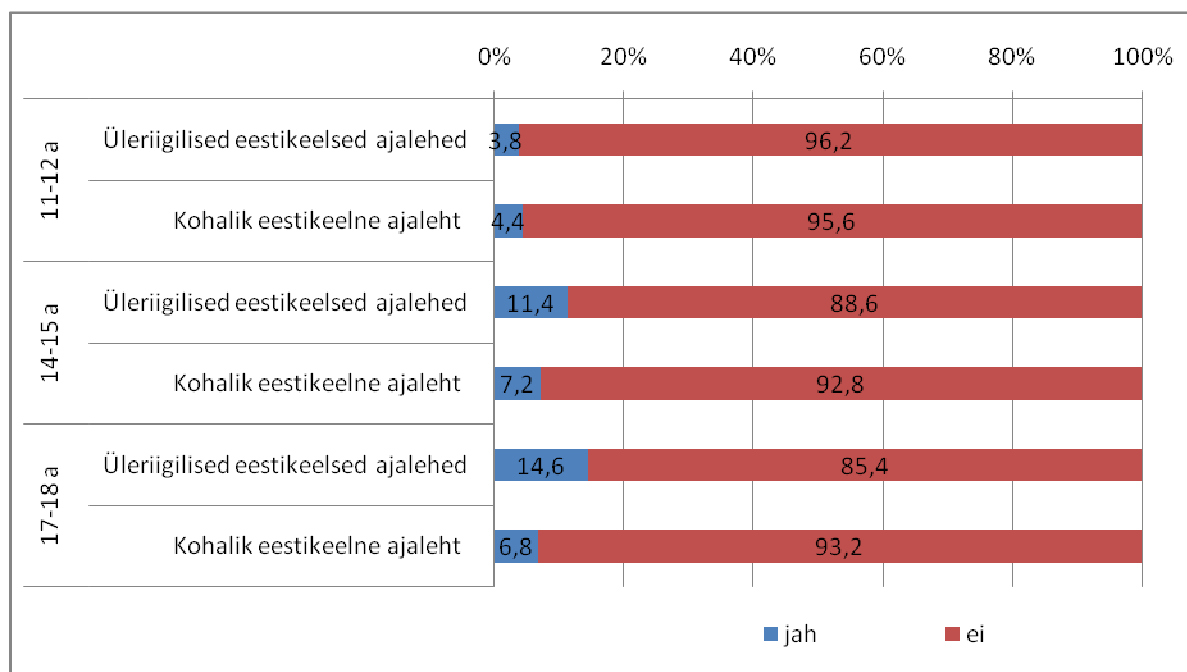
Joonis 29: Erinevused noorte infoallikates koduse keele alusel, %

Trükimeedia ei osutunud noorte jaoks oluliseks kanaliks, kust hankida informatsiooni vaba aja tegevuste kohta. Vaid 7,1% on märkinud infoallikana üleriigilisi eestikeelseid ajalehti ja 5,4% kohalikke eestikeelseid lehti. Aga ka ajalehtede puhul loetleti etteantud allikate seas eesti- ja venekeelsed lehed eraldi, mistõttu nende olulisuse analüüs noorte jaoks on enam tähenduslik vaadates eraldi eesti- ja venekeelseid noori.

Eestikeelseid üleriigilisi ajalehti on märkinud infoallikana kokku 10,2% eestikeelsetest ja 2,8% venekeelsetest noortest, venekeelseid üleriigilisi lehti või eestikeelsete lehtede venekeelseid versioone on märkinud aga 5,5% venekeelsetest noortest ja vaid üks eestikeelsetest vastajatest (s.o 0,2% eestikeelsetest noortest). Kohalikud eestikeelsed ajalehed nagu Linnaleht, Tallinna Postimees, Pealinn või linnaosajalahed on informatsiooni hankimise allikaks 6%-le eestikeelsetest noortest ja 3,8%-le venekeelsetest. Mõnevõrra enam venekeelsetest koolinoortest (6,8%) hangib vaba aja tegevuste kohta informatsiooni kohalikest venekeelsetest ajalehtedest või linnaosalehtedest või siis eestikeelse (aja)lehe venekeelsetest versioonidest. Eestikeelsetest noortest on jällegi vaid kaks vastajat märkinud venekeelseid kohalikke ajalehti olulise infoallikana. Seega kui noored trükimeediat kasutavad neid huvitava informatsiooni leidmiseks, siis pöörduakse valdavalt ikka oma emakeelse meedia poole.

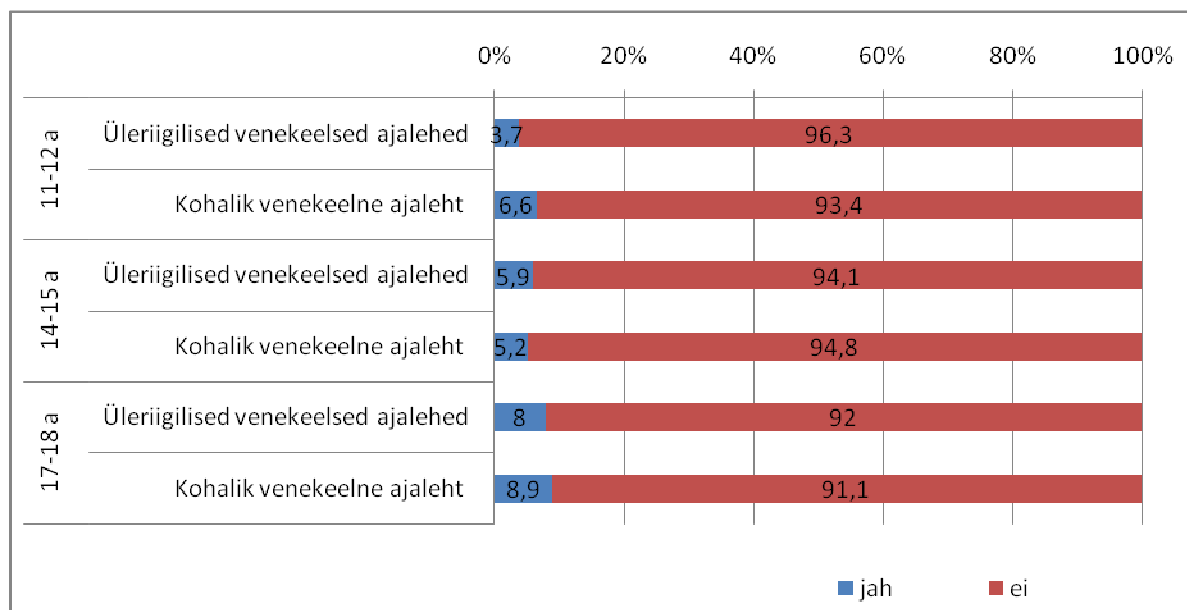
Võib eeldada, et ajalehtede lugemine on enam iseloomulik vanematele noortele. Joonis 30 näeme, et vanuse kasvades ajalehtede olulisus informatsiooni hankimise kohana kasvab. Kui 11-12-aastastest vaid 3,8% on saanud informatsiooni vaba aja sisustamise kohta üleriigilistest ajalehtest, siis 14-15-aastastest juba 11,4% ja 17-18-aastastest 14,6%. Vähem saadakse vaba aja

tegevuste kohta informatsiooni kohalikest ajalehtedest, aga ka nende puhul on väikseim lugejaskond noorimas vanusegrupis.

Joonis 30: Eestikeelsed üleriigilised ja kohalikud ajalehed infoallikana eestikeelsetele noortele vanuse lõikes, %

Venekeelsete noorte puhul erinevused vanuse lõikes trükimeedia kasutamises infoallikana nii märgatavad ei ole. Mõnevõrra küll vanuse kasvades üleriigiliste venekeelsete ajalehtede olulisus vaba aja infoallikana kasvab, aga erinevused vanuserühmade vahel ei ole statistilistelt olulised. Venekeelsete noorte puhul aga selgub, et kohalikud venekeelsed ajalehed, linnaosalehed või eestikeelsete ajalehtede venekeelsed versioonid on populaarsemad infoallikad kui üleriigilised venekeelsed ajalehed (Joonis 31).

Joonis 31: Venekeelsed üleriigilised ja kohalikud ajalehed infoallikana venekeelsetele noortele vanuse lõikes, %

Kõige vähem oluliseks allikaks vaba aja sisustamiseks informatsiooni leidmisel osutus linnaosavalitsuste ametnik. Kokku vaid kolm respondenti on seda märkinud, neist kaks olid venekeelsed noored. Üllatavalt vähe on märgitud infoallikana ka Tallinna noorte infopunkti – kokku vaid 4,5% kõigist küsitletud Tallinna koolinoortest märkis selle ära olulise kohana, kust nad on saanud informatsiooni vaba aja sisustamise kohta (vt Joonis 26 eespool).

Vaba aja sisustamiseks on erinevaid võimalusi alates huvitegevusest, tervisespordist jt arendavatest tegevustest lõpetades lõõgastavate ja meelelahutuslike tegevustega. Informatsiooni arendavate ja lõõgastavate tegevuste kohta saadakse aga erinevatest allikatest. Varasemad uuringud on näidanud, et kultuuri- ja meelelahutusürituste kohta saavad noored peamiselt informatsiooni internetist ja televisioonist, aga ka flaiieritelt, plakatitelt ja kuulutustelt tänavatel (SaarPoll 200656). Vanemad, sõbrad ja õpetajad koolis on peamisteks informatsiooni allikateks aga organiseeritud vaba aja tegevuste nagu huvialaringide, trennide jmt osas.

3.15 OOTUSED HUVITEGEVUSELE

Noorsootöö seaduse kohaselt⁵⁷ on noorte vaba aja sisustamine üks noorsootöö eesmärk, kuid siia alla ei kuulu igasuguste vaba aja tegevuste korraldamine vaid (organiseeritult) noorte

⁵⁶ „Noored infot otsimas“, süvaintervjude uuringu aruanne, 2006 Saar Poll.

⁵⁷ Noorsootöö seadus (RT I 1999, 27, 392).

vaimset ja füüsilist arengut soodustav sotsiaal-, kultuuri- ja tervisekasvatus, mida viiakse ellu huvihariduse ja –tegevuste⁵⁸ ja noorte tervistava ja arendava puhkuse⁵⁹ korraldamise kaudu.

Huvitegevus ja huvialahariduse õppetegevus on üheks noorsootöö valdkonnaks, milles nimetatud eesmärgi saavutada. Huvitegevus on noore huvist lähtuv tegevus eesmärgiga omandada teadmisi ja oskusi. Huviharidus erineb huvitegevusest selle poolest, et tegemist on pedagoogide poolt juhendatud ja õppekavajärgse tegevusega mingil huvialal eesmärgiga omandada süvendatud teadmisi ja oskusi. Huviharidus nii nagu huvitegevuski on vabatahtlik ja noore huvist lähtuv, kuid erinevalt huvitegevusest on huvihariduse puhul tegemist organiseeritud, juhendatud ja süsteemse pideva õppetegevusega. Huvitegevused ehk hobbidega tegelemine kuulub organiseerimata vaba aja tegevuste hulka, mille pidevus ning süsteemsus sõltub üksnes noorest endast ja tema järjepidevusest.

Huvitegevused võib jagada kaheks: arendavad tegevused ja lõõgastavad tegevused. Arendavateks tegevusteks loetakse neid, mille raames noored omandavad erinevaid oskusi, teadmisi ja kogemusi. Tallinna koolinoorte küsitlusankeeti oli kaasatud küsimus⁶⁰ selle kohta, mida noored sooviksid ja tahaksid õppida osaledes arendavates huvitegevustes. Tabel 61 annab ülevaate sellest, milliseid võimalikke ootusi noortele hindamiseks ankeedis esitati ja kuidas koolinoored ootusi nende suhtes hindasid. Uuringu tulemustest selgub, et noored ootavad kõige enam, et arendavad huvitegevused oleksid suunatud tulevases tööelus vajalike kogemuste ja oskuste arendamisele. 62,1% vastanutest sooviksid kindlasti ja 29,2% mõnel määral omandada neid oskusi ja kogemusi osaledes huvitegevustes.

Reastades etteantud oskused, teadmised ja kogemused selle alusel, kui paljud on märkinud ankeedile vastates, et nad kindlasti sooviksid neid huvitegevustes osaledes omandada, näeme et tööeluks ettevalmistamisele järgneb soov õppida loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema (kindlasti sooviks seda 60,6% respondentidest) ning õppida tundma iseennast – oma soove, võimeid ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus (kindlasti sooviks seda õppida huvitegevustes 60,3% vastanutest). Järgnevad ootused hõlmavad soovi 1) õppida leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks, 2) õppida tõhusamalt ja lõbusamalt õppima, 3) omandada oskuse kujundada enda välismust ja kehakuju vastavalt oma soovile, 4) õppida kasutama uusi teabevahendeid ja 5) omandada oskusi kuidas teha end teises keeles arusaadavaks (Tabel 61).

⁵⁸ vastavalt kas pikaajaline (huviharidus) või lühiajaline (huvitegevus) süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal, et omandada süvendatud teadmised ja oskused valitud huvialal

⁵⁹ Noorsootöö strateegia 2006-2013 kohaselt viiakse seda ellu puhkuse ja vaba aja veetmise projektide ning laagrite korraldamise kaudu.

⁶⁰ Küsimus oli sõnastatud järgmiselt: Milliseid oskusi, teadmisi ja kogemusi soovid saada huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisest ning teistes noortele mõeldud tegevustes? Sissejuhatuseks oli noortele lisatud: „Huvitegevustest ja organisatsioonide tegevustest osavõtmine, samuti nõustamine võib arendada inimeses mitmeid erinevaid oskusi, omadusi, väärtusi, anda eluks vajalikke teadmisi ja kogemusi. Vastajatele anti ette 33 võimaliku oskuse, kogemuse, teadmise kirjeldust⁶⁰ ning paluti märkida igauhe kohta neist kuivõrd nad sooviksid seda õppida, kas 1) kindlasti, 2) mõnel määral, 3) mitte eriti või 4) üldse mitte.

Tabel 61: Koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühendustes osalemisele⁶¹

Huvitegevus võiks arendada	arv	%
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	604	62,1
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	597	60,6
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	583	60,3
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	584	59,7
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	570	58,8
oskuse kujundada enda väälimust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	569	58,7
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	564	57,4
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	555	57,2
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	531	54,3
meeskonnas koostööd tegema.	541	53,9
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	534	52,7
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	511	52,7
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmäärke.	513	52,6
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmise seostama tagajärgede ja tulemustega.	499	51,8
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	493	51,1
saama läbi inimestega, kellel on erinev kultuuritaust.	468	49,4
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	483	49,4
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	477	49,3
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	483	48,3
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	472	47,7
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	459	47,3
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	274	46,7
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	440	45,9
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	431	45,7
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	421	44
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	423	43,1
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	392	39,8
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	375	39,3
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	374	38,9
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	370	38,5
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	335	34,9
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	308	32,5
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	320	32,4
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	219	22,9

⁶¹ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

Väikseim on noorte huvi ühiskonnapädevuste arendamise vastu. Kõige vähem (22,9%) sooviks noored kindlasti õppida arendavates tegevustes arutama tõsiselt poliitilistel teemadel. Kogukonna või ühiskonna huvides midagi saavutama sooviks kindlasti õppida 39,8% ja teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest sooviks saada veelgi vähemad (32,5%). Ka ettevalmistus meedias sõnavõtmiseks või meedia jälgimiseks ei osutunud noorte seas olulisteks ootusteks huvitegevustele – vaid 32,4% sooviks kindlasti õppida koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites ja 34,9% sooviks kindlasti õppida analüüsima kriitiliselt trükitud, audiovisuaalset või elektroonilist meediat.

Poiste ja tüdrukute ootused huvitegevuse arendavatele aspektidele on erinevad. Tüdrukud soovivad eeskätt omandada tööeluks vajalikke kogemusi ja oskusi - 72,8% tüdrukutest märkis, et seda sooviksid nad kindlasti ja 21,8% mõnel määral. Teiseks tahaksid tüdrukud, et huvitegevus aitaks neil tundma õppida iseennast, oma soove, vajadusi ja väärtusi - 69,8% märkis „seda kindlasti“ ja 23,6% „mõnel määral“. Kolmandana sooviksid tüdrukud õppida kujundama enda välimust ja kehakuju vastavalt oma soovile - 69,2% märkis „seda kindlasti“ ja 24,4% „mõnel määral“ (vt Tabel 63). Poiste seas on esimeseks soov õppida kasutama uusi teabevahendeid – 55,4% poistest sooviks seda kindlasti ja 30,5% mõnel määral õppida huvitegevustes. Teisena tuleb soov õppida loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema – seda sooviks kindlasti 52,8% ja mõnel määral 35,8% poistest. Kolmandaks järjestub poiste seas soov õppida meeskonnas tööd tegema - 51,6% on märkinud, et sooviks seda kindlasti ja 32,8% mõnel määral (Tabel 63).

Tüdrukute jaoks olulisim ootus ehk soov omandada tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi on poiste seas oluliselt kuuendaks ootuseks – 47,4% sooviks seda kindlasti ja 39,7% mõnel määral. Poiste jaoks esmatähtis ootus, et huvitegevuses omandataks oskus kasutada uusi teabevahendeid, on tüdrukute jaoks suhteliselt ebaoluline paigutudes ootuste pingereas alles 12-ndale kohale. Poiste ja tüdrukute arvamused langevad enam kokku selles osas, mida kõige vähem huvitegevuses osalemisest oodatakse. Ühtviisi on mõlema jaoks viimasel kohal soov õppida arutama poliitilistel teemadel ja vähe oluliseks peetakse nii poiste kui tüdrukute poolt erinevaid ühiskonnapädevusi ja teadmisi loodusest.

Tabel 62: Tüdrukute ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele⁶²

Huvitegevus võiks arendada	Arv	%
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	407	72,8
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	388	69,8
oskuse kujundada enda väärtust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	389	69,2
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	378	66,8
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	372	66,8
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	374	66,3
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	361	64,5
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	350	62,1
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärgi.	346	61,9
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	357	61,3
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	335	59,7
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	330	59,0
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	320	58,8
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	327	57,9
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	320	57,8
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmise seostama tagajärgede ja tulemustega.	315	57,3
meeskonnas koostööd tegema.	324	56,6
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	309	56,3
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	298	53,4
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	301	53,0
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	300	52,9
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	153	52,2
vastutustundega kasutama arvuteid, internetti ja mobiiltelefone.	291	52,1
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	277	51,6
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	269	49,2
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	271	48,4
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	250	45,2
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	244	43,3
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	232	41,7
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	201	36,3
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	191	34,4
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	185	33,7
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	183	33,6
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	132	24,1

⁶² Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

Tabel 63: Poiste ootused huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele järjestatuna vastavalt olulisusele⁶³

Huvitegevus võiks arendada	ARV	%
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	220	55,4
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	208	52,8
meeskonnas koostööd tegema.	208	51,6
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	198	50,1
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	185	48,6
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	184	47,4
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	181	46,9
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	179	46,9
tundma ennast – oma soove, võimes ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	181	46,9
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	178	46,1
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	174	44,8
oskuse kujundada enda väärtust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	170	44,4
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	168	43,2
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	166	42,8
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	117	42,7
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	163	42,6
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	167	41,2
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	165	40,8
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	161	40,8
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärged.	157	40,1
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	150	38,9
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	143	37,4
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	140	37,0
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	143	36,9
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	141	36,7
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	140	35,4
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	139	35,2
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	129	33,9
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	129	33,8
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	120	31,2
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	117	30,9
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	115	30,2

⁶³ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	118	29,2
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	80	20,9

Ka vanusrühmiti ootused huvitegevuste arendavusele natuke erinevad. Kõige vanemate jaoks on esmatähtis omandada tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi – 17-18-aastastest 71,1% sooviks neid kindlasti ja 23,1% mõnel määral läbi huvitegevuse arendada (

Tabel 66). 14-15-aastaste jaoks on küll olulisuselt esimeseks soov leida võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks (62,7% sooviks seda kindlasti ja 30,5% mõnel määral), kuid pea samal määral peavad nad oluliseks ka tööelus vajalike kogemuste ja oskuste omandamist (60,7% sooviks seda kindlasti ja 29,7% mõnel määral). Kõige noorema vanusrühma jaoks jääb tööeluks vajalike kogemuste ja oskuste omandamine tagaplaanile võrreldes teiste oskuste ja teadmistega. 11-12-aastased sooviksid kõige enam huvitegevustes õppida kasutama uusi teabevahendeid (63,5% sooviks seda kindlasti ja 26,7% mõnel määral) ning õppida tundma iseennast, oma soove, vajadusi ja väärtusi selleks (61,0% sooviks seda kindlasti ja 28,9% mõnel määral). Järgmiseks tulevad noorima grupi jaoks soov omandada oskusi tõhusamalt ja lõbusamalt õppimiseks ning meeskonnas koostöö tegemiseks – mõlema puhul on seda kindlasti soovivate noorte osa vanuserühmast 60,9%. 14-15-aastaste jaoks on ootuste pingerea eesotsas veel soov kujundada enda välimust ja kehakuju vastavalt oma soovile ning soov õppida tundma iseennast. 17-18-aastased sooviksid järgmisena tööeluks vajalikele kogemustele õppida loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema ning leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.

Tabel 64: 11-12-aastaste noorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele⁶⁴

Huvitegevus võiks arendada	Arv	%
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	202	63,5
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	188	61,0
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	193	60,9
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	193	60,9
meeskonnas koostööd tegema.	193	59,4
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	180	58,1
vastutustundega kasutama arvuteid, internetti ja mobiiltelefone.	181	57,1
oskuse kujundada enda väärtusi ja kehakuju vastavalt oma soovile.	175	55,9
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	173	55,6
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	171	54,5
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	167	53,7
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	166	53,4
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	163	53,1
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	164	52,9
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	162	50,8
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	97	50,0
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärgi.	156	49,8
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	148	48,2
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	148	48,1
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	154	47,7
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	148	47,3
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	152	46,9
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	143	46,7
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	142	46,6
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	141	45,9
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	136	45,5
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	134	44,5
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	140	44,3
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	137	43,8
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	131	43,7
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	105	35,4
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	109	34,6
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	106	34,6
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	67	22,2

⁶⁴ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

Tabel 65: 14-15-aastaste koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses olulisusele⁶⁵

	Arv	%
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	195	62,7
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	190	60,7
oskuse kujundada enda väärtust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	185	59,3
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	185	59,1
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	178	58,4
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	182	58,3
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	177	57,8
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	171	55,0
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	174	53,9
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	170	53,6
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärged.	168	53,2
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	160	52,8
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	159	52,3
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	161	51,4
meeskonnas koostööd tegema.	159	50,2
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	157	50,2
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	153	49,5
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	153	48,6
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	139	44,4
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	140	44,2
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	137	44,2
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	137	43,2
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	127	42,2
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	131	41,9
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	83	40,1
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	123	39,0
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	120	38,8
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	114	37,1
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	106	34,6
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	106	34,4
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	101	32,5
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	97	30,7
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	88	28,6

⁶⁵ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	70	23,0
--	----	------

Tabel 66: 17-18-aastaste koolinoorte ootused huvitegevuses ja noorteühenduses osalemisele⁶⁶

	Arv	%
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	219	71,1
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	210	67,1
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	204	65,8
oskuse kujundada enda väälimust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	196	64,3
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	191	63,0
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	194	62,4
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	187	60,7
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	193	60,5
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärged.	174	56,7
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	173	56,2
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	172	55,7
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	172	55,1
Huvitegevus võiks arendada midagi muud.	83	54,6
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	165	54,1
oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	170	54,0
meeskonnas koostööd tegema.	169	53,7
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	160	53,0
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	161	52,4
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	154	52,0
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	155	51,7
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	159	51,6
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	155	50,8
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	154	49,7
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	147	49,3
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	139	44,7
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	131	44,0
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	118	38,7
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	116	37,8
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	116	37,7
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	113	37,3
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	102	33,7

⁶⁶ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	100	33,4
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	102	32,8
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	71	23,1

3.16 NÕUSTAMINE

Noorsootöö strateegia 2006-2013⁶⁷ kohaselt on noorte nõustamine üheks noorsootöö valdkonnaks, mis seisneb nõustamisteenuse tagamises noortele, võimaldamaks neil langetada nende elu puudutavaid otsuseid. Tallinna koolinoorte uuring sisaldas samuti bloki küsimusi noorte nõustamise kohta. Esiteks annab uuring ülevaate sellest, kas ja kui paljud noored on kahe õppeaasta jooksul saanud nõustamist viies erinevas valdkonnas:

- 1) õpingute jätkamine, edasiste õpingute planeerimine;
- 2) töötamine, tööelu planeerimine;
- 3) huvitegevuse valik, hobi/ringi valik;
- 4) tervis ja tervisekäitumine;
- 5) suhted eakaaslastega.

Lisaks valdkondade lõikes nõustamisteenuse kasutamise sagedusele uuriti ka kust noored on nõustamist saanud. Koolinoortelt küsiti, kas nad on nõustamisteenust saanud oma koolis, väljaspool kooli, interneti lehekülgedelt, nõustajalt telefoni või kirja teel. Erinevad ankeedis etteantud moodused, kuidas nõustamist saada, olid lahti kirjutatud järgmiselt:

- 1) Saanud nõustamist oma koolis, kas individuaalselt, väiksemas grupis või klassikaupa;
- 2) Saanud nõustamist väljaspool kooli, kas individuaalselt, väiksemas grupis või klassikaupa;
- 3) Külüstanud iseseisvalt internetilehekülgi, mis pakuvad nõustamisteenust;
- 4) Helistanud nõustajale;
- 5) Kirjutanud e-kirja või tavalise kirje nõustajale.

Antud küsimuse püstituses ei olnud vastajatele antud võimalust valida ühegi teema ega meetodi puhul varianti, et nad seda kasutanud viimase kahe aasta jooksul ei ole⁶⁸. Järgnevalt käsitletakse teatud mõõndustega neid noori, kelle kohta andmed nõustamise küsimuste puhul puuduvad, vastajatena, kes ei ole nõustamist teatud teemal kahe aasta jooksul saanud⁶⁹.

Peamised valdkonnad, milles koolinoored on nõustamist saanud, on seotud õpingutega ja huvitegevusega ning tervise ja tervisekäitumisega. Kõigi kolme valdkonna puhul on üle 70% vastanutest märkinud, et nad on ühel või teisel väljapakutud moel nõustamist saanud käesoleva

⁶⁷ Noorsootöö strateegia 2006-2013, Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu 2006

⁶⁸ Küsimus oli sõnastatud järgmiselt: Kas Sa oled saanud nõustamist järgnevatel teemadel eelmise õppeaasta (2008/2009) ja selle õppeaasta jooksul? Märki kõik valdkonnad, milles oled nõustamist saanud ja kõik moodused, kuidas oled nõustamist saanud.

⁶⁹ Kuid seal hulgas võivad olla ka teenust tegelikult kasutanud respondendid, kes aga mingil muul põhjusel pole nõustamismooduseid ja –valdkondi kombineerivale küsimusele vastanud.

ja eelneva õppeaasta jooksul. Vähem on noored saanud nõustamist suhetes eakaaslastega (65,3%) ning töötamise ja tööelu planeerimisega seoses (64,7%) (Tabel 67).

Tabel 67: Nõustamine eri teemadel erinevatel moodustel kokku

	arv ⁷⁰	% kogu valimist
Õpingute jätkamine	780	73,5
Töötamine, karjäär	686	64,7
Huvitegevuse valik	745	70,2
Tervis ja tervisekäitumine	778	73,3
Suhted eakaaslastega	693	65,3

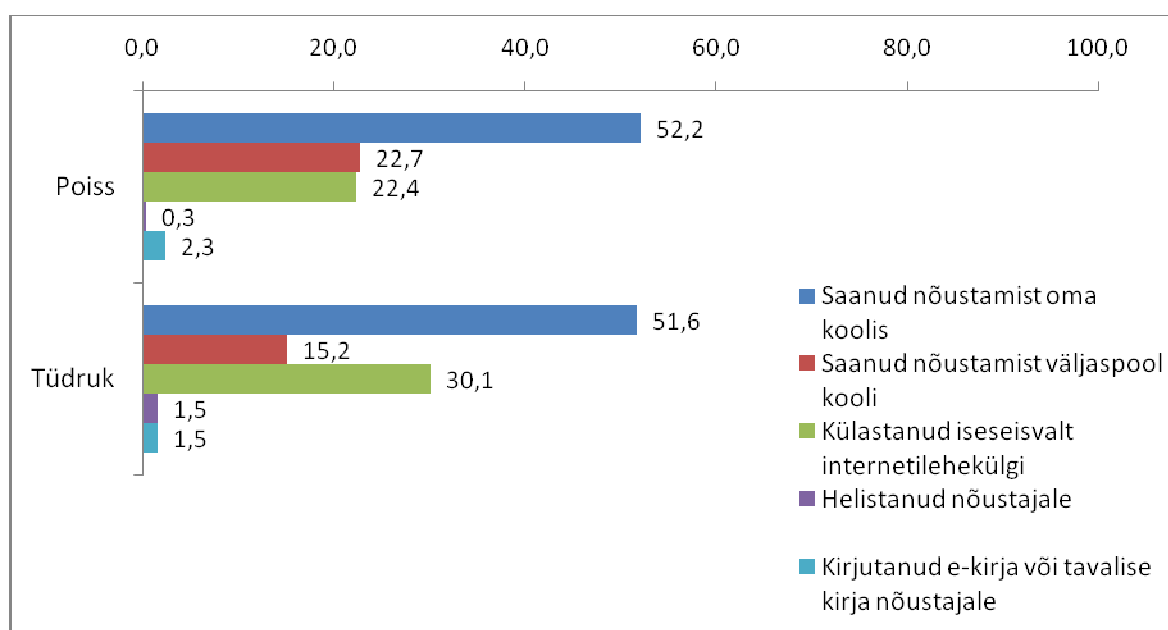
Erinevatel teemadel nõustamise puhul tõusevad esile erinevad teenusepakkujad. Kool on peamiseks nõustamisteenuse saamise kohaks õpingutega seotud teemadel, samuti tervist ja eakaaslaste vahelisi suhteid puudutavatel teemadel. Kokku 51,5% vastanutest on saanud nõustamist õpingute osas oma koolist, 42,5% on saanud tervist ja tervise käitumist puudutavat nõustamist oma koolist ning 43,9% on saanud koolist eakaaslastega suhete alast nõustamist. Kõigi kolme nimetatud valdkonna puhul on kasutussageduselt teiseks mooduseks saada nõustamist internetist ja kolmandana tuleb nõustamine väljaspool kooli, väljaarvatud ise nõustajaga ühenduse võtmine. Huvitegevuse valiku alast nõustamist saadakse aga eelkõige internetist, samuti töötamist ja tööelu planeerimist puudutavat nõustamist. Huvitegevuse valikul on nõustamist saanud iseseisvalt mõnd nõustamisteavet pakkuvat internetilehekülge külastades 39,7% vastanutest, tööalast nõustamist 35,3% vastanutest. Huvitegevuse valikuga ja töötamisega seotud nõustamise puhul ei ole erinevused eri mooduste kasutamise osas nii suured kui õpingute, tervise ja suhete alase nõustamise korral. 33,4 % noortest, kes on saanud huvitegevuse valikul nõustamist, on seda saanud koolist ja 33,8 % noortest, kes on saanud töötamisalast nõustamist, on seda saanud oma koolist. Seega kool on oluline nõustamisteenuse pakkuja kõigi vaatlusaluste nõustamisteede puhul, ainult huvitegevuse ja tööga seotud teemadel on noored ka ise aktiivsed informatsiooni otsima internetist. Ebapopulaarseks on noorte seas pöörduda ise nõustaja poole kas telefoni või kirja teel ja seda kõigi uuritud teemade korral.

⁷⁰ Saanud nõustamist ehk märkinud mõne etteantud mooduse vastusena

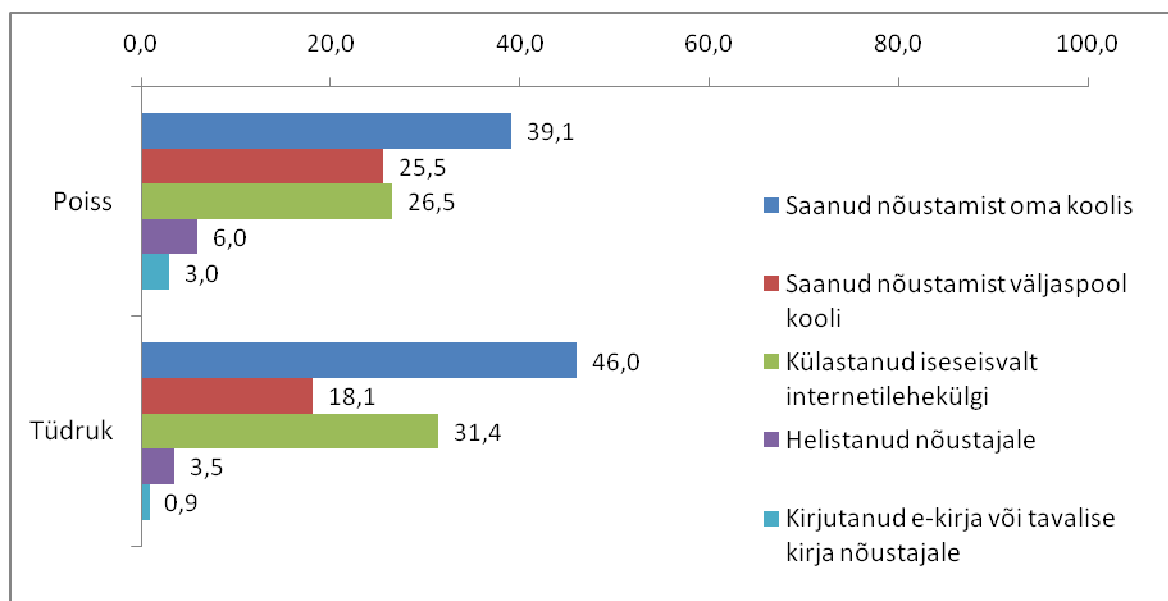
Tabel 68: Nõustamine eri teemadel erinevate mooduste lõikes, %

	Oma koolis	Väljaspool kooli	Internetist	Helistanud nõustajale	Kirjutanud nõustajale
Õpingute jätkamine	51,5	18,5	26,9	1,2	1,9
Töötamine, karjäär	33,8	26,1	35,3	2,2	2,6
Huvitegevuse valik	33,4	23,5	39,7	2,5	,9
Tervis ja tervisekäitumine	42,5	21,3	29,7	4,8	1,7
Suhted eakaaslastega	43,9	21,6	28,4	2,6	3,5

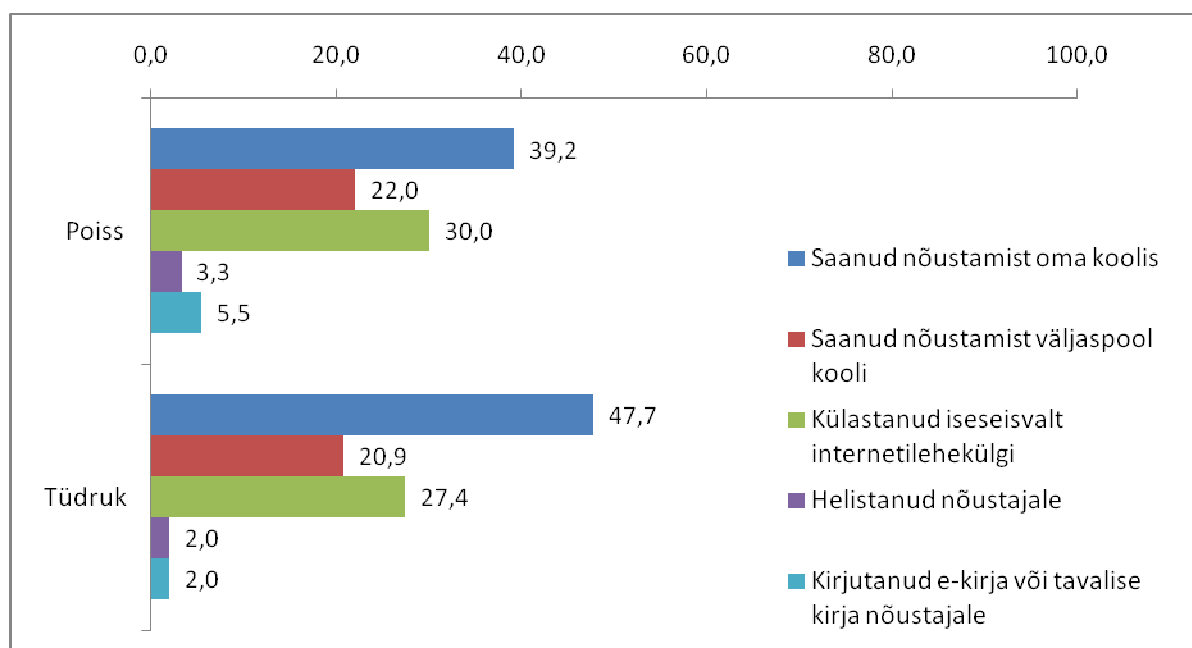
Soolisi erinevusi ei avaldu nõustamisteenuse saamise sageduse osas üheski valdkonnas. See tähendab, et poisid ja tüdrukud on saanud nõustamist üsna samal määral kõigi viie etteantud teema korral. Küll aga tulevad esile erinevused soo lõikes kolme nõustamiseks kasutatud mooduse osas. Nimelt on tüdrukud võrreldes poistega hankinud mõnevõrra enam nõustamist õpingute ja tervise valdkonnas iseseisvalt nõustamisalast teavet pakkuvat internetilehekülge külastades. 30,1% tüdrukutest on saanud nõustamist internetist õpingute jätkamise ja edasiste õpingute planeerimise osas, 31,4% tervise ja tervisekäitumise kohta. Poistest on iseseisvalt nõu otsinud internetist neil teemadel vastavalt 22,4% ja 26,5% (Joonis 32 ja Joonis 33). Poisid seevastu on saanud sagedamini kui tüdrukud nõustamist väljaspool kooli ja seda nii õpingute kui tervise vallas. 22,7% poistest on saanud kahe õppeaasta jooksul õpingutealast nõustamist väljaspool kooli, tüdrukutest 15,2% (Joonis 32) ning väljaspool kooli on saanud tervisealast nõustamist 25,5% poistest võrreldes 18,1%-ga tüdrukutest (Joonis 33). Tüdrukud aga on märkinud sagedamini kui poisid, et nad on saanud nõustamist tervise ja suhete kohta just oma koolist (Joonis 33 ja Joonis 34).

Joonis 32: Õpingutealast nõustamist saanud noored soo lõikes, %

Joonis 33: Tervisealast nõustamist saanud noored soo lõikes, %

Joonis 34: Eakaaslastega suhete teemal nõustamist saanud noored soo lõikes, %

Küsitletud noored ei erine üksteisest vanusegrupiti nõustamissageduse osas huvitegevust, tervist ja suhteid puudutavatel teemadel. Õpingute jätkamise või edasiste õpingute planeerimise ja töötamise või tööelu planeerimise valdkonnas on aga 17-18-aastased noored saanud 11-12- ja

14-15-aastastega võrreldes enam nõustamist. Erinevatel moodustel kokku on 85,4% 17-18-aastastest koolinoortest saanud nõustamist õpingute osas võrreldes 69,0%-ga 11-12-aastastest ja 64,5%-ga 14-15-aastastest. Töölalt nõustamist on saanud aga kokku 85,4% 17-18-aastastest koolinoortest võrreldes 60,9%-ga 11-12-aastastest ja 60,2%-ga 14-15-aastastest (Tabel 69).

Tabel 69: Eri valdkondades nõustamist saanud noored vanuse lõikes, %⁷¹

	Vanusegrupid		
	11-12 a	14-15 a	17-18 a
õpingute jätkamine, planeerimine	69,0	64,5	85,4
töötamine, tööelu planeerimine	60,9	60,2	70,2
huvitegevuse valik	70,7	68,1	69,9
tervise, tervisekäitumine	72,4	71,1	76,0
suhted eakaaslastega	67,2	64,5	62,0

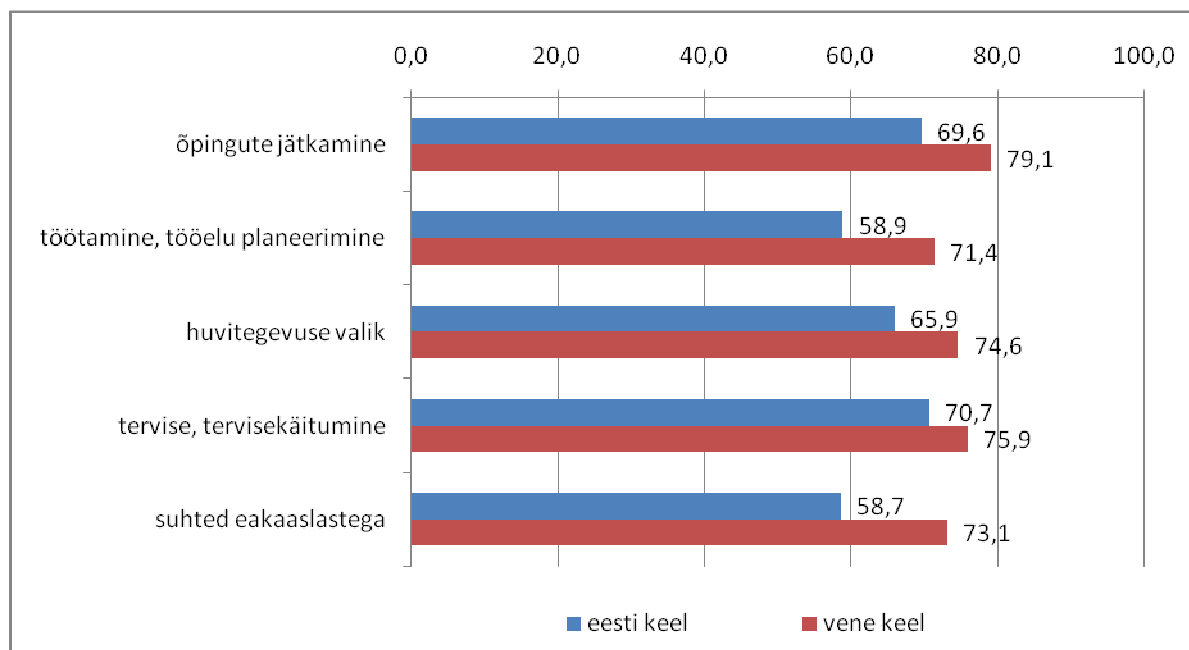
Statistiliselt olulised on ka erinevused vanuse lõikes kõigi valdkondade puhul kasutatud nõustamiskanali osas. 11-12-aastased on teistega võrreldes saanud sagedamini nõustamist oma koolist ja seda kõigis viies etteantud nõustamisvaldkonnas. Kui õpingute- ja tööalase nõustamise puhul on 14-15-aastased ja 17-18-aastased saanud nõustamist oma koolis ühtviisi vähemal määral võrreldes 11-12-aastastega, siis huvitegevuse, tervise ja suhete valdkonnas avalduvad erinevused ka kahe vanema vanusrühma vahel. Viimati nimetatud teemadel on 17-18-aastasest noortest saanud nõustamist koolis väiksem osakaal kui 14-15-aastastest. Erinevused on märkimisväärsed vanuseti ka internetilehekülgede külastamise sageduses. Töötamise, huvitegevuse, tervise ja suhete valdkonnas on näha nõustamist saamise sageduse kasv vanuse kasvades. Kõigi vaadeldud viie nõustamisvaldkonna lõikes on 17-18-aastased koolinoored kõige aktiivsemad külastama nõustamisalast teavet pakkuvaid internetilehekülgi ja 11-12-aastased teevad seda kõige vähem. Nõustajale helistamine või kirjutamine on marginaalne ühtviisi kõigi vanuserühmade jaoks ja kõigis vaadeldud viies valdkonnas.

⁷¹ Tabelis on esitatud kõigil viiel etteantud moodusel kokku nõustamist saanute osakaal.

Tabel 70: Eri valdkondades erinevatel moodustel nõustamist saanud noored vanuse lõikes, %

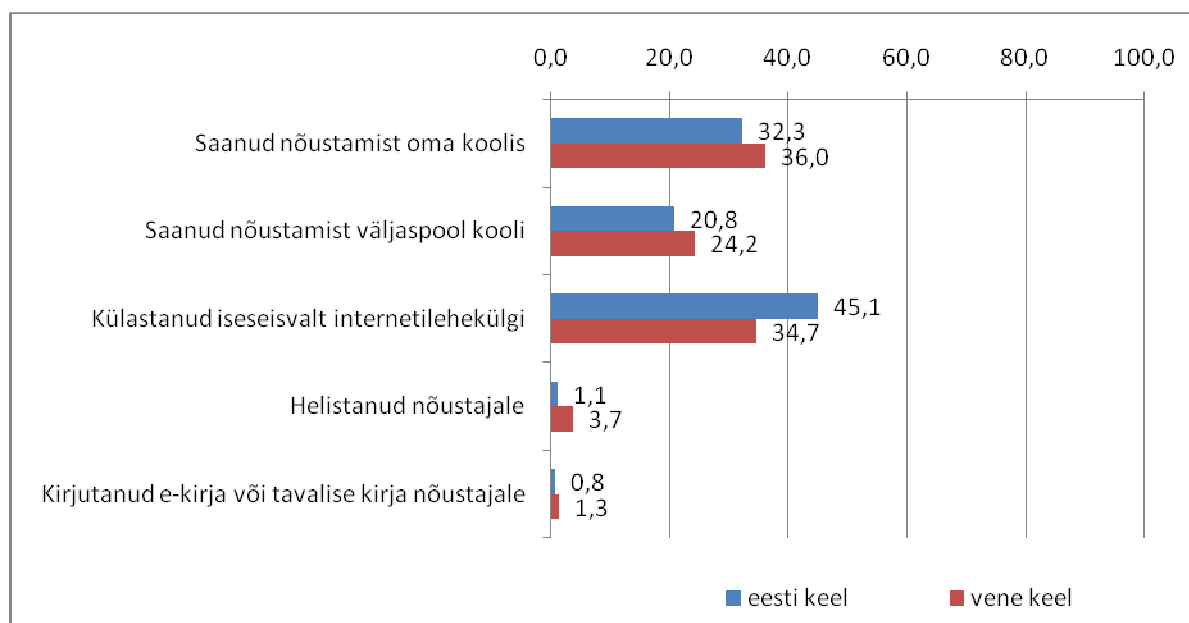
		Vanuse grupid		
		11-12 a	14-15 a	17-18 a
Õpingute jätkamine, planeerimine	Saanud nõustamist oma koolis	60,4	48,1	46,6
	Saanud nõustamist väljaspool kooli	18,8	18,3	18,5
	Külastanud iseseisvalt internetilehekülgi	17,5	30,8	33,1
	Helistanud nõustajale	1,2	,5	1,1
	Kirjutanud e-kirja või tavalise kirja nõustajale	2,1	2,3	,7
Töötamine, tööelu planeerimine	Saanud nõustamist oma koolis	40,6	30,5	29,4
	Saanud nõustamist väljaspool kooli	28,7	31,0	18,6
	Külastanud iseseisvalt internetilehekülgi	25,0	34,0	48,1
	Helistanud nõustajale	1,9	1,5	2,6
	Kirjutanud e-kirja või tavalise kirja nõustajale	3,8	3,0	1,3
Huvitegevuse valik	Saanud nõustamist oma koolis	49,6	28,3	22,2
	Saanud nõustamist väljaspool kooli	22,4	27,9	18,7
	Külastanud iseseisvalt internetilehekülgi	23,1	41,6	56,5
	Helistanud nõustajale	3,3	1,3	2,2
	Kirjutanud e-kirja või tavalise kirja nõustajale	1,6	0,9	0,4
Tervis ja tervisekäitumine	Saanud nõustamist oma koolis	54,4	44,5	30,4
	Saanud nõustamist väljaspool kooli	19,4	22,0	20,8
	Külastanud iseseisvalt internetilehekülgi	20,2	26,3	44,0
	Helistanud nõustajale	3,2	5,1	4,4
	Kirjutanud e-kirja või tavalise kirja nõustajale	2,8	2,1	0,4
Suhted eakaaslastega	Saanud nõustamist oma koolis	51,3	47,2	32,4
	Saanud nõustamist väljaspool kooli	23,1	18,2	22,1
	Külastanud iseseisvalt internetilehekülgi	17,9	29,0	41,7
	Helistanud nõustajale	2,1	2,3	2,8
	Kirjutanud e-kirja või tavalise kirja nõustajale	5,6	3,3	1,0

Eesti- ja venekeelsete noorte puhul on statistiliselt oluline nõustamissagedus neljas uuritud valdkonnas viiest. Nimelt on venekeelsed noored võrreldes eestikeelsetega saanud enam nõustamist nii õpingute (vastavalt 79,1% ja 69,6%), töötamise (vastavalt 71,4% ja 58,9%), huvitegevuse (vastavalt 74,6% ja 65,9%) kui ka eakaaslastega suhete (vastavalt 73,1% ja 58,7%) teemal. Üksnes tervise ja tervisekäitumise alast nõustamist on saanud eesti- ja venekeelsed noored suhteliselt samal määral (vastavalt 70,7% ja 75,9%) (Joonis 35).

Joonis 35: Eri valdkondades nõustamist saanud noored koduse keele lõikes, %⁷²

Erinevate mooduste kasutamise osas erineva koduse keelega noored üksteisest ei erine õpingute, töötamise, tervise ega suhete valdkonnas nõustamise puhul. Küll aga on statistiliselt oluline erinevus eesti- ja venekeelsete koolinoorte puhul huvitegevuse alase nõustamise saamisel. Nimelt eestikeelsed noored otsivad sagedamini nõustamist huvitegevuse ja -klubi/-ringi valikul internetist (45,1%) võrreldes venekeelsete koolinoortega (34,7%) (Joonis 36).

Joonis 36: Huvitegevuse valikul nõustamist saanud noored koduse keele lõikes, %

⁷² Joonisel on esitatud kõigil viiel etteantud moodusel kokku nõustamist saanute osakaalud

3.17 SÕBRAD JA TUTTAVAD

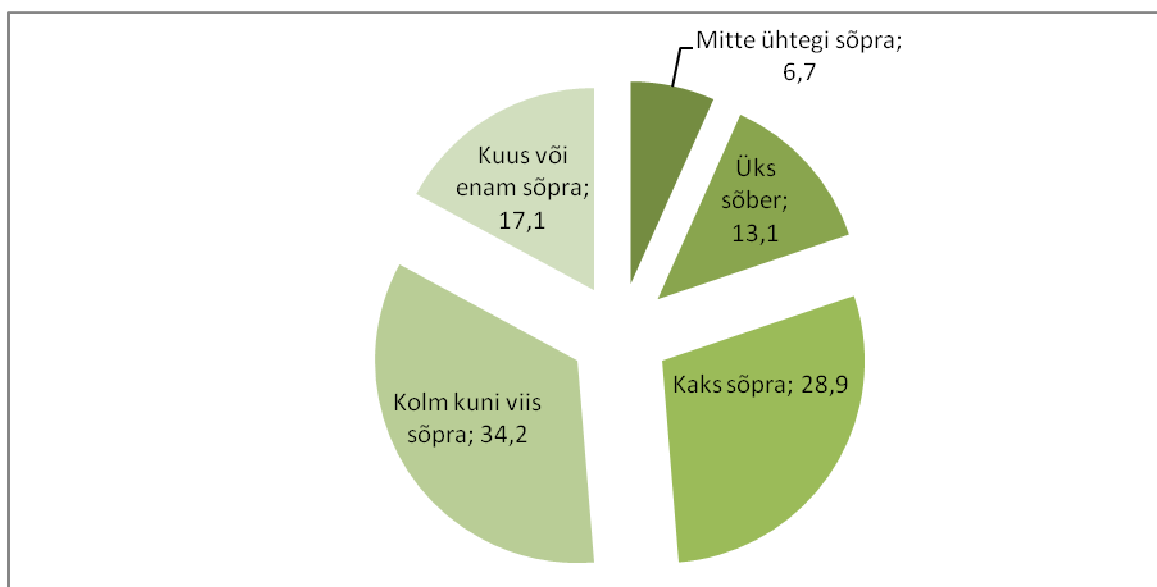
Noorte uuringus kaardistati ka kooliõpilaste sotsiaalne võrgustik alates eakaaslastest sõpradest ja tuttavatest lõpetades täiskasvanutest koosneva tugivõrgustikuga. Esiteks küsiti koolinoortelt kui palju on neil lähedasi sõpru ja endaealisi tuttavaid ning kui paljusid täiskasvanud inimesi (peale perekonna ja lähisugulaste) nad tunnevad, kelle poole saaksid pöörduda abi saamiseks. Teiseks eesmärgiks oli välja selgitada mil määral noorsootegevused (huvi- ja hobitegevused, muud noortele mõeldud tegevused ja noorteorganisatsioonide tegevused) aitavad kaasa sotsiaalse võrgustiku loomisele.

Eakaaslased

Küsimus ankeedis:

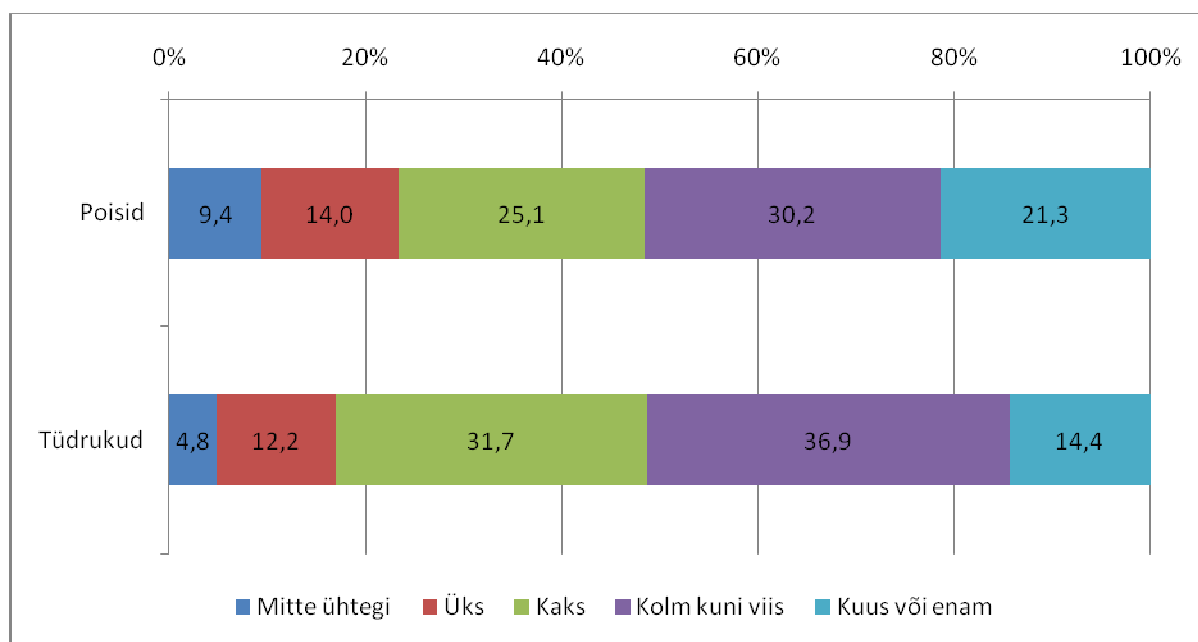
Kui palju on Sul sõpru, keda usaldada ja kellele saad oma saladusi rääkida?
Vastusevariandid: 1= mitte ühtegi, 2= üks, 3= kaks, 4= kolm kuni viis ja 5= kuus või enam

Kõige sagedamini märkisid noored lähedaste sõprade arvuks kas kaks või siis kolm kuni viis. 34,2% küsitlusele vastanud Tallinna koolinoorest omab kolme kuni viit ja 28,9% kaht lähedast sõpra, keda nad saavad usaldada ja kellele saavad oma saladusi rääkida. Vähem leidub noori, kellel nii lähedasi sõpru on kuus või enam (17,1%) või siis vaid üks (13,1%). 6,7%-l vastanutest ei ole mitte ühtegi lähedast sõpra, keda usaldada ja kellele rääkida oma saladusi (Joonis 37).

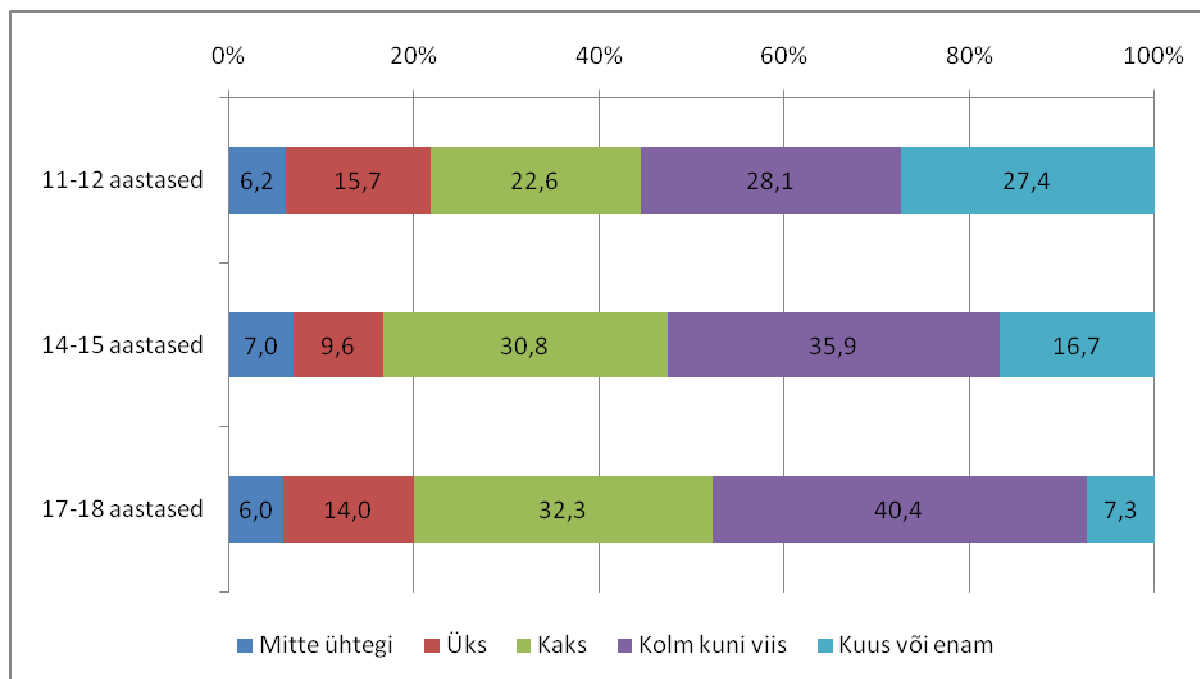
Joonis 37: Kui palju on Sul sõpru, keda usaldada ja kellele saad oma saladusi rääkida? %

Venekeelsed ja eestikeelsed noored sõprade arvukuse osas teineteisest oluliselt ei erine, olulised erinevused avaldusid aga vastajate soo ja vanuse lõikes. Tüdrukutel on valdavalt kas kaks (31,7%) või kolm kuni viis (36,9%) südamesõpra, poiste seas on varieeruvus natuke suurem. Ühelt poolt on poiste seas pisut enam neid, kellel ei ole ühtegi lähedast sõpra - poistest 9,4% ja tüdrukutest 4,8% on vastanud, et neil ei ole ühtegi sõpra, keda usaldada. Teiselt poolt on poistele ka iseloomulikum omada kuut või enamat lähedast sõpra – 21,4% poistest on märkinud oma lähedaste sõprade arvuks kuus või enam, tüdrukutest omab nii palju usaldatavaid sõpru 14,3% (Joonis 38).

Joonis 38: Lähedaste sõprade arv soo lõikes, %

Ka vanuse lõikes avalduvad märgatavad erinevused lähedaste sõprade arvukuses, nimelt vanuse kasvades sõprusringkond kahaneb. 17-18-aastastel noortel on valdavalt kas kaks (32,3%) või siis kolm kuni viis (40,4%) sellist sõpra, keda nad saavad usaldada. Vaid 7,4% kõige vanemast vanusrühmast on märkinud lähedaste sõprade arvuks kuus või enam. 14-15-aastaste seas leidub selliseid noori, kellel on nii arvukalt südamesõpru, pea kaks korda enam (16,7%) ja kõige nooremate seas on veelgi enam levinud omada kuut või enamat sõpra, kellega oma saladusi jagada (27,4% 11-12-aastastest on märkinud usaldatavate sõprade arvuks kuus või enam). Samas on aga kõige nooremate seas ka kõige enam neid vastanuid, kellel on vaid üks selline sõber, keda nad saavad usaldada ja kellele võivad oma saladusi rääkida (Joonis 39).

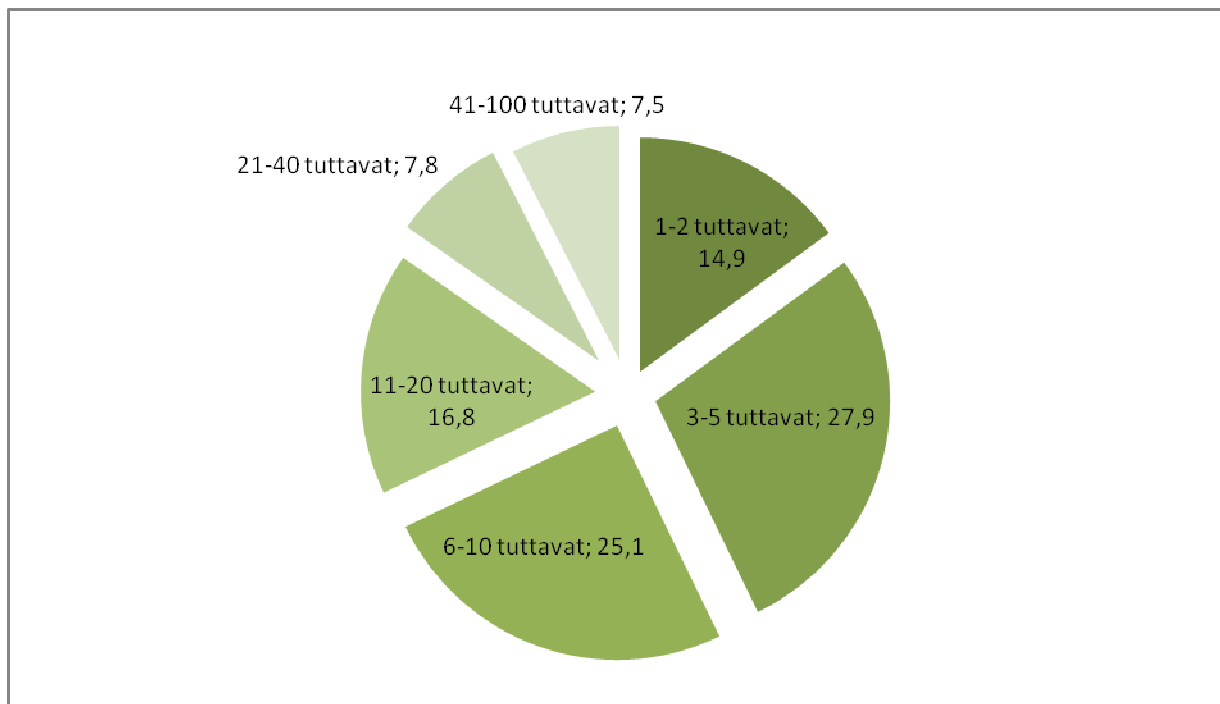

Joonis 39: Lähedaste sõprade arv vanuse lõikes, %

Lisaks lähedastele sõpradele hõlmab noorte suhtevõrgustik suuremal või väiksemal määral eakaaslastest tuttavaid. Antud uuringu käigus oli eesmärgiks välja selgitada kui palju on Tallinna koolinoortel nende enda hinnanguil endavanuseid tuttavaid, kellega nad saaksid koos tegutseda mingi eesmärgi saavutamisel. Küsimus ankeedis:

Kui palju Sul on umbes endavanuseid tuttavaid, kellega Sa ei ole nii lähedane kui oma sõpradega, kuid kellega koos võid tegutseda mingi eesmärgi saavutamise nimel, näiteks mõne ürituse korraldamisel või projekti elluviimisel? Vastajal paluti kirjutada selleks ette nähtud reale taoliste tuttavate arv

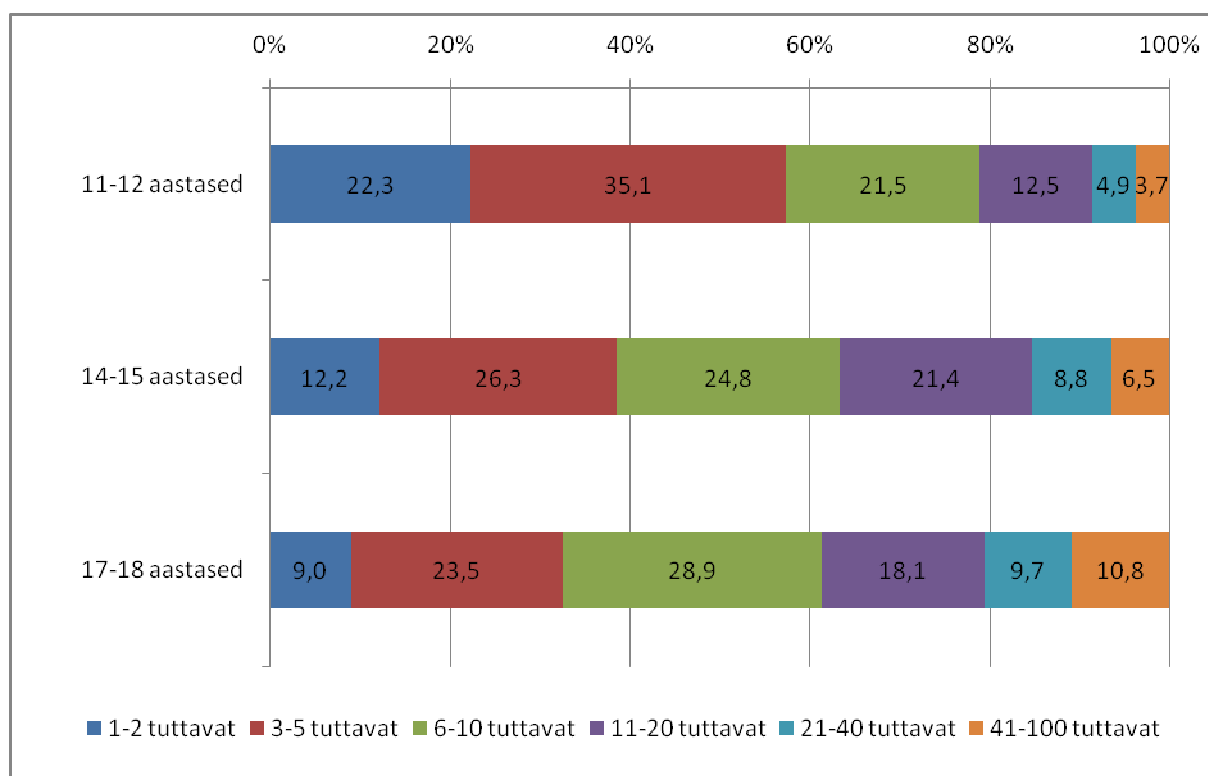
Pea poolte (53%) vastanute jaoks on tutvusringkonna suuruseks kolm kuni kümme eakaaslast, vähem, üks kuni kaks tuttavat, on märkinud 14,9% koolinoortest. Kuni kakskümmend endavanust tuttavat, kellega midagi koos teha, on 16,8%-l noortest ja enam kui kakskümmend kokku 15,3%-l vastanutest (Joonis 40).

Joonis 40: Kui palju on Sul endavanuseid tuttavaid, kellega koos võid tegutseda mingi eesmärgi saavutamise nimel?⁷³, %

Soo lõikes erinevusi tuttavate arvukuses ei ole, tüdrukutel ja poistel on ühtviisi endaealisi tuttavaid, kellega koostööd teha. Samuti ei avaldu statistiliselt olulist erinevust tuttavate arvukuses venekeelsete ja eestikeelsete noorte võrdlusel. Erinevused hakkavad aga silma vanusegrupiti. Kui vanuse kasvades lähedaste sõprade arvukus mõnevõrra langes (Joonis 39), siis tuttavate arvukus seevastu kasvab. Kui 11-12-aastastest koolinoortest on 22,3% vastanute hinnanguil vaid üks kuni kaks sellist tuttavat, kellega koos midagi ühise eesmärgi nimel teha, siis 14-15-aastastest 12,2% ja 17-18-aastastest 9% omab vaid kuni kaht taolist tuttavat. Samas on noorimas vanuserühmas ka kõige väiksem osakaal neil noortel, kelle endavanuste tutvusringkond hõlmab enam kui 40 noort (3,8% võrreldes 6,5%-ga 14-15-aastastest ja 10,8%-ga 17-18-aastastest) (Joonis 41).

⁷³ Analüüsiks on märgitud vastused koondatud kuueks kategooriaks: 1=1-2 tuttavat, 2=3-5 tuttavat, 3=6-10 tuttavat, 4=11-20 tuttavat, 5=21-40 tuttavat, 6=41-100 tuttavat.

Joonis 41: Endavanuste tuttavate arv vanuse lõikes, %

Täisealised tuttavat

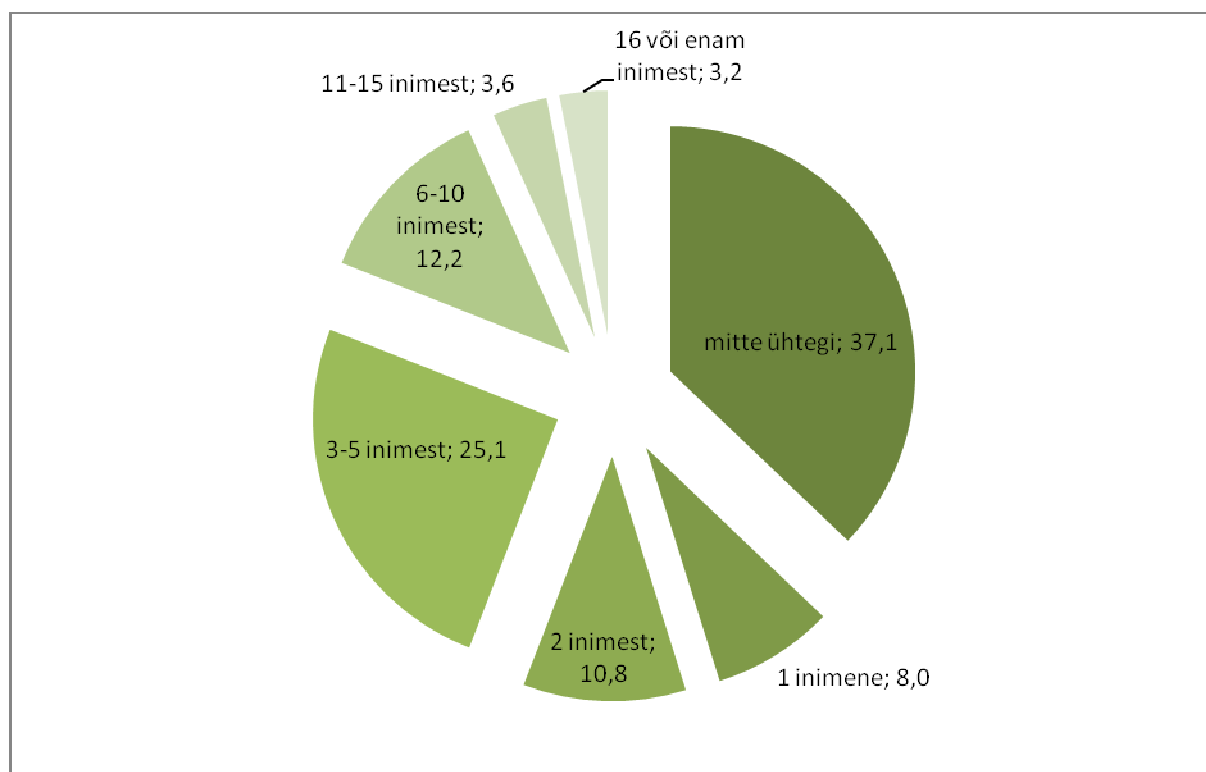
Koolinoorte tutvusringkond ei piirdu üksnes kooliealistega, sinna kuulub ka täiskasvanuid, kellest osa võidakse tunda vaid põgusalt, teine osa võib aga moodustada olulise toetusvõrgustiku noore inimese jaoks. Tallinna noorte uuringu käigus küsiti noortelt, kui palju on nende tutvusringkonnas selliseid töötavaid täisealisi, kelle poole nad saaksid abi saamiseks pöörduda. Esiteks küsiti, kui palju on neid, kellelt abi küsida seoses töö otsimisega ja teiseks neid, kes aitaks läbi viia mingit projekti või tegevust:

Kui Sa sooviksid leida või vahetada tööd, siis mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunned, et võiksid nende poole pöörduda selles küsimuses abi saamiseks? Ära arvesta siinkohal inimesi, kellega elad koos ega (teisi) lähedasi sugulasi. Kui selliseid inimesi ei ole, kirjuta vastuseks 0.

Kui Sa soovi(ksi)d läbi viia mingit projekti või tegevust, siis mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunned, et võiksid nende poole pöörduda selles küsimuses abi saamiseks? Ära arvesta siinkohal inimesi, kellega elad koos ega (teisi) lähedasi sugulasi. Kui selliseid inimesi ei ole, kirjuta vastuseks 0.

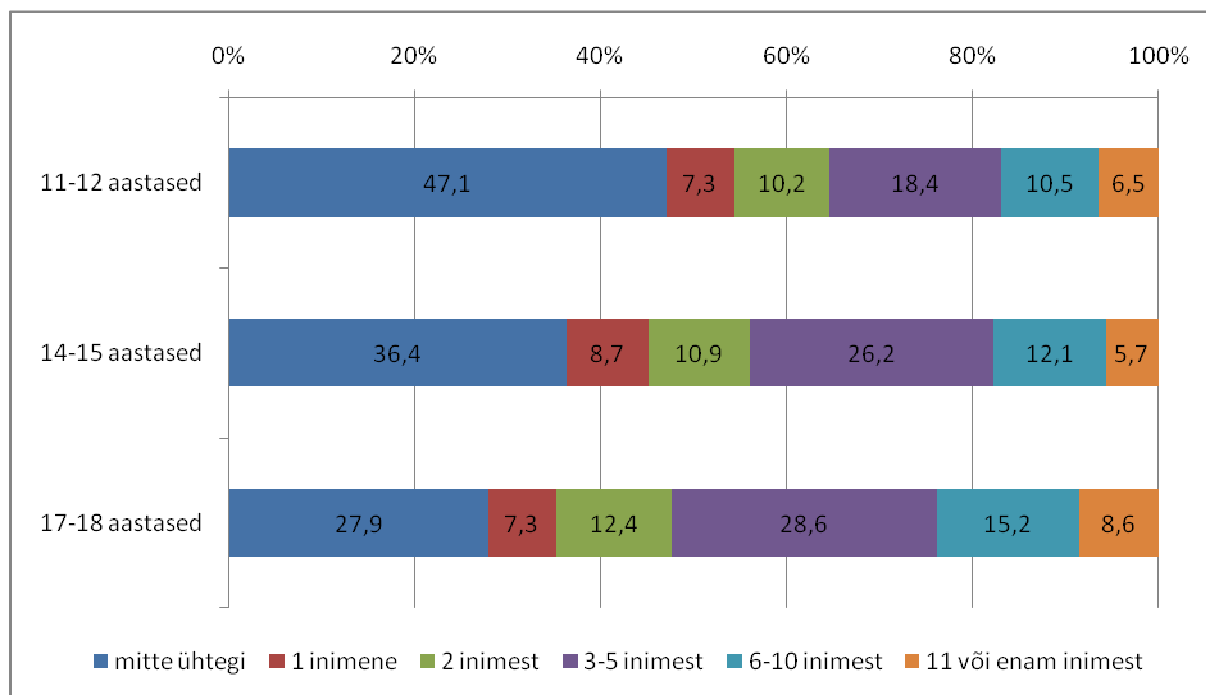
62,9% koolinoortest omab tuttavaid, kelle poole pöörduda tööotsinguil ja 55,3% tunneb üht või enam täisealist, kellelt paluda abi projekti vmt läbiviimisel (Joonis 42 ja Joonis 45). Valdavalt piirdub taoliste täiskasvanute arv noorte jaoks kuni kümne inimesega – 8% koolinoortest ütles,

et tunneb vaid üht täisealist, kelle poole pöörduda abi saamiseks töö otsimisel või vahetamisel, 10,8% tunneb kaht, 25,1% kuni viit ja 12,2 kuni kümnet.

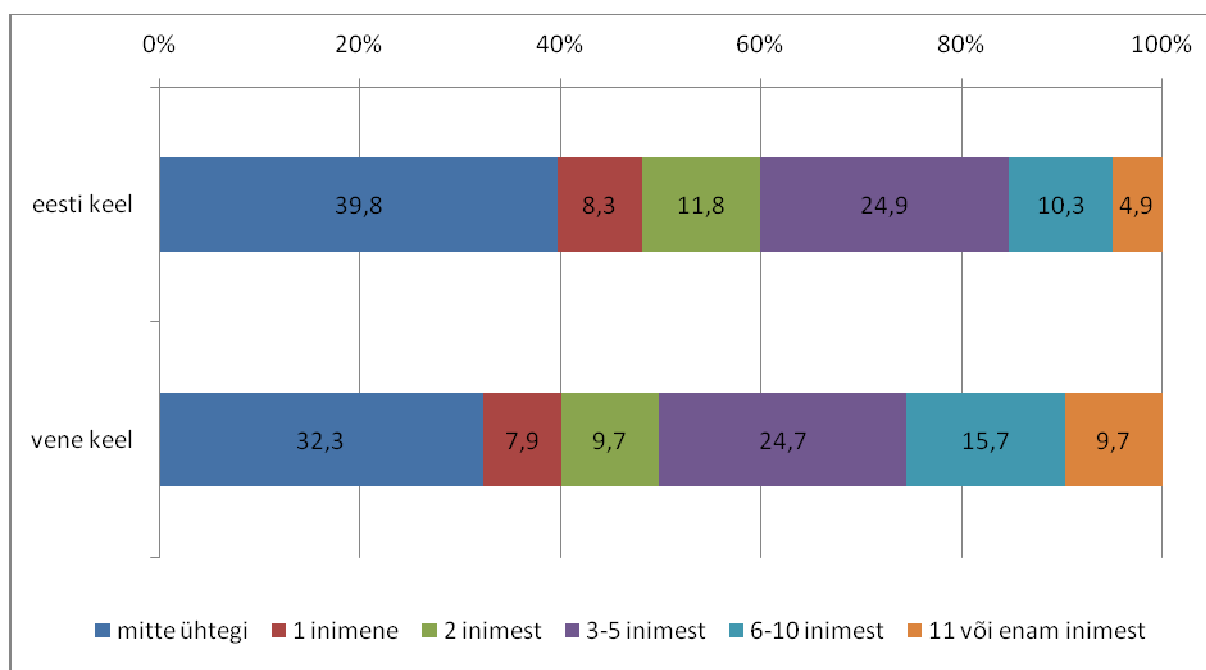
Joonis 42: Mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunnend, et võiksid nende poole pöörduda abi saamiseks töö leidmisel või vahetamisel?, %

Nii nagu omaealiste tutvavate puhul, on ka täisealiste tutvavate korral vanematel noortel neid rohkem kui noorematel. 11-12-aastastest ei tunne ühtegi töötavat täisealist, kelle poole tööd otsides või vahetada soovides pöörduda, 47,1%, 14-15-aastastest 36,4% ei tunne ühtegi ja 17-18-aastastest 27,9%. Ilmselt üheks seletuseks siinkohal on asjaolu, et töö otsimine ja vahetamine ei ole kuni 15-aastastele noortele samavõrra aktuaalne teema kui 17-18-aastastele. Viimaste puhul 19,7% tunneb vähemalt kaht ja 28,6% vähemalt viit töötavat täiskasvanut, kes võiksid neid tööotsinguil toetada. Kuni kümnet või veelgi suuremal arvul täiskasvanuid, kelle poole abi saamiseks pöörduda, tunneb väiksem osa noortest (vastavalt 15,2% ja 8,6%) (Joonis 43).

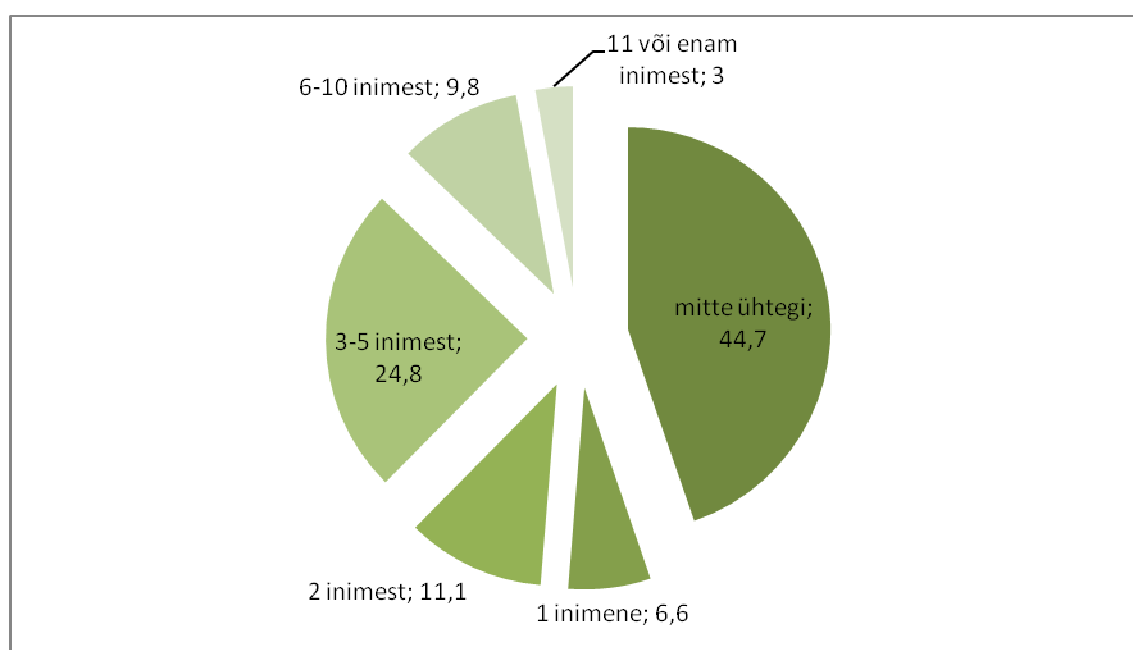
Joonis 43: Töötavad täisealised, kes aitaks tööotsingul, vanuse lõikes, %

Venekeelsetel noortel on võrreldes eestikeelsete noortega enam täisealisi tuttavaid, kelle poole pöörduda abi saamiseks tööotsingul. Mitte ühtegi täiskasvanut, kelle poole sel eesmärgil pöörduda, ei tunne 39,7% eestikeelsetest ja 32,3% venekeelsetest koolinoortest. Samas on venekeelsete noorte seas neid, kelle toetusvõrgustik hõlmab kuni kümnet või veelgi enamat töötavat täisealist, enam kui eestikeelsete hulgas (vastavalt 25,4% ja 15,2%) (Joonis 44).

Joonis 44: Töötavad täisealised, kes aitaks töötasinguil, koduse keele lõikes, %

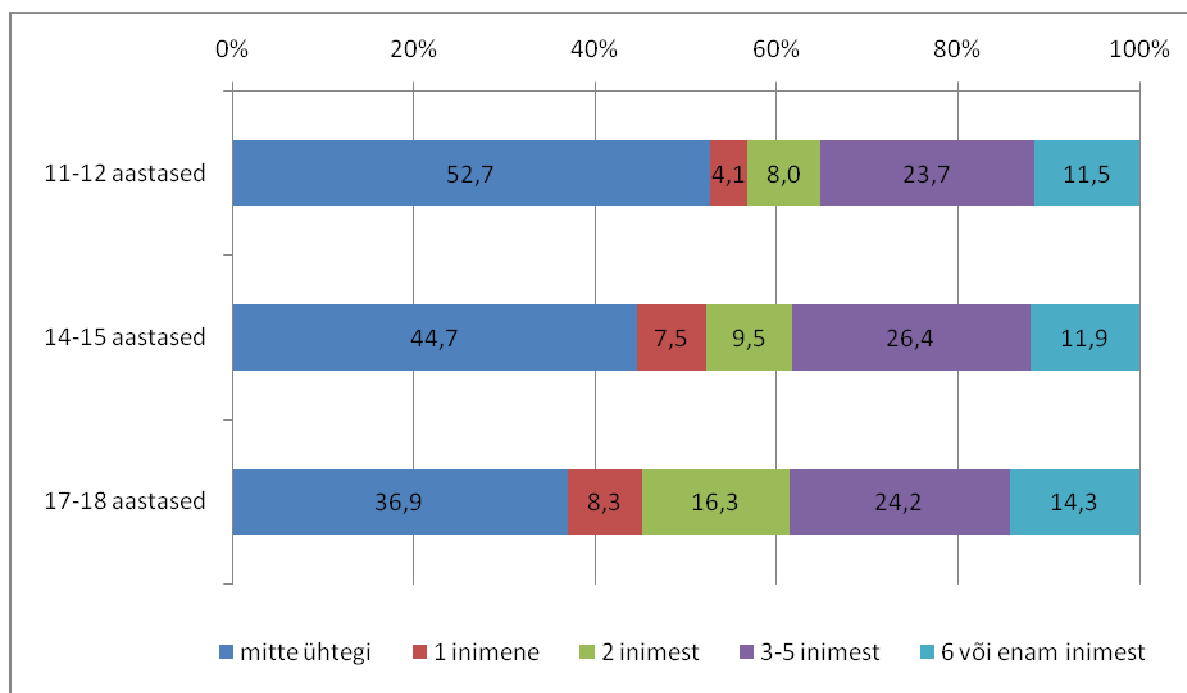
Teiseks küsiti noorte käest, kui palju nad tunnevad selliseid töötavaid täisealisi, kelle poole nad saaksid pöörduda abi saamiseks mõne projekti või muu tegevuse läbiviimiseks. Selgub, et selliseid täiskasvanuid tuntakse vähem võrreldes täisealistega, kes aitaks noortel tööd leida. 44,7% koolinoortest ei oma tutvusringkonnas sellist täiskasvanut, kelle poole nad saaks toetuse saamiseks pöörduda juhul, kui nad sooviksid läbi viia mõnd projekti. 17,7% tunneb üht-kaht sellist täiskasvanut, 24,8% kolme kuni viit, 9,7% kuni kümnet ja vaid 3% enam kui kümnet (Joonis 45).

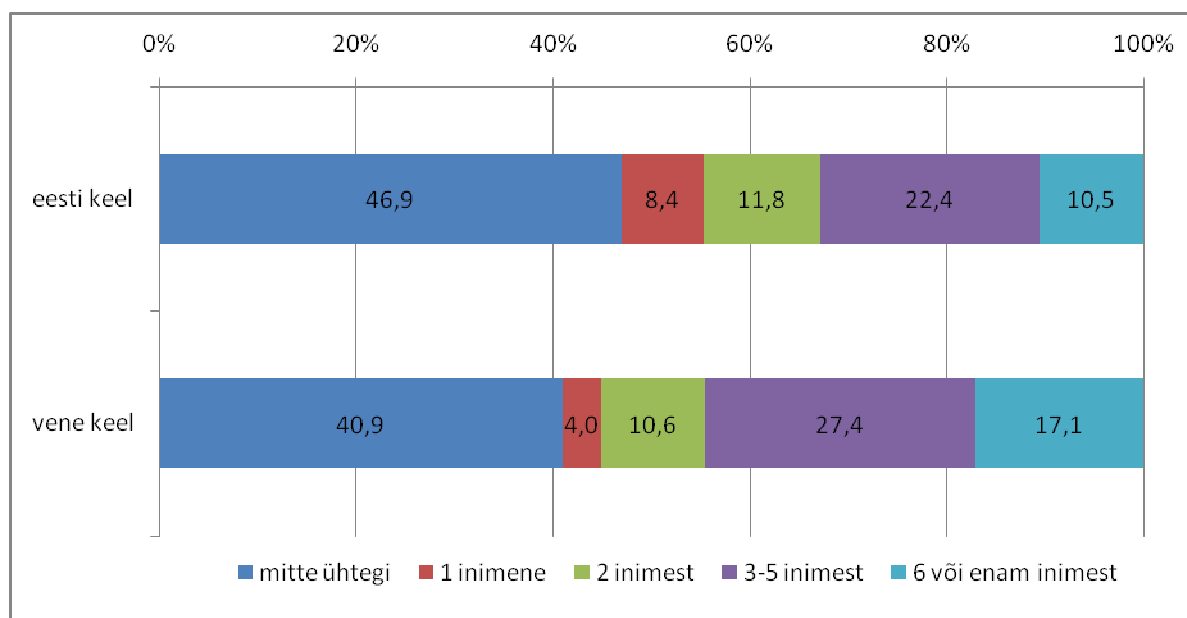
Joonis 45: Mitut töötavat täisealist inimest Sa nii hästi tunnend, et võiksid nende poole pöörduda abi saamiseks mingi projekti või tegevuse läbiviimisel? %

Poiste ja tüdrukute vahel olulisi erinevusi toetusvõrgustiku suuruses ka selles küsimuses ei ole. Kuid samuti nagu töötamisel on ka projektide läbiviimisel vanematel noortel enam tuttavaid täisealisi, kelle poole abi saamiseks pöörduda. Noorimas vanuserühmas kokku 52,7% vastanutest ei tunne ühtegi sellist täiskasvanut, 14-15-aastaste seas ei oleks sellisel juhul kellegi poole pöörduda 44,7%-l ja 17-18-aastastest noortest 36,9%-l (Joonis 46). Ja jällegi, nii nagu töö otsimise või vahetamise küsimuses, on venekeelsete noorte toetusvõrgustik töötavate täisealiste näol projektide ja muude tegevuste läbiviimisel suurem kui eestikeelsetel noortel. 46,9% eestikeelsetest võrreldes 40,9%-ga venekeelsetest koolinoortest ei tunne ühtegi täiskasvanut, kes võiks neid projektide osas aidata. Samuti on eestikeelsete noortega võrreldes venekeelsete

noorte seas enam neid, kelle tutvusringkonnas on kuus või enamgi sellist täisealist (vastavalt 10,5%-l ja 17,1%-l) (Joonis 47).

Joonis 46: Töötavad täisealised, kes aitaks projektide läbiviimisel, vanuse lõikes, %

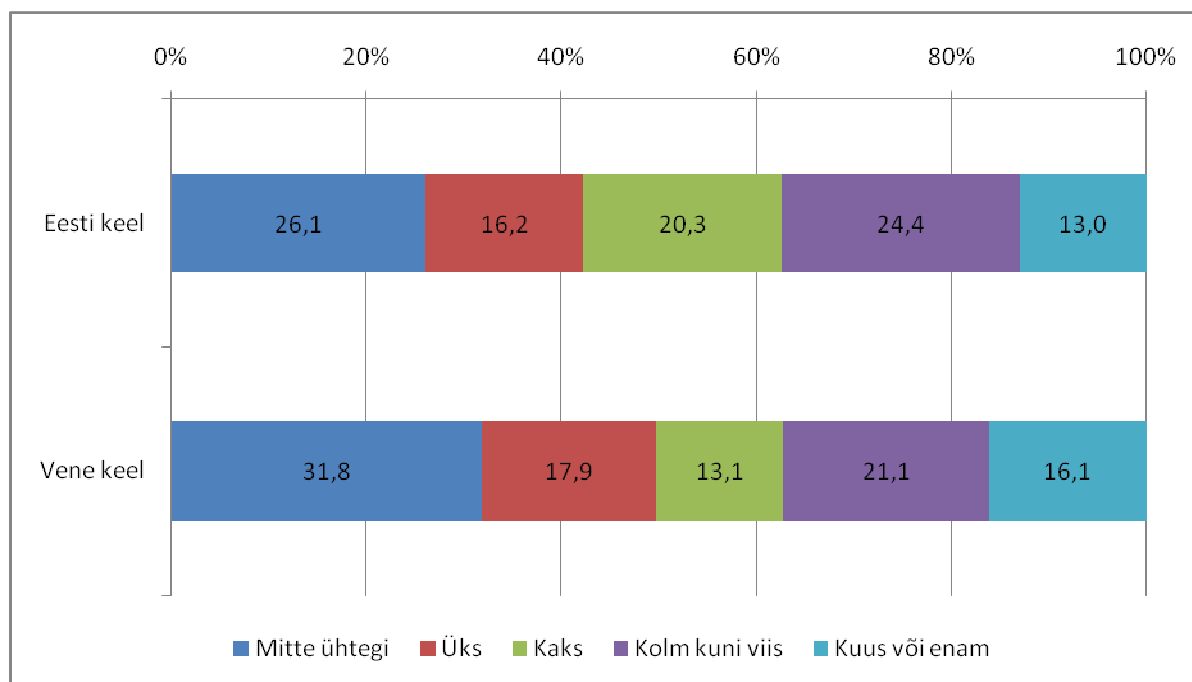
Joonis 47: Töötavad täisealised, kes aitaks projektide läbiviimisel, koduse keele lõikes, %

Teisest rahvusest sõbrad-tuttavad

Tallinna koolinoorte uuringu raames oli eesmärgiks teada saada noorte sotsiaalse võrgustiku suurusele lisaks ka seda, kas noored suhtlevad eeskätt enda rahvusgruppi kuuluvate eakaaslastega või hõlmab nende sõprade ja tuttavate ring ka teisest rahvusest noori. Küsimused ankeedis:

Küsimus oli esitatud peegelpildis eesti- ja venekeelses ankeedis: Kui palju on Sinu sõprade hulgas venelasi ja/või vene keelt kõnelevaid inimesi? / Kui palju on Sinu sõprade hulgas eestikeelseid inimesi? Vastusevariandid olid järgmised: 1= mitte ühtegi, 2= üks, 3= kaks, 4= kolm kuni viis ja 5= kuus või enam.

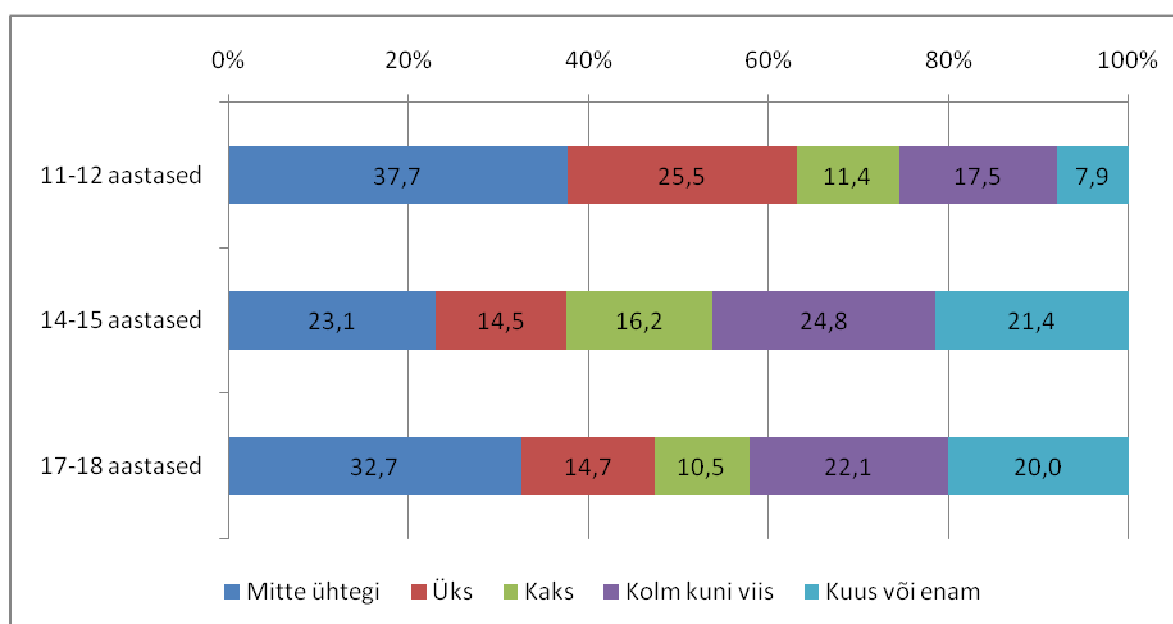
Joonis 48 näeme, et võrreldes eestikeelsetega on venekeelsetel noorte seas mõnevõrra enam neid, kelle sõpradest mitte ükski ei ole eestikeelne (vastavalt 26,1% ja 31,8%). Teiselt poolt jällegi on venekeelsetest noortest 16,1%-l võrreldes 13,0%-ga eestikeelsete vastajate seast sõpruskonnas kuus või enam muukeelset noort (Joonis 48).

Joonis 48: Teisest rahvusest sõprade arv koduse keele⁷⁴ lõikes, %

⁷⁴ Peegelpildis esitatud küsimuste analüüsiks on kasutatud muutujat „kodune keel“, mis on kombineeritud muutuja ankeedi keelest ja vastaja kodusest keelest. Nimetatud kahe muutuja puhul mitteühtivate

Vanuse ega soo lõikes statistiliselt olulisi erinevusi teisest rahvusest sõprade arvukuses eestlastest noorte puhul ei avaldu. Ka venekeelsete poiste ja tüdrukute vahel erinevust ei ole, küll aga on eestlastest sõprade arv oluliselt erinev venekeelsete noorte puhul erinevates vanusegruppides. 14-15-aastased venekeelsed noored on teiste vanuserühmadega võrreldes interaktiivsemad, neist 23,1%-l ei ole ühtegi eestikeelset sõpra, 16,2%-l on kaks ja 24,8% kolm kuni viis. Kõige nooremate vanuserühmas on eestikeelsete sõprade osakaal kõige väiksem, neist 37,7%-l pole ühtegi eestikeelset noort sõprade seas ja 25,4%-l on vaid üks nende enda emakeelest erinevat keelt kõnelev sõber. 11-12-aastaste venekeelsete noorte puhul, kellel on teistkeelseid sõpru, piirdub eestikeelsete sõprade arv valdavalt kahe või kolme kuni viiega. Vanemate noorte seas on kuue või enama eestikeelse sõbraga vastajaid pea kolm korda rohkem (Joonis 49).

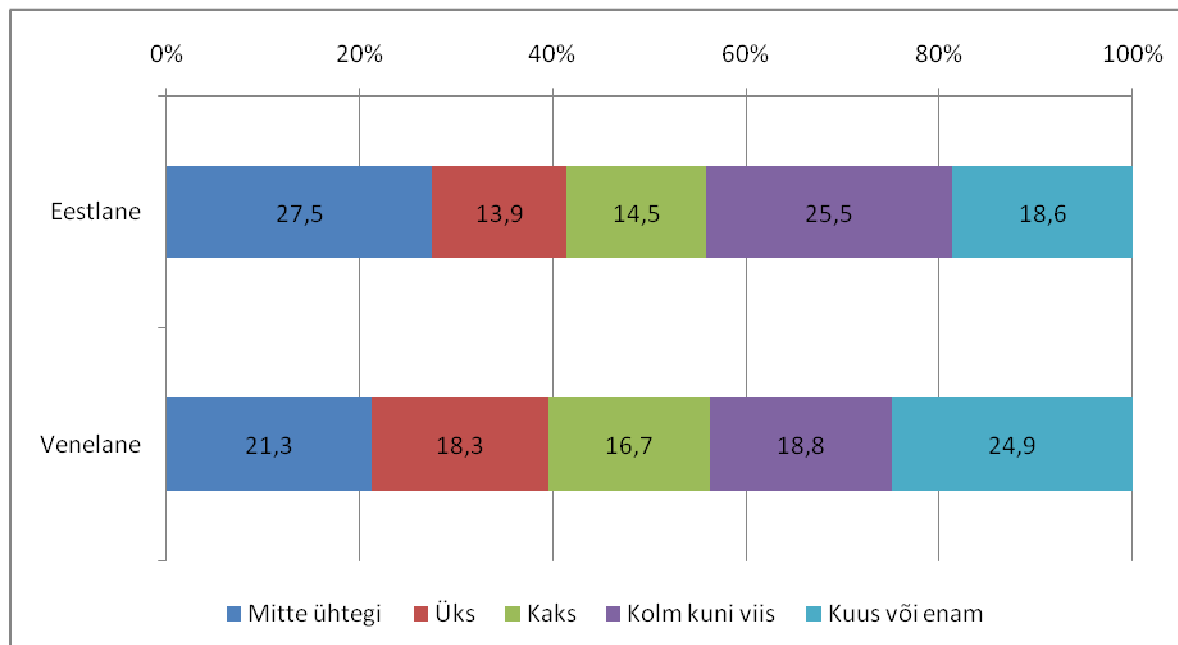
Joonis 49: Eestikeelsete sõprade arv venekeelsete noorte sõpruskonnas vanuse lõikes, %

Kui venekeelsetel noortel on sagedamini keeleliselt pigem homogeenne sõpruskond, siis tuttavate ring on ükskeelne sagedamini eestikeelsete kui venekeelsete noorte hulgas. Küsimus ankeedis:

Küsimus oli esitatud peegelpildis eesti- ja venekeelses ankeedis: Kui palju on Sinu tuttavate hulgas venelasi ja/või vene keelt kõnelevaid inimesi? / Kui palju on Sinu tuttavate hulgas eestikeelseid inimesi? Vastusevariandid olid järgmised: 1= mitte ühtegi, 2= üks, 3= kaks, 4= kolm kuni viis ja 5= kuus või enam.

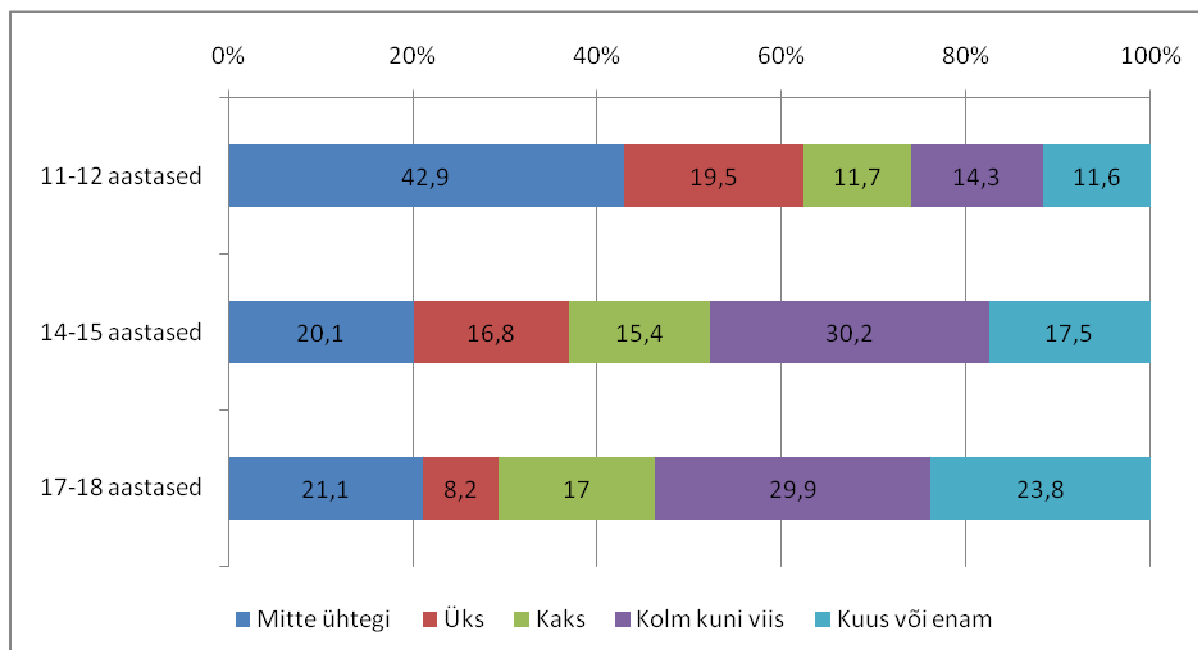
väärtustega respondendid on eesti- ja venekeelsetes ankeetides peegelpildis esitatud küsimuste analüüsist välja lülitatud.

27,5% eestikeelsetest noortest märkis, et tema tuttavate seas ei ole mitte ühtegi venelast või mõnest teisest rahvusest vene keelt kõnelevat inimest. Venekeelsetest noortest ei ole eestikeelseid tuttavaid 21,3%-l (Joonis 50).

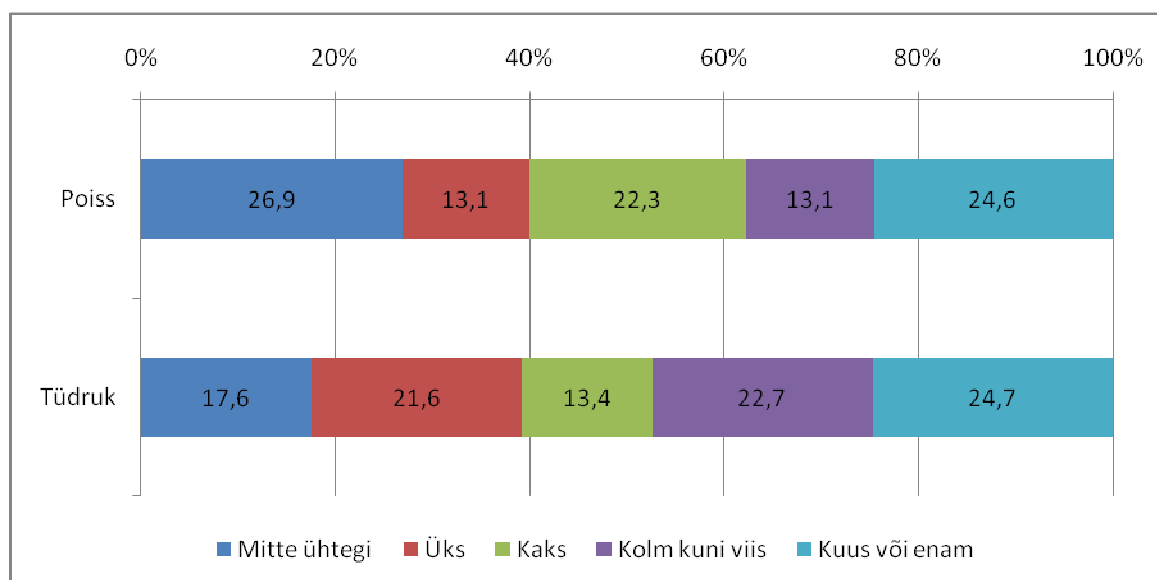
Joonis 50: Teistkeelsete tuttavate arv koduse keele lõikes, %

Eestikeelsete noorte puhul ei ole sugu oluliselt seotud teist keelt kõnelevate tuttavate arvukusega, küll aga avalduvad erinevused vanuse lõikes. Vanuse kasvades noorte tutvusringkond hõlmab üha suuremal hulgal muukeelseid noori. 11-12-aastaste seas 42,9%-l vastanutest ei ole ühtegi venelasest või venekeelset tuttavat, vanemate noorte seas on neid kaks korda vähem, kellel puudub otsene isiklik kontakt tutvusringkonnas vene keelt emakeelena kõnelevate inimestega. Kolm kuni viis venekeelset inimest märkis tuttavate seas olevat 14,3% 11-12-aastastest võrreldes 30%-ga nii 14-15-aastaste kui ka 17-18-aastaste noortest (Joonis 51).

Joonis 51: Venekeelsete tuttavate arv eestikeelsete noorte tutvusringkonnas vanuse lõikes, %

Venekeelsete noorte jaoks ei ole mitte vanus, vaid just sugu määrav muukeelsete tuttavate arvukusel. Poistel on tüdrukutega võrreldes vähem teist keelt kõnelevaid tuttavaid. 26,9% venekeelsetest poistest ei tunne ühtegi eestikeelset inimest, tüdrukutest aga 17,5% (Joonis 52)

Joonis 52: Eestikeelsete tuttavate arv venekeelsete noorte tutvusringkonnas soo lõikes, %

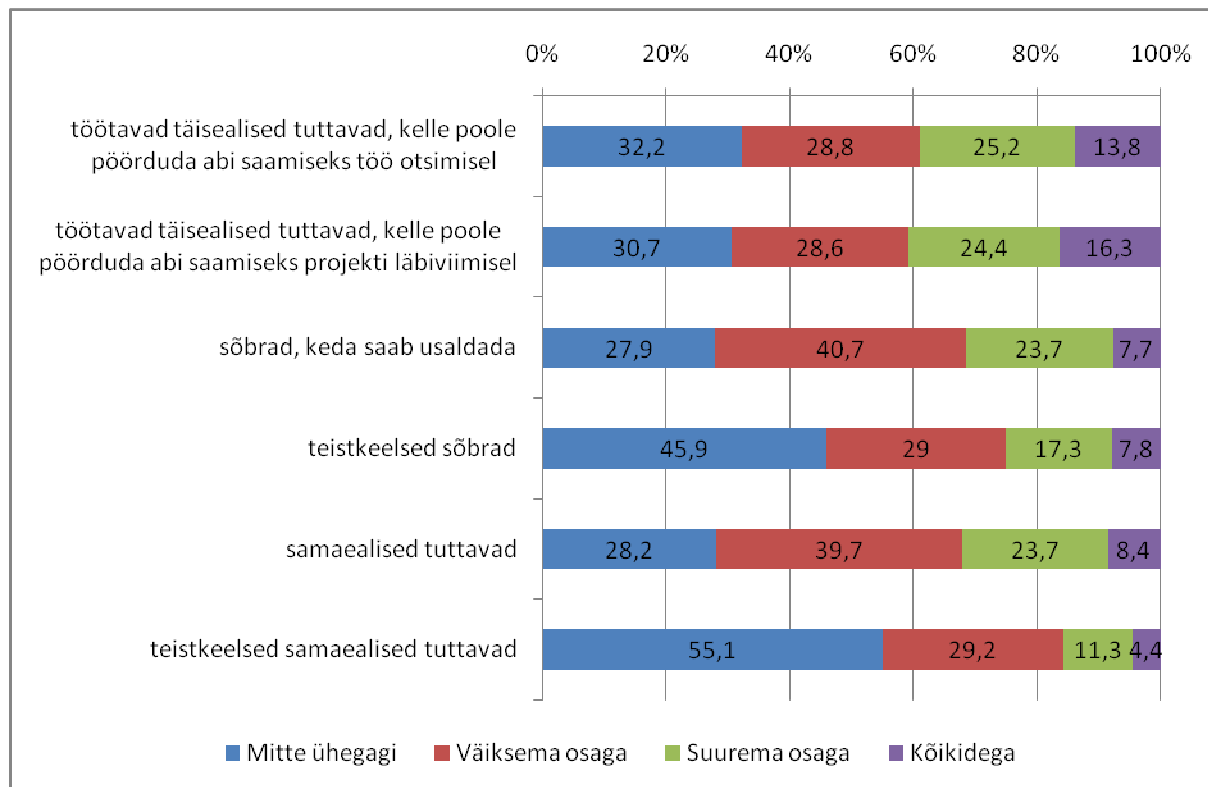
Noorsootegevuste roll sotsiaalse võrgustiku loomisel

Küsitluse raames uuriti noortelt ka seda, millist rolli on mänginud noortele mõeldud tegevused eelpool analüüsitud erinevate suhete loomisel:

Kui suure osaga nendest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste? Vastusvariandid: 1= praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi, 2= väiksema osaga, 3= suurema osaga ja 4= praktiliselt kõigide või kõikidega.

Joonis 53 annab ülevaate sellest, kui suure osaga oma täiskasvanutest tuttavatest, lähedastest sõpradest, teistkeelsetest sõpradest, samaealistest tuttavatest ja teistkeelsetest tuttavatest on Tallinna koolinoored tutvunud läbi noorsootegevuste.

Sõbrad ja tuttavad leitakse valdavalt siiski mujalt, vaid 31,4% noortest on tutvunud oma lähedastest sõpradest ja 32,1 % oma samaealistest tuttavatest suurema osa või praktiliselt kõikidega läbi noortele mõeldud tegevuste. Täiskasvanutest tuttavatest on suurema osa või kõigiga tutvunud läbi noorsootegevuste ca 40% koolinoortest. Kõige vähem aga pakuvad otseselt noortele suunatud tegevused võimalust tutvuda muukeelsete noortega – 45,9% noortest, kelle sõprade hulgas on muukeelseid noori, ei ole neist kellegagi tutvunud läbi noorsootegevuste ja 55,1% noortest, kelle tuttavate seas on muukeelseid noori, on tutvunud nendega muul moel kui noortele mõeldud tegevustes osaledes (Joonis 53).

Joonis 53: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste, % (Kui suure osaga nimetatud gruppidest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste⁷⁵)

Lähedaste sõprade, kaasa arvatud muukeelsete sõprade leidmisel ei ole noorsootegevused olulised noorte jaoks vaatamata nende vanusele. Vanuse lõikes on aga noortele mõeldud tegevustel oluliselt erinev roll täisealiste tuttavate leidmisel, kelle poole abipalvega pöörduda. 17-18-aastastest 40,4% ei ole ühegi täiskasvanuist, kelle poole nad saaksid pöörduda abi saamiseks tööotsinguil, tutvunud noorsootegevuste raames. 14-15-aastaste seas on vastav osakaal 34,0% ja 11-12-aastaste seas 21,7%. Sarnane tendents avaldub täiskasvanute puhul, kelle poole pöörduda abisaamiseks projekti läbiviimisel – 37,3% 17-18-aastastest, võrreldes 29,9%-ga 14-15-aastastest ja 23,1%-ga 11-12-aastastest, ei ole mitte ühegi neist tutvunud noortele mõeldud tegevustes osalemise kaudu. Muukeelsetest tuttavatest ei ole kohtunud ega tutvunud mitte ühegi noorsootegevuste raames suurim osakaal vanimast eärühmast - 61,2%

⁷⁵ Küsimus „Kui suure osaga nendest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?“ esitati ankeedis pärast küsimusi täiskasvanutest tuttavate, lähedaste sõprade, teistkeelsete sõprade, eakaaslastest tuttavate ja teistkeelsete eakaaslastest tuttavate arvu kohta. Vastuvariandid: 1= praktiliselt mitte ühegi või mitte ühegi, 2= väiksema osaga, 3= suurema osaga ja 4= praktiliselt kõigide või kõikidega.

17-18-aastastest noortest võrreldes 54,4%-ga 14-15-aastastest ja 48,7%-ga 11-12-aastastest. Eakaaslastest tuttavate leidmisel ei avaldu vanusegrupiti olulisi erinevusi – vaatamata vanusele leitakse suurem osa neist siiski mujalt.

Tabel 71: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste vanusegruppide lõikes,%

Kui suure osaga nendest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?		Vanus		
		11-12 a	14-15 a	17-18 a
töötavad täisealised tuttavad, kelle poole pöörduda abi saamiseks töö otsimisel	Mitte ühegagi	21,7	34	40,4
	Väiksema osaga	36,5	25,5	26
	Suurema osaga	26,5	23	24,2
	Kõikidega	15,3	17,5	9,4
	N	189	200	223
töötavad täisealised tuttavad, kelle poole pöörduda abi saamiseks projekti läbiviimisel	Mitte ühegagi	23,1	29,9	37,3
	Väiksema osaga	38,2	29,9	20,9
	Suurema osaga	22,5	24,1	24,4
	Kõikidega	16,2	16,1	17,4
	N	173	174	201
sõbrad, keda saab usaldada	Mitte ühegagi	23	26,1	34,1
	Väiksema osaga	39,6	40,6	41,1
	Suurema osaga	26,1	23,9	21,7
	Kõikidega	11,3	9,4	3,1
	N	230	234	258
muukeelsed sõbrad	Mitte ühegagi	40,1	41,9	57,1
	Väiksema osaga	35,2	29,3	24,5
	Suurema osaga	19,2	18	12,7
	Kõikidega	5,5	10,8	5,7
	N	182	222	212
samaealised tuttavad	Mitte ühegagi	29,2	25,8	28,7
	Väiksema osaga	37,7	42,4	40,2
	Suurema osaga	22,2	23,3	25,4
	Kõikidega	10,9	8,5	5,7
	N	257	271	279
muukeelsed samaealised tuttavad	Mitte ühegagi	48,7	54,4	61,2
	Väiksema osaga	31	32,3	24,7
	Suurema osaga	15	8,2	11,2
	Kõikidega	5,3	5,1	2,9
	N	113	158	170

Analüüsi tulemused näitavad seega, et vanuse kasvades noorsootegevuste roll sotsiaalse võrgustiku loomisel kahaneb. Mida vanemad on noored, seda enam luuakse suhteid mujal kui noorsootegevuste kontekstis.

Noorsootegevustel on suhete loomisel erinev tähtsus noorte jaoks ka koduse keele lõikes. Eestikeelsetest noortest võrreldes venekeelsetega märgatavalt suurem osakaal ei ole mitte ühegi oma täiskasvanud tuttavatest, kelle poole kas töötötsinguil või projektide läbiviimisel abi saamiseks pöörduda, tutvunud noortele mõeldud tegevuste käigus. Samas on venekeelsetest noortest eestikeelsetega võrreldes suurem osa tutvunud nende toetusvõrgustikku kuuluvatest täiskasvanutest pea kõigiga just noorsootegevuste raames (Tabel 72).

Tabel 72: Tutvumised läbi noortele mõeldud tegevuste koduse keele lõikes, %

Kui suure osaga nendest Sa oled tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?		Kodune keel	
		eesti keel	vene keel
töötavad täisealised tuttavad, kelle poole pöörduda abi saamiseks töö otsimisel	Mitte ühegi	39,1	25,3
	Väiksema osaga	28,6	26,9
	Suurema osaga	22,4	28,5
	Kõikidega	9,9	19,3
	N	322	249
töötavad täisealised tuttavad, kelle poole pöörduda abi saamiseks projekti läbiviimisel	Mitte ühegi	42,6	19,1
	Väiksema osaga	24,7	30,9
	Suurema osaga	21,8	25,5
	Kõikidega	10,9	24,5
	N	284	220
sõbrad, keda saab usaldada	Mitte ühegi	30,8	24,7
	Väiksema osaga	45,1	34,7
	Suurema osaga	21,6	26,2
	Kõikidega	2,5	14,4
	N	399	271
teistkeelsed sõbrad	Mitte ühegi	55,5	34,5
	Väiksema osaga	25,9	33
	Suurema osaga	14,7	21
	Kõikidega	4	11,5
	N	348	200
samaealised tuttavad	Mitte ühegi	31,9	22,3
	Väiksema osaga	40,8	36,9
	Suurema osaga	22,4	27,4
	Kõikidega	4,9	13,4
	N	451	292
teistkeelsed samaealised tuttavad	Mitte ühegi	55,2	77,6
	Väiksema osaga	30,6	12,2
	Suurema osaga	10,6	6,1
	Kõikidega	3,6	4,1
	N	337	49

Ka lähedaste sõpradega, nende seas omakorda eestikeelsete sõpradega ja samaealiste tutvavatega, on venekeelsed noored sagedamini tutvunud just noortele mõeldud tegevustes osalemisel. Kõigi kolme mainitud eakaaslastest grupi puhul on eestikeelsetest noortest oluliselt enamad märkinud, et ei ole neist kellegagi tutvunud läbi noorsootegevustes osalemise ja venekeelsetest noortest jällegi oluliselt suurem osakaal on märkinud, et on nende kõigiga tutvunud just läbi noortele mõeldud tegevuste. Ainsaks erandiks on muukeelsed samaealised tutvavad – 55,2% eestikeelsetest noortest võrreldes 77,6%-ga venekeelsetest ei ole neist mitte ühegi tutvunud läbi noorsootegevuste (Tabel 72). Vaatamata nimetatud erandile on üheks uuringu järelduseks see, et venekeelsete noorte jaoks mängib noorsootegevustes osalemine sotsiaalse võrgustiku loomisel suuremat rolli kui eestikeelsete noorte jaoks.

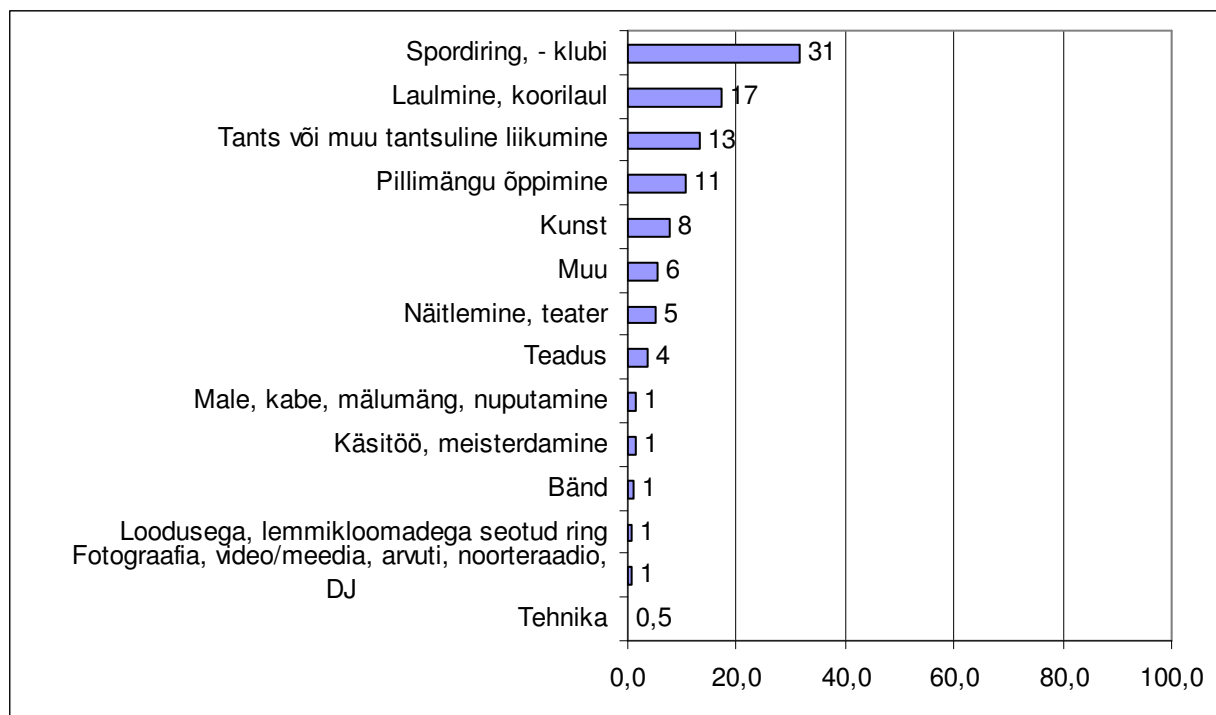
4 KÜSITLUSE TULEMUSED – LAPSEVANEMAD

4.1 LAPSE OSALEMINE JUHENDATUD TEGEVUSTES

Küsimus ankeedis:

Millis(t)e juhendatud ja organiseeritult toimuvate vaba- aja tegevustega tegeles Teie laps eelmisel sügisel (ajaperioodil september 2009- detsember 2009) regulaarselt ja pikemal ajaperioodil kui 1 kuu?

Juhul kui ta ei osalenud üheski tegevuses, ärge märkige ühtegi. Juhul, kui ta osales mitme ringi/klubi/vm tegevuses, märkige palun vastused mitme kohta. Sel juhul märkige kõigepealt kõik vastused ühe tegevuse kohta ning alles seejärel järgmise tegevuse kohta. Palun hinnake tegevuste erinevaid külgi.

Joonis 54 Lapse osalemine juhendatud ja organiseeritult toimuvates vaba- aja tegevustes (Jah- %)

Kolmandiku vastajate lapsed tegelesid juhendatult ja organiseeritult spordiga (Joonis 54).

91% vanematest on kindel, et nende laps jätkab spordiga tegelemist ka edaspidi. Teaduse ja laulmise kõrval on see üks neist hobidest, millega jätkamises on vanemad väga kindlad. Ka teised hinnangud spordiharrastusele on väga kõrged: 97% vanematest on rahul spordiringi või -klubi

arendavuse ja juhendajaga, 92% on rahul vahendite ja asukohaga ning 89% ringi töökorraldusega (Tabel 73). Arendavusega ja asukohaga on rohkem rahul eesti keeles ankeeti täitnud vanemad.

Spordiharrastuse näol on vanemate vastuste põhjal tegemist hobiga, millega eriti kuskil tasuta tegeleda ei saa (Tasuta- 9%) ja millele kehtestatud tasusid peetakse võrreldes teiste tegevustega pigem kalliks (Kallis- 60%) (Tabel 74).

Ülekaalukalt kõige enamate vanemate lapsed käivad sporti harrastamas spordiklubi poolt korraldatud trennides (83%), mille tegevused toimuvad üldjuhul spordirajatises (69%) või koolis (17%) (Tabel 75; Tabel 76). Eesti keeles ankeeti täitnud vanemate lapsed harrastavad sporti sagedamini koolis peale tunde ja spordirajatistes. Vene keeles ankeeti täitnud lapsevanemate seas on suurem nende osakaal, kelle laps käis sporditrennis mujal (Tabel 77). Suurim osa spordiga tegelevatest noortest teevad seda vanemate vastustele toetudes Kesklinnas (28%) ja Haaberstis (17%) (Tabel 79).

17% vanemate lapsed tegelevad laulmise või koorilauluga (Joonis 54).

96% neist vanematest on kindlad, et nende laps jätkab laulmisega tegelemist. Väga kõrgelt hinnatakse selle hobi arendavust ja ollakse rahul kohaga, kus tegevus toimub (97%). Samuti andsid vanemad kõrgeid hinnanguid rahulolule juhendaja (Rahul- 95%), töökorralduse (Rahul- 96%) ja vahenditega (Rahul- 93%) (Tabel 73).

Võrreldes kõigi teiste tegevustega on laulmisega tegelejate hulgas enim neid, kes saab seda teha tasuta (Tasuta- 65%). Kalliks peab laulmisega tegelevate laste vanematest seda hobi vaid 22% (Tabel 74).

Suurima osa laulmisega tegelevate laste huvitegevuse korraldajaks on kool (67%), samuti toimub tegevus enamasti koolis peale tunde (68%) (Tabel 75; Tabel 76). Töötavate vanemate laulmisega tegelevatest lastest käib koolis peale tunde harjutamas 78%. Mittetöötavate vanemate laste puhul on lauluga tegelemiseks enamlevinud kohad lisaks koolile ka noortekeskus või mingi muu koht (Tabel 78). Vanemate vastustest lähtudes teeb suurim osa laulmise või koorilauluga tegelevatest lastest seda Kesklinnas (39%) või Mustamäel (28%) (Tabel 79).

13% vanemate lapsed harrastavad tantsu või muud tantsulist liikumist (Joonis 54).

87% vanematest, veidi vähem kui kahe eelpool kirjeldatud tegevuse puhul, arvavad, et nende laps jätkab tantsimisega tegelemist ka tulevikus. Vanemad on väga rahul tantsutrenni arendava mõjuga oma lapsele (Rahul- 96%). Veidi väiksem on rahulolu juhendaja (Rahul- 90%), vahendite (Rahul- 84%), asukoha (Rahul- 83%) ja töökorraldusega (Rahul- 87%) (Tabel 73).

Nagu ka spordiharrastuse puhul, on suhteliselt väike nende vanemate osakaal, kelle lapsed harrastavad tantsu tasuta (18%) ja üpriski paljud vanemad (56%) leiavad, et tegemist on kalli huvialaga (Tabel 74).

Tantsutrennide korraldajatena on pea võrdselt esindatud kõik väljapakutud organisatsioonid, mõnevõrra enam mainitakse korraldajana spordiklubi (25%). Treeningud toimuvad aga kõige

sagedamini koolis peale tunde (24%) (Tabel 75; Tabel 76). Nagu ka teiste kirjeldatud huvialade puhul tegeleb suurim osa tantsuharrastajaid oma hobiga Kesklinnas (39%), millele järgnevad Haabersti (16%) ja Mustamäe (14%)(Tabel 79).

11% küsimustikku täitnud vanemate lastest tegeleb pillimängu õppimisega (Joonis 54).

86% neist usuvad, et nende laps jätkab sellega tegelemist ka edaspidi. Väga kõrgelt hinnatakse pillimängu arendavust: 98% vanematest leidis, et see hobi on nende last arendanud. Samuti ollakse väga rahul juhendajaga (Rahul- 98%), asukohaga (Rahul- 90%) ja töökorraldusega (Rahul- 91%). Võrreldes teiste tegevustega ei ole vanemad aga eriti rahul tegevuseks vajalike vahenditega (Rahul- 81%) (Tabel 73).

Vanemate vastuste põhjal järeldusi tehes võib öelda, et pillimängu ei ole pea kusagil võimalik õppida tasuta (Tasuta- 2%) ning suurim osa vanematest, võrreldes teiste tegevustega, peab selle hobi eest küsitavat tasu kalliks (Kallis- 76%) (Tabel 74).

Pillimängu õpet korraldab kõige sagedamini linna huvikool (44%), millele järgnevad korraldajatena kool (19%) ja erahuvikool (17%). Ka toimumiskohtadena on suurima osakaaluga esindatud linna huvikoolid (47%) ja kool (27%) (Tabel 75; Tabel 76). Pea pooled pillimängu õppega tegelevatest noortest teevad seda Kesklinnas (44%) (Tabel 79).

Kõigi vastanud vanemate lastest tegeles kunstiga 8% (Joonis 54).

87% vanematest arvavad, et nende lapsed jätkavad selle harrastusega tegelemist. Rahulolu kunstiringi arendavuse ja juhendajaga on ülimalt kõrge (Rahul- 100%). Samuti on valdav enamus rahul vahendite, asukoha (Rahul- 95%) ja töökorraldusega (Rahul- 90%) (Tabel 73).

Ka kunstiga tegelemist peavad vanemad suhteliselt kulukaks: 40% arvab, et osalustasu on kallid ja vaid 13% on neid, kelle laps tegeleb kunstiga tasuta (Tabel 74).

Sagedamini on kunstiringi vms. korraldajaks kool (32%) või linna huvikool (36%) ning tegevus toimub samuti kõige sagedamini nende rajatistes (Tabel 75; Tabel 76). 44% kunstiga tegelejatest teeb seda vanemate sõnul Kesklinnas, millele järgneb Mustamäe (29%) (Tabel 79).

Näitlemise ja teatriga tegelevad 5% vanemate lapsed (Joonis 54).

Võrreldes teiste tegevustega arvab veidi väiksem hulk vanemaid (75%), et laps jätkab näitlemisega tegelemist ka tulevikus. Siiski on vanemad rahul näitlemise arendava mõjuga oma lapsele (Rahul- 97%). Üpriski rahul ollakse ka tegevuse asukoha (Rahul- 97%), töökorralduse (Rahul- 94%) ja juhendajaga (Rahul- 93%). Eriti ei ole vanemad rahul tegevuseks vajalike vahendite olemasoluga (Rahul- 79%) (Tabel 73).

Näitlemine ja teater oli huviala, mille harrastajatest suurim osa tegi seda tasuta (69%), kalliks pidas hobi vaid viiendik vastanud lapsevanematest (Tabel 74).

Kõige sagedamini korraldas näitlemisega seotud huviringe kool (58%), millele järgnes korraldajana linna huvikool (26%). Nende korraldajate poolt toimunud tegevus toimus enamasti nende enda hoonetes (Kool- 61%; Linna huvikool- 23%) (Tabel 75; Tabel 76). Kõige sagedamini

tegelesid näitlemist harrastavad noored sellega Kesklinnas (25%) või Mustamäel (25%), samas ei jäänud kaugemale maha Kristiine (19%) ja Haabersti (13%), mis viitab, et näitlemisega tegelemiseks on mõnevõrra suuremad võimalused mitmetes linnaosades, erinevalt eelnevalt kirjeldatud harrastustest, millega tegelejad koondusid suures osas Kesklinna (Tabel 79).

Teadusega (nt. aine täiendavad tunnid, Õpilaste Teaduslik Ühing, Õpilasakadeemia vms.) tegelesid 4% vastajate lapsed (Joonis 54). Mõnevõrra enam märkisid selle oma lapse harrastuseks vene keeles ankeeti täitnud vanemad (10%; eesti keel- 2%).

Kõik vanemad usuvad, et nende laps jätkab sellega tegelemist. Samuti on kõik vanemad rahul juhendajatega. Võrreldes teiste tegevustega on arendavusele antud hinnang veidi madalam, 92%, mis aga siiski näitab, et valdav enamus vanematest on arendavusega rahul. Eriti rahul ollakse vahendite, töökorralduse ja asukohaga (94- 95%) (Tabel 73).

Teadusega tegelemist võib pidada pigem odavaks huvialaks- 26% harrastajatest teeb seda tasuta ja veel 42% vanematest arvab, et tasu, mida nad maksavad on väike (Tabel 74).

Tegevuse kõige sagedasemad korraldajad on kool (48%) ja muu organisatsioon (29%). Pooltel juhtudel toimub teadusega seotud ring koolis ja kolmandikul juhtudel mõnes muus kohas, mida loetelus esitatud polnud (Tabel 75; Tabel 76). Suurim osa noortest tegeles selle harrastusega Kesklinnas (45%) või Mustamäel (20%) (Tabel 79).

Ülejäänud loetelus esitatud hobidega tegelesid umbes 1% vastajate lapsed, mis vastajate arvu arvestades tähendab vähem kui kümnet respondenti (Joonis 54).

Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio vms. tegelenud noorte vanematest arvasid vaid pooled, et laps jätkab sellega ka tulevikus. Samas olid kõik vanemad rahul selle ringi arendavuse, juhendajate, vahendite, asukoha ja töökorraldusega (Tabel 73).

Poolte vanemate lapsed tegelesid selle harrastusega tasuta ja ülejäänud leidsid, et küsitud tasu oli odav (Tabel 74).

Kahe kolmandiku noorte tegevust fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio vms. vallas korraldas muu organisatsioon, kolmandik vanemaid ei osanud korraldajat öelda. Kolmandikul juhtudest käis noor nimetatud ringis noortekeskuses ja kahel kolmandikul juhtudest kohas, mida vastusevariantide seas loetletud ei olnud (Tabel 75; Tabel 76). Linnaosad, kus fotograafiat, videot/meediat, arvutiga tegelemist ja noorteraadiot harrastati olid Nõmme ja Haabersti (Tabel 79).

86% vanematest, kelle lapsed tegelesid käsitöö ja meisterdamisega, uskusid, et nende laps jätkab selle harrastusega ka tulevikus. Kõik vanemad olid rahul selle hobi arendavuse, juhendaja, olemasolevate vajalike vahendite, toimumise asukoha ja töökorraldusega (Tabel 73).

Üle poolte vanematest leidis, et selle eest küsitav tasu oli odav. Tasuta harrastas käsitööd ja meisterdamist umbes kümnendik noortest (Tabel 74).

Valdavalt korraldasid käistöö ja meisterdamisega tegelevaid ringe linna huvikoolid, kus toimus suuremalt osalt ka selliste ringide tegevus (Tabel 75; Tabel 76). Kõige enam tegeleti käsitöö ja meisterdamisega Mustamäel ja Kesklinnas (Tabel 79).

Ka bändi tegevate noorte vanematest arvas 86%, et nende laps jätkab sellega. Nagu ka eelneva kahe tegevuse puhul olid kõik vanemad rahul hobi arendavuse, juhendaja, olemasolevate vahendite, toimumise asukoha ja töökorraldusega (Tabel 73).

Erinevalt eelnevatest hindasid vanemad aga bändi tegemist suhteliselt kalliks huvialaks: kaks kolmandikku leidis, et küsitav tasu on kallis (Tabel 74).

Kolmandikul juhtudel korraldas bändi-tegemisega seotud tegevusi mõni muu organisatsioon peale loetletute, korraldajatenä olid esindatud ka koolid, linna- ja erahuvikoolid. Tegevuste toimumise kohaks oli sagedamini erahuvikool või mõni muu koht (Tabel 75; Tabel 76). Valdav osa bändi tegemisega tegelevaid noori teeb seda Kesklinnas (Tabel 79).

Male või kabe, mälumängu või nuputamisega tegelevate laste vanematest arvab samuti 86%, et nende laps jätkab selle tegevusega edaspidi. Nagu ka eelnevate tegevuste puhul olid kõik vanemad rahul arendavuse, juhendaja, vahendite olemasolu, tegevuse toimumise koha ja töökorraldusega (Tabel 73).

Kaks kolmandikku vanematest pidas selle hobiga tegelemise eest küsitavat tasu odavaks. Male, kabe, mälumängu või nuputamisega seotud ringe korraldas kõige sagedamini spordiklubi või mõni muu organisatsioon. Tegevused toimusid aga üle pooltel juhtudel koolis (Tabel 75; Tabel 76). Suurim osa noori harrastab seda hobi Kesklinnas, aga sellega tegelejaid on ka Haaberstis, Kristiines ja Mustamäel (Tabel 79).

Looduse või lemmikloomadega seotud ringis käinute vanematest arvasid vaid pooled, et laps jätkab seda. Kõik vanemad olid küll rahul sealse töökorraldusega, aga arendavusele, rahulolule juhendaja ja asukohaga antud hinnangud olid võrreldes teiste tegevustega madalamad. Keegi ei olnud rahul vajalike vahendite olemasoluga sellise ringi tegevuseks (Tabel 73).

Võimalik, et tingituna üldisest rahulolematusest ringis toimuvaga, arvas suur osa vanemaid, et hind, mida selle tegevuse eest maksta tuleb, on liiga kõrge (Tabel 74).

Kõige sagedamini korraldas looduse ja lemmikloomadega seotud ringe mingi muu organisatsioon peale vastusevariantides loetletute. Tegevus toimus samuti enamasti kohtades, mida variantidena välja pakutud polnud (Tabel 75; Tabel 76). Kõige enam käidi selle hobiga tegelemas Haaberstis ja Kristiines (Tabel 79).

Tehnikahobi oli vastajate laste seas kõige ebapopulaarsem. Ka vanematest uskusid vaid pooled, et nende laps selle harrastusega jätkab. Samas olid neist kõik rahul selle harrastuse arendavuse, juhendaja, vahendite olemasolu ja töökorraldusega. Keegi vanematest ei leidnud aga, et tegevuse toimumise asukoht oleks hästi ligipääsetav või piisavalt turvaline (Tabel 73).

Tehnikaga seotud ringe korraldas kõikidel juhtudel mingi muu organisatsioon peale loetletute. Tegevused toimusid vaba aja keskuses või mingis muus kohas (Tabel 75; Tabel 76). Selle harrastusega tegeleti vaid Mustamäel ja Pirital (Tabel 79).

Tabel 73 Juhendatud ja organiseeritult toimuvate tegevuste iseloomustus lapsevanemate hinnangul

	Jätkamine (Jätkab %) ⁷⁶	Rahulolu arendavusega (Rahul %) ⁷⁷	Rahulolu juhendajaga (Rahul %) ⁷⁸	Rahulolu vahenditega (Rahul %) ⁷⁹	Rahulolu asukohaga (Rahul %) ⁸⁰	Rahulolu töö- korraldusega (Rahul %) ⁸¹
Näitlemine, teater, LARP	75	97	93	79	97	94
Tants või muu tantsuline liikumine	87	96	90	84	83	87
Teadus	100	91	100	94	94	95
Pillimängu õppimine	86	98	97	81	90	91
Laulmine, koorilaul	96	97	95	93	97	96
Tehnika	50	100	100	100	0	100
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	50	100	100	100	100	100
Kunst	87	100	100	95	95	90
Käsitöö, meisterdamine	86	100	100	100	100	100
Bänd	86	100	100	80	100	80
Male või kabe, mälumäng või nuputamine	86	100	100	100	100	100
Spordiring, -klubi	91	97	97	92	92	89
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	50	75	75	0	75	100
Muu	76	96	96	83	88	88

⁷⁶ Kas Teie laps jätkab selle ringi/klubi/vm tegevuses osalemist talvel ja kevadel 2010? 1- Jah kindlasti 2- Pigem küll 3- Pigem mitte 4- Kindlasti mitte 5- Ei tea

⁷⁷ Kuidas jäite rahule selle ringi/klubi/vm arendava mõjuga Teie lapsele? Kas Teie arvates Teie laps õppis seal uusi oskusi, teadmisi, õppis ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁷⁸ Kuidas jäite rahule selle ringi/klubi/vm juhendajaga? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁷⁹ Kuidas jäite rahule selle ringi/klubi/vm vahenditega? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁸⁰ Kuidas jäite rahule selle ringi/klubi/vm asukohaga (kas Teie lapsel oli mugav ja turvaline sinna minna ja sealt tulla)? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁸¹ Kuidas jäite rahule selle ringi/klubi/vm töökorraldusega (toimumise aegadega, informatsiooni levitamisega, tegevuse korraldusega)? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

Tabel 74 Hinnang juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse hinnale (%)⁸²

	Tasuta	Odav	Kallis
Näitlemine, teater	69	9	22
Tants või muu tantsuline liikumine	18	28	54
Teadus	26	42	32
Pillimängu õppimine	2	22	76
Laulmine, koorilaul	65	13	22
Tehnika	0	50	50
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	50	50	0
Kunst	13	47	40
Käsitöö, meisterdamine	14	57	29
Bänd	17	17	66
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	13	63	24
Spordiring, - klubi	9	31	60
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	0	25	75
Muu	21	36	43

⁸² Palun andke hinnang selle ringi/klubi/vm hinnale. 1- See oli tasuta 2- Väga odav 3- Odav 4- Kallis 5- Väga kallis 6- Ei oska öelda

Tabel 75 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse korraldaja (%)⁸³

	Kool	Linna huvikool	Erahuvikool	Spordiklubi	Muu organisatsioon	Ei tea
Näitlemine, teater	58	26	13	0	3	0
Tants või muu tantsuline liikumine	17	17	17	25	14	10
Teadus	48	5	14	0	29	5
Pillimängu õppimine	19	44	17	0	13	6
Laulmine, koorilaul	67	7	14	0	12	0
Tehnika	0	0	0	0	100	0
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	0	0	0	0	67	33
Kunst	32	36	19	0	11	2
Käsitöö, meisterdamine	14	86	0	0	0	0
Bänd	17	17	17	0	33	17
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	0	0	13	63	25	0
Spordiring, - klubi	7	1	5	83	3	2
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	0	0	0	25	50	25
Muu	15	11	19	19	26	11

⁸³ Milline organisatsioon korraldas selle ringi/klubi/vm tegevust? 1- Kool (kooli huvijuht, õpetaja või keegi teine kooli töötaja) 2- Linna huvikool 3- Erahuvikool 4- Spordiklubi 5- Muu organisatsioon 6- Ei tea

Tabel 76 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht (%)⁸⁴

	Koolis peale tunde	Linna huvikoolis	Erahuvi-koolis	Spordi-rajatises	Kultuuri-keskuses	Vaba aja keskuses	Noorte-keskuses	Mujal	Ei tea
Näitlemine, teater	61	23	6	0	6	0	0	3	0
Tants või muu tantsuline liikumine	24	14	16	13	6	3	1	20	3
Teadus	50	0	10	5	0	0	5	30	0
Pillimängu õppimine	27	47	8	2	2	0	2	14	0
Laulmine, koorilaul	68	5	4	0	7	1	2	14	0
Tehnika	0	0	0	0	0	50	0	50	0
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	0	0	0	0	0	0	33	67	0
Kunst	30	33	13	0	2	0	9	13	0
Käsitöö, meisterdamine	29	71	0	0	0	0	0	0	0
Bänd	17	0	33	0	0	0	0	50	0
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	57	0	0	0	14	0	0	29	0
Spordiring, - klubi	17	2	1	69	2	2	0	8	0
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	0	0	25	0	0	0	0	50	25
Muu	14	11	11	18	4	7	4	29	4

⁸⁴ Millises hoones, rajatises toimus selle ringi/klubi/vm tegevus? Kui tegevused toimusid mitmes erinevas kohas, märgi palun see koht, kus tegevus toimus kõige sagedamini, toimus kõige rohkem tegevusi või kulus kõige rohkem aega. 1- koolis peale tunde 2- Linna huvikoolis, mis ei olnud spordirajatis 3- Erahuvikoolis, mis ei olnud spordirajatis 4- Spordirajatises 5- Kultuurikeskuses 6- Vaba aja keskuses 7- Noortekeskuses 8- Mujal 9- Ei tea

Tabel 77 Juhendatult ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht keele lõikes (%)

		Eesti	Vene
Spordiring, - klubi	Koolis peale tunde	20	7
	Linna huvikoolis	1	7
	Erahuvikoolis	1	0
	Spordirajatises	70	63
	Kultuurikeskuses	1	2
	Vaba aja keskuses	1	7
	Mujal	7	12

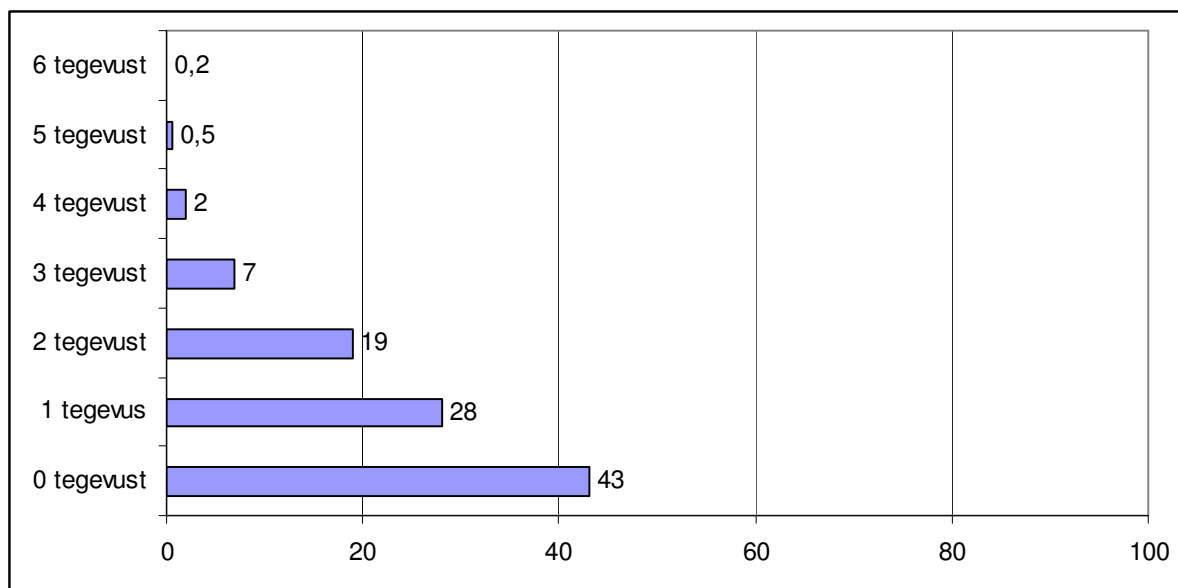
Tabel 78 Juhendatult ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise koht tööhõive lõikes (%)

		Töötab	Ei tööta
Laulmine, koorilaul	Koolis peale tunde	78	22
	Linna huvikoolis	3	11
	Erahuvikoolis	3	0
	Kultuurikeskuses	5	11
	Vaba aja keskuses	2	0
	Noortekeskuses	0	22
	Mujal	10	33

Tabel 79 Juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevuse toimumise linnaosa (%)⁸⁵

	Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja- Tallinn	Väljaspool Tallinna	Ei tea
Näitlemine, teater	13	25	19	9	25	3	0	3	3	0
Tants või muu tantsuline liikumine	16	39	10	11	14	0	0	5	4	0
Teadus	10	45	5	10	20	0	0	10	0	0
Pillimängu õppimine	11	44	5	6	16	15	0	0	3	0
Laulmine, koorilaul	9	39	12	4	28	3	1	5	0	0
Tehnika	0	0	0	0	50	0	50	0	0	0
Fotograafia, video/meedia, arvuti, noorteraadio, DJ	33	0	0	0	0	67	0	0	0	0
Kunst	4	44	7	0	29	9	0	4	2	0
Käsitöö, meisterdamine	0	25	13	0	38	13	13	0	0	0
Bänd	0	83	0	0	0	17	0	0	0	0
Male, kabe, mälumäng, nuputamine	13	63	13	0	13	0	0	0	0	0
Spordiring, - klubi	17	28	12	11	13	8	5	3	3	1
Loodusega, lemmikloomadega seotud ring	50	0	25	0	0	0	0	0	0	25
Muu	26	30	11	7	11	0	0	4	11	0

⁸⁵ Millises linnaosas selle ringi/klubi/vm tegevus toimus? Kui tegevused toimusid mitmes erinevas linnaosas, märkige palun see linnaosa, kus tegevus toimus kõige sagedamini, toimus kõige suurem osa tegevustest või kulus kõige rohkem aega.

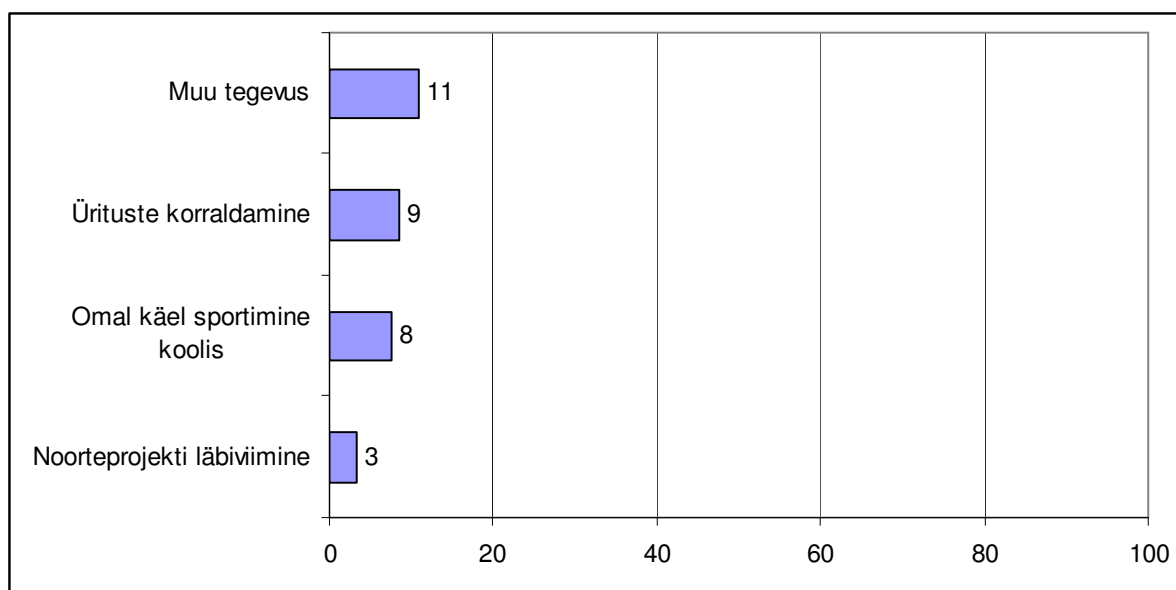
Joonis 55 Mitmes juhendatud ja organiseeritult toimivas tegevuses osalevad lapsed (%)

43% vanemate lapsed ei tegelenud ühegi juhendatud ja organiseeritult toimuva tegevusega. 28% vastanute lapsed tegelesid ühe tegevusega, 19% vastanute lapsed kahe tegevusega. Kolme ja enama tegevuse jaoks leidsid kokku aega umbes 10 protsendi respondentide lapsed (Joonis 55)

4.2 LAPSE OMAL KÄEL TEGUTSEMINE KOOLI RUUMIDES

Küsimus ankeedis

Kas Teie laps osales eelmisel sügisel (ajaperioodil september 2009- detsember 2009) mõnes tegevuses, mis toimus kooli ruumides peale tunde? Juhul kui ta ei osalenud üheski tegevuses, ärge märkige ühtegi. Juhul kui ta osales mitmes tegevuses, märkige palun vastused mitme kohta. Sel juhul märkige kõigepealt vastused ühe tegevuse kohta ning alles seejärel järgmise tegevuse kohta.

Joonis 56 Lapse osalemine tegevustes, mis toimusid kooli ruumides peale tunde (Jah- %)

Kõige rohkemate vastajate lapsed olid koolis osalenud muudes tegevustes (11%) (Joonis 56). 84% vanematest olid nende tegevuste arendava mõjuga rahul (Tabel 80).

9% vastajate lapsed osalesid ürituste korraldamises (Joonis 56), 83% vanematest leidis, et see oli neile arendavaks kogemuseks. Samas oli võrreldes teiste tegevustega rohkem neid vanemaid, kes ei osanud öelda, kas ürituste korraldamine lapsele arendavat mõju avaldas (Tabel 80).

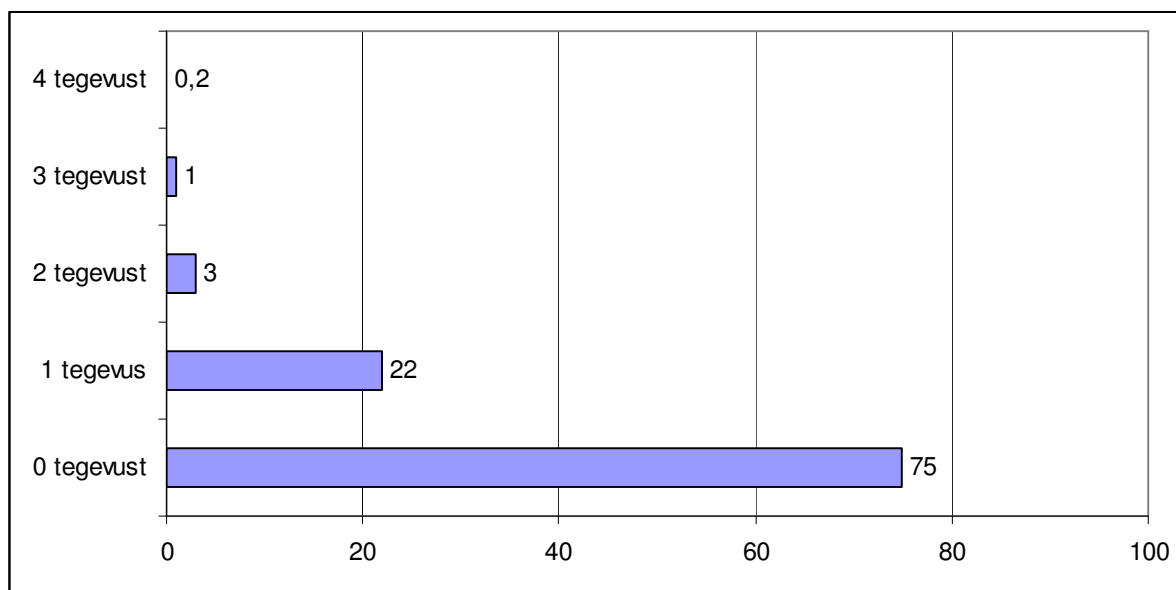
8% vanematest ütles, et nende lapsed olid koolis peale tunde omaette või koos teistega sportinud (Joonis 56). Sportimist pidas arendavaks 91% vastajatest (Tabel 80).

Kõige vähem, viie protsendi vastajate lapsed, olid osa võtnud koolis noorteprojekti läbiviimisest (Joonis 56). Mõnevõrra rohkem olid noorteprojektide läbiviimisel osalenud vene keeles ankeeti täitnud vanemate lapsed (7%, eesti keel- 2%) Seda tegevust pidasid vanemad kõigist neljast kõige arendavamaks (Tabel 80).

Tabel 80 Rahulolu tegevuste arendava mõjuga (%)⁸⁶

	Rahul	Ei olnud rahul	Ei oska öelda
Noorteprojekti läbiviimine	95	5	0
Ürituste korraldamine	83	4	13
Omal käel sportimine koolis	91	5	5
Muu tegevus	84	8	8

⁸⁶ Kuidas jäite rahule selle tegevuse arendava mõjuga Teie lapsele? Kas Teie arvates Teie laps õppis uusi oskusi, teadmisi, õppis ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

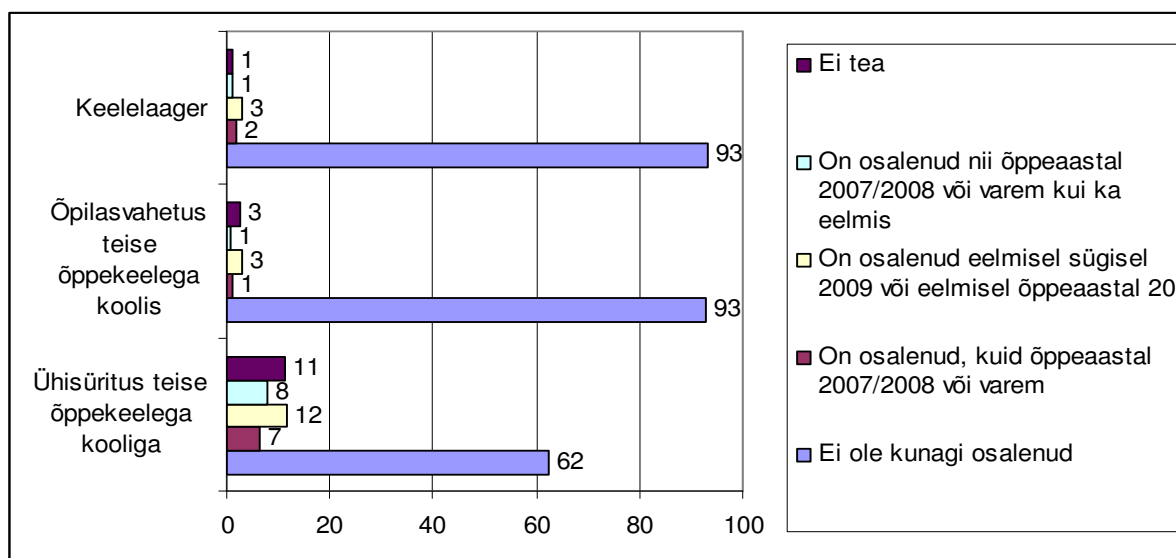
Joonis 57 Lapse osalemine mitmes peale tunde kooli ruumes toimunud tegevuses (%)

75% küsimustikku täitnud vanemate lastest ei olnud osalenud üheski nimetatud tegevustest. 22% olid osalenud ühes tegevuses. Kahes või enamas loetletud tegevuses oli osalenud umbes 5% vastajate lastest (Joonis 57).

4.3 LAPSE OSALEMINE ÜHISÜRITUSTEL

Küsimus ankeedis

Kas Teie laps on osalenud koolide ühisüritusel mõne teise õppekeelega kooliga sügisel 2009 või eelmisel õppeaastal 2008/2009? (üritusel, kus on koos vene/eesti õppekeelega kooli(de) õpilased eesti eesti/vene õppekeelega kooli(de) õpilastega).

Joonis 58 Lapse kokkupuuted teise rahvusgrupiga läbi koolide ühisürituste või keelelaagri (%)

Kõige rohkemate vanemate lapsed olid osalenud kooli ühisüritustel teise õppekeelega kooliga. 12% lastest on osalenud sügisel 2009 või õppeaastal 2008/2009. 11% vanematest ei tea, kas nende laps on sellisel üritusel osalenud. 8% vastajate lapsed on osalenud mitmel korral nii õppeaastal 2007/2008 või varem kui ka eelmisel õppeaastal 2008/2009 või sügisel 2009. 7% vastajate lapsed olid osalenud õppeaastal 2007/2008 või varem. 62% vanematest ütles, et nende laps pole kunagi sellisel üritusel osalenud (Joonis 58).

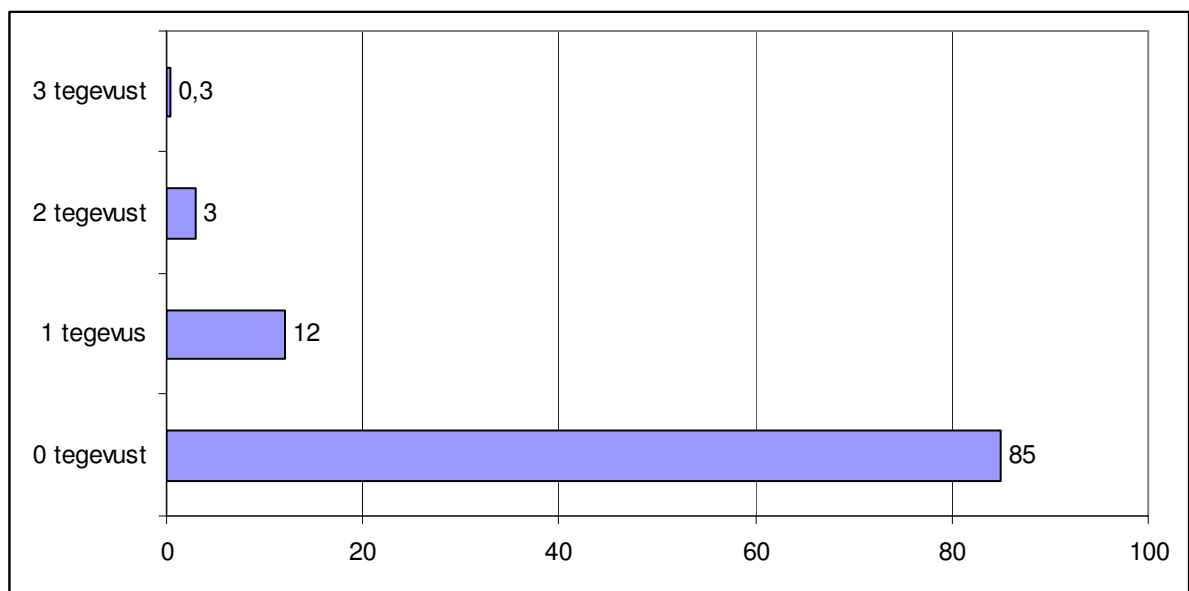
Keelelaagris ja õpilasvahetuses on osalenud pea võrdselt noori (Joonis 58), kusjuures mõlemas neis on rohkem osalenud vene keeles ankeeti täitnud vanemate lapsed (Tabel 81).

Õpilasvahetuses teise õppekeelega koolis on 2007/2008 õppeaastal või varem või mitu korda erinevatel aastatel osalenud ühe protsendi vastanud vanemate lapsed. 3% vastajate lapsed on osalenud sügisel 2009 või õppeaastal 2008/2009. 3% vanematest ütleb, et ei tea, kas nende laps on õpilasvahetuses osalenud (Joonis 58).

Keelelaagris on eelmisel sügisel 2009 või õppeaastal 2008/2009 osalenud kolme protsendi vastajate lapsed. 2007/2008 aastal või varem on osalenud 2% vastajate lapsed. Ühe protsendi vastajate lapsed on osalenud mitu korda ja sama paljud vanemad ei tea, kas nende laps on keelelaagris osalenud (Joonis 58).

Tabel 81 Osalemine keelelaagris ja õpilasvahetuses teise õppekeelega kooliga ankeedi keele lõikes (%)

		Eesti	Vene
Keelelaager	Ei ole kunagi osalenud	95	86
	Õppeaastal 2007/2008 või varem	1	4
	Sügisel 2009 või õppeaastal 2008/2009	2	6
	Mitmel korral	1	4
	Ei tea	1	0
Õpilasvahetus teise õppekeelega koolis	Ei ole kunagi osalenud	94	86
	Õppeaastal 2007/2008 või varem	1	5
	Sügisel 2009 või õppeaastal 2008/2009	3	3
	Mitmel korral	0	3
	Ei tea	2	3

Joonis 59 Osalemine mitmes tegevuses, kus laps puutus kokku teise rahvusgrupiga (%)

85% vastanud vanemate lastest ei olnud osalenud üheski kolmest loetletud tegevusest. 12% lastest oli osalenud ühes tegevuses. Kahes või kolmes tegevuses oli osalenud umbes 3% vastajate lapsed (Joonis 59). Loetletud tegevustes osalejate hulgas oli rohkem vene keeles ankeeti täitnud vanemate lapsi (Tabel 82).

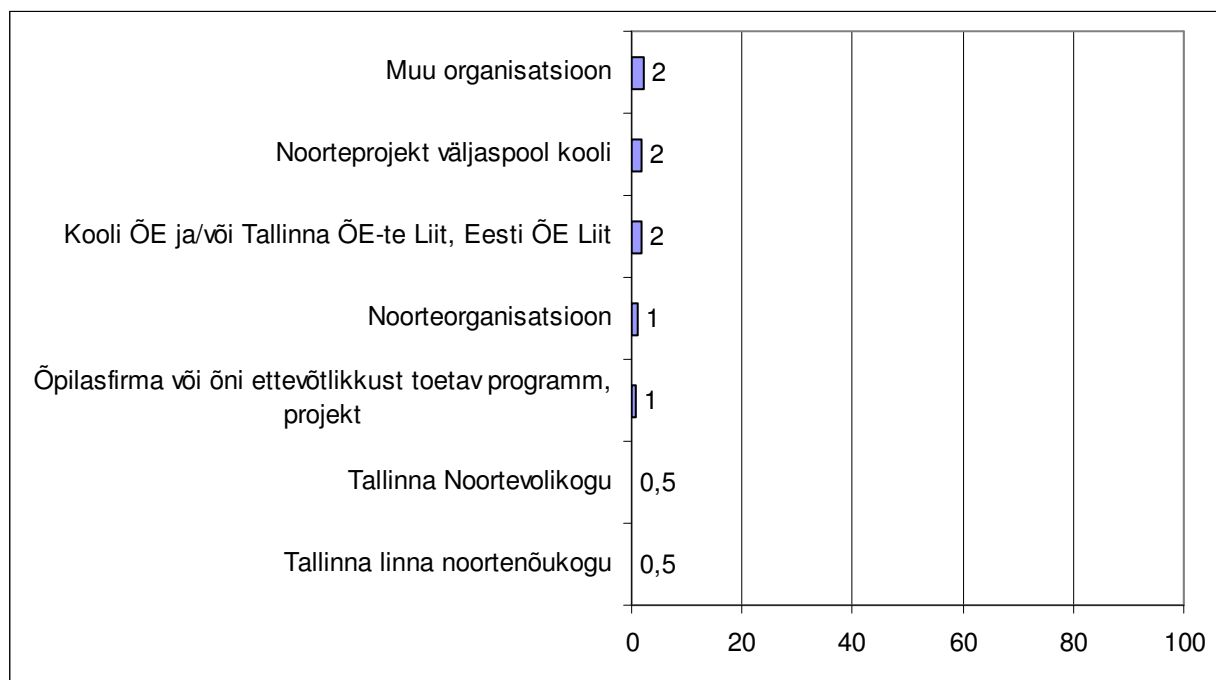
Tabel 82 Osalemine mitmes tegevuses rahvuste lõikes (%)

	Eesti	Vene
0 tegevust	87	76
1 tegevus	11	16
2 tegevust	2	8
3 tegevust	0	1

4.4 LAPSE OSALEMINE NOORTEÜHENDUSTES

Küsimus ankeedis

Kas Teie laps osales järgnevates organisatsioonides ja/või tegevustes eelmisel sügisel (ajaperioodil september 2009- detsember 2009)? Juhul kui ta ei osalenud üheski tegevuses, ärge märkige ühtegi. Juhul kui ta osales mitmes tegevuses, märkige palun vastused mitme kohta. Sel juhul märkige kõigepealt vastused ühe tegevuse kohta ning alles seejärel järgmise tegevuse kohta.

Joonis 60 Lapse osalemine erinevates organisatsioonides ja/või tegevustes sügisel 2009 (Jah- %)

Kõigis selles küsimuses loetletud organisatsioonides ja tegevustes on osalenud väga väheste (10 või vähema) vastaja lapsed.

2% vastajate lapsed osalesid 2009. aasta sügisel kooli õpilasesinduse ja/või Tallinna Õpilasesinduste Liidu/ Eesti Õpilasesinduste Liidu töös, noorteprojektides väljaspool kooli või muudes organisatsioonides (muudes organisatsioonides osalesid rohkem vene keeles ankeeti täitnud vanemate lapsed) (Joonis 60).

Õpilasesindustes tegutsemise arendava mõjuga on rahul 82% vanematest, ülejäänud vanemad ei osanud selle arendavat mõju hinnata. Osalemist noorteprojektides väljaspool kooli oli arendav 92% seal osalenute vanemate meelest. 8% ei osanud hinnata, kuivõrd arendav noorteprojektides osalemine oli (Tabel 83).

Ühe protsendi vastajate lapsed olid 2009. aasta sügisel osalenud noorteorganisatsioonides või õpilasfirmades (Joonis 60).

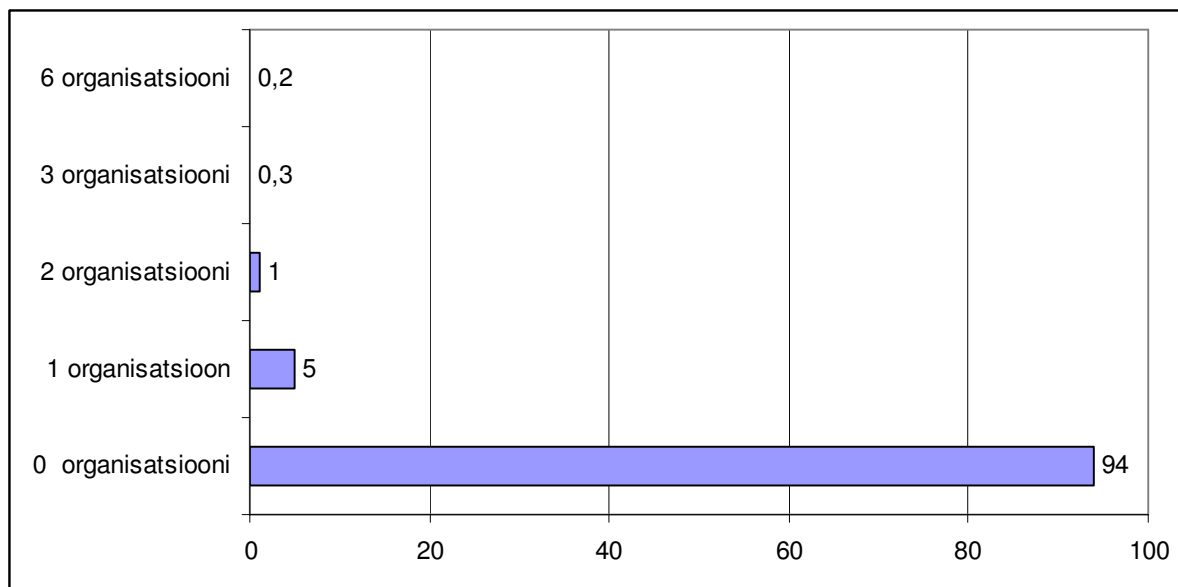
Noorteorganisatsiooni pidasid oma lapsele arendavaks kõik lapsevanemad. Õpilasfirma või mõne teise ettevõtlikust toetava programmi või projektiga tegelevate noorte vanematest 80% leidis, et see oli nende lastele arendav (Tabel 83).

Tallinna Noortevolikogus ja Tallinna linna noortenõukogus osales vaid paari vastaja laps (0,5%, Joonis 60). Noortenõukogust saadud kogemusega olid rahul kõikide seal osalenud noorte vanemad. Noortevolikogus osalemist pidasid arendavaks kaks kolmandikku vanematest, kelle lapsed seal osalesid (Tabel 83).

Tabel 83 Rahulolu organisatsiooni või tegevuse arendava mõjuga (%)⁸⁷

	Rahul	Ei olnud rahul	Ei oska öelda
Noorteorganisatsioon	100	0	0
Noorteprojekt väljaspool kooli	92	0	8
Muu organisatsioon	92	8	0
Õpilasfirma või mõni ettevõtlikust toetav programm, projekt	80	20	0
Kooli ÕE ja/või Tallinna ÕE-te Liit, Eesti ÕE Liit	82	0	18
Tallinna linna noortenõukogu	100	0	0
Tallinna Noortevolikogu	67	33	0

⁸⁷ Kuidas jäite rahule selle organisatsiooni või tegevuse arendava mõjuga Teie lapsele? Kas Teie arvates Teie laps õppis uusi oskusi, teadmisi, õppis ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

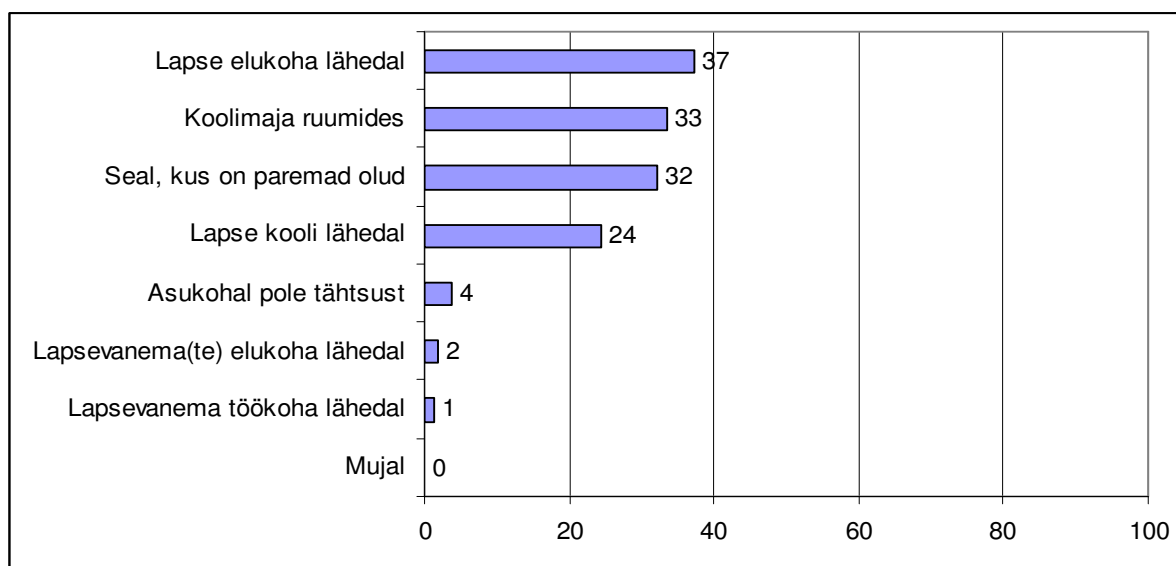
Joonis 61 Osalemine mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses sügisel 2009 (%)

Valdava osa, 94% vastajate lapsed, ei osalenud üheski nimetatud organisatsioonis. 5% osales ühes organisatsioonis või tegevuses. Mitmes organisatsioonis osalevate noorte hulk oli minimaalne (Joonis 61).

4.5 KOHAD, KUS PEAKS TOIMUMA LASTELE JA NOORTELE MÕELDUD TEGEVUSED

Küsimus ankeedis

Kus peaks Teie arvates toimuma Teie lapse huvitegevus ja muud noortele mõeldud arendavad tegevused? Palun märkige 3 Teie arvates sobivamat kohta.

Joonis 62 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad (Jah- %)

Kõige suurem osa (37%) vanemaid arvab, et huvitegevused peaksid toimuma lapse elukoha lähedal (Joonis 62). Seda peavad olulisemaks vene keeles ankeeti täitnud vanemad, kellest lausa 44% leidis, et huvitegevused ja muud arendavad tegevused peaksid seal toimuma (Tabel 84). Kolmandik vanematest nõustub ka sellega, et tegevused võiksid toimuda koolimaja ruumes või seal, kus on tegevuse toimumiseks paremad olud (Joonis 62).

Veerandi vastajate meelest võiksid huvitegevused ja muud noortele mõeldud tegevused toimuda koolile lähedal (Joonis 62).

4% kõigist respondentidest leidis, et tegevuse toimumise koht pole oluline (Joonis 62). Asukohta pidas ebaoluliseks 17% Põhja- Tallinnas elanud vanematest, 14% neist, kes elavad väljaspool Tallinna ja kümnendik Lasnamäel ja Nõmmel elanutest (Tabel 85).

Peaaegu mitte keegi ei arvanud, et huvitegevused peaksid kindlasti toimuma vanemate elu- või töökoha lähedal (Joonis 62). Lapsevanemate elukoha lähedus oli olulisem vene keeles ankeeti täitnud vanematele (Tabel 84). Samuti pidasid seda olulisemaks Lasnamäel, Mustamäel, Nõmmel, Põhja- Tallinnas ja Tallinnast väljas elavad vastajad (Tabel 85).

Tabel 84 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad rahvuste lõikes (Jah- %)

	Eesti	Vene
Lapse elukoha lähedal	35	44
Lapsevanemate elukoha lähedal	1	4

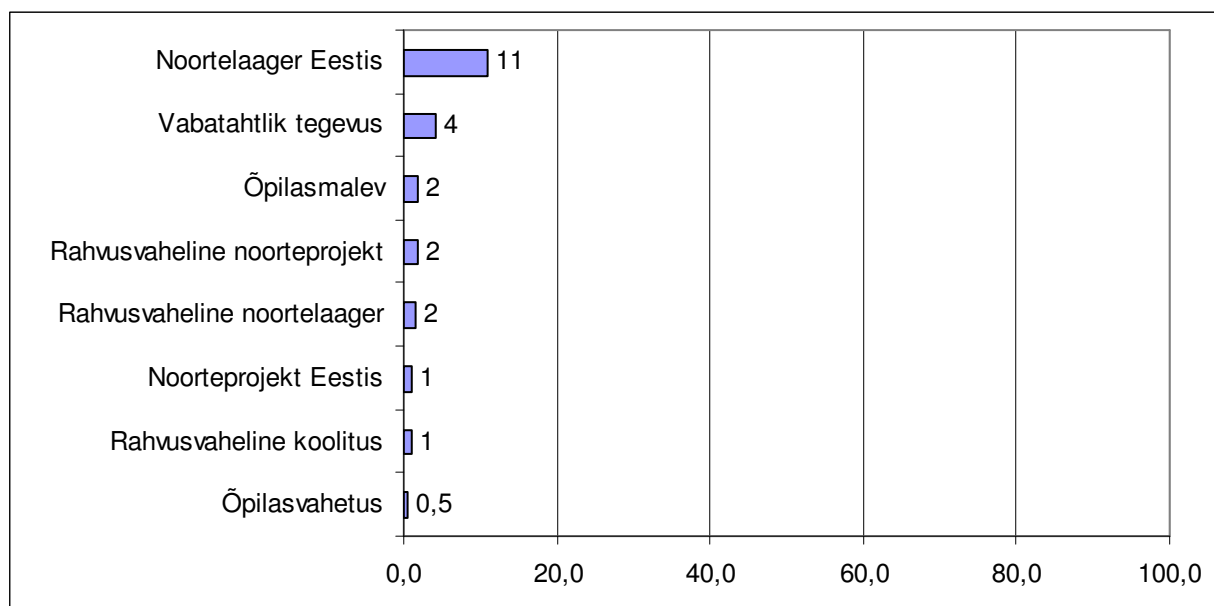
Tabel 85 Huvitegevuste ja muude noortele mõeldud arendavate tegevuste soovitud toimumiskohad linnaosade lõikes (Jah- %)

	Haabersti	Kesklinn	Kristiine	Lasnamäe	Mustamäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Tallinnast väljas
Lapsevanemate elukoha lähedal	2	3	5	13	0	0	0	0	2
Asukohal pole tähtsust	0	0	5	10	3	11	0	17	14

4.6 LAPSE OSALEMINE PROJEKTIDES JA LAAGRITES

Küsimus ankeedis

Järgnevale küsimusele vastates palun meenutage ka suve 2009, ehk kokku perioodi juuni 2009- detsember 2009. Kas Teie laps osales järgnevates organisatsioonides ja/või tegevustes ajaperioodil juuni 2009- detsember 2009, ehk suvel ja/või sügisel 2009? Juhul kui ta ei osalenud üheski tegevuses ärge märkige ühtegi. Juhul kui ta osales mitmes tegevuses märkige palun vastused mitme kohta. Sel juhul märkige kõigepealt vastused ühe tegevuse kohta ning alles seejärel järgmise tegevuse kohta.

Joonis 63 Lapse osalemine erinevates organisatsioonides/ projektides/ tegevustes 2009. aasta teisel poolaastal (Jah- %)

Kümnendiku vastajate lapsed olid osalenud Eestis toimunud noortelaagris (Joonis 63). Seejuures on Eestis toimunud noortelaagrites osalenud mõnevõrra rohkem vene keeles ankeeti täitnud vanemate lapsed (19%; eesti keel- 9%). Peaaegu kõik neist olid rahul selle arendava mõjuga oma lapsele.

4% vastajate lapsed on nimetatud ajaperioodil osalenud vabatahtlikus tegevuses (Joonis 63). Selle arendava mõjuga olid samuti rahul ülekaalukas enamus vanemaid (Tabel 86).

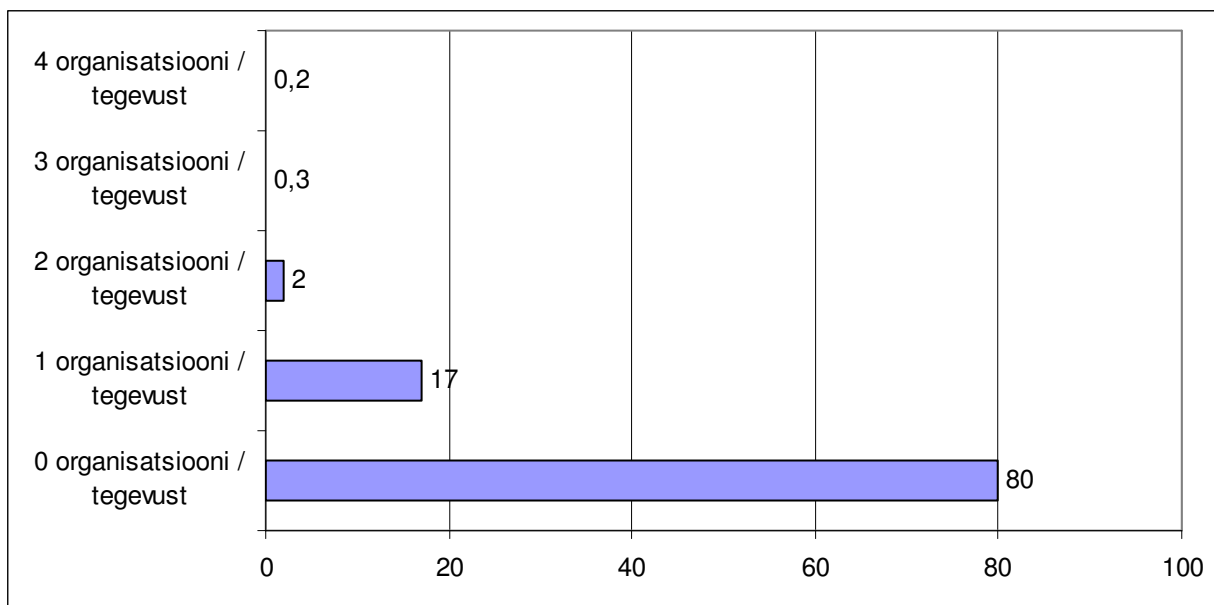
Võrdselt kahe protsendi respondentide lapsed olid osalenud õpilasmalevas või rahvusvahelises noorteprojektis või – laagris (Joonis 63). Rahvusvahelise noortelaagri arendava mõjuga olid rahul kõik vanemad. Õpilasmaleva ja rahvusvahelise noorteprojekti puhul oli rahulolu väiksem (Tabel 86).

Noorteprojektis Eestis, rahvusvahelisel koolitusel või õpilasvahetuses osales 2009. aasta teisel poole vaid protsent kõigi vastajate lastest (Joonis 63). Kõik vanemad olid rahul kahe esimese tegevuse arendava mõjuga oma lastele. Õpilasvahetust hindas piisavalt arendavaks kaks kolmandikku vanematest (Tabel 86).

Tabel 86 Rahulolu organisatsiooni, projekti või tegevuse arendava mõjuga lapsele (%) ⁸⁸

	Rahul	Ei olnud rahul	Ei oska öelda
Rahvusvaheline noorteprojekt	90	10	0
Rahvusvaheline noortelaager	100	0	0
Rahvusvaheline koolitus	100	0	0
Noorteprojekt Eestis	100	0	0
Noortelaager Eestis	99	0	1
Õpilasvahetus	67	0	33
Õpilasmalev	82	9	9
Vabatahtlik tegevus	96	0	4

⁸⁸ Kuidas jäite rahule selle organisatsiooni, projekti, tegevuse arendava mõjuga Teie lapsele? Kas Teie arvates Teie laps õppis seal uusi oskusi, teadmisi, õppis ennast paremini tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

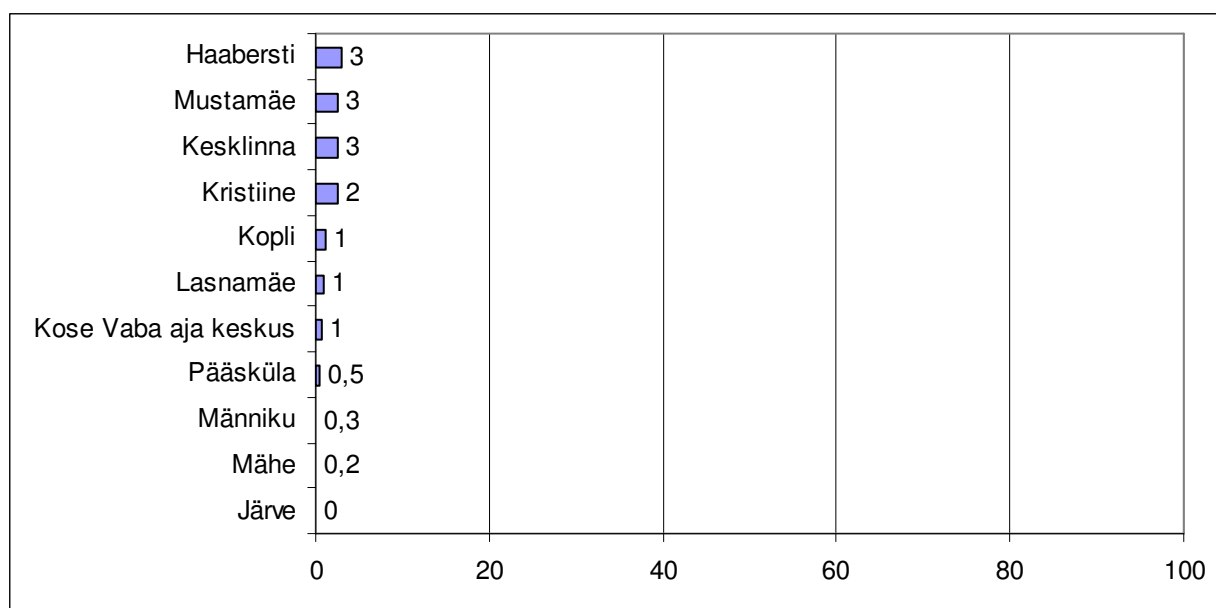
Joonis 64 Osalemine mitmes organisatsioonis ja/või tegevuses 2009. aasta teisel poolaastal (%)

80% vastajate lastest ei olnud osalenud üheski nimetatud organisatsioonidest ega tegevustest. 17% lastest osales ühes organisatsioonis ja/või laagris. Väga väheste vanemate lapsed osalesid kahes või rohkemas tegevuses (Joonis 64).

4.7 NOORTEKESKUSTE KÜLASTAMINE

Küsimus ankeedis

Järgmised küsimused keskenduvad noortekeskustele. Millist või milliseid noortekeskusi külastas Teie laps eelmisel sügisel? Juhul kui ta külastas mitut noortekeskust, märkige palun vastused mitme kohta. Sel juhul märkige kõigepealt vastused ühe noortekeskuse kohta ning alles seejärel järgmise kohta.

Joonis 65 Lapse poolt külastatud noortekeskused (Jah- %)

3% vastajate lastest oli külastanud Haabersti noortekeskust (Joonis 65). Üle poolte noortest on vanemate sõnul seal käinud kokku 1- 2 korda (Tabel 87). Kõik vanemad olid rahul selle keskuse arendavuse, noorsootöötajate ja töökorraldusega. Mõnevõrra vähem oldi rahul sealse sisseseade ja varustuse ning juurdepääsetavuse ja ühistranspordi võimalustega (Tabel 88).

Samuti 3% noortest külastas vanemate sõnul Mustamäe noortekeskust (Joonis 65). Kolmandik noori käis vanemate sõnul seal keskmiselt 2- 3 korda nädalas ja kolmandik oli keskust kokku külastanud 1 või 2 korda (Tabel 87). Hinnangud keskuse erinevatele karakteristikutele olid madalamad mitmetele teistele keskustele antud hinnangutest. Umbes 80% vanematest oli rahul noortekeskuse arendava mõjuga ning sealsete noorsootöötajatega. Umbes 90% vanematest oli rahul keskuse töökorralduse ja juurdepääsetavusega. Vaid poolte vanemate meelest võis aga rahule jääda Mustamäe noortekeskuse sisseseade ja varustusega (Tabel 88).

Ka Kesklinna noortekeskust külastasid 3% vastused andnud vanemate lapsed (Joonis 65). 38% noortest oli keskust vanemate sõnul külastanud kokku 1- 2 korda. Samas oli suhteliselt suur osakaal, 39%, neid noori, kes külastasid keskust üpris sageli (2 või rohkem korda nädalas) (Tabel 87). Kõige enam olid vanemad rahul selle noortekeskuse juurdepääsetavusega (Rahul-91%). Umbes 80% leidis, et rahule võib jääda ka keskuses toimuva tegevuse arendavuse, sealsete noorsootöötajate ja töökorraldusega. Nagu ka eelnevate kahe keskuse puhul olid vanemad kõige vähem rahul noortekeskuse sisseseade ja varustusega (Tabel 88).

Kristiine noortekeskuses olid käinud 2% vastanute lapsed (Joonis 65), valdav osa neist harva: kokku 1- 2 korda või 1- 2 korda kuus (Tabel 87). Kuigi arendavusega olid rahul vaid 82% vanematest, olid kõik vastajad rahul teiste keskust iseloomustavate muutujatega- töötajate, sisseseade, juurdepääsetavuse ja töökorraldusega (Tabel 88).

Ülejäänud noortekeskusi oli külastanud 1% või vähema osa vanemate lapsed, mis tähendab, et küsimustele nende keskuste kohta vastas alla 10 inimese. Järve noortekeskuses ei olnud käinud aga mitte ühegi vastaja laps (Joonis 65).

Lasnamäe noortekeskuses käinud lastest olid vanemate teada umbes pooled teinud seda kokku 1- 2 korda ja pooled külastasid seda 2- 3 korda nädalas (Tabel 87). Kõik vanemad oli rahul selle keskuse külastamise arendavuse, töötajate ja töökorraldusega. Veidi vähem oldi rahul sisseseade ja varustuse ning juurdepääsetavusega (Tabel 88).

Kopli noortekeskuses käis suurem osa seda külastanud noori vanemate sõnul harva (kokku 1-2 korda või 1- 2 korda kuus) (Tabel 87). Kõik vanemad, kelle laps seal käis, olid rahul keskuse arendavuse, noorsootöötajate, sisseseade ja varustuse ning töökorraldusega. Vanemate meelest jätab aga veidi soovida keskuse juurdepääsetavus (Tabel 88).

Kose vaba- aja keskust oli enamik noori vanemate sõnul külastanud vaid 1- 2 korda (Tabel 87). Rahulolu kõigi keskust iseloomustavate parameetritega oli vanemate seas väga kõrge (Tabel 88).

Männiku noortekeskust külastati vanemate sõnul nende laste poolt valdavalt kas 1- 2 korda kuus või 2- 3 korda nädalas (Tabel 87). Pooled vanemad on rahul Männiku noortekeskuses toimunud tegevuste arendavusega. Üldse ei oldud rahul sealsete noorsootöötajate ja sisseseadega. Samas rahuldasid kõiki vanemaid juurdepääsuvõimalused keskusele ja keskuse töökorraldus (Tabel 88).

Pääsküla noortekeskuses käis kolmandik noori vanemate sõnul regulaarselt umbes korra nädalas ja kolmandik noori oli seda üldse külastanud vaid 1- 2 korda (Tabel 87). Ükski vanematest pole rahul keskuses toimuva arendava mõjuga. Pooled vastajatest olid rahul keskuse sisseseade ja varustusega. Kõikidele vanematele meeldisid sealsed noorsootöötajad ja töökorraldus ning olid rahul keskuse juurdepääsetavusega (Tabel 88).

Mähe noortekeskuses käijatest tegid kõik seda vanemate sõnul 1- 2 korda kuus (Tabel 87). Ükski vanem polnud rahul keskuse külastamise arendava mõjuga oma lapsele. Samas olid kõik rahul noorsootöötajate, sisseseade ja varustuse, juurdepääsetavuse ning töökorraldusega (Tabel 88).

Tabel 87 Noortekeskuste külastamise sagedus vanemate vastuste põhjal (%)⁸⁹

	Kokku 1-2 korda	Keskmiselt 1-2 korda kuus	Keskmiselt 1 korra nädalas	Keskmiselt 2-3 korda nädalas	Rohkem kui 3 korda nädalas	Ei tea
Kesklinna	38	15	8	23	16	0
Lasnamäe	40	0	0	40	0	20
Männiku	0	50	0	50	0	0
Pääsküla	33	0	33	0	0	34
Kopli	57	14	0	0	29	0
Kristiine	40	53	0	0	0	7
Järve	0	0	0	0	0	0
Haabersti	53	16	11	16	0	4
Mähe	0	100	0	0	0	0
Mustamäe	29	21	21	29	0	0
Kose Vaba aja keskus	75	0	0	0	0	25

Tabel 88 Noortekeskuste iseloomustus vanemate vastuste põhjal

	Arendavus (Arendav %)90	Rahulolu noorsootöötajatega (Rahul %)91	Rahulolu sisseseadega, varustusega (Rahul %)92	Rahulolu juurde-pääsetavusega, ühistranspordi võimalustega (Rahul %)93	Rahulolu töökorraldusega (Rahul %)94
Kesklinna	83	80	78	91	82
Lasnamäe	100	100	75	80	100
Männiku	50	0	0	100	100
Pääsküla	0	100	50	100	100
Kopli	100	100	100	86	100
Kristiine	82	100	100	100	100
Haabersti	100	100	92	87	100

⁸⁹ Mitu korda või kui sageli umbes külastas ta seda noortekeskust? 1- Kokku 1-2 korda 2- Keskmiselt 1- 2 korda kuus 3- Keskmiselt 1 korra nädalas 4- keskmiselt 2- 3 korda nädalas 5- Rohkem kui 3 korda nädalas 6- Ei tea

⁹⁰ Kuidas jäite rahule selle noortekeskuse arendava mõjuga Teie lapsele? Kas Teie arvates Teie laps õppis seal uusi oskusi, teadmisi, õppis ennast tundma, enda tegevust plaanima ja korraldama? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁹¹ Kuidas jäite rahule selle noortekeskuse noorsootöötajatega? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

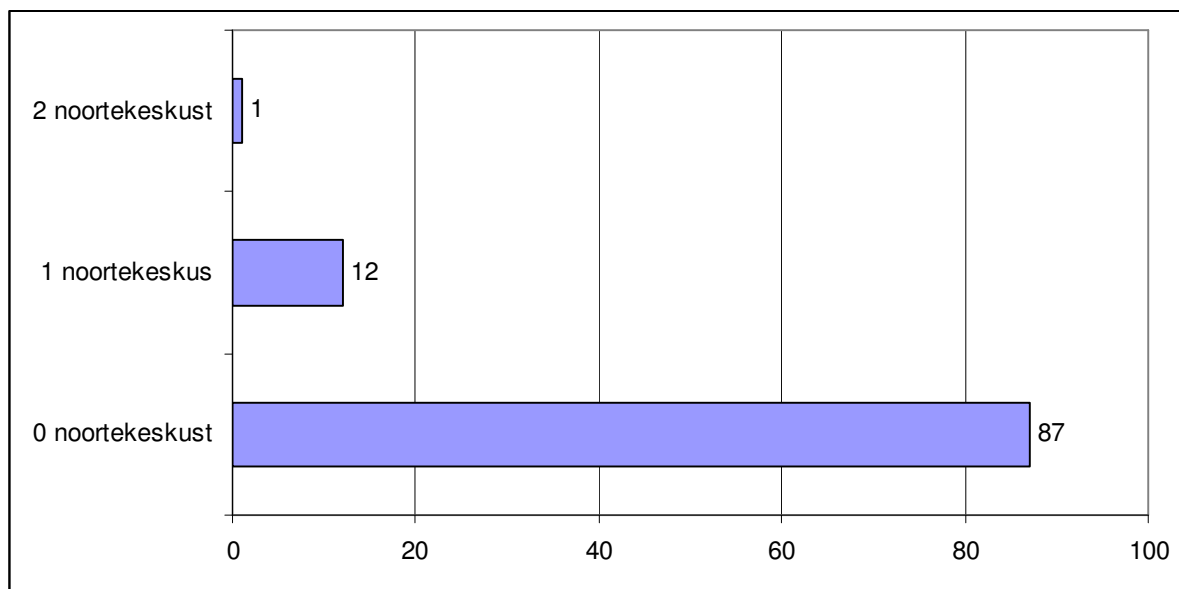
⁹² Kuidas jäite rahule selle noortekeskuse sisseseadega, varustusega? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁹³ Kuidas jäite rahule selle noortekeskuse juurdepääsetavusega, ühistranspordi võimalustega? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

⁹⁴ Kuidas jäite rahule selle noortekeskuse töökorraldusega? 1- Täiesti rahule 2- Pigem rahule 3- Pigem ei jäänud rahule 4- Üldse ei jäänud rahule 5- Ei oska öelda

Mähe	0	100	100	100	100
Mustamäe	80	78	57	92	90
Kose Vaba aja keskus	100	100	100	100	100

* Järve noortekeskuses ei olnud käinud ühegi vastaja laps

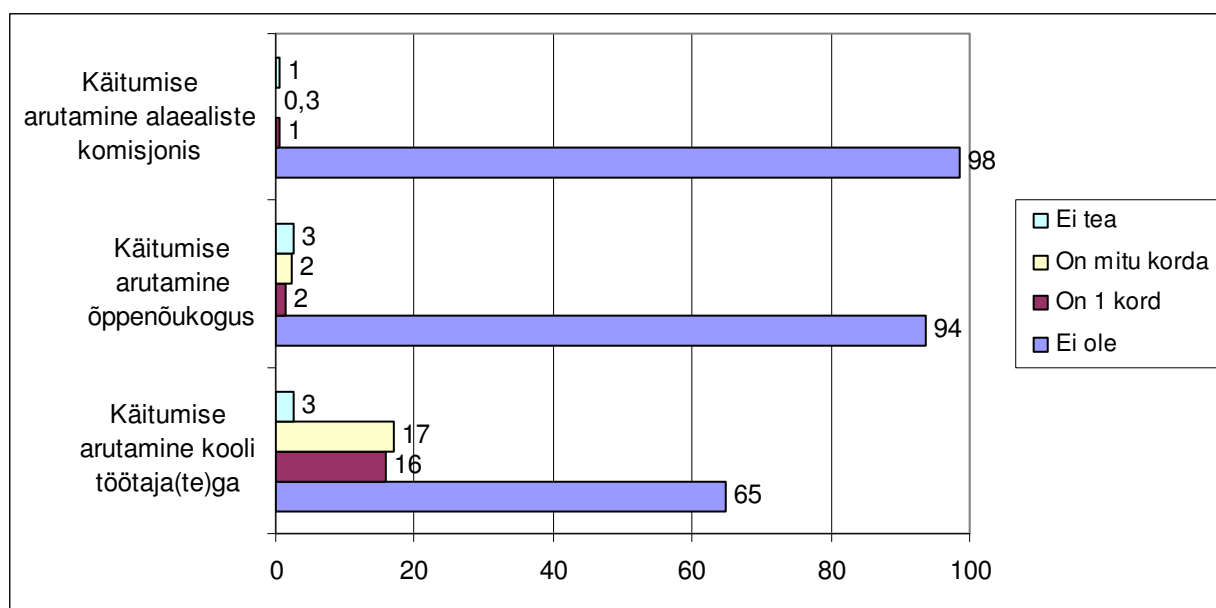
Joonis 66 Mitmes noortekeskuses käimine vanemate vastuste kohaselt (%)

87% ankeeti täitnud vanemate lastest polnud nende teada käinud üheski noortekeskuses. Ühes noortekeskuses olid käinud 12% vastajate lapsed ja kahes noortekeskuses 1% vastajate lapsed (Joonis 66).

4.8 LAPS ALAEALISTE KOMISJONIS

Küsimus ankeedis

Kas Teie lapsel on olnud eelmisel õppeaastal (2008/2009) ja/või selle õppeaasta jooksul kokkupuuteid kooli töötaja(te)ga (klassijuhataja, kooli psühholoog, sotsiaaltöötaja) tema käitumise arutamiseks? 1- Ei ole olnud 2- On olnud 1 kord 3- On olnud mitu korda 4- Ei tea

Joonis 67 Kokkupuuted kooli töötajate, õppenõukogu ja alaealiste komisjoniga lapse käitumise arutamiseks (%)

33% vanemaid ütleb, et nende lapsel on olnud kokkupuuteid nende käitumise arutamiseks kooli töötajatega- 16% noortest on seda vanemate sõnul ette tulnud korra ja 17% mitu korda (Joonis 67). Eesti keeles ankeeti täitnud vanemate hulgas oli rohkem neid, kes ütlesid, et nende lapsel pole olnud kokkupuuteid kooli töötajatega nende käitumise arutamiseks. Seevastu vene keeles vastanute hulgas oli tunduvalt rohkem neid, kes ütlesid, et selliseid kokkupuuteid on olnud mitu korda (39%; eesti keel 11%) või et nad ei tea sellistest kokkupuudetest (26%; eesti keel 2%) (Tabel 89).

94% vanematest ütles, et nende lapse käitumist pole viimase kahe õppeaasta jooksul õppenõukogus arutatud. 3% väitsid, et pole sellisest arutelust teadlikud. 4% vanematest ütles, et lapse käitumist on õppenõukogus arutatud kas korra või mitu korda (Joonis 67). Vene keeles ankeeti täitnud noorte vanemad ütlesid sagedamini, et nende lapse käitumist on õppenõukogus arutatud mitu korda (7%; eesti keel- 1%) (Tabel 89).

98% vanemate sõnul pole nende lapse käitumist alaealiste komisjonis arutatud (Joonis 67). Neid vastajaid, kelle lapse käitumist oli alaealiste komisjonis arutatud, oli kokku vaid kolm.

Tabel 89 Kokkupuuted kooli töötaja(te) ja õppenõukoguga lapse käitumise arutamiseks ankeedi keele lõikes (%)

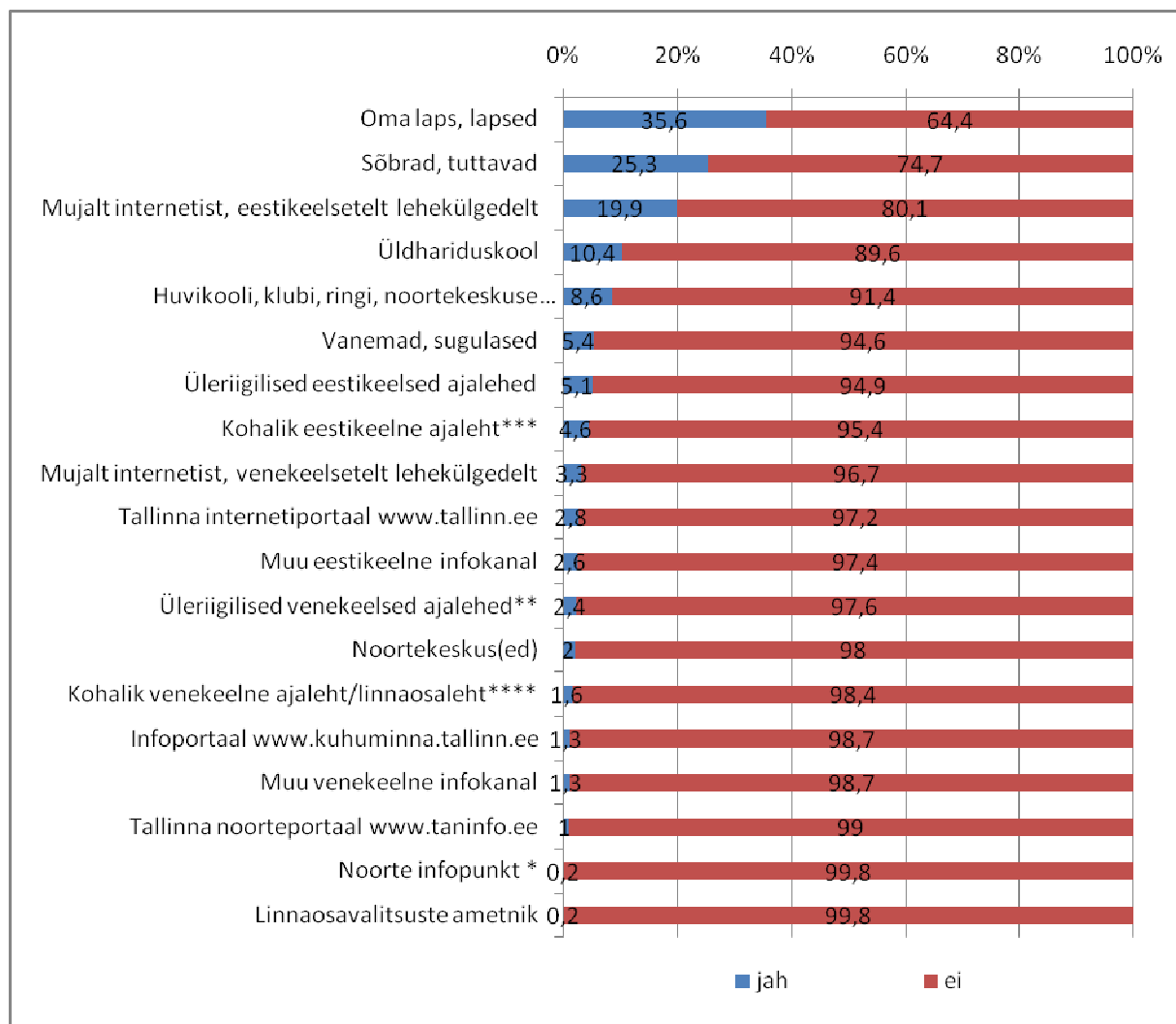
		Eesti	Vene
Käitumise arutamine kooli töötaja(te)ga	Ei ole	71	54
	On 1 kord	16	16
	On mitu korda	11	39
	Ei tea	3	26
Käitumise arutamine õppenõukogus	Ei ole	95	91
	On 1 kord	2	0
	On mitu korda	1	7
	Ei tea	3	3

4.9 INFOKANALID LAPSE VABA AJA SISUSTAMISE KOHTA

Ka lastevanematelt küsiti millistest allikatest nad saavad teavet lapse vaba aja sisustamise võimaluste kohta:

Millistest allikatest saate teavet lapse vaba aja sisustamise võimaluste kohta? Märkige 3 olulisemat infokanalit

Tulemuste kohaselt on vanematele oma laps või lapsed kõige olulisimaks infoallikaks lapse/laste vaba aja sisustamise alal (Joonis 68) ja seda ühtviisi nii eesti- kui venekeelsetele lastevanematele. Kokku 72,4% eestikeelsetest ja 67,9% venekeelsetest lastevanematest on märkinud, et nende jaoks on lapse vaba aja sisustamise võimaluste osas üheks olulisemaks infoallikast nende oma laps või lapsed. Teisena märgiti sõpru ja tuttavaid ning kolmandana internetti. Ka üldhariduskool ja huvikooli, klubi, ringi, noortekeskuse infotöötajad või vastavate institutsioonide koduleheküljed on lastevanemate jaoks ühtedeks olulisemateks infokanaliteks – kokku 10,4% lastevanematest on märkinud, et nad on saanud teavet lapse vaba aja sisustamise kohta koolist ja 8,6% on saanud seda huvikooli, -ringi või siis noortekeskuse infotöötajalt, nende asutuste internetilehekülgedelt. Seejärel tulevad vanemad ja sugulased (5,4%) (Joonis 68).

Joonis 68: Olulisemad infoallikad vaba aja sisustamise võimaluste kohta lastevanematele, %

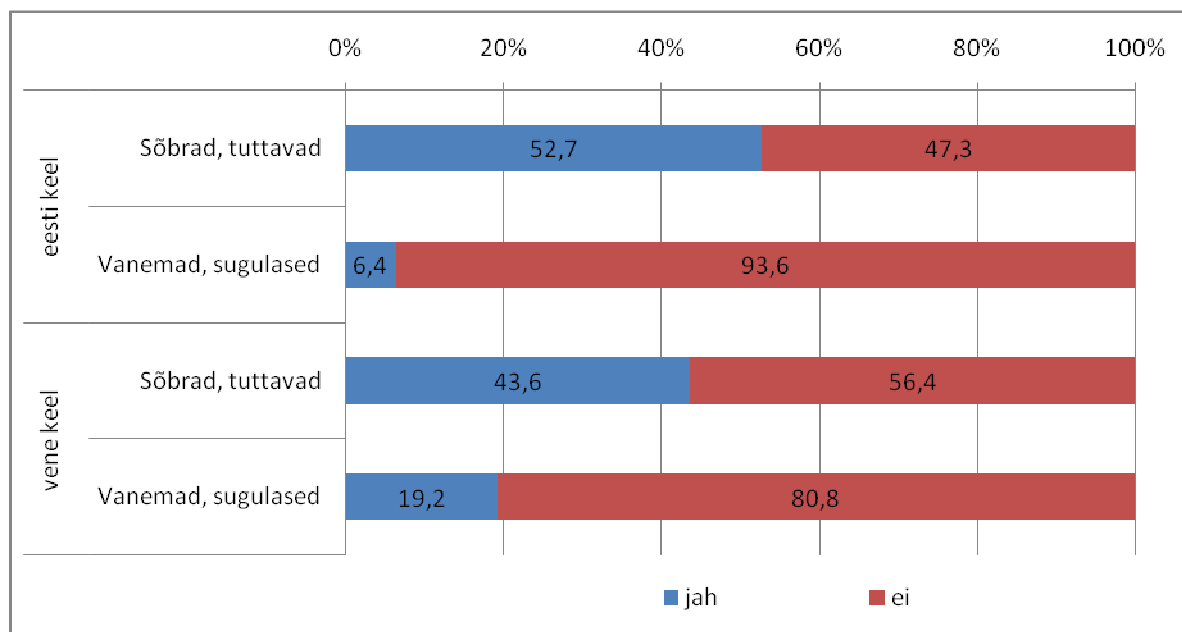
*täpsustatud sulgudes: Linnaleht, Tallinna Postimees, Pealinn, linnaosaajaleht

** täpsustatud sulgudes: Tallinna noorte infopunkt Vabaduse väljakul, varem asus Pärnu mnt 6

*** k.a. eestikeelsete (aja)lehtede venekeelsed versioonid

**** k.a. eestikeelsete ajalehtede venekeelsed versioonid

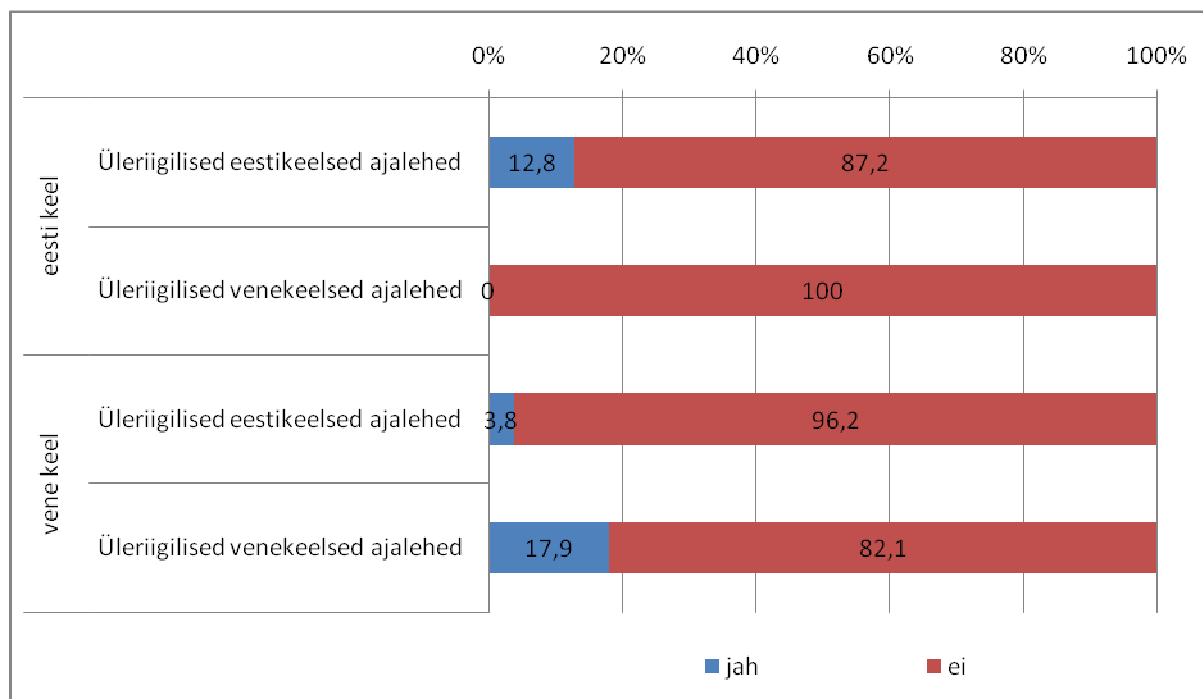
Vanemad ja sugulased on mõnevõrra enam infoallikaks venekeelsetele lastevanematele (19,2%) võrreldes eestikeelsete vanematega (6,4%). Eestikeelsed vanemad aga pöörduvad jällegi sagedamini kui venekeelsed sõprade ja tuttavate poole informatsiooni saamiseks oma lapse vaba aja sisustamise kohta – 52,7% eestikeelsetest ja 43,6% venekeelsetest vanematest on saanud vaba aja alast teavest oma sõpradelt ja tuttavatelt (Joonis 69).

Joonis 69: Erinevused lastevanemate infoallikates (vanemad, sugulased ja sõbrad, tuttavad) koduse keele alusel⁹⁵, %

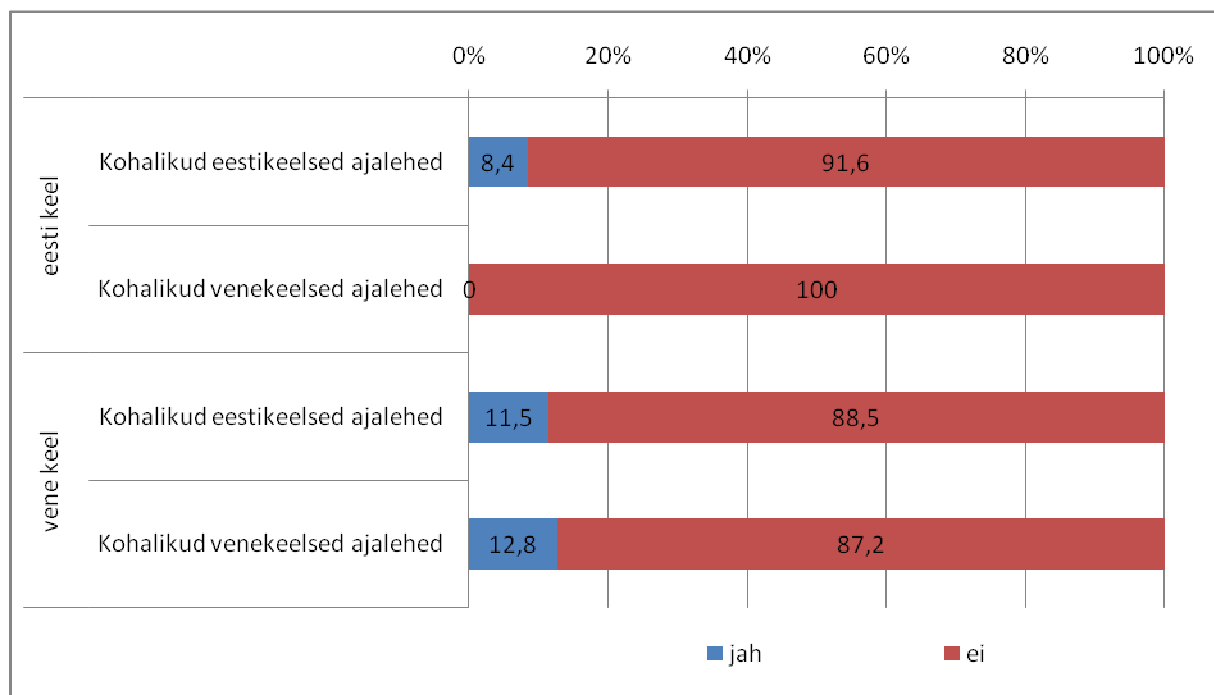
Üleriigilised eestikeelsed ajalehed on infoallikaks eeskätt eestikeelsetele lastevanematele, kellest 12,8% on hankinud informatsiooni lapse vaba aja sisustamise kohta ajalehtedest. Venekeelsetest vanematest kasutab eestikeelseid ajalehti infoallikana vaid 3,8%, venekeelseid üleriigilisi ajalehti või eestikeelsete lehtede venekeelseid versioone kasutab vaba aja sisustamise alase infoallikana neist aga 17,9% (Joonis 70). Seevastu lastevanematest, kelle kodune keel on eesti keel, mitte ükski ei ole otsinud teavet vaba aja sisustamise võimaluste kohta venekeelsetest lehtedest, ei üleriigilistest ega kohalikest (Joonis 70 ja Joonis 71).

⁹⁵ Kodune keel oli märgitud vaid 281 küsimustikule vastanud lapsevanema poolt, neist 203-l koduseks keeleks on eesti keel ja 78-l vene keel.

Joonis 70: Üleriigilised eesti- ja venekeelsed ajalehed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %

Kohalikke eestikeelseid ajalehti nagu Linnaleht, Tallinna Postimees, Pealinn või muid eestikeelseid linnaosaajalehti kasutavad eestikeelsed vanemad vaba aja infokanalina pisut vähem kui üleriigilisi ajalehti (vastavalt 8,4% ja 12,8%). Venekeelsete lastevanemate seas on aga kohalikud eestikeelsed ajalehed infoallikateks vaba aja võimaluste osas pea samal määral kui kohalikud venekeelsed ajalehed või eestikeelsete ajalehtede venekeelsed versioonid - vastavalt 11,5% ja 12,8% venekeelsetest lastevanematest on saanud teavet lapse vaba aja sisustamise võimaluste kohta nimetatud kohalikest ajalehtedest. Üllatavalt on aga kohalikud eestikeelsed ajalehed isegi natuke enamatele venekeelsetele kui eestikeelsetele lastevanematele infokanaliks (Joonis 71).

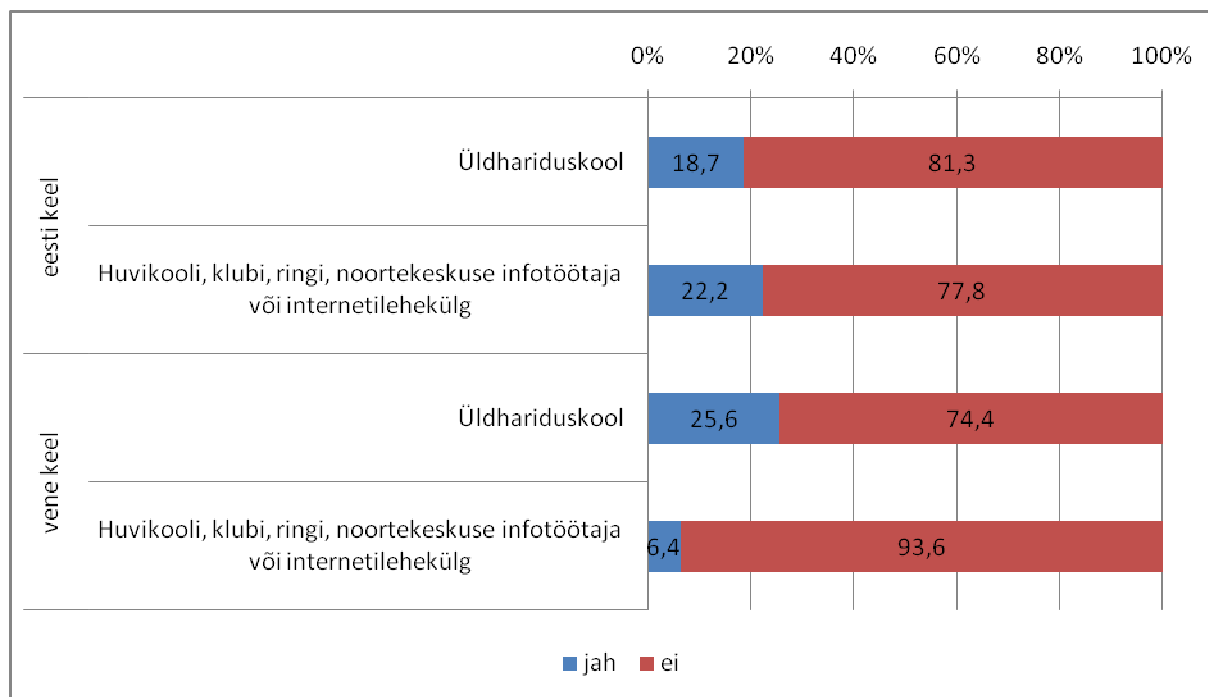

Joonis 71: Kohalikud eesti- ja venekeelsed ajalehed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %

Ülalkirjeldatu alusel selgub, et venekeelsed lapsevanemad pöörduvad trükimeedia, nii üleriigiliste kui kohalike ajalehtede, poole enam oma lapse/laste vaba aja sisustamise alase informatsiooni hankimiseks kui eestikeelsed vanemad (Joonis 70 ja Joonis 71).

Erinevused erikeelsete lastevanemate vahel avalduvad ka koolist ja vaba aja sisustamisega tegelevatest noorsooinstituutsioonidest informatsiooni saamise osas. Üldhariduskoolist saavad venekeelsete laste vanemad pisut sagedamini informatsiooni kui eestikeelsete laste vanemad – 18,7% eestikeelsetest ja 25,6% venekeelsetest vanematest märkis kooli kui ühe võimaliku informatsiooniallika vaba aja sisustamise võimaluste osas. Seevastu huvikooli, klubi, ringi või noortekeskuse infotöötaja või vastavate instituutsioonide internetilehekülje poole on pöördunud 22,2% eestikeelsetest lastevanematest, venekeelsetest aga vaid 6,4% (Joonis 72).

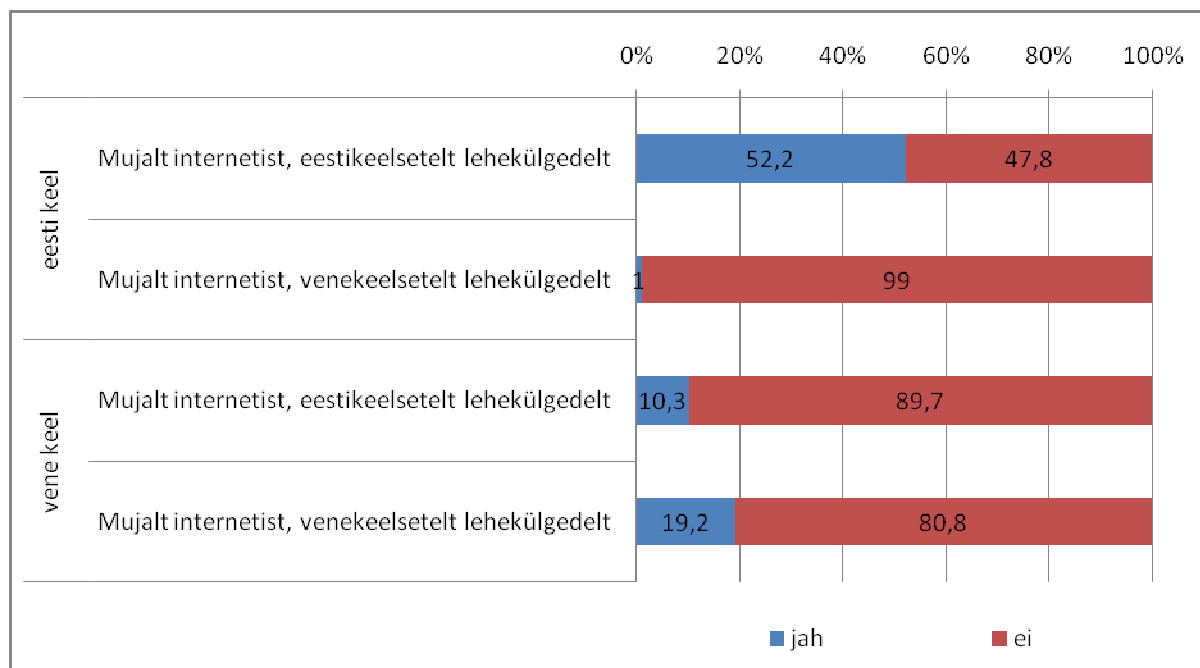
Sarnane tendents avaldus ka noorte endi poolt märgitud infoallikate puhul, millest võib järeldada, et vene õppekeelega koolid pakuvad enam vaba aja sisustamise alast informatsiooni kui eesti õppekeelega koolid. Teiselt poolt näib, et huvikoolid ja teised huvitegevusele suunatud asutused aga ka noortekeskused ei anna kas piisavalt venekeelset informatsiooni või ei ole nad muul põhjusel venekeelsele elanikkonnale atraktiivsed ja kättesaadavad infoallikad.

Joonis 72: Üldhariduskool ja noorsooinstitutsioonide infotöötajad ja internetileheküljed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %

Infoportaalide (www.tallinn.ee, www.kuhuminna.tallinn.ee ja www.taninfo.ee) kasutamise osas olulisi erinevusi erikeelsete lastevanemate seas ei ole. Kaks viimast on sarnaselt vähekasutatud mõlemas keelerühmas ja esimese puhul on pisut enam kasutajaid venekeelsete vanemate seas võrreldes eestikeelsetega - vastavalt 7,7% ja 3,9% on märkinud, et nad on saanud lapse vaba aja sisustamise alast teavet infoportaalist www.tallinn.ee.

Eestikeelsed vanemad nii nagu ka eestikeelsed noored hangivad võrreldes venekeelsete vastajatega enam informatsiooni vaba aja sisustamiseks interneti vahendusel. Teised eestikeelsed internetileheküljed on eestikeelsetest lastevanematest 52,2%-le ja venekeelsetest vanematest 10,3%-le võimalikuks informatsiooniallikaks lapse vaba aja sisustamiseks. Muudelt venekeelsetelt internetilehtedelt eestikeelsed vanemad informatsiooni ei otsi (vaid kaks vastajat on maininud muid venekeelseid internetilehekülgi), seevastu venekeelsete vanemate seas on need suhteliselt populaarsed – kokku 19,2% venekeelsetest lastevanematest on märkinud, et nad on saanud teavet oma lapse/laste vaba aja sisustamise kohta teistelt venekeelsetelt internetilehtedelt (Joonis 73). Muid eestikeelseid infokanaleid kasutab teabe otsinguks vaba aja sisustamise võimaluste osas 5,9% eestikeelsetest vanematest ja muid venekeelseid infokanaleid 10,3% venekeelsetest lastevanematest. Kodusest keelest erinevas keeles muid infoallikaid ei kasutata.

Joonis 73: Eesti- ja venekeelsed internetileheküljed infoallikana lastevanematele koduse keele lõikes, %

Samuti kui noorte puhul osutub ka vanemate jaoks kõige vähem märgitud infokanaliks linnaosavalitsuste ametnik. Lastevanemad ei kasuta ka noorte infopunkti ega noortekeskusi informatsiooni hankimiseks - 96% lastevanematest ja seda vaatamata kodusele keelele, ei ole pöördunud noortekeskusesse informatsiooni saamiseks ja vaid üks lapsevanem on pöördunud selleks Tallinna infopunkti (Joonis 68).

4.10 LASTEVANEMATE OOTUSED HUVITEGEVUSTE ARENDAVUSELE

Ka lastevanematelt küsiti uuringu käigus mida nad ootavad, et nende lapsed õpiksid huvitegevustes ja noorte organisatsioonide tegevustes osalemise läbi:

Huvitegevustest ja organisatsioonide tegevustest osavõtmine võib arendada noores inimeses mitmeid erinevaid oskusi, omadusi, väärtusi, anda eluks vajalikke teadmisi ja kogemusi. Milliseid oskusi, teadmisi ja kogemusi Te soovite, et Teie laps saaks noorsootöös ja huvitegevuses? Vastusvariandid: 1) kindlasti, 2) mõnel määral, 3) mitte eriti või 4) üldse mitte.

Lastevanemad ootavad eelkõige, et huvitegevustes nende lapsed õpiksid loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema ning oma tegevuse eest vastutama. Esimest sooviks kindlalt näha huvitegevuste fookusena 92,3% lastevanematest, teist 88,2%. Järgmiseks ootavad lastevanemad, et nende lapsed õpiksid tundma iseennast, oma soove, vajadusi ja väärtusi selleks, et teha teadlikumaid valikuid elus (84,7% soovib seda kindlasti ja 13,9% mõnel määral). Neljandaks sooviksid

lastevanemad, et huvitegevused aitaksid kaasa laste meeskonnaoskuste omandamisele – 81,9% soovib seda kindlasti ja 17,4% mõnel määral. Vanemate seas kõige vähem olulisteks oskusteks, mida laps võiks omandada läbi huvitegevuste on sarnaselt noortele endi ootustele ühiskonnapädevused. Vaid 10,8% lastevanematest arvab, et huvitegevuse kaudu peaks nende laps kindlasti omandama oskuse arutleda tõsiselt poliitilistel teemadel. Üksnes 24,4% sooviks, et nende laps õpiks huvitegevustes koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites. Palju olulisemaks ei ole vanemate jaoks ka kogukonna või ühiskonna huvides millegi saavutamiseks oskuste ja kogemuste arendamine, meedia analüüsioskuse või majanduse toimimisest arusaamise kujundamine (Tabel 90).

Tabel 90: Lastevanemate ootused huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele järjestatuna vastavalt olulisusele⁹⁶

Laps võiks õppida ...	Arv	%
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	262	92,3
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	247	88,2
tundma ennast – oma soove, võimed ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	238	84,7
meeskonnas koostööd tegema.	236	81,9
mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	234	81,5
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	220	77,2
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	207	74,7
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	207	74,2
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	204	73,9
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärgid.	203	72,5
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	198	70,7
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	198	70,5
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	198	70,5
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	197	69,9
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	190	69,6
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	179	64,9
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	187	64,7
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	174	63,0
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	168	60,2
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	159	57,6
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	146	52,5
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	146	52,0
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	140	50,4
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	136	48,9
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	132	47,3
oskuse kujundada enda välimust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	124	44,4
Laps võiks õppida midagi muud.	33	44,0
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	113	41,4
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	114	41,3

⁹⁶ Tabelis on esitatud seda kindlasti vastanute arv ja osakaal

analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	111	40,5
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	106	38,3
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	87	31,3
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	67	24,4
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	29	10,8

Eesti- ja venekeelsed lastevanemad oma ootuste osas üksteisest suurt ei erine, mõlema jaoks on esmatähtis, et nende lapsed õpiksid läbi huvitegevustes osalemise loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema. Eestikeelsetest vanematest 92,1% ja venekeelsetest 94,7% arvab, et huvitegevused võiksid kindlasti arendada seda oskust nende lastes. Venekeelsete vanemate jaoks on mõnevõrra eespool ootus, et nende laps õpiks leidma võimalusi oma isiklikuks ja tööalaseks tulevikuks (92,3% sooviks seda kindlasti venekeelsetest vanematest võrreldes 67,2%-ga eestikeelsetest). Natuke enam tähtsustavad venekeelsed vanemad ka huvitegevuste rolli lapse multikultuurilises ühiskonnas toimetulekuks vajalike oskuste arendamisel. Nimelt 85,3% neist (võrreldes 65,4% eestikeelsetest vanematest) sooviks, et nende laps õpiks kindlasti tegema ennast teises keeles arusaadavaks ning 84% venekeelsetest vanematest soovib, et laps õpiks kindlasti suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt (võrreldes 56,2%-ga eestikeelsetest vanematest). 81,1% venekeelsetest lastevanematest (võrreldes 67%-ga eestikeelsetest) sooviks näha ka huvitegevuse ühe väljundina oma laste paremat oskust läbi saada inimestega, kellel on erinev kultuuritaust.

Tabel 91: Eestikeelsete lastevanemate ootused laste huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele

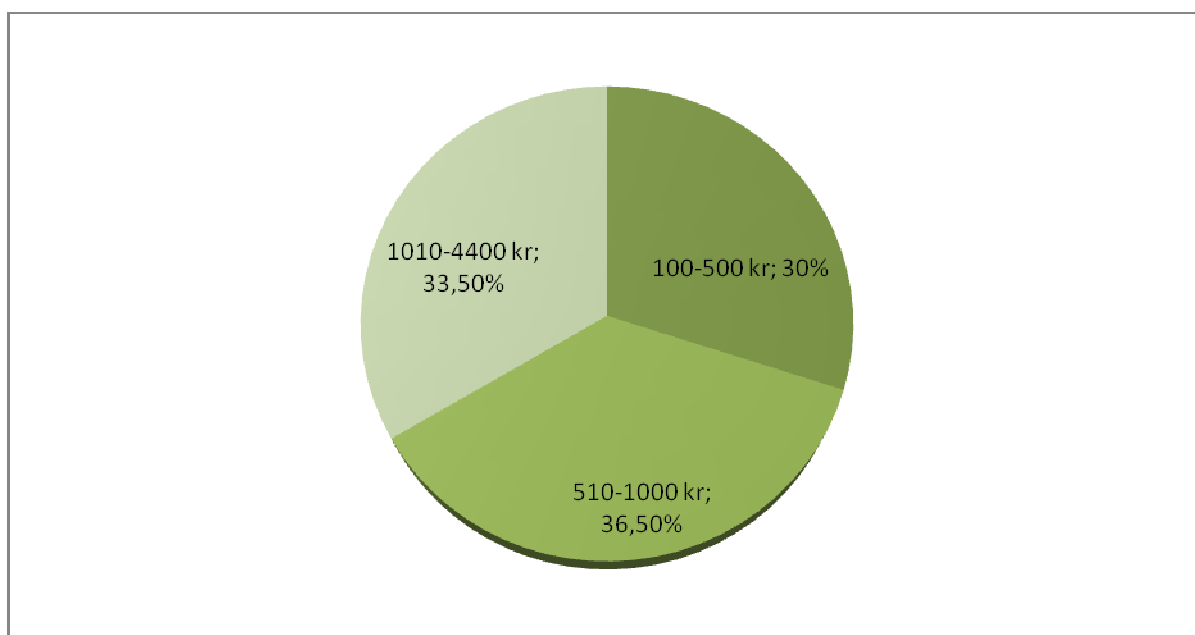
Laps võiks õppida ...	Kindlasti	
	Arv	%
mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	156	82,1
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	108	56,2
meeskonnas koostööd tegema.	165	85,9
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	42	22,7
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	107	57,2
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	121	64,7
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	71	38,2
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	174	92,1
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	124	66,3
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	125	67,2
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	132	69,5
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	98	53,3
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	71	38,8
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	18	10,1
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	82	44,3
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	121	65,4
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	134	72,8
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	132	71,0
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	118	64,5
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	90	48,9
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	126	67,0
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	110	60,1
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	75	41,7
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	102	55,4
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	73	39,7
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	57	30,8
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	144	76,6
oskuse kujundada enda väärtust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	72	38,9
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	84	45,4
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissid seostama tagajärgede ja tulemustega.	166	88,8
tundma ennast – oma soove, võimes ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	159	84,6
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmärged.	128	68,8
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	118	64,8
Laps võiks õppida midagi muud.	19	38,8

Tabel 92: Venekeelsete lastevanemate ootused laste huvitegevuses ja noorteorganisatsioonides osalemisele

Laps võiks õppida ...	Kindlasti	
	Arv	%
mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama.	59	78,7
suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt.	63	84,0
meeskonnas koostööd tegema.	55	74,3
koostama ja esitama ise sisulisi teemasid meediakanalites.	22	30,1
töötama välja head ideed ja seda praktikas rakendama.	29	39,7
pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad.	37	50,7
saavutama midagi kogukonna või ühiskonna huvides	31	42,5
loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema.	71	94,7
kasutama uusi teabevahendeid (arvuti, internet).	58	78,4
leidma võimalusi oma isiklikuks või tööalaseks tulevikuks.	68	93,2
tõhusamalt või lõbusamalt õppima.	53	73,6
mõistma keerulisi tekste ja väljendeid.	52	71,2
analüüsima kriitiliselt trükitud/audiovisuaalset/elektronilist meediat.	29	40,3
arutama tõsiselt poliitilistel teemadel.	7	9,9
mõistma eri kunsti- ja kultuuriliikide väärtust.	45	61,6
tegema ennast teises keeles arusaadavaks.	64	85,3
vastutustundega kasutama arvuteid, interneti ja mobiiltelefone.	53	72,6
planeerima oma kulusid ja kulutama raha vastavalt oma eelarvele.	58	80,6
iseseisvalt õpivõimalusi kavandama ja neid ellu viima.	48	65,8
väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt.	42	56,8
saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust.	60	81,1
teadmisi ühiskonnast, ajaloost, inimesest, psühholoogiast.	52	70,3
teadmisi tehnikast, tehnoloogiast, reaalteadustest.	29	39,2
teadmisi loodusest, kokkupuuted loodusega.	34	45,9
teadmisi majandusest ja organisatsioonide toimimisest.	33	45,8
mängima mingit instrumenti, omandaks tantsuoskuse ja/või lauluoskuse.	24	32,9
tervislike eluviiside elemente (liikumisharrastus, toitumisharjumused, töö- ja puhkeaja režiim).	65	86,7
oskuse kujundada enda välimust ja kehakuju vastavalt oma soovile.	45	60,8
organiseerimis-, juhtimisoskusi.	39	52,7
oma tegevuse eest vastutama, oma tegusid ja/või tegematajätmissi seostama tagajärgede ja tulemustega.	67	93,1
tundma ennast – oma soove, võimes ja väärtusi, et seeläbi teha teadlikumaid valikuid elus.	65	89,0
olema initsiatiivikas, ettevõtlik, olema võimeline algatama ja ellu viima tegevusi, saavutama eesmäärke.	62	82,7
tulevases tööelus vajalikke kogemusi ja oskusi.	59	83,1
Laps võiks õppida midagi muud.	8	44,4

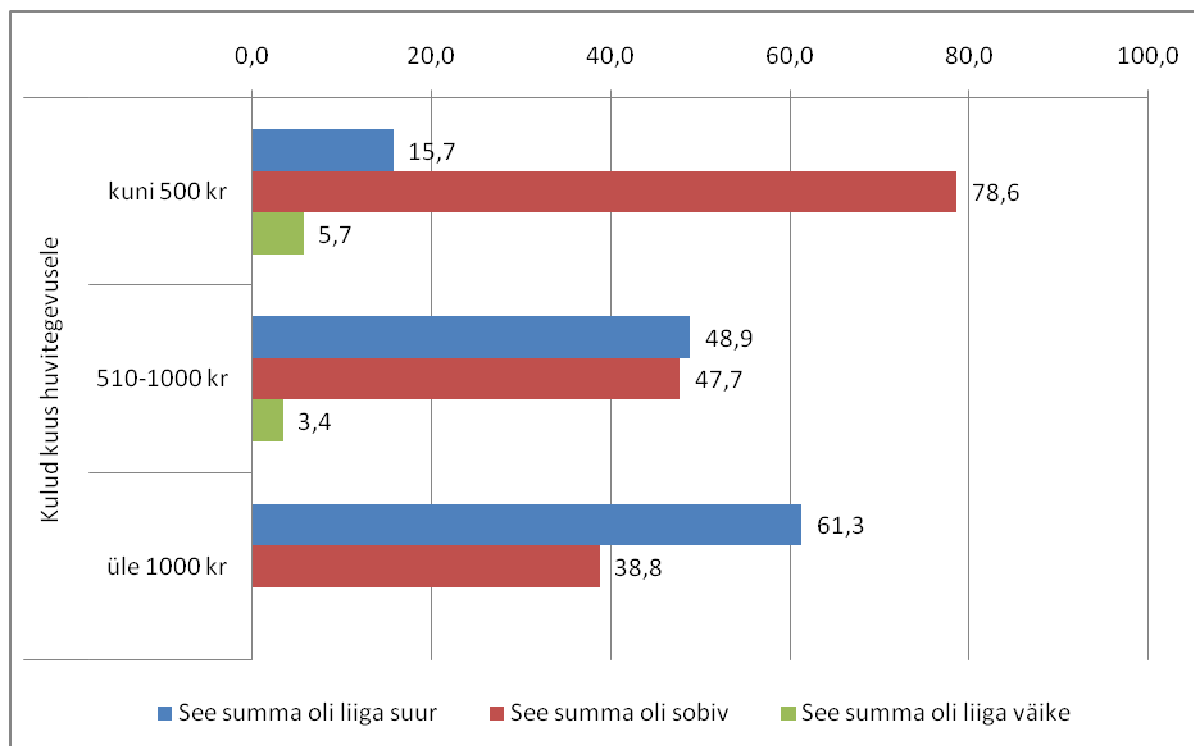
4.11 KULUD HUVITEGEVUSELE

Lastevanemate seas läbiviidud küsitluse käigus uuriti, kui suured olid nende kulud keskmiselt lapse huvitegevusele ja teistele arendavatele tegevustele ajaperioodil september 2009 – detsember 2009. Kokku on vastanud sellele küsimusele 247 lapsevanemat ja neist pea kolmandik on märkinud, et kulutab lapse huvitegevusele 100-500 krooni, teine kolmandik kulutab 500-1000 krooni ja kolmas kolmandik üle 1000 krooni kuus (Joonis 74).

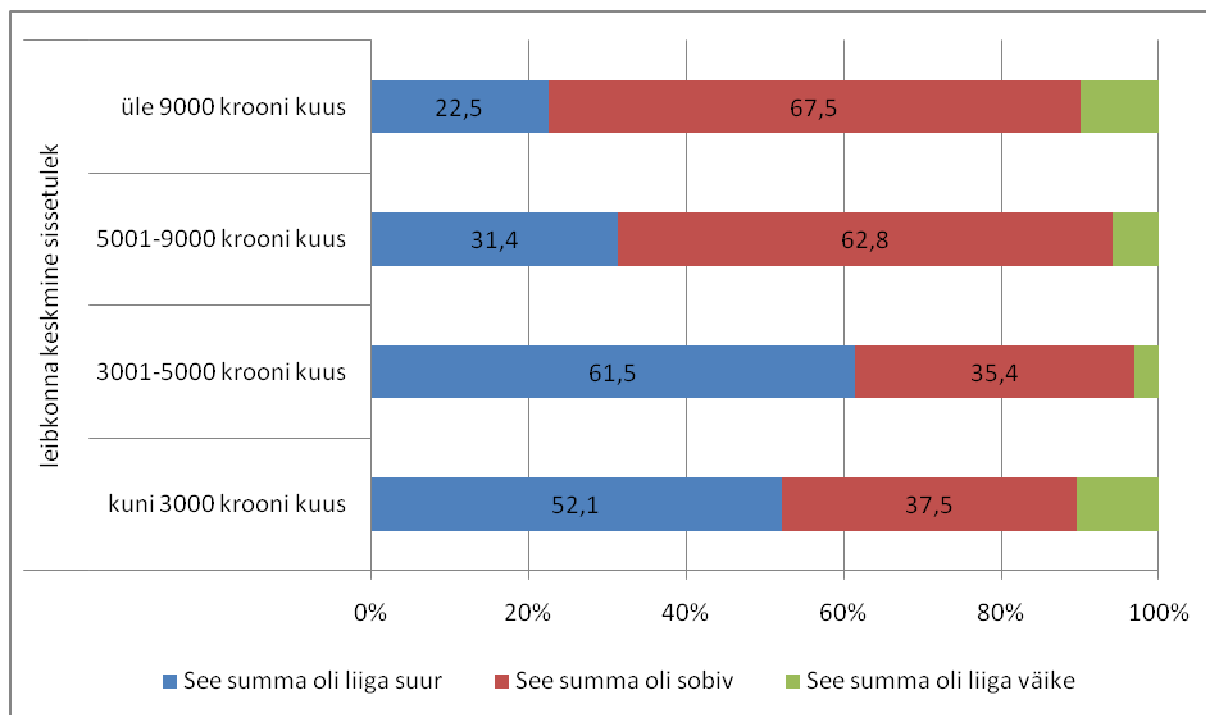
Joonis 74: Keskmised kulud kuus lapse huvitegevusele, %

Huvitegevusele keskmiselt kuus kulutatud summat hindas liiga suureks 42,4% sellele küsimusele vastanud lastevanematest, pooled hindasid summat sobivaks ja 6,5% liiga väikeseks. Joonis 75 on näha, et liiga suureks hinnati kulusid, mis ületasid kuus 500 ja 1000 krooni – 48,9% vanematest, kes kulutasid kuus lapse huvitegevusele 510-1000 krooni, hindasid kulutatud summat liiga suureks ja 61,2% üle 1000 krooni lapse huvitegevusele kulutanud lastevanematest arvas, et selleks otstarbeks kasutatud summa oli liiga suur. Kõige enam sobivaks osutusid kulud huvitegevustele, mis ei ületanud 500 krooni kuus. Lastevanematest, kelle kulud huvitegevustele jäid 500 krooni piiresse, 78,6% hindas seda summat sobivaks (Joonis 75).

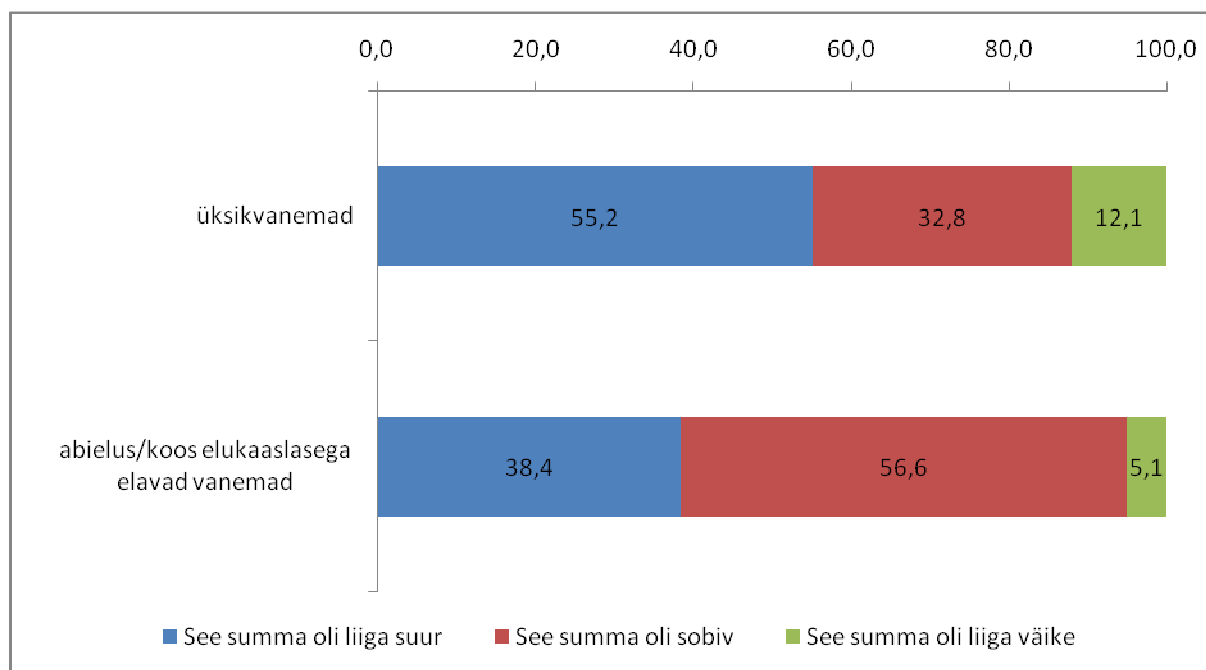

Joonis 75: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele vastavalt kuus kulutatud summale, %

See, kui palju lapse huvitegevustele kuus kulutatakse, ei erine oluliselt koduse keele, perekonna laste arvu ega vanemate perekonnaseisu, sissetuleku või haridusetaseme lõikes. Laste arv, kodune keel ja vanemate haridustase ei mõjuta ka seda, kas kulutatud summat hinnatakse liiga kõrgeks või sobivaks. Küll aga mõjutab neid hinnanguid leibkonna sissetulek. Nimelt sissetuleku kasvades nende vanemate osakaal langeb, kelle hinnangul kulud oli liiga suured. Kuni 3000-kroonise sissetulekuga leibkonda kuuluvate vanemate hinnangul oli lapse huvitegevustele kulutatud summa liiga suur 52,1% juhtudest ja 61,5% 3001-5000-kroonise kuusissetulekuga leibkonda kuuluvatest vanematest hindas samuti oma kulusid liiga suureks. 5001-9000-kroonise sissetulekuga leibkonnaliikmetest aga pea poole väiksem osakaal (31,4%) hindas tehtud kulutusi liiga suureks ja lastevanematest, kes märkisid leibkonna sissetulekuks üle 9000 krooni kuus, veelgi vähem (22,5%) (Joonis 76). Ka perekonnaseis mõjutab hinnanguid kulutuste sobivusele. Üksikvanematest hindas tehtud kulutusi liiga suureks 55,2% ja sobivaiks 32,8%, abielus või elukaaslasega koos elavatest lastevanematest aga hindas kulusid laste huvitegevusele liiga suureks 38,4% ja sobivaks 56,6% (Joonis 77).

Joonis 76: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele vastavalt leibkonna sissetulekule kuus, %

Joonis 77: Lastevanemate hinnangud huvitegevuse kuludele perekonnaseisu lõikes, %

4.12 LISAVÄÄRTUS VANEMATELE LASTE OSALEMISEST HUVITEGEVUSTES

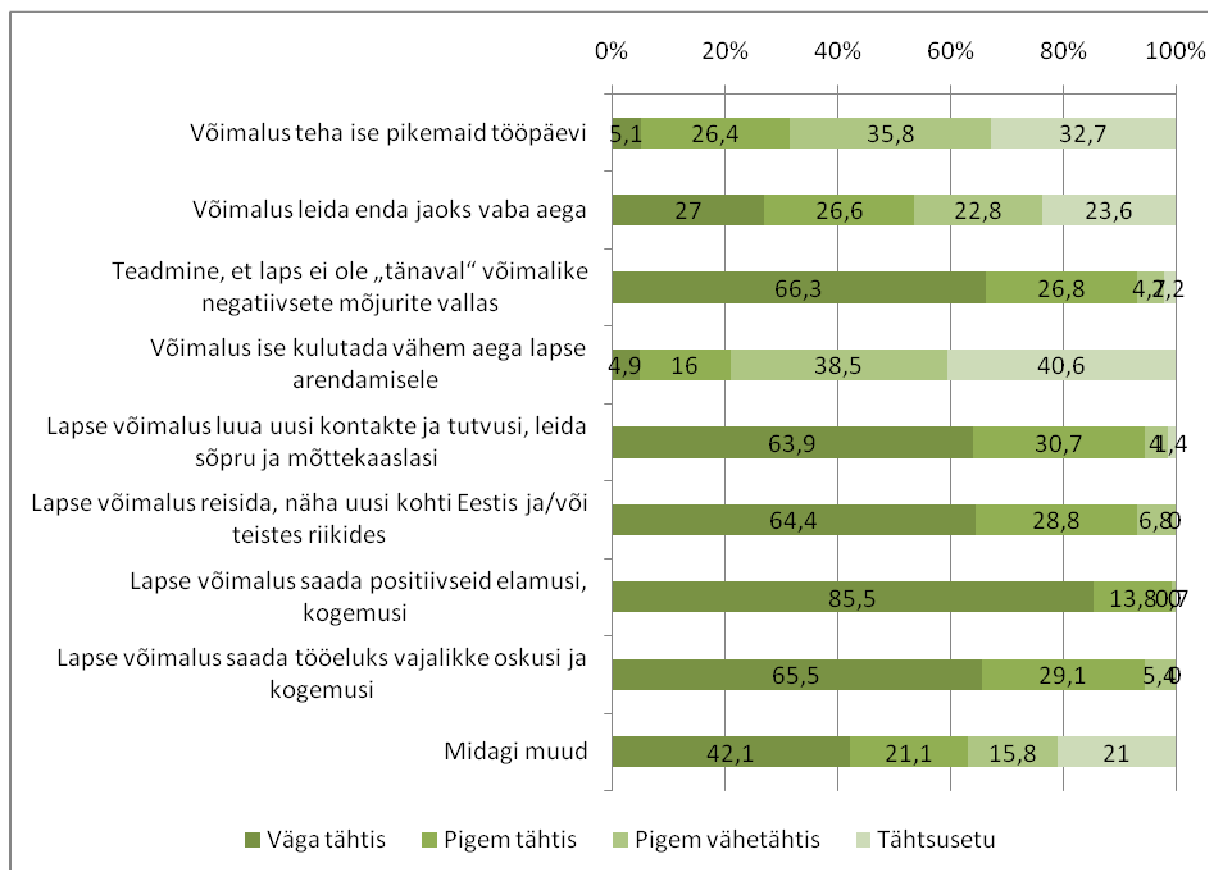
Lisaks sellele, et osalemine erinevates huvitegevustes ja noorteorganisatsioonides on arendav lapse seisukohast, võib lapse vaba aja sisustamine neis tegevustes osalemisega vanematele endile pakkuda mitmeid lisaväärtusi. Küsitlusankeedis oli lapsevanematele esitatud küsimus selle kohta, kui tähtsaks nad peavad lisaväärtusi, mida pakub lapse osalemine noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides. Välja pakuti kaheksa võimalikku vastusvarianti:

- 1) võimalus teha ise pikemaid tööpäevi;
- 2) võimalus leida enda jaoks vaba aega;
- 3) teadmine, et laps ei ole „tänaval“ võimalike negatiivsete mõjurite vallas;
- 4) võimalus ise kulutada vähem aega lapse arendamisele;
- 5) lapse võimalus luua uusi kontakte ja tutvusi, leida sõpru ja mõttekaaslasi;
- 6) lapse võimalus reisida, näha uusi kohti Eestis ja/või teistes riikides;
- 7) lapse võimalus saada positiivseid elamusi ja kogemusi;
- 8) lapse võimalus saada tööeluks vajalikke oskusi ja kogemusi.

Igat neist paluti hinnata skaalal 1 = väga tähtis, 2 = pigem tähtis, 3 = pigem vähe tähtis ja 4 = tähtsusetu. Lisaks oli välja pakutud variant „midagi muud“, mida paluti vastajatel täpsustada selleks ettenähtud lahtise küsimuse real. Kokku 19 vastajat on hinnanud „mingi muu“ lisaväärtuse tähtsust nende jaoks, kuid vaid viis neist on ka täpsustanud, mis see „muu“ on. Täpsustustena olid välja toodud järgmised lisaväärtused: 1) eelduste kujunemine andeks, 2) iseseisvaks eluks ettevalmistamine, 3) lapse arengu toetamine, 4) lapse võimalus kohtuda teiste lastega ja 5) sotsialiseerumine.

Kõige suuremaks lisaväärtuseks lapse osalemisel noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides osutub lastevanemate jaoks lapse võimalus saada positiivseid elamusi ja kogemusi. Kõigist vastajatest 85,5% pidas seda asjaolu väga tähtsaks ja 13,8% pigem tähtsaks. Oluliselt järgmiseks on teadmine, et laps ei ole „tänaval“ võimalike negatiivsete mõjurite vallas. Seda teadmist pidas väga tähtsaks lisaväärtuseks 66,3% ja pigem tähtsaks 26,8% lastevanematest. Samal määral kui teadmist, et laps ei ole tänaval, väärtustavad vanemad ka teisi väljapakutud võimalusi, mis avanevad lapse jaoks läbi noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides osalemise. Kokku 65,5% lastevanematest peab väga tähtsaks seda, et laps saab võimaluse omandada tööeluks vajalikke oskusi ja kogemusi, 64,4% peab väga tähtsaks lapse võimalust reisida, näha uusi kohti Eestis ja/või teistes riikides ning 63,9%-le lastevanematest on väga tähtis asjaolu, et laps saab läbi osalemise noortetegevustes ja –organisatsioonides võimaluse luua uusi kontakte ja tutvusi, leida sõpru ja mõttekaaslasi. Oluliselt vähem tähtsaks lisaväärtuseks lapse osalemisest noorsootegevustes peetakse niiõelda omakasu. 27% lastevanematest hindab väga tähtsaks võimalust leida enda jaoks vaba aega ja 5,1% võimalust teha ise pikemaid tööpäevi tänu sellele, et nende laps osaleb noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides. Veelgi vähem tähtsaks osutus võimalus ise kulutada vähem

aega lapse arendamisele – 40,6% hindab seda lisaväärtust tähtsusetuks ja 38,% pigem vähe tähtsaks – seega on see väga oluline või oluline kokku vaid 20,9%-le lastevanematest (Joonis 78).

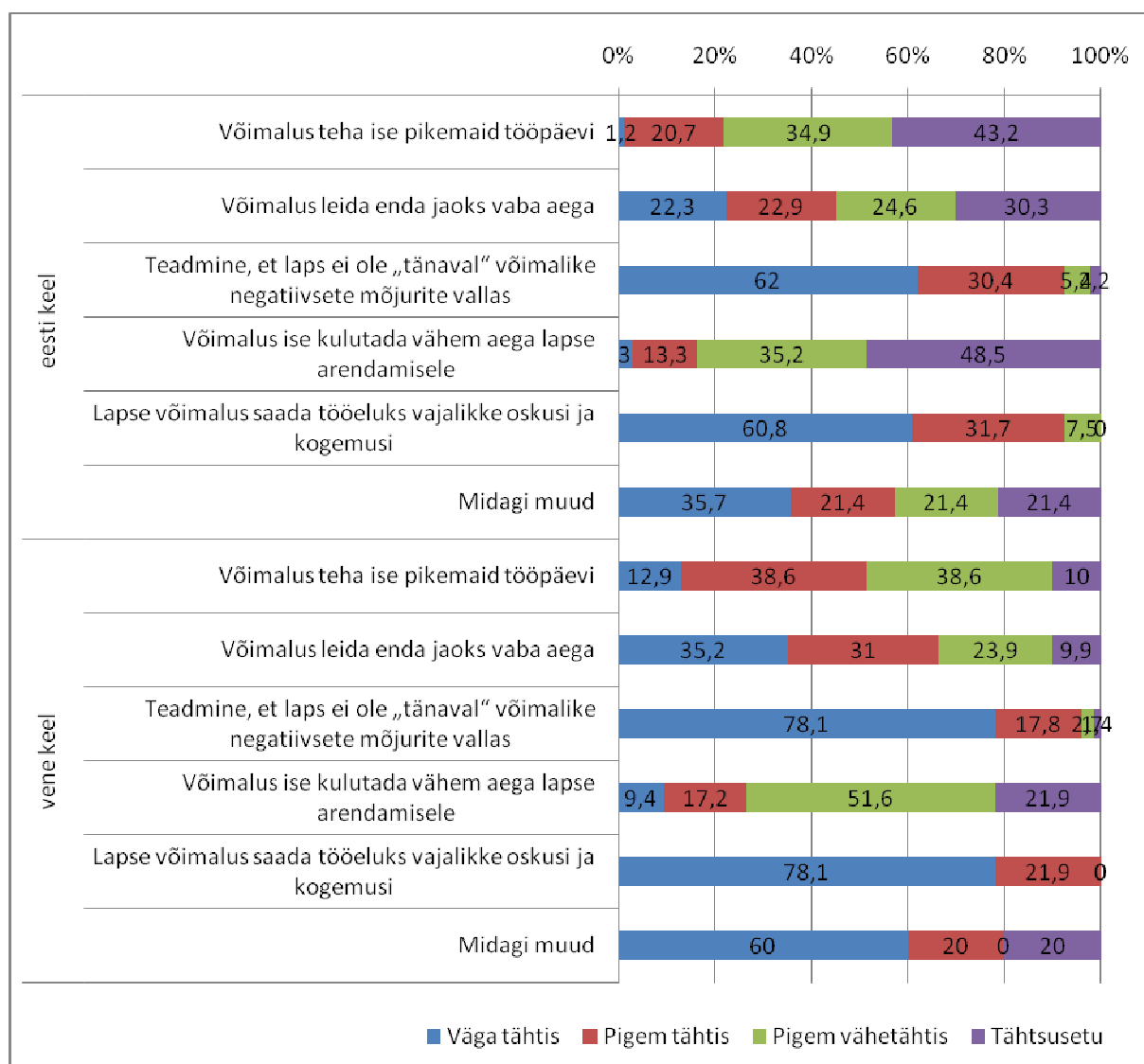

Joonis 78: Lastevanemate hinnangud lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides, %

Venekeelsed lastevanemad hindavad mõnevõrra enam võimalust ise teha pikemaid tööpäevi tänu sellele, et laps osaleb noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides – kokku 51,5% venekeelsetest lastevanematest peab seda kas väga tähtsaks või pigem tähtsaks lisaväärtuseks võrreldes 21,9%-ga lastevanematest, kelle kodune keel on eesti keel. Ka võimalust leida enda jaoks vaba aega, hindavad venekeelsed vanemad tähtsamaks kui eestikeelsed. Kui venekeelsetest lastevanematest hindas seda võimalust enda jaoks väga või pigem tähtsaks kokku 66,2%, siis eestikeelsetest lastevanematest 45,2%. Samuti hindab venekeelsetest vanematest võrreldes eestikeelsetega mõnevõrra suurem osakaal lisaväärtusena oluliseks võimalust ise kulutada vähem aega lapse arendamisele (Joonis 79).

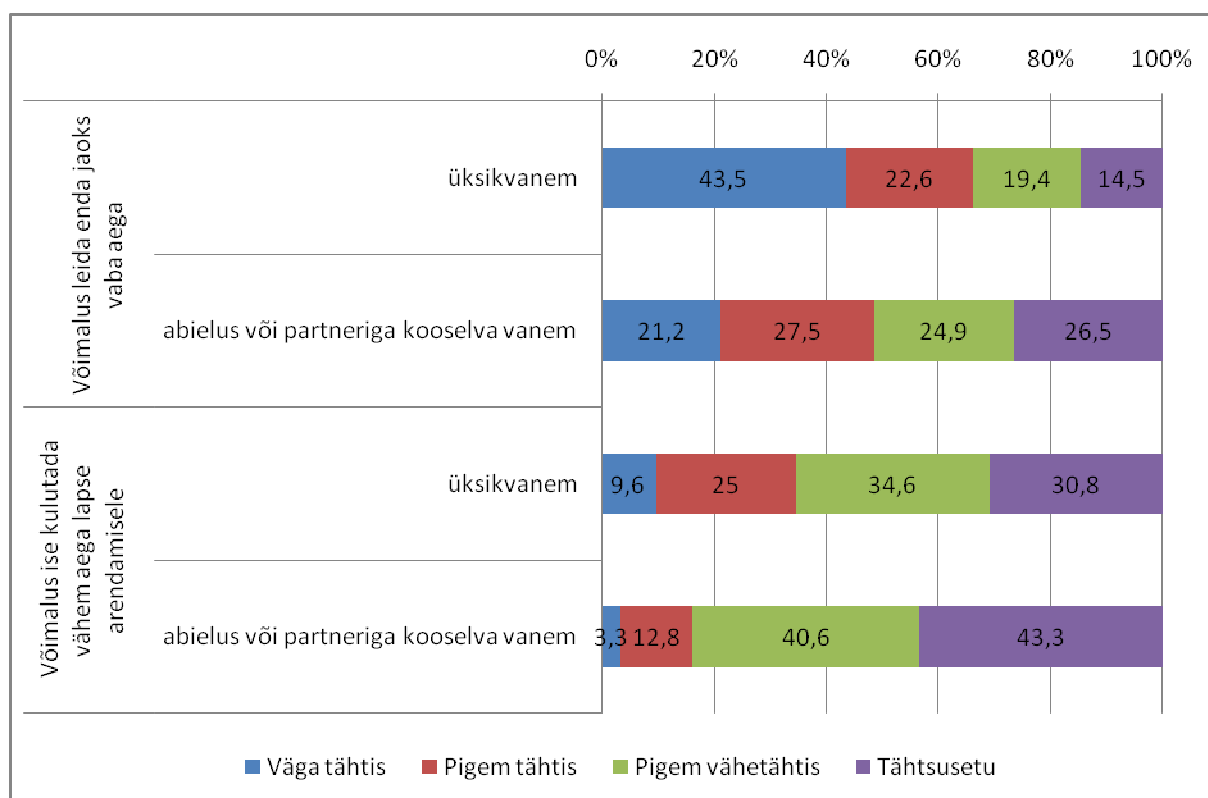
Venekeelsed lastevanemad hindavad kõrgemalt ka lapse võimalust saada tööeluks vajalikke oskusi ja kogemusi noorte tegevustes ja organisatsioonides osalemisest. 78,1% venekeelsetest

vanematest võrreldes 60,8%-ga eestikeelsetest hindavad seda võimalust kui lisaväärtust väga tähtsaks (Joonis 79). Ühtviisi hindavad oluliseks mõlemakeelsed vanemad nii lapse võimalust saada positiivseid elamusi ja kogemusi kui ka lapse võimalust luua uusi kontakte ja tutvusi, leida sõpru ja mõttekaaslasi. Mõnevõrra enam on venekeelsete vanemate seas neid, kes hindavad lapse võimalust reisida, näha uusi kohti Eestis ja/või teistes riikides väga tähtsaks (73%) võrreldes eestikeelsete lapsevanematega (62,2%). Ka teadmist, et laps ei ole „tänaval“ võimalike negatiivsete mõjurite vallas hindab venekeelsetest vanematest natuke suurem osakaal (78,1%) väga tähtsaks võrreldes 62%-ga eestikeelsetest vanematest (Joonis 79).

Joonis 79: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides koduse keele alusel, %

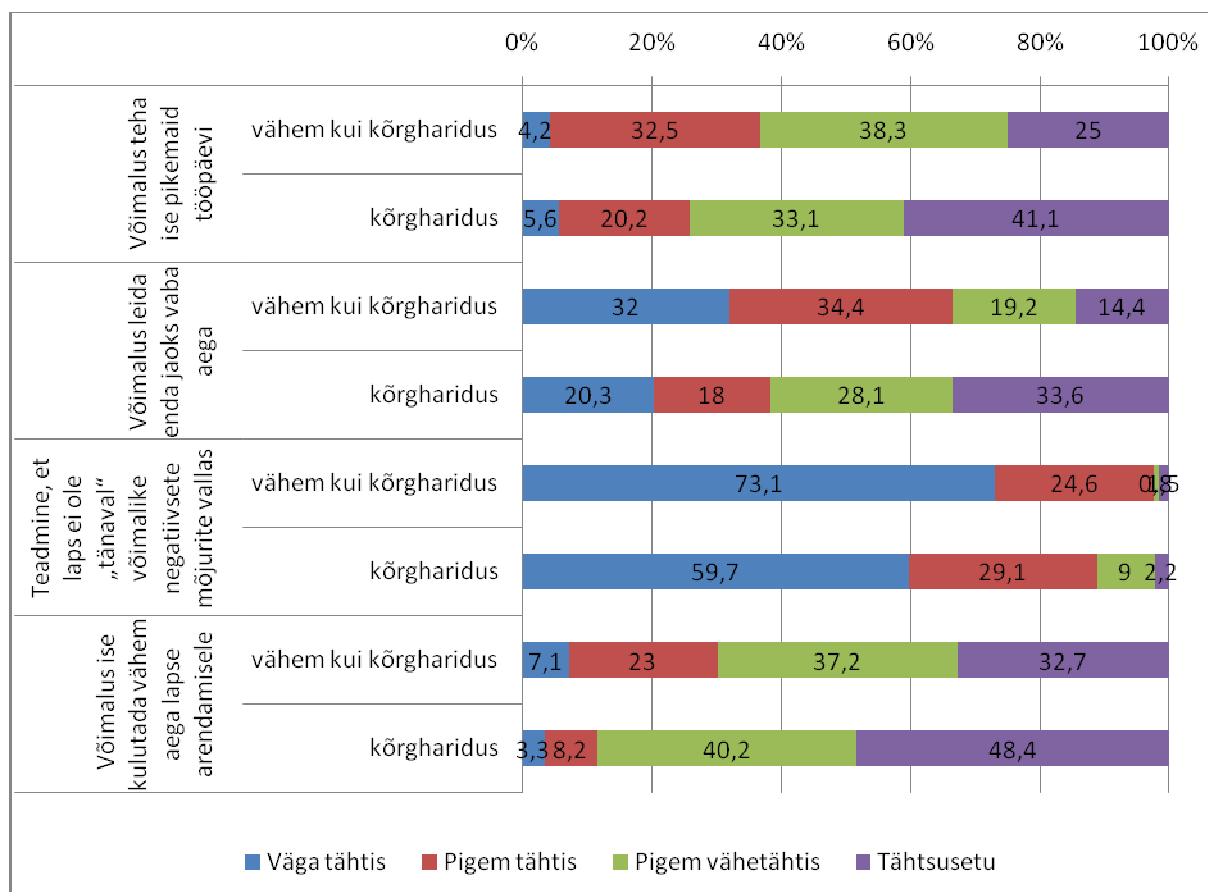
Perekonnaseisu alusel lastevanemate hinnangutes üldiselt erinevusi ei esine, vaid kahe nimetatud võimaliku lisaväärtuse puhul avaldusid erinevused üksivanemate ja abielus või partneriga koos elavate vanemate suhtumises lapse osalemisse noorsootegevustes. Ühelt poolt hindavad üksikvanemad kõrgemalt võimalust leida enda jaoks vaba aega. 43,5% üksikvanematest peab seda väga oluliseks noorsootöö lisaväärtuseks. Lastevanematest, kes on kas abielus või elavad koos elukaaslasega, 21,2% hindas seda võimalust enda jaoks väga tähtsaks. Teiselt poolt, võimalus kulutada ise vähem aega lapse arendamisele, on kõrgemalt hinnatud üksikvanemate poolt võrreldes abielus või elukaaslasega koos elavate lastevanematega. 34,6% üksikvanematest peab seda kas väga või pigem tähtsaks enda jaoks. Poole vähem (16,1%) partneriga vanematest hindab seda võimalust oluliseks (Joonis 80).

Joonis 80: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides perekonnaseisu alusel, %

Kõrvutades kõrgharidusega ja madalama haridustasemega lastevanemaid, ilmnevad samuti teatavad erinevused noorsootöö väärtustamises enda jaoks. Kõrgharidusega lastevanemad ei hinda nii kõrgelt kui madalama haridusega vanemad võimalust teha ise pikemaids tööpäevi tänu lapse osalemisele noortele mõeldud tegevustes. Kõrgharidusega vanematest peab seda tähtsaks 25,8%, madalama haridustasemega vanematest aga 36,7%. Ka võimalust leida enda jaoks aega väärtustavad kõrghariduse omandanud lastevanemad vähem – 38,3% kõrgharidusega

vanematest peab seda enda jaoks tähtsaks, madalama haridusega lapsevanematest pea poole rohkem (66,4%). Teadmine, et laps on kindlas kohas, mitte tänaval hulkumas, on olulisem põhi-, kutse- või keskharidusega lastevanematele, kellest kokku 97,7% peab seda kas väga või pigem tähtsaks. Võimalus ise kulutada vähem aega lapse arendamisele on olulisem lastevanematele, kes on madalama haridustasemega kui kõrgharidus - põhi-, kutse- või keskharidusega lastevanematest 30,1% peab seda kas väga või pigem tähtsaks, kõrgharidusega vanematest aga vaid 11,5% (Joonis 81).

Joonis 81: Erinevused lastevanemate hinnangutes lisaväärtustele lapse osalemisest noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides haridustaseme lõikes, %

4.13 LASTEVANEMATE HINNANGUD LASTE SOTSIAALSE VÕRGUSTIKU KOHTA

Lastevanemate käest küsiti, kui suur on nende arvates nende laste tutvus- ja sõpruskond ning kui paljusid täiskavanuid nende laste tugivõrgustik hõlmab:

Kui palju on Teie lapsel sõpru, keda ta saab usaldada ja kellele oma saladusi rääkida?

Valdavalt hindavad lapsevanemad oma laste lähedaste sõprade arvuks olema kas kolm kuni viis (32,9% vastanutest) või kaks (37,5% vastanutest). 9,9% vastanutest tunnistab, et nad ei tea kui palju on nende lastel niivõrd lähedasi sõpru, keda usaldada ja kellele oma saladusi rääkida. Eakaaslastest tuttavate ringi hindavad vanemad suuremaks kui lähedaste sõprade oma. 39,3% lastevanematest arvab, et nende lastel on samaealisi tuttavaid, kellega koos tegutseda minigi eesmärgi nimel, kuus või enam. 23,3% arvab, et selliste tuttavate arv on umbes kolm kuni viis. Tuttavate arvu väidab mitte teadvat mõnevõrra enam vanemaid (18,2%) kui lähedaste sõprade korral⁹⁷.

Uuringu käigus küsiti lastevanematelt ka hinnangut selle kohta, kui palju on nende laste tutvusringkonnas selliseid töötavaid täisealisi, kelle poole nad saaksid abi saamiseks pöörduda. Esiteks küsiti, kui palju on neid täisealisi, kellelt lapsed saakid abi küsida seoses töö otsimisega⁹⁸ ja teiseks neid, kes aitaks neil läbi viia mingit projekti või tegevust⁹⁹. Esimese küsimuse puhul pea pooled (53,6%) küsimusele vastanud lastevanematest ei andnud hinnangut taoliste täiskasvanud tuttavate arvule, vaid märkis vastuseks, et nende laps on liiga noor töötamiseks. 12,4% vastanutest arvas, et selliseid täisealisi tunneb nende laps kolme kuni viit, 9,6% arvas aga, et üht kuni kaht. Vanemate hinnanguil on nende laste tugivõrgustik töötavate täiskasvanute näol oluliselt arvukam kui silmas peetakse täisealisi, kelle poole laps saaks pöörduda abi saamiseks mingi projekti või tegevuse läbi viimisel. Nimelt 27,3% vastanutest arvab, et nende laps tunneb kolme kuni viit sellist täisealist ja 25%-i hinnangul on nende lapsel selliseid tuttavaid üks kuni kaks.

⁹⁷ Küsimus oli esitatud järgmiselt: Kui palju umbes on Teie lapsel temavanuseid tuttavaid, kellega ta ei ole nii lähedane kui oma sõpradega, kuid kellega koos ta võib tegutseda mingi eesmärgi saavutamise nimel, näiteks mõne ürituse korraldamisel või projekti elluviimisel?

⁹⁸ Küsimus oli esitatud järgmiselt: Oletagem, et Teie laps soovib leida või vahetada tööd. Mitut töötavat täisealist inimest ta nii hästi tunneb, et võiksid nende poole pöörduda selles küsimuses abi saamiseks? Ärge arvestage siinkohal ennast ega teisi inimesi, kellega ta elab koos ega (teisi) lähedasi sugulasi.

⁹⁹ Küsimus oli esitatud järgmiselt: Oletagem, et Teie laps soovib läbi viia mingit projekti või tegevust. Mitut töötavat täisealist inimest ta nii hästi tunneb, et võiksid nende poole pöörduda selles küsimuses abi saamiseks? Ärge arvestage siinkohal ennast ega teisi inimesi, kellega ta elab koos ega (teisi) lähedasi sugulasi.

Tabel 93: Lastevanemate hinnangud laste sotsiaalse võrgustiku suurusele

		Arv	%
Kui palju on Teie lapsel sõpru, keda ta saab usaldada ja kellele oma saladusi rääkida?	Mitte ühtegi	5	1,8
	Üks	35	12,4
	Kaks	106	37,5
	Kolm kuni viis	93	32,9
	Kuus või enam	16	5,7
	Ei tea	28	9,9
	Kokku	283	100,0
Kui palju on Teie lapsel temavanuseid tuttavaid, kellega koos tegutseda mingi eesmärgi saavutamise nimel?	Mitte ühtegi	19	6,9
	Üks	10	3,6
	Kaks	24	8,7
	Kolm kuni viis	64	23,3
	Kuus või enam	108	39,3
	Ei tea	50	18,2
	Kokku	275	100,0
Mitut täisealist Teie laps tunneb nii hästi, et pöörduda nende poole abi saamiseks töö otsimisel?	Laps on liiga noor töötamiseks	156	53,6
	Mitte ühtegi	27	9,3
	Üks	12	4,1
	Kaks	16	5,5
	Kolm kuni viis	36	12,4
	Kuus või enam	24	8,2
	Ei tea	20	6,9
	Kokku	291	100,0
Mitut täisealist Teie laps tunneb nii hästi, et pöörduda nende poole abi saamiseks projekti läbiviimisel?	Mitte ühtegi	57	21,9
	Üks	23	8,8
	Kaks	42	16,2
	Kolm kuni viis	71	27,3
	Kuus või enam	36	13,8
	Ei tea	31	11,9
	Kokku	260	100,0

Lisaks uuriti, milline on lastevanemate hinnanguil nende laste sotsiaalse võrgustiku keeleline koosseis ja millisel määral on nende lapsed saanud uusi sõpru ja tuttavaid läbi noorsootegevuste.

Nii eesti- kui venekeelsetest lastevanematest pooled (vastavalt 51,3% ja 52,4%) arvavad, et nende lastel muukeelseid sõpru ei olegi, pea 14%-i vanemate hinnanguil on nende lapsel vaid üks teist keelt (vastavalt kas siis eesti või vene keelt) rääkiv sõber. 11,2% eestikeelsetest vanematest arvab, et nende lapsel on kaks venekeelset sõpra ja 7,6% hinnanguil on neid kolm

kuni viis. Kuus või enam vene keelt kõnelevat sõpra arwab oma lapse sõpruskonda kuuluvat vaid 4,6% eestikeelsetest lastevanematest. Pea kaks korda enam (9,5%) venekeelsetest vanematest hindab oma lapse sõpruskonda kuuluvat kuus või enam eestikeelset noort. Võrreldes venekeelsete vanematega eestikeelsetest lastevanematest suurem osa tunnistab, et nad ei tea, kui palju on nende lapsel muukeelseid sõpru (vastavalt 4,8% ja 10,7%). Vanemad hindavad oma laste tutvusringkonda sõpruskonnast pisut enam mitmekeeliseks – 37,6% eestikeelsetest vanematest arwab, et nende lapsel pole ühtegi venekeelset tuttavat ja 35,9% venekeelsetest vanematest on märkinud, et nende lastel ei ole ühtegi eestikeelset tuttavat. Venekeelsete lastevanemate hinnanguil on nende lastel mõnevõrra enam eestikeelseid tuttavaid võrreldes eestikeelsete lastevanemate hinnangutega laste tutvusringkonda kuuluvate venekeelsete noorte arvukusele. 23,4% venekeelsetest lastevanematest arwab, et nende lastel on eestikeelseid tuttavaid kolm kuni ja viis ja 14,1% usub, et neid kuus või enam. Eestikeelsetest vanematest hindab laste venekeelsete tuttavate arvuks olevat kolm kuni viis 21,1% ja kuus või enam vaid 5,2%. Jällegi on pea kaks korda enam eestikeelsete vanemate seas neid, kes väidavat mitte teadvat oma laste muukeelsete tuttavate arvukust (vastavalt 12,9% ja 6,2%) (Tabel 94).

Tabel 94: Lastevanemate hinnangud laste muukeelsete sõprade ja tuttavate arvukusele koduse keele lõikes, %

		Kodune keel	
		Eesti	Vene
Kui palju on Teie lapse sõprade hulgas muukeelseid?	Mitte ühtegi	51,3%	52,4%
	Üks	14,7%	14,3%
	Kaks	11,2%	9,5%
	Kolm kuni viis	7,6%	9,5%
	Kuus või enam	4,6%	9,5%
	Ei tea	10,7%	4,8%
	Kokku	197	63
Kui palju on Teie lapse tuttavate hulgas muukeelseid?	Mitte ühtegi	37,6%	35,9%
	Üks	9,8%	9,4%
	Kaks	13,4%	10,9%
	Kolm kuni viis	21,1%	23,4%
	Kuus või enam	5,2%	14,1%
	Ei tea	12,9%	6,2%
	Kokku	194	64

Lastevanemate hinnanguil on nende lapsed läbi noorsootegevustes osalemise leidnud kõige enam eakaaslastest tuttavaid – kokku 34,2% vastanutest on märkinud, et nende lapsed on kas suurema osa või praktiliselt kõigiga oma tuttavatest tutvunud just läbi noorsootegevuste. Teiseks on vanemate hinnanguil noortele mõeldud tegevustes osalemine nende laste jaoks võimaluseks tutvuda täisealistega, kelle poole nad saaksid mõne tegevuse või projekti

läbiviimisel abi saamiseks pöörduda. Nimelt 30,2% lastevanematest arvab, et nende lapsed on tutvunud suuremaga osaga või praktiliselt kõigiga sellistest täiskasvanutest osaledes noortele mõeldud tegevustes. Kõige väiksem näib olevat noorsootegevuste roll suhete ja kontaktide loomisel erinevat keelt kõnelevate noorte vahel. 56,6% lastevanematest on märkinud, et nende laps ei ole mitte ühegagi oma muukeelsetest sõpradest tutvunud noorte tegevustes ja 48,2% arvab, et mitte ühtegi oma muukeelsetest tuttavatest ei ole nende laps kohanud noorsootegevuste raames.

Tabel 95: Lastevanemate hinnangud noorsootegevuste rollist laste sotsiaalse võrgustiku loomisel

		Arv	%
Kui suure osaga sõpradest on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	83	32,5
	Väiksema osaga	105	41,2
	Suurema osaga	58	22,7
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	9	3,5
	Kokku	255	100,0
Kui suure osaga muukeelsetest sõpradest on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	73	56,6
	Väiksema osaga	28	21,7
	Suurema osaga	10	7,8
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	18	14,0
	Kokku	129	100,0
Kui suure osaga tuttavatest on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	39	17,8
	Väiksema osaga	105	47,9
	Suurema osaga	64	29,2
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	11	5,0
	Kokku	219	100,0
Kui suure osaga muukeelsetest tuttavatest on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	79	48,2
	Väiksema osaga	44	26,8
	Suurema osaga	23	14,0
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	18	11,0
	Kokku	164	100,0
Kui suure osaga täisealistest tuttavatest, kelle poole pöörduda abi saamiseks tööotsinguil, on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	41	39,8
	Väiksema osaga	36	35,0
	Suurema osaga	17	16,5
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	9	8,7
	Kokku	103	100,0
Kui suure osaga täisealistest tuttavatest, kelle poole pöörduda abi saamiseks projekti läbiviimisel, on Teie laps tutvunud läbi noortele mõeldud tegevuste?	Praktiliselt mitte ühegagi või mitte ühegagi	61	35,5
	Väiksema osaga	59	34,3
	Suurema osaga	38	22,1
	Praktiliselt kõikide või kõikidega	14	8,1
	Kokku	172	100,0

5 SEOSSED NOORSOOTÖÖS OSALEMISE JA ÜHISKONNAS OSALEMISE VAHEL

Noorsootöö tulemuslikkuse – kas ja mil määral toob noorsootöö tegevustes osalemine tõepoolest kaasa noorte hoiakute, väärtuste, käitumise muutusi soovitavas suunas – analüüse on suurel hulgal läbi viidud USAs, kus viimastel kümnenditel läbiviidud uuringute arv võib küündida tuhandeni, või isegi üle selle (vt. näiteks Durlak ja Weissberg 2007¹⁰⁰, Granger 2008¹⁰¹, Fredriks ja Eccles 2006¹⁰²). Euroopas on selleteemalise teadmise levik kahjuks piiratum, ilmselt nii uuringute väiksema arvu tõttu kui ka põhjusel, et uuringutulemused esitatakse erinevates keeltes. Taolisi uuringuid on läbi viidud Rootsis¹⁰³, Soomes¹⁰⁴, Hollandis¹⁰⁵, Saksamaal¹⁰⁶ ja teistes riikides, kuid aruanded esitatakse reeglina vaid selle riigi riigikeel(t)es. Suurbritannias läbiviidud uuringud järgivad põhiosas USAs läbiviidud uuringute aluspõhimõtteid ja korraldust (NYA 2008¹⁰⁷, Feinstein jt., 2008¹⁰⁸ Feinstein jt. 2006¹⁰⁹). Ilmselt on puudunud ka selgelt teadvustatud vajadus taoliste teadmiste vahetamise ja levitamise järgi – potentsiaalseid selleks sobivaid foorumeid nagu näiteks European Knowledge Centre for Youth Policies¹¹⁰ või ajakiri FORUM21¹¹¹ ei ole selleks kuigivõrd kasutatud. Eestis praktiliselt ei ole läbi viidud uuringuid noorsootöö erinevates tegevustes osalemise tagajärgede hindamiseks. Ära tuleks märkida keelekümblusprogrammi hindamiseks läbiviidud uuringuid (AFM Consult 2009¹¹², Asser jt. 2001¹¹³, Sau-Ek jt. 2009¹¹⁴) mida võib käesoleva uuringuosa kontekstis pidada samuti noorsootöö tulemuslikkuse analüüsi uuringuteks.

¹⁰⁰ Durlak, J. A., & Weissberg, R. P. (2007). The impact of after-school programs that promote personal and social skills. Chicago, IL: Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning.

¹⁰¹ Granger, Robert C. 2008. After-School Programs and Academics: Implications for Policy, Practice, and Research. Social Policy Report Vol XXII, No. 2, William T. Grant foundation

¹⁰² Fredricks, J. and Eccles, J. (2006) 'Is Extracurricular Participation Associated with Beneficial Outcomes? Concurrent and Longitudinal Relations', *Developmental Psychology* 42(4): 698–713.

¹⁰³ www.ungdomsstyrelsen.se

¹⁰⁴ www.nuorisotutkimusseura.fi,

www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/?lang=fi

¹⁰⁵ www.nji.nl

¹⁰⁶ www.dji.de

¹⁰⁷ National Youth Agency 2008. The Contribution of Non-Formal Learning to Young People's Life Chances. Learning from the Evidence. Executive summary.

¹⁰⁸ Leon Feinstein, David Budge, John Vorhaus ja Kathryn Duckworth 2008 (toim.-d) 'The social and personal benefits of learning: A summary of key research findings'. Institute of Education, University of London

¹⁰⁹ Leon Feinstein, John Bynner ja Kathryn Duckworth (2006) 'Young People's Leisure Contexts and their Relation to Adult Outcomes', *Journal of Youth Studies*, 9: 3, 305 — 327

¹¹⁰ www.youth-partnership.net, www.youth-knowledge.net

¹¹¹ www.coe.int/t/dg4/youth/resources/forum_21/forum_EN.asp

¹¹² AFM Consult, Integratsiooni Sihtasutus, Kultuuriministeerium 2009 'Kvalitatiivuurim eesti keele laagrite ja pereõppe tõhususest. Lõpparuanne'

¹¹³ Hiie Asser, Peeter Kolk, Maire Küppar, Maie Soll, Anne Kaskman, Diana Joassoone 2001 'Kanada-Soome-Eesti keelekümblusprojekti uurimisrühma aruanne'

¹¹⁴ Kristiina Sau-Ek, Krista Loogma, Vaike Võõbus 2008 'Keelekümbluse 2007-2008. aasta uurimuse aruanne' TLÜ Haridusuuringute Keskus

Järgnevalt on heidetud pilk seostele aruande eelnevates osades kirjeldatud tegevustes ja organisatsioonides kaasalöömise ning mõnede ühiskonna jaoks oluliste omaduste, oskuste ja kogemuste taseme vahel. Vaadeldud on seoseid:

- sõprade-tuttavate arvuga,
- haridus- ja/või ametieesmärkide olemasoluga,
- kodanikuaktiivsusega,
- suhtumisega teise rahvusse ja patriootlikkusega.

Esmalt aga heidame pilgu noorte ja lapsevanemate arvamusele noorsootöö rollist.

5.1 HINNANGUD ERINEVATE TEGEVUSTE ARENDAVUSELE

Küsimustikus hindasid noored ise eri tegevuste arendavust juhendatud ja organiseeritud tegevuste ning teiste küsimustikus sisalduvate tegevuste-organisatsioonide puhul. Ka lapsevanemate küsimustikus sisaldasid küsimused samade tegevuste arendavuse hindamiseks.

Noorte küsitluse tulemuste põhjal otsustades on erinevates noortele mõeldud tegevustes ja ühenduses osalemine arendav suure osakaalu vastajate arvates. Ja huvitav, lapsevanemate hulgas on tegevuste-organisatsioonide arendavusega rahulolevate osakaal veelgi suurem.

Tabel 96. Noorte ja lapsevanemate hinnangud tegevuste ja organisatsioonide arendavusele. Arendavaks pidanute osakaal, %

Peab arendavaks, noored		Rahul arendavusega, lapsevanemad	
Juhendatud tegevused	90%	Juhendatud tegevused	96%
Tegevus koolis peale tunde	81%	Projektid-laagrid õpilasmalev, vabatahtlik tegevus	92%
Noorteorganisatsioonid	71%	Tegevus koolis peale tunde	88%
Projektid, laagrid, õpilasmalev, vabatahtlik tegevus	68%	Noorteorganisatsioonid	88%
Noortekeskused	62%	Noortekeskus	70%

Tabelis on mitu olulist leidu. Esiteks, nii noorte eneste kui lapsevanemate hulgas on enamik seda meelt, et osalemine noortele mõeldud tegevustes on noore jaoks arendav. Mõnede tegevuste puhul arvab nii isegi 9 inimest 10-st, aga minimaalselt 6 inimest 10-st. Teiseks, rahulolevate osakaal varieerub üsna märgatavalt eri tegevuste vahel: enim on rahulolevaid huvitegevustega vähim aga noortekeskustega. Kolmandaks, noorte ja lapsevanemate hinnangud erinevate tegevuste arendavusele langevad märgatavas osas kokku. Lõpuks, lapsevanemate hulgas on erinevaid tegevusi arendavateks hindavaid inimesi suhteliselt rohkem kui noorte hulgas.

Muidugi arendavad erinevad tegevused erinevaid oskusi ja omadusi, annavad erinevaid kogemusi. Küsimustiku põhjal ei ole võimalik öelda, mida nimelt on vastajad silmas pidanud oma arvamust kujundades.

Antud vastuste põhjal otsustades on noorsootöö roll noorte sotsiaalse võrgustiku ning kontaktide loomisel ja arendamisel üsna märkimisväärne. Noorte osakaal, kes enda väitel on suurema osaga või kõikide oma sõprade-tuttavatega tutvunud kokku puutunud just noortele mõeldud tegevustes-organisatsioonides, ulatub kolmandikuni. On märkimisväärne, et suurima osakaalu noorte hinnangul on noortele mõeldud tegevused-organisatsioonid aidanud neil leida tuttavaid just täiskasvanute hulgas.

Tabel 97. Noortele mõeldud tegevustes-organisatsioonides kõik või suurema osa oma sõpradest-tuttavatest leidnute osakaal, %

	Noorte hinnang	Lapsevanemate hinnang
Sõbrad	31%	26%
muukeelsed sõbrad	25%	22%
Tuttavad	32%	34%
muukeelsed tuttavad	16%	25%
täisealised tuttavad	39%	25%
täisealised tuttavad	41%	30%

5.1.1 SEOS NOORSOOTÖÖS OSALEMISE NING SÕPRADE-TUTTAVATE ARVU VAHEL

Vaatleme selles osas täiendavalt noorte eneste hinnangut sellele, kuivõrd osalemine noortele mõeldud tegevustes ja ühendustes on toonud neile sõpru ja tuttavaid. Mõnevõrra objektiivsema pildi noortele mõeldud tegevustes osalemise seosest noorte sotsiaalse võrgustikuga annab erinevates tegevustes osalemise seostamine nii täiskasvanud kui eakaaslastest tuttavate ja sõprade arvuga.

Noortele mõeldud tegevustes osalemise esitamiseks koondkujul on moodustatud liitindeksid küsimusteblokkide baasil: osalemine juhendatud tegevustes, osalemine noorteühendustes, osalemine projektides ja laagrites, osalemine noortekeskustes, osalemine ühisüritustel ja ka suheteteemalise nõustamise saamine. Tegemist on liitindeksitega: iga vastaja kohta on kokku loetud antud küsimusteblokis märgitud osalusviiside arv.

Nimetatud indekseid omavaheliste seoste tugevuse hindamiseks on kasutatud korrelatsioonianalüüsi. Korrelatsioonikordajate arvutamisel on välistatud vanuse ja vastamise keele mõju seosele – võivad ju eri vanuses ja eri kultuurigruppi kuuluvatel noortel olla küllaltki erinevad suhtevõrgustikud. Tulemused toob alljärgnev tabel.

Tabel 98. Seosed noorsootöös osalemise ja sõprade-tuttavate arvu vahel (seosekordaja Pearson r)

	Tuttavate täiskasvanute arv, kelle poole pöörduda töö saamiseks	Tuttavate täiskasvanute arv, kelle poole pöörduda abi saamiseks projekti läbiviimisel	Lähedaste sõprade arv	Tuttavate eakaaslaste arv
Huvitegevustes osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Projektides ja laagrites osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsematel on vähem sõpru $r=-0,17$	Statistiliselt oluline seos puudub
Noorteühendustes osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsematel on vähem sõpru $r=-0,17$	Statistiliselt oluline seos puudub
Noortekeskustes käimine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsematel on vähem sõpru $r=-0,12$	Statistiliselt oluline seos puudub
Ühisüritustel osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Saanud eakaaslastega suhtlemise teemalist nõustamist	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub

Tabelis on mitu huvitavat tulemust.

1. Analüüsi tulemuste põhjal tuleb nentida, et noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides enam osalevatel noortel ei ole rohkem sõpru ega tuttavaid kui nendel, kes ei osale üldse või osalevad vähem. Pigem vastupidi – korrelatsioonikordajate keskmised on negatiivsed, mis tähendab, et enam noorsootöös osalevad noored kaldusid märkima hoopis väiksema arvu sõpru-tuttavaid. Statistiliselt oluline seos ilmneb ainult projektides-laagrites, noorteühendustes ja noortekeskustes osalemisega. Seos on negatiivne – mis tähendab, et projektides ja noorteorganisatsioonides aktiivsemad noored on märkinud küsimustikku väiksema arvu lähedasi sõpru kui need, kes on nimetanud tegevustes-ühendustes vähem hõivatud. Tulemus on vastuoluline noorte enesekohasel hinnangul baseeruva tulemusega.

2 Ka suheteteemalist nõustamist saanud noortel ei ole märgatavalt rohkem sõpru tuttavaid kui nendel, kes seda saanud ei ole. Siiski on korrelatsioonikordajad valdavalt positiivsed, kuigi ükski ei ole statistiliselt oluline.

5.2 SEOS NOORSOOTÖÖS OSALEMISE NING HARIDUS- JA/VÕI TÖÖPLAANIDE VAHEL

Noortele mõeldud tegevustes puutub noor kokku erinevate aspektidega tööelust – oma eelistuste ja vajaduste väljaselgitamine ning väljendamine, eesmärkide seadmine ja tegevuste planeerimine, koostöö teiste noortega ja täiskasvanutega, jt tegevused. Selles protsessis saadud teadmised ja kogemused annavad noorele hea baasi enda eelistustes selgusele jõudmiseks. Nii koguneb teadmine, mida noor võib kasutada oma edasise elu planeerimiseks nii haridustee kui juba ka töötee osas. Võib põhjendatult oletada, et noorsootöös aktiivsematel on enam kogemusi ja seeläbi ka mõnevõrra väljakujunenud pilt endast tulevikus – millist haridustaset soovitakse saavutada, millist tööd teha.

Haridus- ja tööplaanide puhul ongi eesmärgiks analüüsida eeskätt seda, kas noorsootöös osalemine on seotud taoliste plaanide olemasoluga, mitte aga seda, millised nimelt need plaanid on.

Seoste analüüsiks on kasutatud osalemisaktiivsuse keskmiste võrdlemist kahe grupi vahel (t-test). Esiteks need, kes märkisid ankeedis oma soovitud haridustaseme ja/või ametipositsiooni. Teise grupi moodustasid need noored, kes märkisid, et neil pole eelistust või nad ei ole selle peale mõelnud. Keskmisi on võrreldud eraldi kolmes vanusgrupis.

Tabel 99. Seosed noorsootöös osalemise ja haridus- ning ametieesmärkide vahel.

	Hariduseesmärkide olemasolu	Ametikohaeesmärkide olemasolu
Huvitegevustes osalemine	Huvitegevuses osalejad suurema tõenäosusega on märkinud eesmärgi	Statistiliselt oluline erinevus puudub
Projektides ja laagrites osalemine	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Statistiliselt oluline erinevus puudub
Noorteühendustes osalemine	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Statistiliselt oluline erinevus puudub
Noortekeskustes käimine	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Statistiliselt oluline erinevus puudub
Ühisüritustel osalemine	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Ühisüritustes osalenud on suurema tõenäosusega märkinud eesmärgi
Saanud haridusteemalist nõustamist	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Statistiliselt oluline erinevus puudub
Saanud tööteemalist nõustamist	Statistiliselt oluline erinevus puudub	Statistiliselt oluline erinevus puudub

Hariduseesmärgid

Üldiselt näitavad seosed kõikides vanusgruppides, et nende hulgas, kes on ankeedis märkinud oma soovitava haridustaseme, on märgatavalt rohkem huvitegevuses osalenuid. Teiste noorsootöö tegevuste puhul ei ole erinevused nii märgatavad, kuid on valdavalt samasuunalised. Projektides osalemise puhul on aga erinevus vastassuunaline – haridusplaanidega noorte hulgas on suhteliselt vähem projektides kaasalööjaid.

Üldiselt on erinevused suurimad noorimas vanusgrupis – just selles vanusgrupis on haridusplaanide omavate ja mitteomavate noorte vaheline erinevus noorsootöös kõige suurem.

Seoste tugevust hinnates tuleb siiski lisada, et enamik erinevusi ei ole statistiliselt olulised. Vaid 11-12 aastaste grupis on haridusplaanidega noorte hulgas enam haridusteemalist nõustamis saanuid ja 14-15 aastaste grupis on haridusplaanidega noorte hulgas enam huvitegevuses osalenuid.

Ametieesmärgid

Põhiosas näitavad seosed sarnast pilti nagu ka hariduseesmärkide puhul: ametieesmärgi märkinute hulgas on enam noorsootöös osalenuid. Ka siin moodustab erandi projektides aktiivsete seltskond: ametieesmärgi märkinute hulgas on neid suhteliselt vähe. Statistiliselt oluline on vaid üks erievus: 14-15 aastaste hulgas on ametieesmärgi märkinute hulgas suhteliselt enam ühisüristustel osalenuid. Üldiselt ongi kõige suuremad erinevused just 14-15 aastaste grupis.

Välja võib tuua kolm olulisemat asjaolu.

1 Seosed on üldiselt positiivsed. Noorsootöös osalevate noorte hulgas on suhteliselt enam neid, kellel on hariduseesmärk ja/või ametieesmärk. Kas, kuidas ja millal see realiseerub, ei ole võimalik aga öelda.

2 Projektides osalemine ja projektides aktiivselt osalevad noored tunduvad mõnevõrra erinevat ülejäänud noortest selles mõttes, et nende hulgas on haridus- ja/või ametieesmärkidega noori suhteliselt vähe. Selle põhjused on praegu teadmata, kuid vajaksid selgitamist, nagu ka põhjuslikud mehhanismid teiste noorsootöö tegevuste puhul.

3 Noorte haridus- ja/või ametialaseid valikuid toetama mõeldud nõustamise mõju ei ole kuigi tugev. Kui haridusplaanide puhul on haridustee nõustamise mõju veidi paremini jälgitav, siis tööteed puudutava nõustamise mõju ei erine teiste noorsootöö tegevuste mõjudest.

5.3 SEOS NOORSOOTÖÖS OSALEMISE JA KODANIKUAKTIIVSUSE VAHEL

Noorest aktiivse ühiskonnaliikme kujunemisele kaasaaitamine on Euroopa ja Eesti noortepoliitika üks prioriteete. Nii teadlased kui ametnikud on juba aastakümneid pööranud tähelepanu noorte langevale osalemisele traditsioonilises poliitilises protsessis – valimistel hääletamisel ja erakondade tegevuses. Tõsi küll, on arvatud, et noorte sotsiaal-poliitiline aktiivsus koondub enam kolmanda sektori organisatsioonidesse ja on enam keskendatud

konkreetsetele noori mobiliseerivatele küsimustele ja teemadale. Interneti arenguga on hakatud uskuma, et elektroonilised suhtlismahendid pakuvad uusi võimalusi just noorte aktiveerimiseks.

Noorte kodanikuaktiivsuse ja noorsootöös osalemise seost on hinnatud läbi noorte varivalimistel, mis toimusid sügisel 2009 enne kohaliku omavalitsuse valimisi, osalemise ning läbi kavatsuste hääletada valimistel tulevikus täisealisena.

Seoste tugevuse hindamiseks on kasutatud korrelatsioonianalüüsi. Korrelatsioonikordajate arvutamisel on välistatud vanuse ja vastamise keele mõju seosele.

Tabel 100. Seosed noorsootöös osalemise ja valimistel hääletamise vahel. Pearson r

	Varivalimistel hääletamine	Kavatsus hääletada õpilaste varivalimistel	Kavatsus hääletada täisealisena
Huvitegevustes osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsemalt osalenutel kavatsus hääletada $R=-0,11$	Statistiliselt oluline seos puudub
Projektides ja laagrites osalemine	Osalenute hulgas oli suhteliselt enam hääletanuid $R=0,07$	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Noorteühendustes osalemine	Osalenute hulgas oli suhteliselt enam hääletanuid $R=0,09$	Aktiivsemalt osalenutel kavatsus hääletada $R=-0,12$	Statistiliselt oluline seos puudub
Noortekeskustes käimine	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsemalt osalenutel kavatsus hääletada $R=-0,10$	Statistiliselt oluline seos puudub
Ühisüritustel osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Saanud huvitegevuse teemalist nõustamist	Osalenute hulgas oli suhteliselt enam hääletanuid $R=0,09$	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Saanud suhetealast nõustamist	Osalenute hulgas oli suhteliselt enam hääletanuid $R=0,09$	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub

Sarnaselt varasemate tulemustega näeme ka siin, et seos huvitegevuses osalemise ja valimistel hääletamise vahel on positiivne ja seda kõigi kolme valimistel osalemist kirjeldava küsimuse

puhul. Keskmiselt kõige tugevam on seos kavatsusega hääletada varivalimistel tulevikus ja kõige nõrgem kavatsusega hääletada täisealisena.

2009 varivalimistel hääletamine on suhteliselt tugevasti positiivselt seotud erinevates noorsootöö tegevustes osalemisega ja ka nõustamisega. Erandi moodustavad huvitegevus, noortekeskuste käimine ja ühisüritustel osalemine, mille puhul seos on nõrgem.

Seosed käitumisplaanidega täisealisena on nõrgemad, kuigi samuti positiivsed.

5.4 SEOS NOORSOOTÖÖS OSALEMISE NING TEISE RAHVUSSE SUHTUMISE JA ISAMAALISUSHOIAKUTE VAHEL

Rahvustevaheliste hoiakute analüüsimiseks vaatleme noorsootöös osalemise seoseid suhtumisega vene/eestikeelsesse elanikkonda, hinnanguga rahvustevahelistele suhetele ning kahe patriootlikkust iseloomustava väitega. Teise rahvusesse suhtumist kirjeldav väide oli esitatud n.ö. peegelpildis – eestlased iseloomustasid oma suhtumist mitte-eestlastesse, mitte-eestlased aga eestlastesse.

Seoste analüüsil on välistatud keelegrupi ja vanuse mõju.

Tabel 101. Seosed noorsootöös osalemise ja multikultuurilisuse hoiakute vahel. Pearsoni r

	Hinnang rahvustevahelistele suhetele Eestis	Suhtumine teise rahvusse	Mitte kusagil maailmas ei tunne ma end nii koduselt kui Eestis	Tunnen uhkust, nähes lehvimas Eesti lippu
Huvitegevustes osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Projektides ja laagrites osalemine	Aktiivsete arvates on head R=-0,09	Aktiivsed suhtuvad hästi R=-0,07	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsed nõustuvad R=-0,10
Noorteühendustes osalemine	Aktiivsete arvates on head R=-0,16	Aktiivsed suhtuvad hästi R=-0,08	Aktiivsed nõustuvad R=-0,09	Aktiivsed nõustuvad R=-0,09
Noortekeskustes käimine	Aktiivsete arvates on head R=-0,10	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Ühisüritustel osalemine	Statistiliselt oluline seos puudub	Aktiivsed suhtuvad hästi R=-0,10	Statistiliselt oluline seos puudub	Statistiliselt oluline seos puudub
Saanud huvitegevuse teemalist	Nõustatute arvates on head R=-0,07	Nõustatud suhtuvad hästi R=-0,08	Nõustamist saanud nõustuvad	Nõustamist saanud nõustuvad

nõustamist			R=-0,13	R=-0,09
Saanud suhetealast nõustamist	Nõustatute arvates on head R=-0,08	Nõustatud suhtuvad hästi R=-0,07	Nõustamist saanud nõustuvad R=-0,07	Nõustamist saanud nõustuvad R=-0,08

Tulemused tabelis räägivad selget keelt ja ütlevad üheselt, et noortele mõeldud tegevustes osalenud kalduvad pidama rahvustevahelisi suhteid headeks, kalduvad ise hästi suhtuma teise rahvuse esindajatesse ning nõustuma väidetega, et ei tunne end kuskil maailmas nii hästi kui Eestis ja "Tunnen uhkust, nähes lehvimas Eesti lippu". Ka kõik statistiliselt mitteolulisteks osutunud seosed on samasuunalised, ainult mõnevõrra nõrgemad.

Selle küsimustebloki puhul on oluline see, et tugevad positiivsed seosed tulevad esile just mitte-eestlaste antud vastustes. Eestlaste antud vastustes on samuti palju positiivseid seoseid, kuid pilt ei ole nii ühemõtteline.

Kõige tugevam on seos hinnanguga rahvussuhetele üldiselt, kõige nõrgem aga väitega, et 'Mitte kuskil maailmas ei tunne ma end nii koduselt kui Eestis'.

Tegevustest on kõige tugevamini seotud organisatsioonides ja projektides osalemine ning huvitegevuse alase nõustamise saamine. Kõige nõrgem on seos huvitegevuses osalemisega ning mõneti ootamatult, ka ühisüritustel osalemisega. Selle leiu najal võib oletada, et ühises tegevuses, ühise huviga seotud eri rahvusest inimeste areneb vastatastikune positiivne suhtumine läbi intensiivsete kontaktide. Suhteliselt kunstlikult kokkuviidud inimeste puhul aga selline intensiivsus puudub, ning seetõttu ka ei ole samasugust mõju teineteisest positiivselt mõtlemiseks.

Võrreldes teiste teemablokkidega, on just siin avaldunud seosed kõige tugevamad ja ühemõttelisemad.

5.5 VAHEKOKKUVÕTTEKS

Noortele mõeldud ja elluviidud tegevustes ning organisatsioonides osalemine on seotud mitmete ühiskonnas edukaks toimetulekuks vajalike oskuste ja kogemuste omandamisega-arendamisega. Sõprade-tuttavate arvu ja noorsootöö omavahelist seost vaadeldes saime mõnevõrra vastuolulised tulemused: märgatava osa vastajate enda arvates on noortele mõeldud tegevustes osalemine neile andnud sõpru-tuttavaid samas kui sõprade-tuttavate arvu tegevustes osalemisega seostades taolist erinevust paraku ei ilmne. Haridus- ja ametieesmärkide olemasolu tausta analüüsides võib näha teatud positiivset seost – noortele mõeldud tegevustes osalenutel kaldub olema ettekujutus nii omandada soovitavast haridustasemest kui ka ametipositsioonist, millel soovitakse töötada. Seos noorsootöö ja varivalimistel, ning tulevikus ka pärisvalimistel hääletamisega on positiivne – noorsootöös aktiivsemad noored kalduvad enam hääletama varivalimistel ja kavatsevad seal hääletada ka tulevikus. Samas puudub taoline seos plaaniga hääletada täisealisena päris valimistel. Võimalik, et päris valimistel hääletamise on täna noored

olevatele inimestele siiski nii kauge ja abstraktne sündmus, et nad lihtsalt ei mõtle veel sellele kui reaalsele käitumisaktile.

Kõige tugevamad positiivsed seosed on noorsootöös osalemisel rahvustevahelisi suhteid ja patriootlikkust kirjeldavate hoiakutega. Aktiivsed noored suhtuvad teise rahvuse esindajatesse paremini ja hindavad ka rahvussuhteid paremateks, lisaks kalduvad nad olema patriootlikumad. Seosed on tugevamad mitte-eesti noorte hulgas, kuid ka noorte eestlaste hulgas on seosed positiivsed.

6 KOKKUVÕTE

Osalemine noortele pakutavates vaba aja veetmise võimalustes

Osalemine noortele pakutavates vaba aja veetmise võimalustes varieerub üksiktegevuste lõikes 1%-st kuni 34%-ni. Kõige madalam on osalemine mõningate noorteorganisatsioonide tegevuses, kõige kõrgem aga spordiringide tegevuses. Arvestades kogu noorte vaba aja arendavaks sisustamiseks mõeldud võimaluste spektrit, siis näeme, et mitte üheski tegevuses ei löö kaasa vaid mõni protsent õppurnoortest. Seega on praktiliselt kõik noored, kes on seda soovinud, leidnud endale meeldiva tegevuse Eesti pealinnas noortele pakutavate võimaluste seast. Sellest annab tunnistust ka mitteosalemise põhjusi väljatoonute väga väike osakaal. Mitteosalemise põhjuste hulgas omakorda oli sobiva tegevuse puudumine suhteliselt vähe märgitud põhjus. Noortele pakutavate tegevuste ja muude võimaluste spektri ulatust võib hinnata heaks ka vastuste põhjal lahtisele küsimusele, millega noor tegeleb, kui ta märkis end tegelevat 'muu' tegevusega. Vastustest näeme, et nimetatutest suur osa on samad tegevused, mis olid toodud ka loetelus, ainult nendega tegelemise vorm erineb organiseeritud ja juhendatult toimuvatest tegevustest. Seega ei tegele noored tegevustega, millega tegelemiseks neil puuduvad võimalused noorsootöö raames.

Noorte pea 100%-lise osalemise tõttu on põhjendatud keskenduda noortele pakutavate tegevuste ja noorte erinevate gruppide vajaduste rahuldamisele. Analüüsist tuleb välja eri vanusgruppide, eri sugupoolte ja eri rahvuse/kultuuritaustaga noorte vajaduste-eelistuste erinemine. Välja ei tule materiaalsete võimaluste roll noorsootöös osalemisele või ka tegevuste valikule. Samuti viitavad analüüsitulemused vajadusele arendada pakutavate teenuste erinevaid aspekte.

Rahulolu noortele pakutavate võimalustega

Üldist rahulolu erinevate tegevuste ja organisatsioonidega iseloomustab nende erinevate aspektidega rahulolevate osakaal keksmiselt. Selle suuruse põhjal tegevusi ja organisatsioone hinnates näeme, et erinevused pole kuigi suured. Noori ja lapsevanemaid iseloomustab spetsiifiline vastamise muster: noorte hulgas on varieeruvus mõnevõrra suurem ning rahulolevate osakaal madalam kui lapsevanemate hulgas.

Tabel 102. Noortele pakutavate erinevate võimalustega rahul olevate osakaalud, %

Rahulolevate osakaal noorte hulgas		Rahulolevate osakaal lapsevanemate hulgas	
Juhendatud tegevused	87%	Projektid ja laagrid	92%
Projektid ja laagrid	77%	Juhendatud tegevused	90%
Noortekeskused	76%	Noortekeskused	88%

Noorteorganisatsioonid ja – projektid, õpilasesindus	74%	Noorteorganisatsioonid ja – projektid, õpilasesindus	88%
--	-----	--	-----

Juhendatud tegevused

Juhendatud tegevustest on kolm kõige meeldivamat tegevust sportimine, multimeediaga tegelemine ja käsitöö ning meisterdamine, kolm kõige vähem meeldivat aga tehnikaga tegelemine, õpilasesinduses ja teistes esindusorganisatsioonide tegevusest osavõtt ning osalemine loodusringis.

Osalemine ringide tegevuses peegeldab seda eelistuste mustrit vaid osaliselt: kolm kõige populaarsemat ringi on spordiring, tantsuring ja laulmine, koorilaul. Kolm kõige vähem populaarset ringi on aga käsitöö-meisterdamine (mis tegevuse meeldivuse järjestuses oli üks esimesi), male-kabe ja muud lauamängud ning bändi tegemine.

Rahulolu ringide ja tegevustega on üsna kõrge – rahulolevate osakaal kõigub 80% ja 90% vahel (keskmiselt 87%), sõltuvalt tegevusest. Kuigi suuri erinevusi tegevuste vahel ei ole, siis kolm kõige väiksema rahuloluga ringi on male-kabe ja lauamängud, tehnikaring ning näitlemine ja teater. Kolm kõige suurema rahulolevate noorte arvuga huvitegevust on aga fotograafi, käsitöö ja meisterdamine ning laulmine; loetus sildi 'muu' all esinenud ring, mida me ei saa täpsustada, on aga saanud veelgi suurema rahuloluhinnangu osaliseks.

Huviringide erinevate aspektidega rahulolevate noorte osakaal on kõigi nelja aspekti puhul praktiliselt ühesugune, jäädes vahemikku 86% kuni 89%.

Lapsevanemate hulgas on eri ringidega rahulolevate osakaal keskmiselt 90%, ulatudes 75%-st kuni 100%-ni. Ringide eri aspektide rahulolevate osakaal varieerub 84%-st 96%-ni, olles suurim juhendajatega ja väikseim vahenditega.

Noorteorganisatsioonid ja –projektid, õpilasesindus

Noorteorganisatsioonide ja –projektidega, õpilasesindustega rahul olevate noorte osakaal on vahemikus 50%...85% (keskmiselt 74%), jäädes seega alla huvitegevusega rahul olevate noorte osakaaludele.

Lapsevanemate hulgas on nende võimalustega rahul olevate osakaal 88%. 100% on rahul noorteorganisatsiooniga, 67% aga Tallinna Noortevolikoguga (huvitav, kuid Tallinna linna noortenõukoguga on rahul 100%).

Projektid ja laagrid

Noorte hulgas kõigub noorteprojektide ja laagritega rahule jäävate osakaal vahemikus 58%...84% (keskmiselt 77%).

Lapsevanemate hulgas on rahulolevate osakaal märksa kõrgem kui noorte hulgas, varieerudes 67% ja 100% vahel (keskmine 92%). Selle taustal on otstarbekas teistest eristada kahte tegevust, millega rahul olevate osakaal on madal: õpilasvahetus (67%) ja õpilasmalev (82%).

Noortekeskused

Noortekeskustega rahul olevaid noori on keskmiselt 76%. Kui erinevused noortekeskuste erinevate aspektide rahul olevate osakaaludes on suhteliselt väikesed (noorsootöötajatega rahul 73%, asukohaga rahul 76% ja võimalustega rahul 78%), siis erinevate noortekeskuste lõikes kõigub rahulolevate osakaal märgatavalt suuremas diapasoonis: Mähe noortekeskusega rahulolevaid on 55% samas kui Lasnamäe, Pääsküla, Kristiine, Haabersti ja Mustamäe noortekeskusega rahulolevaid vähemalt 80%. Mähe noortekeskuse puhul on otsustavaks saanud selle asukoht, millega rahul vaid 22% vastanutest.

Lapsevanemate hulgas on nelja aspektiga rahul olevate osakaal keskmiselt 88%. Kõige madalam on rahulolu sisseseadega (75%), seejärel noorsootöötajatega (86%); juurdepääsetavuse ja töökorraldusega on rahul enam kui 90% lapsevanematest. Noortekeskustest on kõrgeima hinnangu osaliselt saanud Kristiine, Mähe ja Kose vaba aja keskus – kõik vastanud on rahul kõikide aspektidega ehk 100%-line rahulolu. Männiku on saanud madalaimad hinded (keskmiselt 50%), teiste puhul jääb rahulolevate osakaal 80%...90% kanti.

Huvitav on leid, et lapsevanemad hindavad noorte vaba aja veetmise võimalusi positiivsemalt kui noored ise.

Andmete põhjal võib välja tuua tõendeid noortele mõeldud tegevustes-võimalustes osalemise positiivsest mõjust noortele. Nii noored ise kui lapsevanemad peavad osalemist arendavaks, samuti on eri tegevustes aktiivsemad osalejad positiivsemate hoiakute ja käitumisega.

Noorsootöös osalemisest oodatakse esmajoones üldiste, kõigis ühiskonnaelu sfäärides rakendatavate oskuste õppimise ja positiivsete kogemuste saamise võimalusi, teises järjekorras aga konkreetsete oskuste õppimist.

7 ETTEPANEKUD

Ettepanekute väljatöötamise üheks aluseks on lähtumine Tallinna Spordi- ja Noorsooameti Noorsootöö osakonna tegevuse uuringu tulemuste põhise toetamise eesmärgist. Noorsootöö osakonna tegevusalkond ja eesmärgid on kirjas Tallinna Spordi- ja Noorsooameti põhimäärsuses ning Tallinna Noorsootöö Arengusuunad 2006-2010. Tallinna Spordi- ja Noorsooameti noorsootöö põhisuunad on:

- avatud noortekeskuste võrgustiku loomine ja arendamine
- Tallinnas tegutsevate noorteühingute toetamine,
- noorsootöö programmide väljatöötamine (linnalaagrid, linnavälised laagrid, noorte töömalev, rahvusvaheline koostöö, noorsootöötajate täiendkoolitus) ja rakendamine,
- laste ja noorte teavitamise süsteemi rajamine ja selle toimimise korraldamine.

Tallinna noorsootööd läbivalt puudutava tähelepanekuna tuleb esmalt nimetada noorsootöö tulemuslikkuse peatüki põhisõnumit: noortele vaba aja sisustamiseks pakutavad tegevused ja võimalused on arendavad nii noorte endi arvates, lapsevanemate arvates kui ka objektiivsete näitajate alusel. Kuigi noorsootöös osalemise mõju konkreetset detailid ja mehhanismid vajavad veel kindlasti täpsustamist, on nendest tulemustest selge, et noorsootööl on oma koht formaalharidussüsteemi ja teiste noorte arengut mõjutavate institutsioonide kõrval noorte isiksusliku arengu ning sotsialiseerumise toetajana.

Mida saab noorsootöö noortele pakkuda?

Lapsevanemad pidasid kõige olulisemaks lapse võimalust saada meeldivaid elamusi – nii arvas praktiliselt 100% vastanutest. Praktiliselt võrdselt tähtsad on neli ootust noorsootööle: lapse võimalus leida sõpru ja luua uusi tutvusi (95%), lapse võimalus reisid ja näha uusi kohti (93%), laspe võimalus saada tööeluks vajalikke oskusi ja kogemusi (96%) ning teadmine, et lapse ei ole negatiivsete mõjurite meelevallas (93%).

Konkreetsematest oskustest, mida noorsootöö võiks arendada, on lapsevanemad välja toonud mitmeid üldiseid oskusi, kogemusi, harjumusi: loogiline mõtlemine ja järelduste tegemise oskus, oma tegude seostamine tagajärgedega, meeskonnatöö ja esinemisoskus, enese soovide tundmine, sealhulgas tööelu-eelistuste tundamõppimine, tervisliku eluviisi elemendid. Konkreetseid teadmisi ja oskusi – näiteks teadmised reaalteadustest, tehnoloogiatest, lauluoskus, aga ka majandusest, organisatsioonide toimimisest, juhtimisoskused – on tähtsaks pidanud vähesed. Seega ei peaks noorsootöö keskenduma eeskätt mingile otseselt rakendatava oskusi õpetamisele vaid pigem üldisemate, mistahes ja igas valdkonnas, tegevusalas vajalike oskuste pädevuste arengu toetamisele.

Üldistatult võib öelda, et lapsevanemate enamik ootab noorsootöolt meeldivaid kogemusi ja elamusi lapsele ning ka sotsialiseerumist tööellu. Nende eesmärkide täitmisel on automaatselt täidetud ka kolmas – hoida laps eemal negatiivsete tegurite mõjuväljast, sisustades tema aja positiivsete tegevustega.

Noorte eelistused ei lähe kuigivõrd lahku lapsevanemate eelistustest, ka nende jaoks on oluline oskuste, mida saab kasutada erinevates situatsioonides, arendamine ja enese tundmaõppimine. Võibolla on noored veidi pragmaatilisemad lapsevanematest – nende eelistuste nimekirjas on eespool õppimisoskuse arendamine, tööalase arengu võimaluste nägemine, infotehnoloogia kasutamise oskused. Olulisel kohal on kultuuridevahelise pädevuse arendamine.

Väljatoodud tulemustest lähtuvad järgnevad ettepanekud. Esiteks, kasutada erinevaid noorsootöö võimalusi noorte üldiste, ühiskonnaelu erinevates valdkondades rahulduspakkuvaks osalemiseks vajalike oskuste arengu toetamiseks, mitte niivõrd konkreetsete oskuste õpetamiseks. Teiseks, pakkuda noortele võimalusi tegevustes ennast tundma õppida – saada aru ja tunda ära, mis neile meeldib ja mis mitte. Kolmandaks, pakkuda turvalist keskkonda tegude ja tegematajätmist seostamiseks tagajärgedega praktikas. Nende eesmärkide poole liikumisel on olulisel kohal noorte oma initsiatiivi avaldumiseks võimaluste loomine; noorsootöö roll siinkohal peakski olema selle initsiatiivi toetamine nii nõuga kui jõuga, nii koolituste ja mentorluse kui ka rahaliselt ja füüsilise keskkonna, ruumide kaudu. Sisuliselt on tegemist eakohaste turvaliste organisatsiooniliste ja füüsiliste keskkondade loomise ja toetamisega.

Arvestades noorte eelistusi tegevuste meeldivuse alusel ja noorte osalemist erinevates tegevustes, võib soovitada noorte initsiatiivi avaldumiseks ja realiseerumiseks täiendavate võimaluste loomist erinevate huvitegevuste, projektide, laagrite, noorteühenduste, vabatahtliku tegevuse raames.

Uuringu tulemustele najatudes tuleb märkida, et noortele mõeldud tegevused peaksid kindlasti sisaldama nii meelelahtutuslikku komponenti kui ka uusi oskusi ja teadmisi, kasulikke kogemusi andvat komponenti.

Eraldi tuleb välja tuua nende noorte suur osakaal, kelle elukoha linnaosa ja huvitegevuse või noortekeskuse asukoha linnaosa ei lange kokku. Taoliste noorte osakaal on suurem Tallinna kesklinnast kaugemates asumites. See tähendab, et noored on ebavõrdses positsioonis vaba aja arendavaks veetmiseks mõeldud võimalustele juurdepääsu mõttes. Tallinna noorsootöö korralduse üks pikema ajaperioodi taha tulevikku vaatavaid eesmärke võiks olla samas linnaosas vaba aega sisustavate noorte osakaalu suurendamine. Mõnel juhul tuleb selleks ilmselt luua uusi võimalusi, mõnel juhul aga arendada juba olemasolevate teenuste kvaliteeti.

Noortekeskuste võrgustiku arendamine

Vähemalt ühes noortekeskuses on küsitlusele eelnenud aasta jooksul käinud kolmandik noori. Võrreldes teistes noorte vaba aja veetmise ja arendavates tegevustes osalemisega on selle osalusnäitaja väärtus kõrge – noortekeskused ja nendes toimuv puudutab suhteliselt suurt osa Tallinna koolinoori. Samas jagunes noortekeskuste 'külastuskoormus' suhteliselt ebaühtlaselt, varieerudes üheksast protsendist kuni ühe protsendini; erinevus on pea kümnekordne. Samuti on näha hinnangute, nii rahuloluhinnangute kui ka hinnangud arendavusele ja huvitavusele, varieerumine noortekeskuste vahel. Võrreldes teistele vaba aja veetmise võimalustele antud hinnangutega, on noortekeskustele antud hinnad suhteliselt madalad. Rahulolu on suurim vahendite ja võimalustega, madalaim aga noorsootöötajatega. Arendavaks peab noortekeskuses olemist alla kahe kolmandiku noortest, mis on madalaim osakaal võrreldes teiste noortele

pakutavate võimaluste ja organisatsioonidega. Huvitavaks peab noortekeskuses viibimist kaks kolmandikku ja ka selle suuruse määr on madalaim teiste võimalustega võrreldes.

Uuringutulemustest lähtudes tuleb soovitada keskenduda pigem noortekeskuste kvaliteedi arendamisele, mitte niivõrd külastuste arvu suurendamisele. Eeskätt tuleks pöörata tähelepanu personali arendamisele. Kuid ka hinnangud teistele aspektidele ei olnud kõrged – mis tähendab, et noortekeskuste arendamisel on tähtsad mitmed suunad. Kuigi noortekeskused on populaarsed, vajab nende roll noorsootöö maastikul veel defineerimist, pakutav teenus ja füüsiline keskkond arendamist. Praegu on noorte kujutluses noortekeskuste põhiülesanne pakkuda 'puhkamis- ja mängimisteenust' ja sellistena kujutavad nad endast pigem 'tänavalt ära' funktsiooni täitvaid institutsioone kui noori arendavaid institutsioone. Arendavate tegevuste ja võimaluste pakkumist noortekeskuses on noored suhteliselt väheoluliseks pidanud. Siiski tuleb meele pidada, et sellise kuvandi näol on tegemist noorte arvamusel põhinevate rõhuasetustega.

Tallinnas tegutsevate noorteühingute toetamine

Tallinna noortest osaleb erinevates noorteorganisatsioonides suhteliselt vähe noori, nende osakaal jääb igal juhul alla kümnendiku, kuid enamiku organisatsioonide puhul alla kahekümnendiku. Õpilasesinduste tegevuses on osalenud üks kahekümne viiest vastanust, Tallinna Noortevolikogu ja/või linna noortenõukoguga on kokku puutunud vaid üks sajandik. Samas on selge, et nende organisatsioonide roll erineb organisatsioonide, mille peamine eesmärk on vaba aja arendav sisustamine ja mõnel juhul ka eelkutseõpe võimaluste pakkumine, rollist. Muu hulgas kannavad need ka noorte kui omaette ühiskondliku kategooria esindamise funktsiooni. Esindusorganisatsioonide puhul lisandub vaba aja arendavale veetmisele ka tegelik osalemine otsustusprotsessides suuremate organisatsioonide raames, olgu nendeks siis kool, katusorganisatsioon või linn. Kindlasti on see vajalik nii demokraatlike väärtuste kui juhtimispädevuste arendamisel ja juhtimisoskustega noorte arvu suurendamisel.

Rahuloluhinnanguid vaadates näeme, et teistest eristuvad Tallinna noortenõukogu ja Noortevolikogu – nende tegevuses osalenute antud hinnangud huvitavusele, arendavusele on suhteliselt madalad. Samas kooli õpilasesinduses, noorteühenduses või muus organisatsioonis osalenute antud hinnangud on suhteliselt kõrged, rahulolevaid on neli koolinoort viiest. Siit ka esimene ettepanek – analüüsida ja arendada Tallinna noortenõukogu ja Noortevolikogu tegevust. Oma olemuselt pakuvad just need unikaalset võimalust osaleda Eesti pealinna juhtimises ning viia otsustajateni noorte hääl ja saada seeläbi unikaalne kogemus. Noorte hinnangud aga näitavad, et osalevad noored on võrdlemisi rahulolematud sellega, kuidas need organisatsioonid toimivad.

Ettepanek on jätkata noorteühenduste toetamist. Oluline on nende kvaliteedi arendamine – kuigi enamiku noorteühenduste puhul olid rahulolunäitajad märksa kõrgemad kui eelnimetatud organisatsioonide puhul, siis jäid need mõnevõrra alla huvitegevuse näitajatele, mis näitab arenguruumi olemasolu.

Kolmas ettepanek – astuda samme noorteühendustes kaasatud noorte arvu suurendamise suunas. Osalemine organisatsioonides on suhteliselt madal kuid just organisatsioonides saavad

noored läbi oma ideede realiseerimise nii ennast tundma õppida kui ka oskusi ja kogemusi aktiivseks eluks.

Noorsootöö programmide väljatöötamine (linnalaagrid, linnavälised laagrid, noorte töömalev, rahvusvaheline koostöö, noorsootöötajate täiendkoolitus) ja rakendamine.

Projektides ja laagrites on osalenud kahekümnendik kuni kümnendik noortest. Rahuloluhinnangud nendes tegevustes osalenutelt varieeruvad küllaltki suures ulatuses. Vähemalt neli viiendikku osalenutest on arendavusega rahul Eesti või rahvusvahelise noortelaagri ja vabatahtlikus tegevuse puhul. Üldiselt on ka teiste aspektidega rahulolevate osakaalud kõrged. Ka õpilasmalevad on saanud üsna kõrgete hinnete osaliseks. Nimetatud on ka kõige populaarsemad tegevused – tegevused, milles osalemist on märkinud suurim osakaal koolinoortest. Siit esimene soovitus: tuleks jätkata noortelaagrite, vabatahtliku tegevuse ja õpilasmalevate toetamist. Uuringutulemuste põhjal võib nende kaudu osutatava teenuse ühiskondliku mõju suurendamisel pidada esmaseks eesmärgiks osalevate noorte arvu suurendamist ja teiseseks eesmärgiks pakutavate teenuste kvaliteedi arendamist.

Noorteprojektide puhul tuleks aga enam tähelepanu suunata kvaliteedi arendamisele, sest nendele antud hinnangud on suhteliselt madalad. Noorteprojektide puhul võiks keskenduda enam nende organisatsioonilise kvaliteedi saavutamise toetamisele mitte niivõrd osalevate noorte arvu suurendamisele.

Laste ja noorte teavitamise süsteemi loomine ja rakendamine

Vaadates küsitlustulemusi, näeme, et kõige suurem osakaal saab teavet vaba aja veetmise võimaluste kohta oma sõpradelt-tuttavatel (ligi üheksa noort kümnest) ja vanematelt (61%). Noortele mõeldud asutustest saab teavet suhteliselt väike osakaal, umbes kümnendik. Selline vastustemuster viitab isikliku kogemuse olulisusele vaba aja tegevuste valikul. Enamiku noorteni jõuab vahendatud info – teave mingi asutuse või teenuse kohta läbi kellegi kolmanda silmade ja arvamuste. Vahetu info leviku suurendamiseks on ettepanek jätkata noortele mõeldud teavitamissüsteemi arendamist ja rakendamist. Uuringu tulemused näitavad ka seda et vaba aja tegevuste kohta info saamisel on olulisel internet. Selle põhjus on oletatavasti mugav juurdepääs infole – selleks ei pea kuhugi minema ega pea ka teistele sobivat aega valima, piisab vaid endale sobival ajal ja kohas interneti ühendumisest. Igal juhul tuleks jätkata noorte teavitamist internetis ja selle infokanali kasutamist edasi arendada. Interneti suurele rollile viitab nii infokanalite blokis väljatulnud internetilehekülgede kasutamine suhteliselt suure osakaalu noorte poolt kui ka nõustamisküsimuste blokis nähtav interneti olulisus paljudele. Vaba aja tegevuste puhul on interneti teel saanud nõustamist suurim osakaal noortest, samuti on huvitegevuse kohta nõu saamise puhul populaarseim kanal internet. Interneti tähtsus noorte vaba aja tegevuste kohta info saamisel on suur ka lapsevanemate hulgas – tegemist on oma lapse ja sugulaste-tuttavate järel populaarsuselt kolmanda infokanaliga.